ธรรมกาย

นิตยสารเพื่อการเผยแพร่พระสัทธรรม
ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑ มกราคม – มีนาคม ๒๕๓๑
ISSN 0857-2909

พบกับ...

* การเจริญจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน ตอน : พิจารณาและปหานอนุสัยกิเลส
* พุทธอุทานคาถา ของหลวงพ่อวัดปากน้ำ
* ปักกลดกลางกรุงที่ภูเขาทอง..!

และเรื่องสนุก ๆ ใน มิติเร้น ?

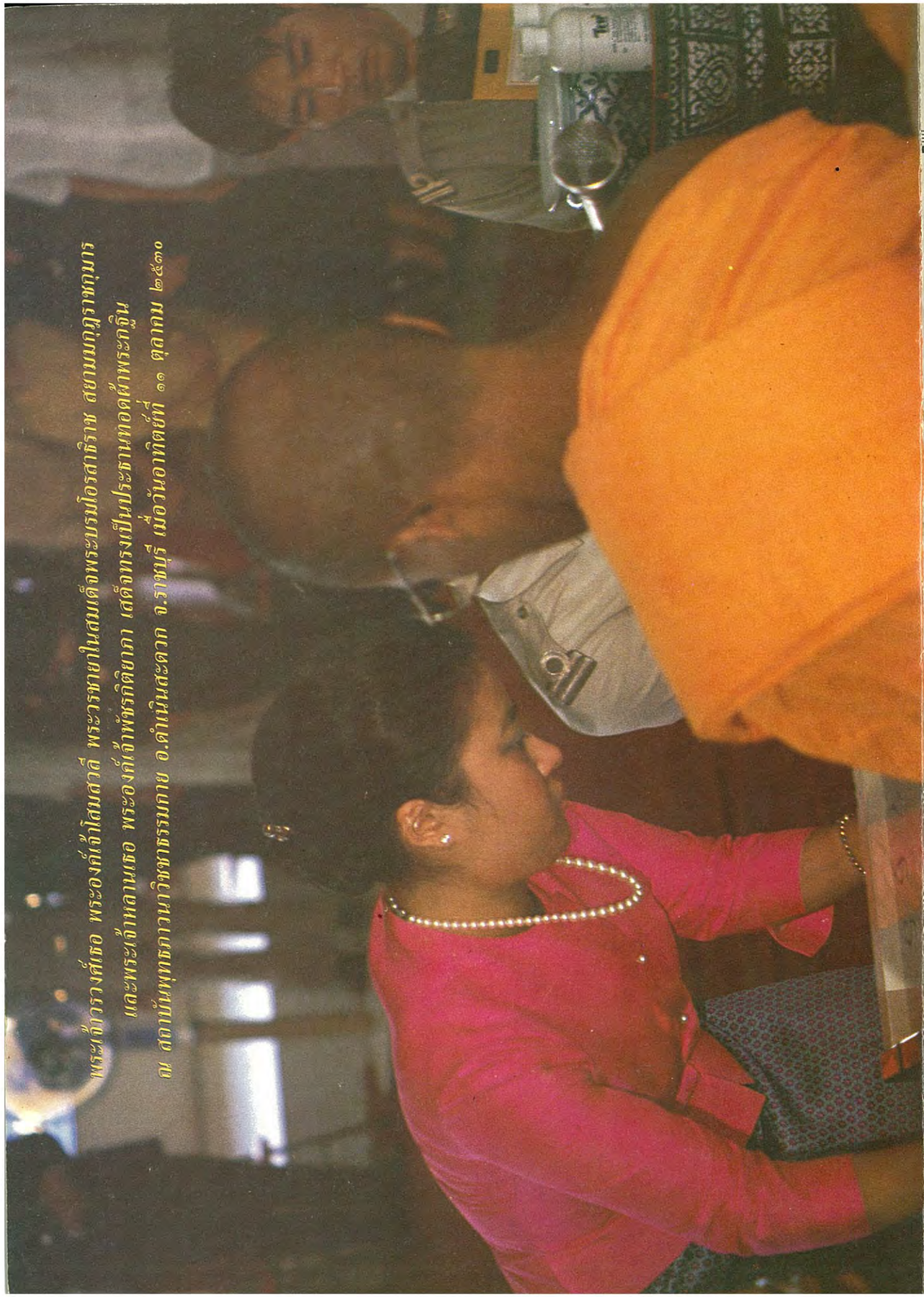

พระเทพวรารักษ์ (ชอ) พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรวงศ์เธอ สยามมกุฎราชกุมาร
และพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยากร เสด็จทรงเป็นประธานทอดผ้าพระกฐิน
ณ สถาปนิกพุทธภาวิหาราธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๓๐

โอวาทวันปีใหม่

ท่านสาธุชนพุทธบริษัททั้งหลาย เรื่องของวันปีใหม่นั้นท่านทั้งหลายก็ทราบกันดีอยู่แล้ว และท่านทั้งหลายก็เป็นผู้ปฏิบัติธรรมจึงไม่มีความรู้สึกที่จะตื่นเต้นอะไรกับวันคืนที่เปลี่ยนมาโดยลำดับ คือเมื่อเปลี่ยน พ.ศ. ใหม่ก็คงจะนึกว่าในปีใหม่นี้ก็ขอให้ได้เจริญภาวนาให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป ไม่มีความปรารถนาสิ่งใด ๆ ที่เกินไปกว่านี้ แม้ท่านทั้งหลายเป็นผู้ครองเรือนอยู่ สิ่งที่จำเป็นต่อการครองเรือนนั้นท่านก็ทราบ ซึ่งพระพุทธเจ้ารวมเรียกว่าปัจจัย ๔ แต่เมื่อยังมีลมหายใจเข้าออกอยู่สิ่งเหล่านี้ก็มีความจำเป็น ความจำเป็นของสิ่งเหล่านี้ ท่านที่ปฏิบัติธรรมเมื่อได้สั่งสมนานเข้า จนกระทั่งเป็นชีวิตจิตใจ ก็จะมีความรู้สึกเหมือน ๆ กันว่า ไม่มีความสำคัญอะไรเกินหรือแม้แต่เพียงเท่ากับการเจริญภาวนาให้จิตสงบ การเจริญภาวนาให้จิตสงบเป็นสิ่งที่มีคุณค่ามากที่สุดในชีวิตนี้ จึงกล่าวได้ว่าเป็นโชคดีอันยิ่งใหญ่ในชีวิตของท่านทั้งหลาย และจะเป็นโชคดีไปจนกระทั่งถึงการดำรงชีวิตอยู่ ที่ได้มีโอกาสมาสัมผัสกับการเจริญภาวนาแม้จะได้มากได้น้อยแค่ไหนเพียงไรก็เป็นสิ่งประเสริฐ เป็นโชคดีที่สูงที่สุดที่คนอื่นหาได้ยาก คนในกรุงเทพมีจำนวนเท่าไรท่านทั้งหลายก็ทราบ และคนจะได้มาเจริญภาวนานั่งอยู่ในลักษณะเหมือนท่านทั้งหลายนั่งอยู่นี้จะมีสักเท่าไร คนที่เขาไม่เข้าใจก็อาจจะหัวเราะยิ้มเยาะก็ได้ แต่ว่าเขามีความทุกข์หัวเราะ ด้วยความทุกข์ ไม่ใช่หัวเราะด้วยความสุข หัวเราะอยู่ข้างนอกแล้วเต็มไปด้วยความทุกข์ข้างใน ท่านทั้งหลายที่ได้สั่งสมอบรมมามากคงจะมีความเข้าใจดี เมื่ออบรมมาทางภาวนาแล้วจะเข้าใจดีว่าการภาวนามีค่าสูงยิ่งในชีวิตนั้นเป็นอย่างไร บางคนไม่เข้าใจในเรื่องนี้ก็เห็นว่าไม่มีความจำเป็น หรือไปทำอย่างอื่นก็มีความสุข ซึ่งนั่นก็คือเหตุแห่งความทุกข์นั่นเองแต่เขาไม่รู้ว่าเป็นเหตุแห่งความทุกข์ เขาเข้าใจผิดว่าเป็นความสุขซึ่งก็เข้าหลักอริยสัจจ์นั้นเอง เมื่อคนเขามองไม่เห็นอย่างนั้น แต่ท่านทั้งหลายมองเห็นก็จับให้มั่นยึดให้มั่นเจริญภาวนาอยู่เสมอ เมื่อมีโอกาสแล้วจะต้องทำจะต้องปฏิบัติ เพราะไม่มีสิ่งใดประเสริฐไปกว่ายิ่งขึ้นไปกว่า พระพุทธเจ้าตรัสบอกแล้ว ผู้ที่เจริญภาวนาอยู่เป็นประจำจึงมองเห็นความเป็นไปโดยประการต่าง ๆ ที่ตรงกันข้ามกับที่คนส่วนมากเห็นกันอยู่ดังที่กล่าวมาข้างต้น คือเห็นทุกข์เป็นสุข เห็นเหตุแห่งความทุกข์ว่าเป็นเหตุแห่งความสุขดังนี้เป็นต้น ถ้ายกตัวอย่างให้เห็นอีกให้ชัดอีกสักหน่อยก็เหมือนกับท่านทั้งหลายมองเห็นคนที่กำลังตั้งวงเล่นการพนันหรือตั้งวงดื่มสุรา นี่เป็นของหนักแล้วเรียกว่าอย่างหนัก พอเห็นแล้วท่านทั้งหลายจะรู้สึกอย่างไร คนเหล่านั้นจะรู้สึกอย่างไร เขาตั้งวงดื่มเหล้า เขามีความสุขเหลือเกิน แท้ที่จริงก็คือความทุกข์นั่นเอง แต่เขาเข้าใจว่าเป็นความสุข เหตุแห่งความทุกข์นั่นเองแต่เขาเข้าใจว่าเป็นความสุขมากเหลือเกิน

เมื่อยกตัวอย่างอย่างนี้แล้ว ท่านทั้งหลายก็จะแน่ใจมาก ๆ ยิ่งขึ้นว่า เราพ้นมาแล้ว ไม่ว่าท่านอยู่ในวัยใด ไม่ว่าจะมีอายุน้อย ไม่ว่าจะมีอายุมากก็พ้นมาแล้ว น่าปิติยินดีสักแค่ไหน เมื่อท่านทั้งหลายปิติยินดีอย่างนี้แล้วก็จะยินดีมากยิ่งขึ้นในความสงบที่เกิดขึ้นในใจและได้อยู่ในความสงบนั้น ถ้าจะพูดอย่างภาษาธรรมดาว่า เวลาที่จิตสงบอย่างนั้นก็เหมือนกับนั่งอยู่ในสวรรค์ตลอดเวลาก็ได้ แต่ไม่ใช่นั่งอยู่ด้วยความเผลอสติ มีสติอยู่เสมอ ไม่ได้หลงอยู่ในสวรรค์นั้น แต่รู้ว่านี่คือการพ้นทุกข์

คนที่ไม่เข้าใจในเรื่องอย่างนี้ ก็เหมือนกับเด็กที่ได้สตางค์ห้าบาทสิบบาทก็ดีใจแล้ว จะได้ไปเล่น จะได้ซื้อของเล่นดีอกดีใจเพียง ๑๐ บาท ๕ บาทก็ดีใจ ผู้ใหญ่ที่เติบใหญ่มีอายุมากแล้ว มีกองเงินกองทองที่จะได้มากยิ่งกว่านั้น

มากกว่า ๕ บาท ๑๐ บาทก็เหมือนกันนั่นแหละ เหมือนกับเด็กที่ได้ ๕ บาท ๑๐ บาทก็เหมือนกันนั่นแหละ เช่นเดียวกันไม่ต่างอะไรกัน แต่ว่าอาจจะเป็นผู้ที่มีอะไรกับอะไรดีกว่าเด็ก เช่นว่า มีความรู้มีบ้านมีช่อง มีตำแหน่งหน้าที่และก็ได้สิ่งที่เป็นเงินเป็นทองนั้นมากกว่าหลายร้อยหลายพันเท่า ก็ดีใจ และก็คิดว่านั่นคือสิ่งที่สูงในชีวต เข้าใจผิดว่า เป็นความสุขความสำเร็จดับจิตลงเมื่อไหร่เขาจะรู้ทันที

เราผู้ที่ได้สัมผัสกับการปฏิบัติธรรมก็อย่าไปตำหนิเขา แต่ว่าเรายึดมั่นในหลักของเรา แล้วก็ให้ตั้งกรุณาธรรมซึ่งเป็นพรหมวิหารธรรมยกใจให้เป็นผู้ใหญ่ ก็บุคคลเหล่านั้นน่ากรุณาชะยิ่งนักหนา น่าสงสารจริง ๆ นอกจากว่าเขาจะต้องเกิดแก่เจ็บตายเป็นธรรมดาอยู่แล้ว ยังน่าสงสารไปกว่านั้นอีกมาก เมื่อตั้งกรุณาธรรมให้ไปในบุคคลเหล่านั้นแล้วเราก็สบายใจมากขึ้นไปอีกเพราะเราเห็นชัดเจน ดังนั้นในโอกาสที่วันปีจะสืบต่อไปนี้อีกเท่าที่เรายังมีลมหายใจกันอยู่นี้ เราก็ตั้งปณิธานแน่วแน่ในการที่จะปฏิบัติธรรมเป็นสำคัญ สิ่งเหล่าอื่นมีความจำเป็นแก่ชีวิตแต่ก็ไม่สำคัญเกินไปกว่าการปฏิบัติธรรม และเมื่อการปฏิบัติธรรมได้เป็นไปสม่ำเสมอและเกิดเป็นผลประจักษ์แก่ท่านผู้ปฏิบัติแล้ว ท่านทั้งหลายก็จะตอบได้เองว่า ไม่อยู่เสมอ ดีอยู่เสมอ ปิติไม่เปลี่ยนแปลง โสมนัสไม่เปลี่ยนแปลง ทรัพย์สินเงินทองเปลี่ยนแปลงได้ บุคคลเปลี่ยนแปลงได้แต่ว่าภาวะอย่างหนึ่งมีอยู่ในใจของเราไม่เปลี่ยนแปลง นั่นคือภาวะที่สามารถเข้าไปสัมผัสกับพระพุทธเจ้า กับคำสอนของพระพุทธเจ้าและกับพระอริยสังฆเจ้า เมื่อเป็นอย่างนั้นแล้วเราก็กล่าวได้ว่าชีวิตของเรานี้ได้สัมผัสได้อยู่กับสิ่งที่ประเสริฐและอยู่กับสิ่งที่บริสุทธิ์ แม้เราจะต้องครองเรือนกันอยู่ แต่ว่าโอกาสที่จะให้ชีวิตเข้าไปสัมผัสกับสิ่งที่บริสุทธิ์นั้น เราสามารถทำได้และสามารถที่จะมีได้เป็นไปได้ เป็นวันดีคืนดีอยู่เสมอ จะขึ้น พ.ศ. ใหม่หรือไม่ขึ้นก็ตามก็ดีอยู่เสมอแล้วเราก็แจ่มใสของเราเอง ไม่ต้องมีใครมาทำให้แจ่มใส เราก็ผ่องใสของเราเอง เราก็สดใสของเราเอง เพราะเป็นสิ่งที่เกิดภายใน ทำให้ใจของเราห่างจากสิ่งที่รวมเรียกว่ากิเลส ที่จะทำให้หมองให้มัวให้ขุ่น อาตมาจึงขอโอกาสนี้อนุโมทนาในการปฏิบัติของท่านทั้งหลาย และขอให้ท่านทั้งหลายได้มั่นใจ ยึดให้มั่นในการปฏิบัติที่ได้ประพฤติปฏิบัติมาแล้วในภาวนานั่นเอง ในโอกาสเดียวกันนี้อาตมาภาพขออ้างเอาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งที่ทรงไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์สำคัญทั้งหลายทั้งปวง จงมารวมกันเป็นกำลังที่สำคัญดลบันดาลให้จิตใจของท่านทั้งหลายได้แจ่มใสชื่นบานอิ่มเอิบอยู่ด้วยอำนาจแห่งพระพุทธเจ้า พระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าและพระอริยสงฆ์ ขอให้ท่านทั้งหลายได้สำเร็จในสิ่งที่ประสงค์อันชอบโดยทั่วถึงกันทุกท่านเทอญ.

พระพรหมคุณาภรณ์

(พระพรหมคุณาภรณ์)

ปีใหม่ สดใสด้วยธรรม

ในมงคลดิถีขึ้นปีใหม่ ประชาชนทั้งหลายต่างพากันชื่นชมยินดีที่ชีวิตของตนได้ยืนยาวมาอีกขวบปีหนึ่ง พร้อมกันนี้ต่างก็ทำพิธีฉลองปีใหม่กันตามสมควรแก่ฐานานุรูปแห่งตน เราทั้งหลายผู้เป็นพุทธศาสนิกชนมีพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ เป็นเรือนใจ ต่างก็ต้อนรับปีใหม่กันตามคตินิยมของชาวพุทธ คือ การทำบุญตักบาตร รักษาศีล เจริญภาวนา บูชาพระ สักการะปูชนียบุคคล เป็นการน้อมนำสิริมงคลสู่ตนเป็นปฐม

เป็นการสมควรแท้ที่จะทำวันปีใหม่ให้มีค่ายิ่งขึ้นด้วยการหยุดใจใคร่ครวญถึงพฤติกรรมที่ผ่านมาในรอบปี โดยเปรียบประหนึ่งปีใหม่นี้เป็นกระจกบานใหญ่ให้เราส่องดูตัวเอง ฉะนั้น อันธรรมดาว่าการส่องกระจกนั้นย่อมมีจุดหมายหลัก ๒ ประการ คือ

1. สำรวจตัว หาข้อบกพร่องในร่างกายว่า มีจุดไหน ส่วนไหนบ้างที่ควร แต่ง เติม เสริม จัด ให้เหมาะสม เพราะในบางส่วน อาจจะ "หลงหู หลงตา" หรืออยู่ในส่วนแห่งร่างกายที่สายตาไม่อาจทำหน้าที่ได้อย่างทั่วถึง กระจกบานใหญ่จะช่วยเหลือได้เป็นอย่างดี

2. ชื่นชมตัวเอง หลังจากที่ได้แก้ไขข้อบกพร่องจนเป็นที่พอใจแล้ว มองดูความงามในเรือนร่างของตัวเองด้วยความชื่นชมโสมนัสถึงกับแอบยิ้มกับกระจกก็มี

ในช่วงโอกาสอันพิเศษนี้ ขอให้ท่านทั้งหลายหันมาพินิจพิจารณาตัวเองดุจมองกระจกบานใหญ่ ฉะนั้น ส่วนใดก็ตามที่ยังบกพร่อง ผิดพลาดอยู่ ก็สมควรที่จะปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ โดยถือว่าผิดเป็นครู เป็นบทเรียนที่ให้คุณค่าแก่ชีวิตอย่างดียิ่ง เคยเกียจคร้าน ส่อเสียด เอาเปรียบผู้อื่นอย่างไร ก็กลับตัวกลับใจ มองเห็นโทษภัยจากอกุศลธรรมเหล่านั้น เลิก ละ ปล่อย วางเสีย หันมาสมาทาน ประพฤติสิ่งที่ดี งาม ถูกต้อง สิ่งใดที่ได้ประพฤติปฏิบัติมาเป็นสิ่งที่ดีอยู่แล้ว ก็ควรที่จะประคับประคองรักษาไว้ให้คงอยู่ และพยายามส่งเสริมให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป พร้อมทั้งส่งความปรารถนาดีอย่างจริงใจเผื่อแผ่ไปถึงผู้อื่น อันเป็นหลักการเบื้องตนแห่งการเสริมสร้างสันติภาพ ภราดรภาพ ให้เกิดขึ้นแก่ส่วนรวม เมื่อได้พิจารณาเห็นและดำเนินการให้เป็นไปตามหลักการนี้ ชื่อว่า ได้ทำให้วันขึ้นปีใหม่และตลอดปีใหม่มีค่าควรแก่การรื่นเริงยินดี นับว่าเป็น ฤกษดี ยามดี โดยแท้

ขออำนวยพรให้ท่านทั้งหลายมีความสุขความเจริญด้วยการปฏิบัติธรรมตามสมควรแก่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ดำรงมั่นอยู่ในหลักแห่งความ จริงใจ ฝึกฝน อดทน เสียสละ ได้รับความเย็นกาย เย็นใจภายใต้รัศมีแห่งพุทธธรรมโดยทั่วกัน เทอญ.

(พระธรรมปัญญาบดี)

หลังฉาก

บางครั้งเราจะพิจารณาตัวของเราเองเมื่อจิตเป็นกุศล เราจะให้ทาน ศีล ภาวนา ศีล สมาธิ ปัญญาอธิศีล อธิจิต อธิปัญญา ปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา โคตรภู โสดา สกิทาคา อนาคา อรหัต บางครั้งจิตเป็นอกุศลจะมีราคะ โทสะ โมหะ โลภะ โทสะ โมหะ กามราคานุสัย อวิชานุสัย ปฏิคานุสัย บางครั้งจัดเป็นกลาง คือ ยืน เดิน นั่ง นอน พูดคุย ขับถ่าย เป็นต้น ทำอย่างไรเราจะได้รู้เห็นเรื่องเหล่านี้ เราจึงจำเป็นต้องฝึกสมาธิ ถ้าไม่ฝึกสมาธิเราก็จะไม่รู้เรื่องละเอียด ๆ เหล่านี้ได้ ถ้าท่านไม่ปฏิบัติวิชชาธรรมกาย ท่านจะไม่รู้เห็นเรื่องหลังฉากนี้ เพราะฉะนั้นขอให้ท่านจงพร้อมใจกันฝึกวิชชาธรรมกาย ท่านจึงจะได้รู้เรื่องหลังฉากเหล่านี้ได้ ขอให้ท่านเริ่มต้นฝึกตั้งแต่บัดนี้ ท่านจึงจะได้รู้แจ้งเรื่องเหล่านี้ได้ และจะได้เป็นพลเมืองดีของประเทศสืบต่อไป สันติสุขจึงจะเกิดขึ้นแก่โลก

(พระภาวนาโกศลเถร)

ธรรมกาย

นิตยสารเพื่อการเผยแพร่พระสัทธรรม
ของมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา :
พระเดชพระคุณ พระพรหมคุณาภรณ์ (เกี่ยว อุปเสโณ ป.ธ. ๙)
พระเดชพระคุณ พระธรรมปัญญาบดี (ช่วง วรปุญโญ ป.ธ. ๙)
พระเดชพระคุณ พระราชวิสุทธิโมลี (ทองดี สุรเตโช ป.ธ. ๙)
พระเดชพระคุณ พระราชปริยัตกวี (วิเชียร อโนมคุโณ ป.ธ. ๙)
พระเดชพระคุณ พระภาวนาโกศลเถร (วีระ คณุตตโม)
พระเดชพระคุณ พระเมธีรัตโนดม (อำนวย ปณฺณาวุฑฺโฒ ป.ธ.๗)
พระอาจารย์เสริมชัย ชยมงฺคโล (มงคลบุตร)
ศาสตราจารย์บัญญัติ สุชีวะ (อดีตประธานศาลฎีกา)
ศาสตราจารย์ ดร. นิคม จันทรวิทุร

ผู้จัดการ :
รศ. ดร. พัฒนะ ภาระนันท์

บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา :
รศ. ดร. ธีระ เกรอต

กองบรรณาธิการ
รศ. ถาวร สุทธิพงษ์
แพทย์หญิง คุณสวรรยา เดชอุดม
ผศ. ดร. พีระดา สิริจินตกาญจน์
ผศ. ดร. ศิริพร สิทธิประณีต
ผศ. เบญจา ตระกูลบุญ
คุณอรวรรณ เวศอุไร
คุณวีระ เนตยกุล
คุณสมชาย เทียมบุญประเสริฐ
คุณสุทัศน์ นิ่มกุลรัตน์
คุณสุนีรัตน์ ชลสายพันธ์

ฝ่ายภาพ :
คุณสง่า สัจพันโรจน์
คุณวีระ เนตยกุล

ฝ่ายประชาสัมพันธ์ :
คุณสุธาร สุขยางค์
คุณส่วน พนมวัฒนากุล

ฝ่ายธุรการ ประสานงาน :
คุณพจมาน ศิริบัณฑิตย์กุล
คุณบำรุง บุญเชื้อ
คุณอมรรัตน์ ตรีนุชจรัสกุล
คุณสมชาย บุญเชื้อ

ฝ่ายศิลป์ :
คุณสมโพธิ์ ฌานวังศะ
รูปเล่ม/ตัวเรียงอักษรคอมพิว : บริษัท วีชั่นอาร์ต คอร์ปอเรชั่น จำกัด โทร. ๒๕๑-๔๖๖๘

พิมพ์ที่ :
ศรีเมืองการพิมพ์ ๕/๓๙ ถนนรองเมือง ซอย ๕ กทม. ๑๐๕๐๐
นายประยุทธ คมอำนาจสกุล ผู้พิมพ์โฆษณา โทร. ๒๑๔๔๖๖๐, ๒๑๔๔๓๗๐

อธิบายปก :
รัตนะ ๗ (จำลอง) ของพระจักรพรรดิ มีจักรแก้ว ช้างแก้ว ม้าแก้ว นางแก้ว ขุนพลแก้ว ขุนคลังแก้ว และแก้วมณี (รวมทั้งแว่นแก้ว กล้องแก้ว) เป็นศิลปะแกะสลักไทย-จีน ฯลฯ ด้วยหินรัตนชาติชนิดและสีต่าง ๆ ซึ่งนักธรณีวิทยาคะเนว่าหินผลึกเหล่านี้มีอายุไม่น้อยกว่า ๖๐ ล้านปี

นิตยสาร "ธรรมกาย" ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑ มกราคม - มีนาคม ๒๕๓๑

สารบัญ

คติธรรม : พรปีใหม่
โอวาทวันปีใหม่ ..... พระพรหมคุณาภรณ์ ๑
ปีใหม่สดใสด้วยธรรม ..... พระธรรมปัญญาบดี ๓
หลังฉาก ..... พระภาวนาโกศลเถร ๔
"๕ ดี" ..... พระเสริมชัย ชยมงฺคโล ๑๗

พระธรรมเทศนาของหลวงพ่อวัดปากน้ำ
พุทธอุทานคาถาฯ ..... พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ๗

มหาสติปัฏฐาน ๔ : ธรรมกาย
สมถะและวิปัสสนากัมมัฏฐานตามแนววิชชาธรรมกาย..... พระเสริมชัย ชยมงฺคโล ๗๗

ธรรมปฏิบัติ
การเจริญจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน ฯลฯ ..... พระภาวนาโกศลเถร ๓๑

ธรรมะสำหรับเยาวชน
การปฏิบัติบิดามารดาให้เป็นสุข เป็นมงคลอันประเสริฐ ส.ณ.บุญเยี่ยม วงเวียน ๓๙

จากพระไตรปิฎก ๗๖

ประสบการณ์ผู้ปฏิบัติธรรม
ชาวเนเธอร์แลนด์ได้ธรรมกาย ..... เล่าโดย: ผศ.เบญจา ตระกูลบุญ ๒๖

ตอบปัญหาธรรม ..... พระเสริมชัย ชยมงฺคโล ๑๐๖

ธรรมสภา ..... วิมังสา ๕๑

แวดวงธรรมกาย ..... วิชชาธร ๗๑

ปกิณกะ
ศาสนิกกับศาสนา ..... วิมังสา ๙๗
มิติเร้น ..... ณรงค์ ภักตร์เจริญ ๙๙
กิจกรรม ๑๑๔

ท้ายเล่ม
คนเหมือนกันแต่ทำไมไม่เหมือนกัน ..... ญาณรัตนะ ๑๑๙

วัตถุประสงค์ : เพื่อสนับสนุนกิจกรรมเผยแพร่พระสัทธรรมตามแนววิชชาธรรมกายของ**สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อ. ดำเนินสะดวก ราชบุรี ใน**โครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน** วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และ**มูลนิธิ/โครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร

● **อัตราค่าสมาชิก :** ๑ ปี (๔ เล่ม) ๑๒๐ บาท เล่มละ ๓๐ บาท

ถ้อยแถลง

เนื่องในโอกาสขึ้นปีใหม่ คณะผู้จัดทำนิตยสารธรรมกายขอ **สวัสดีปีใหม่** ตามธรรมเนียมนิยม และขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย จงดลบันดาลให้ท่านทั้งหลาย มีความสุขความเจริญในธรรมยิ่ง ๆ ขึ้นไป และในโอกาสนี้ก็ได้นำพรและโอวาทปีใหม่ของครูบาอาจารย์มายังท่านสาธุชนพุทธบริษัทด้วย

ขอแสดงมุทิตาจิตแก่พระภิกษุ ๙ รูป และสามเณร ๒ รูป ในสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายของเราที่เข้าสอบนักธรรม ณ ต้นสังกัด คือ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร และวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กทม. โดยสอบได้ทุกรูป มีนักธรรมเอก ๑ รูป นักธรรมโท 5 รูป และนักธรรมตรี ๕ รูป

ในฉบับนี้พระธรรมเทศนาของพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนียังคงความลึกล้ำ **พุทธอุทานคาถา** เป็นคาถาที่ลึกลับ พระพุทธเจ้าเมื่องทรงเบิกบานพระหฤทัยโดยประการใด ก็เปล่งอุทานคาถาขึ้นโดยประการนั้น ไม่มีผู้หนึ่งผู้ใดไปทูลถาม จึงเป็นของลึกลับ และเมื่อพระเดชพระคุณหลวงพ่อได้นำมาขยายความยิ่งทำให้ตระหนักถึงความลึกล้ำกว้างใหญ่ไพศาลแห่งคุณพระพุทธเจ้าว่าเป็นอนันตคุณ สุดที่จะหยั่งรู้ได้จริง ๆ

สมถะและวิปัสสนากัมมัฏฐานเป็นหัวใจของการปฏิบัติธรรมในพุทธศาสนา วิชชาธรรมกายในเบื้องต้นนั้นอยู่ในสมถะกัมมัฏฐาน ๔๐ ประการอย่างไร และเป็นทั้งสมถะและวิปัสสนากัมมัฏฐานเป็นอนุวิปัสสนาในเบื้องกลาง และเป็นโลกุตรวิปัสสนาในเบื้องสูงอย่างไร โปรดติดตามได้ในบทความ **สมถะและวิปัสสนากัมมัฏฐานตามแนววิชชาธรรมกาย**

อนุสัยกิเลส หมายถึงกิเลสละเอียดที่นอนเนื่องอยู่ในจิตสันดานของสัตว์โลกทั้งหลายการที่จะปหานอนุสัยกิเลสนี้ให้หมดสิ้นไปนั้นไม่ใช่ของง่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจทั้งหลักปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวท การปหานจึงจะเป็นไปได้ บทความ**วิธีเจริญจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน การพิจารณาและปหานอนุสัยกิเลส** ตามแนววิชชาธรรมกายจะแนะนำให้รู้จักหน้าตาพร้อมทั้งวิธีปฏิบัติภาวนาเพื่อปหานอนุสัยกิเลสให้สิ้นเชื้อไม่เหลือเศษต่อไปอีก

บทความ **ชาวเนเธอร์แลนด์ได้ธรรมกาย** เป็นประสพการณ์ของชาวเนเธอร์แลนด์ที่ได้มีโอกาสปฏิบัติธรรมตามแนววิชชาธรรมกายจนได้รู้ได้เห็น เข้าถึงของจริงในพุทธศาสนา ควรที่ท่านสาธุชนจะรีบเร่งขวนขวาย ศึกษา และตั้งใจปฏิบัติให้รู้เห็น และเข้าถึงบ้างอย่างให้น้อยหน้าเขา

ผู้ถึงธรรมกายแล้วมีลักษณะเหมือนเข้าฌานหรือไม่? การนำเอาลูกแก้วมาพิจารณาดูและแนะนำให้ทำตาม เป็นการสอนแบบสะกดจิตหรือไม่? โปรดติดตามในคอลัมน์ **ตอบปัญหาธรรม**

นอกจากนี้ก็ยังมีบทความที่น่าติดตามอีกมาก ก่อนจะจบก็ขอชักชวนท่านสาธุชนพุทธบริษัทไปร่วมกันบำเพ็ญกุศล ทำทาน รักษาศีล เจริญภาวนา และเวียนเทียน ใน**วันมาฆบูชา** วันพุธที่ ๒ มีนาคม 2531 นี้ ณ **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี โดยพร้อมเพรียงกัน (มีรถรับส่งฟรี ออกจากหน้าศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ เวลา ๗.๐๐ ถึง ๗.๓๐ น. สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ โทร. ๒๒๔๗๔๗๕)

สวัสดีครับ

บก.

พุทธอุทานคาถาฯ

แสดงโดย **พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)**

ในสมัยที่ดำรงสมณศักดิ์เป็นที่ พระภาวนาโกศลเถร

วันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๗

...ถ้าจะอยู่นอกปกครองเขา ต้องไปให้ถึงที่สุดสายธาตุสายธรรมของตัว ไปถึงที่สุดสายธาตุสายธรรมของตัวละก็ ในที่สุดนั้นไม่มีใครปกครองเลย เราปกครองของเราเอง เราก็ไม่ต้องรับความแก่ ความเจ็บ ความตาย ก็ได้ เพราะเรามีอำนาจพอแล้ว เราไม่อยู่ในปกครองก็ได้ตามความปรารถนา แต่ว่าต้องไปให้สุดสายธาตุสายธรรมของตัว ถ้าให้สุดสายธาตุสายธรรมของตัวไม่ได้ละก็ เลี้ยงเอาตัวรอดไม่ได้...

นโมตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส (๓ จบ)
ยทา หเว ปาตุภวนฺติ ธมฺมา
อาตาปิโน ฌายโต พฺราหฺมณสฺส
อถสฺส กงฺขา วปยนฺติ สพฺพา
ยโต ปชานาติ สเหตุธมฺมํ
ยทา หเว ปาตุภวนฺติ ธมฺมา
อาตาปิโน ฌายโต พฺราหฺมณสฺส
อถสฺส กงฺขา วปยนฺติ สพฺพา
ยโต ขยํ ปจฺจยานํ อเวทิ
ยทา หเว ปาตุภวนฺติ ธมฺมา
อาตาปิโน ฌายโต พฺราหฺมณสฺส
วิธูปยํ ติฏฺฐติ มารเสนํ
สูโรว โอภาสยมนฺตลิกฺขนฺติ

ณ บัดนี้ อาตมภาพจะได้แสดง**พุทธอุทานคาถา** วาจาเครื่องกล่าวความเปล่งขึ้นของพระพุทธเจ้า เป็นคาถาที่ลึกลับ ผู้แสดงก็ยากที่จะแสดง ผู้ฟังก็ยากที่จะฟัง เพราะเป็นธรรมอันลุ่มลึกสุขุมนัก เพราะเป็นอุทานคาถาของพระองค์เอง ไม่ใช่ผู้ใดผู้หนึ่ง ไม่มีผู้ใดผู้หนึ่ง ไปทูลถามแต่อย่างหนึ่งอย่างใด พระองค์เมื่อเบิกบานพระหฤทัยโดยประการใด ก็เปล่งโดยประการนั้น ก็เปล่งอุทานคาถาขึ้น เป็นของลึกลับอย่างนี้ เหตุนี้เราเป็นผู้ได้ฟังอุทานคาถาในวันนี้ เป็นบุญลาภอันประเสริฐล้ำเลิศ ไม่เสียทีที่เกิดมาเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา ตามวาระพระบาลีที่ยกขึ้นไว้เป็นนิเขปคาถาว่า **ยทา หเว ปาตุภวนฺติ ธมฺมา อาตาปิโน ฌายโต พฺราหฺมณสฺส** เมื่อใดธรรมทั้งหลายปรากฏแก่พราหมณ์ผู้มีความเพียรเพ่งอยู่ **อถสฺส กงฺขา วปยนฺติ สพฺพา** เมื่อนั้นความสงสัยทั้งปวงของพราหมณ์ย่อมสิ้นไป **ยโต ปชานาติ สเหตุธมฺมํ** เพราะมารู้จักธรรมว่าเกิดแต่เหตุ นี่พระคาถาหนึ่ง **ยทา หเว ปาตุภวนฺติ ธมฺมา อาตาปิโน ฌายโต พฺราหฺมณสฺส** เมื่อใดธรรมทั้งหลายปรากฏแก่พราหมณ์ผู้มีความเพียรเพ่งอยู่ **อถสฺส กงฺขา วปยนฺติ สพฺพา** เมื่อนั้นความสงสัยทั้งปวงของพราหมณ์นั้นย่อมสิ้นไป **ยโต ขยํ ปจฺจยานํ อเวทิ** เพราะได้รู้ความสิ้นไปของปัจจัยทั้งหลาย นี้เป็นคาถาที่ ๒ **ยทา หเว ปาตุภวนฺติ ธมฺมา อาตาปิโน ฌายโต พฺราหฺมณสฺส** เมื่อใดธรรมทั้งหลายปรากฏขึ้นแก่พราหมณ์ผู้มีความเพียรเพ่งอยู่ **วิธูปยํ ติฏฺฐติ มารเสนํ** พราหมณ์นั้นกำจัดมารและเสนาเสียได้ หยุดอยู่ **สูโรว โอภาสยมนฺตลิกฺขนฺติ** ดุจดังดวงอาทิตย์อุทัยขึ้นกำจัดมืด ทำอากาศให้สว่างฉะนั้น นี้เป็นคาถาที่ ๓ สามพระคาถาด้วยกันดังนี้ เพียงเท่านี้ ธรรมะเท่านี้เหมือนฟังแขกฟังฝรั่งพูด ฟังจีนพูด เราไม่รู้จักภาษา ถ้ารู้จักภาษาแขก ภาษาฝรั่ง เราก็รู้ นี่ก็ฉันนั้นแหละ คล้ายกันอย่างนั้น ฟังแล้วเหมือนไม่ฟัง มันลึกซึ้งอย่างนี้ จะอรรถาธิบายขยายเนื้อความคำในพระคาถาสืบไป

คำว่า ธรรมทั้งหลายปรากฏแก่พราหมณ์ผู้มีความเพียรเพ่งอยู่ นี่เราก็รู้คำว่า **ธรรม** ทั้งหลายนะคืออะไร รูปก็เป็นธรรม นามก็เป็นธรรม ธรรมที่ทำให้เป็นรูป เป็นนาม ก็เป็นธรรมเหมือนกัน ธรรมทั้งหลายนั่นคือ **กุสลาธมฺมา** ธรรมฝ่ายดี มีเท่าใดหมดพระไตรปิฎก ไม่มีชั่วเข้าไปเจือปนระคนเลย เรียกว่า กุสลาธมฺมา ธรรมที่ชั่วคือตรงกับบาลีว่า **อกุสลาธมฺมา** ธรรมทั้งหลายนี้ชั่ว ไม่มีดีเข้าไปเจือปนเลย ชั่วทั้งสิ้นทีเดียว นี้เรียกว่า อกุสลาธมฺมา ธรรมทั้งหลายที่ชั่ว ธรรมทั้งหลายที่ไม่ดีไม่ชั่ว ดีไม่เข้าไปเจือปน ชั่วก็ไม่เข้าไปเจือปน ไม่ดีไม่ชั่ว เป็นกลาง ๆ อยู่ดังนี้ นั้นเรียกว่า **อพฺยากตาธมฺมา** นี่เป็นมาติกาแม่บททั้งสามนี้หมดทั้งสกนธ์พุทธศาสนา ธรรมมีเท่านี้ กว้างนักจบพระไตรปิฎกมากมายนัก พระพุทธเจ้าจะมาตรัสเทศนาเท่าใด ในอดีตมีมากน้อยเท่าใด ๆ เมื่อรวมธรรมแล้วก็ได้เท่านี้ พระพุทธเจ้ามาตรัสในปัจจุบันนี้ ถ้ารวมธรรมได้เท่านี้ พระพุทธเจ้าจะมาตรัสในอนาคตภายเบื้องหน้าก็รวมธรรมได้เท่านี้ ย่อลงไปว่า **ดี ชั่ว ไม่ดีไม่ชั่ว** สามอย่างนี้เท่านั้น ดีเป็นธรรมฝ่ายดี ชั่วเป็นธรรมฝ่ายชั่ว ไม่ดีไม่ชั่วเป็นธรรมฝ่ายไม่ดีไม่ชั่ว

นี่คำว่าธรรมทั้งหลาย เมื่อใดธรรมทั้งหลายปรากฏแก่พราหมณ์ผู้มีความเพียรเพ่งอยู่ประสงค์ธรรมอะไรตรงนี้ **ประสงค์ธรรมขาว** เมื่อผู้ที่เพียรเพ่งอยู่ก็คล้ายกับคนนอนหลับนอนหลับถูกส่วนเข้าแล้วละก็ฝัน เรื่องฝันทีเดียวคราวนี้ ไม่ใช่เรื่องของมนุษย์เท่านี้ เรื่องของกายมนุษย์ละเอียด ฝัน นอนหลับแล้วก็ฝัน ว่าฝันเรื่องมันสนุกสนานเหมือนกัน กายมนุษย์นี้มีสิทธิทำได้เท่าใด พูดได้เท่าใด คิดได้เท่าใด อ้ายกายที่ฝันนั้น ก็มีสิทธิทำได้เท่านั้น พูดได้เท่านั้น คิดได้เท่านั้น ไม่แปลกกว่ากันเลย แต่ว่าคนละเรื่อง นี่คนละชั้น อย่างนี้นะ นี่คนละชั้นเสียแล้วเรื่องฝันนี่ เพราะกายมนุษย์ฝัน ไอ้กายที่มนุษย์ฝันนั่นแหละ เรียกว่า **กายมนุษย์ละเอียด** นั่นเขาก็สว่างไสวเหมือนกายมนุษย์นี้แบบเดียวกัน กายฝันนะ ทำได้เท่ามนุษย์นี้เหมือนกัน ไอ้กายมนุษย์ที่ฝันไปนั่นแหละ ฝันไปทำงานทำการเพลินไปอีก เหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าไปนอนหลับฝันไปอีก **ฝันในฝัน** เข้าไปอีกชั้นแบบเดียวกัน ออกไปเป็น **กายทิพย์** ว่องไวอีกเหมือนกัน กายมนุษย์ กายมนุษย์ละเอียดที่ฝันชั้นที่หนึ่งนั้น ทำหน้าที่ได้เท่าใด ทำหน้าที่ด้วยกายได้เท่าใด ทำหน้าที่ด้วยวาจาได้เท่าใด ทำหน้าที่ด้วยใจได้เท่าใด กายทิพย์ที่ฝันในฝันออกไปนั้นก็ทำหน้าที่ได้เท่านั้นเหมือนกัน ทำกายได้เท่านั้น ทำวาจาได้เท่านั้น ทำใจได้เท่านั้นเหมือนกัน แบบเดียวกัน นี้คนละเรื่อง อีกเรื่องหนึ่งถ้าฝันในฝันแล้วก็เรารวนทันที ถ้าฝันแล้วฝันเฉย ๆ แล้วก็ไม่รวนเข้ามาใกล้กายมนุษย์ นี่คนละเรื่องอย่างนี้

นี่ธรรมทั้งหลายที่ปรากฏแก่พราหมณ์ผู้มี

...เมื่อนั่งมืดอยู่ละก็ อ้อ! นี่อธรรม นี่อกุสลาธมฺมา ไม่ใช่ธรรมที่สว่าง นั่งไป ๆ ถูกส่วนเข้า สว่างวูบเข้าไป เหมือนฝันทีเดียว สว่างวูบเข้าไป ปรากฏทีเดียวเหมือนลืมตา...

ความเพียรเพ่งอยู่เป็นอย่างไร นี่พวกเรารู้กันอยู่บ้างแล้ว พวกงั่งมีอยู่ พวกเป็นมีอยู่ กล้าพูดได้ทีเดียว เพราะพราหมณ์นั้นมีความเพียรเพ่งอยู่แล้วนั่นแหละ ความเพ่งมันเป็นอย่างนี้แหละ มันมืดตื้อ มืดตื้อมันก็สงสัย ไอ้มืดนั่นแหละมันทำให้สงสัย มันไม่เห็นอะไร มันมัวหมองไปหมด ดำคล้ำไปหมด รัวไปหมด ไม่ได้เรื่องไม่ได้ราว หนักเข้า ๆ รำคาญ หนักเข้า ๆ ก็ลืมเสียที มันมืดนัก ไม่ได้เรื่องอย่างนั้น อย่างนั้นธรรมทั้งหลายไม่ปรากฏ ถ้าจะมาว่าคนฉลาดเพ่งธรรมละก็ **เมื่อนั่งมืดอยู่ละก็ อ้อ! นี่อธรรม นี่อกุสลาธมฺมา ไม่ใช่ธรรมที่สว่าง นั่งไป ๆ ถูกส่วนเข้า สว่างวูบเข้าไป เหมือนฝันทีเดียว สว่างวูบเข้าไป ปรากฏทีเดียวเหมือนลืมตา** บางคนตกใจนะ นี่หลับตาหรือลืมตานะ มันสว่างอย่างนี้ ก็ลืมตาดูเสียที อ้าว สว่างนั่นหายไปเสียแล้ว นั่นมีสว่างได้อย่างนั้น มีมืดอย่างนั้น นั่งหลับตาปุบแล้วกันก็มืดตื้อ เมื่อมืดเช่นนั้นเป็นอธรรม **เมื่อสว่างขึ้น ปรากฏชัดขึ้น เหมือนกลางวัน นั่นเป็นธรรม ไม่สว่างไม่มืด รัว ๆ อยู่ นั่นก็เป็นธรรมเหมือนกันเป็นอัพยากตาธรรม**

ธรรมมีสามอย่างนี้ **มืดเป็นอกุศลาธรรม สว่างเป็นกุศลธรรม ไม่มืดไม่สว่างเป็นอัพยากตาธรรม** นี่ธรรมเป็นชั้น ๆ กันไปนะ มืด สว่าง ไม่มืดไม่สว่าง ทั้งมืดทั้งสว่าง ทั้งไม่มืดไม่สว่าง นั่นหรือเป็นธรรมที่ปรากฏแก่พราหมณ์ผู้มีความเพียรเพ่งอยู่ ซึ่งยิ่งกว่านั้น ๆ ธรรมทั้งหลายที่ปรากฏแก่พราหมณ์ผู้มีความเพียรเพ่งอยู่นั้น ปรากฏชัด ๆ เมื่อนั่งลงไปแล้วปรากฏแน่แน่วทีเดียว พอนั่งถูกส่วนเข้า ทำใจให้หยุด พอนั่งถูกส่วนเข้าก็ใจหยุดทีเดียว เมื่อใจหยุดนี่ตรงกับบาลีว่า **ยโต ปชานาติ สเหตุธมฺมํ** เพราะมารู้จักธรรมว่าเกิดแต่เหตุ

ธรรมที่เกิดแต่เหตุ นั่นธรรมอะไร เหตุมี ๖ **โลภะเหตุ โทสะเหตุ โมหะเหตุ** โลภะเหตุ เป็นฝ่ายชั่ว โทสะเหตุเป็นฝ่ายชั่ว โมหะเหตุก็เป็นฝ่ายชั่ว ฝ่ายดีล่ะ ท่านวางไว้เป็น **อโลภะเหตุ อโทสะเหตุ อโมหะเหตุ**

...เมื่อสว่างขึ้น ปรากฏชัดขึ้น เหมือนกลางวันนั่น เป็นธรรม ไม่สว่างไม่มืด รัว ๆ อยู่ นั่นก็เป็นธรรมเหมือนกันเป็นอัพยากตาธรรม...

...อโลโภทานเหตุ ความไม่โลภเป็นเหตุให้บริจาคทาน อโทโสทานํ สีลเหตุ ความไม่โกรธเป็นเหตุให้รักษาศีล อโมโหภาวนาเหตุ ความไม่หลงเป็นเหตุให้เจริญภาวนา ...

อโลโภทานเหตุ ความไม่โลภเป็นเหตุให้บริจาคทาน **อโทโสทานํ สีลเหตุ** ความไม่โกรธเป็นเหตุให้รักษาศีล **อโมโหภาวนาเหตุ** ความไม่หลงเป็นเหตุให้เจริญภาวนา พอรู้ชัดว่าธรรมทั้งหลายเกิดแต่เหตุ อ้อ! การที่เราให้ทานนี้เกิดแต่เหตุคือความไม่โลภ การที่มารักษาได้นี้ เกิดจากเหตุคือความไม่โลภ การที่มารักษาศีลได้นี้ เกิดจากเหตุคือความไม่โกรธ การที่เรามาเจริญภาวนาได้นี้ เกิดจากเหตุคือ ความไม่หลง ความไม่โลภ ไม่โกรธ ไม่หลง เป็นเหตุให้รักษาศีล ให้เจริญภาวนา ที่เราจะให้ทานขึ้นได้นี้ เรียกว่าอโลภะเหตุ เราจะบริจาคทานนี้ก็เป็นธรรมอันหนึ่ง เรามารักษาศีลก็เป็นธรรมอันหนึ่ง มาเจริญภาวนาก็เป็นธรรมอันหนึ่ง เพราะมาแต่ความไม่โลภ มาจากความไม่โกรธ มาจากความไม่หลง เรื่องให้ทานก็เป็นอเนกประการ เรื่องรักษาศีลก็เป็นอเนกประการ เรื่องเจริญภาวนาก็เป็นอเนกประการ

นี่หรือธรรมอันนี้หรือ ที่ปรากฏแก่พราหมณ์ผู้มีความเพียรเพ่งอยู่ ความสงสัยของพราหมณ์นั้นความสงสัยทั้งปวงของพราหมณ์นั้นย่อมสิ้นไป เพราะมารู้จักว่า ธรรมเกิดแต่เหตุ ดังนี้หรือไม่ใช่กระนั้น ยิ่งกว่านั้นลงไป ยิ่งกว่านั้นลงไป เมื่อพราหมณ์นั้นมานั่งเพ่งถูกส่วนเข้าแล้ว ๆ ใจก็หยุดทีเดียว หยุดศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ หยุดนิ่งพอใจหยุดได้เท่านั้น **พอใจหยุดนิ่งเท่านั้น สูโรว โอภาสยมนฺตลิกฺขนฺติ ดุจดังดวงอาทิตย์อุทัยขึ้นกำจัดมืด ทำอากาศให้สว่างไสว** อย่างนี้ นี่เป็นกลางวันอย่างนี้ ดวงอาทิตย์ก็เห็นโร่อย่างนั้น อย่างนี้เห็นอย่างนี้ เห็นอย่างนี้เป็นดวงเท่าดวงจันทร์ **ติดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์** ติดกลางกายมนุษย์นั่นนะ **ดวงเท่าดวงอาทิตย์นะ** ติดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ **จะมองอะไรเห็นตลอดหมด เหมือนกับกลางวันอย่างนี้แหละ จะดูอะไรก็ดูไป เมื่อธรรมปรากฏขึ้นแก่พราหมณ์ดังนี้ ความสงสัยทั้งปวงของพราหมณ์นั้นก็สิ้นไป หมดไปเพราะได้รู้ความสิ้นของปัจจัยทั้งหลาย ยโต ขยํ ปจฺจยานํ อเวทิ** เพราะได้รู้ความสิ้นไปของปัจจัยทั้งหลาย สว่างขึ้นแล้วเมื่อเห็นความสิ้นไปของปัจจัยทั้งหลาย

อะไรเล่าเป็น **ปัจจัยที่สิ้นไปน่ะ** อะไรเล่าเป็นปัจจัย อ้ายปัจจัยนี่ก็ยากไม่ใช่น้อยเหมือนกัน ปัจจัยน่ะคือดังนี้ คำที่เรียกว่าปัจจัยน่ะ **อวิชชาเป็นปัจจัยให้เกิดสังขาร** แน่ ความโง่ความไม่รู้จริงเป็นปัจจัยแล้ว สังขารความปรุงให้ดีให้งามตกแต่งอยู่ร่ำไป ต้องตกแต่งอยู่ร่ำไป ปรนเปรออยู่ร่ำไป **สังขารนั้นแหละเป็นปัจจัยให้เกิด**

วิญญาณ รู้ดีรู้ชั่วอยู่ร่ำไป **วิญญาณเป็นปัจจัยให้เกิดนามรูป** นามรูปมีเกิดดับอยู่เป็นธรรมดา **นามรูปเป็นปัจจัยให้เกิดสฬายตนะ** ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ **สฬายตนะเป็นปัจจัยให้เกิดผัสสะ** ความกระทบทางตา ทางหู จมูก ลิ้น กาย ใจ **ผัสสะเมื่อกระทบเข้าแล้วเป็นปัจจัยให้เกิดเวทนา** ชอบ ไม่ชอบ เฉยอยู่ **เวทนาปรากฏเป็นปัจจัยให้เกิดตัณหา ตัณหาปรากฏขึ้นแล้วเป็นปัจจัยให้เกิดอุปาทาน อุปาทานปรากฏขึ้นแล้วเป็นปัจจัยให้เกิดภพก่อน ปัจจัยกันเป็นชั้น ๆ อย่างนี้ เมื่อมีกามภพ รูปภพ อรูปภพ ก็เป็นปัจจัยให้เกิดชาติ** เมื่อชาติมีขึ้นแล้ว ชาตินั้นคืออะไรนะ **ชาติ คือ กำเนิด** นั้นแหละ อัณฑชะ สังเสทชะ ชลาพุชะ อุปปาติกะ ชาตินะคือกำเนิดนั้นแหละ ที่ **เกิด** นั้นเขาเรียก **ชาติ** ออกจากกำเนิดนั้นแหละ **ชาติมีขึ้นแล้วเป็นปัจจัยให้เกิดชรา มรณะ โสก ปริเทวะ ทุกข์ โทมนัส อุปายาส** เป็นลำดับไป **เป็นทุกข์** นี่เป็นปัจจัยอย่างนี้ เป็นปัจจัยกันอย่างนี้ รู้จักความสิ้นไปของปัจจัยทั้งหลาย

เมื่อสิ้นเป็นอย่างไร ความโง่ไม่มี หายไปหมด ดับไปหมด เมื่อ **อวิชชา ความไม่รู้จริงดับ สังขารก็ดับ สังขารดับ วิญญาณก็ดับ วิญญาณดับ นามรูปก็ดับ นามรูปดับ สฬายตนะก็ดับ สฬายตนะดับ ผัสสะก็ดับ ผัสสะดับ เวทนาก็ดับ เวทนาดับ ตัณหาก็ดับ ตัณหาดับ อุปาทานก็ดับ อุปาทานดับ ภพก็ดับ ภพดับ ชาติก็ดับ ชาติดับ ชรา มรณะ โสก ปริเทวะ ทุกข์ โทมนัส อุปายาส ก็ต้องดับ** ไม่เหลือเลย นี้ความสิ้นไป เมื่อรู้ความสิ้นไปของปัจจัยทั้งหลายเหล่านี้แล้ว พราหมณ์นั้น **วิธูปยํ ติฏฺฐติ มารเสนํ** พราหมณ์นั้นก็กำจัดมารและทั้งเสนาให้ได้แล้วหยุดอยู่ได้ **คือใจหยุด** นั่นเอง **ไม่ใช่อื่น ใจหยุดพอหยุดถูกส่วนเข้าเท่านั้นเอง สูโรว โอภาสยมนฺตลิกฺขนฺติ ความสว่างเกิดขึ้น ดุจดังดวงอาทิตย์อุทัยขึ้นกำจัดมืด ทำอากาศให้สว่างก็ดังนี้** เราก็มองเห็นดวงดังนั้น ที่ปรากฏดังนั้น **เมื่อปรากฏขึ้นดังนั้นแล้ว พราหมณ์นั้นก็รักษาดวงนั้นไว้ ไม่ให้หายไป** ที่วัดปากน้ำเขาเป็นแล้วของลึกก็จริง แต่ว่าวัดปากน้ำพบแล้ว

แต่ว่าผู้พบก็ไม่รู้ว่าลึกซึ้งแค่ไหน ได้แต่ลึกซึ้งอย่างนี้ จริงอย่างนั้น แล้วก็ไปทำเหลวไหลเสียให้ดับเสียบ้าง ให้หายเสียบ้าง ไปกังวลอื่นเสีย ไม่กังวลของลึกซึ้งอย่างนี้นี่มีมากทีเดียว

ในวัดปากน้ำนี้ ทั้งสว่างทำได้ขนาดนี้นะยิ่งกว่านี้ไปอีก เดี๋ยวจะเล่าเรื่องวัดปากน้ำที่ทำสว่างขึ้นได้แค่ไหน ตรงกับพุทธอุทานนี้แล้ว เมื่อสว่างขึ้นได้ดังนั้นแล้วก็ได้เป็นลำดับไปนั่นสว่างดวง

นั้นเขาเรียกว่า **ดวงธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐาน** ใจของผู้กระทำนั้น ก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงสว่างนั้น พอถูกส่วนเข้าก็เห็น **ดวงศีล** ดวงเท่ากัน หยุดนิ่งอยู่กลางดวงศีล พอถูกส่วนเข้าก็เห็น **ดวงสมาธิ** ดวงเท่ากัน หยุดนิ่งอยู่กลางดวงสมาธิ พอถูกส่วนเข้าถึง **ดวงปัญญา** หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญา พอถูกส่วนเข้าถึง **ดวงวิมุตติ** หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติ พอถูกส่วนเข้าถึง **ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ** หยุดนิ่งอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ พอถูกส่วนเข้า หยุดท่าเดียว หยุดอยู่ท่าเดียว กำจัดมารให้หยุดทีเดียว หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้าเห็น **กายที่ฝัน** ทีเดียว ตั้งแต่กายมนุษย์ขึ้นไปเห็นกายที่ฝัน อ้อ! อ้าย **กายฝันอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ** เราไม่รู้ว่าอยู่ที่ไหน เมื่อฝันแล้วมันก็รัวไป

ใจกายที่ฝัน ใจกายมนุษย์ละเอียดก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียดอีก เห็นดวงธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐานเท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์อย่างนั้น หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐานนั้น ถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงศีล หยุดนิ่งอยู่กลางดวงศีล ถูกส่วนเข้าเห็นดวงสมาธิ หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงสมาธิ ถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงปัญญา หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญา ถูกส่วนเข้าเห็นดวงวิมุตติ หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้าเห็นดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดนิ่งอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้าเห็นกายฝันในฝัน ก็คือ **กายทิพย์**

ใจกายทิพย์หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ ถูกส่วนเข้าเห็นดวงธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐาน หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ถูกส่วนเข้าเห็นดวงศีล หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงศีล ถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงสมาธิ หยุดนิ่งอยู่กลางดวงสมาธิ ถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงปัญญา หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญา ถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงวิมุตติ หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้าเห็น **กายทิพย์ละเอียด**

ใจกายทิพย์ละเอียดหยุดนิ่งอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ละเอียด ดังนี้ถูกส่วนเข้าเห็นดวงธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐาน หยุดนิ่งอยู่กลางดวงธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงศีล หยุดนิ่งอยู่กลางดวงศีล ถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงสมาธิ หยุดนิ่งอยู่กลางดวงสมาธิ ถูกส่วนเข้าเห็นดวงปัญญา หยุดนิ่งอยู่กลางดวงปัญญา ถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงวิมุตติ หยุดนิ่งอยู่กลางดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดนิ่งอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้าก็เห็น **กายรูปพรหม**

ใจกายรูปพรหมก็หยุดนิ่งอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหม ถูกส่วนเข้าก็เห็นแบบเดียวกัน ก็เข้าถึง **กายรูปพรหมละเอียด**

ใจกายรูปพรหมละเอียดก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมละเอียด

ถูกส่วนเข้าก็เห็น **กายอรูปพรหม** แบบเดียวกัน

ใจกายอรูปพรหมก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรูปพรหม ถูกส่วนเข้าก็ถึง **กายอรูปพรหมละเอียด**

ใจกายอรูปพรหมละเอียดหยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรูปพรหมละเอียด ถูกส่วนเข้า เห็น **กายธรรม** หน้าตักหย่อนกว่า ๕ วา สูง ๕ วา นั้นเรียกว่ากายธรรม กายธรรมนั่นเอง เป็นพระพุทธเจ้า **ธมฺมกาโย อหํ อิติปิ เราตถาคตคือธรรมกาย นั่นแหละพระพุทธเจ้าหละ**

ใจกายธรรมก็หยุดนิ่งอยู่กลางใจดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายธรรม แบบเดียวกัน ถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ดวงเท่ากันกับดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกาย เท่าหน้าตักธรรมกายกลมรอบตัว หยุดนิ่งอยู่กลางดวงธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐาน เห็นดวงศีลเท่ากัน หยุดนิ่งอยู่กลางดวงศีล ถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงสมาธิ หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงสมาธิ ถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงปัญญา หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญา ถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงวิมุตติ หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้าก็เห็น **กายธรรมละเอียด** หน้าตัก ๕ วา สูง ๕ วา เกตุดอกบัวตูม ใสหนักขึ้นไป

ใจกายธรรมละเอียดหยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายธรรมละเอียดถูกส่วนเข้าเห็นดวงธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐาน วัดผ่าเส้นศูนย์กลาง ๕ วา กลมรอบตัวใสทีเดียวยิ่งกว่าดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ บริสุทธิ์สนิททีเดียวสว่างไสว หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงศีลดวงเท่ากัน แล้วต่อไปก็ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ เป็นลำดับไป หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้า เห็น **กายธรรมพระโสดา** หน้าตัก ๕ วา สูง ๕ วา เกตุดอกบัวตูม ใสหนักขึ้นไป

ใจกายพระโสดาหยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระโสดา ถูกส่วนเข้าเห็นดวงธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ แบบเดียวกัน เห็น **กายพระโสดาละเอียด** หน้าตัก ๑๐ วา สูง ๑๐ วา

ใจกายพระโสดาละเอียดหยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางกายพระโสดาละเอียด ถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐาน เห็นดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ ดวงวิมุตติญาณทัสสนะแบบเดียวกัน เข้าถึง **กายพระสกทาคา** หน้าตัก ๑๐ วา สูง ๑๐ วา หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระสกทาคา ถูกส่วนเข้าเห็นดวงธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐาน แบบเดียวกัน เห็นดวงศีล ดวงสมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้าก็เห็น **พระสกทาคาละเอียด** หน้าตัก ๑๕ วา สูง ๑๕ วา เกตุดอกบัวตูม ใสหนักขึ้นไป

ใจพระสกทาคาละเอียดหยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระสกทาคาละเอียด ถูกส่วนเข้าเห็นดวงธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐาน เห็นดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้าก็เห็น **กายพระอนาคา**

ใจกายพระอนาคาก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระอนาคา ถูกส่วนเข้าเห็นดวงธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐาน เห็นดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ แบบเดียวกัน เข้าถึง **กายพระอนาคาละเอียด** หน้าตัก ๒๐ วา สูง ๒๐ วา เกตุดอกบัวตูม ใสหนักขึ้นไป

ใจของพระอนาคาละเอียดทำถูกส่วนเข้าเห็นดวงธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐาน วัดผ่าเส้นศูนย์กลาง ๒๐ วา สูง ๒๐ วา กลมรอบตัว เห็นดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ ดวงวิมุตติญาณทัสสนะเท่า ๆ กัน ก็เห็น **กายอรหัต** หน้าตัก ๒๐ วา สูง ๒๐ วา เกตุดอกบัวตูม ใสหนักขึ้นไป

ใจกายพระอรหัตหยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระอรหัต ถูกส่วนเข้าเห็นดวงธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ๒๐ วา เท่ากันหมด ปรากฏเห็น **กายพระอรหัตละเอียด** ใสหนักขึ้นไป

ตำราวัดปากน้ำเขาสอนกันได้อย่างนี้ แต่ว่าที่จะเป็นพระโสดา พระสกทาคา พระอนาคา อรหัตนั้นไม่ติด ไม่หลุดซะ แต่ว่าทำได้ตลอดเลยไปจากนี้อีก ทำไปมากกว่านี้ ถึงกายพระอรหัต **พระอรหัตละเอียด ๆ ๆ ต่อ ๆ ไป นับอสงไขยก็ไม่ถ้วน** ผู้เทศน์นี้สอน เป็นคนสอนเอง ๒๓ ปี ๕ เดือนนี้ ได้ทำไปอย่างนี้แหละ ไม่ถอยหลังเลย ยังไม่สุดกายของตัวเอง เมื่อยังไม่สุดกายของตัวเองแล้ว ตัวเองก็ปกครองตัวเองยังไม่ได้ ยังมีคนอื่นเป็นผู้ปกครองลับ ๆ เพราะไม่ไปถ้าไปถึงที่สุดแค่ไหน เขาก็ปกครองได้แค่นั้น **นี่ผู้เทศน์ยังแนะนำสั่งสอนให้ไปถึงที่สุดสายธาตุสายธรรมของตัวเอง เมื่อถึงที่สุดสายธาตุสายธรรมของตัวเองละก็** เป็นกาย ๆ ไปดังนี้ **ตัวเองก็จะปกครองตัวเองได้ ไม่มีใครปกครองต่อไป ตัวเองก็เป็นใหญ่ในตัวเอง** ตัวเองก็จะบันดาลความสุขให้ตัวเองได้ กำจัดความทุกข์ได้ ไม่ให้เข้ายุ่งได้

นี่คนอื่นเขายังบันดาลอยู่ คนอื่นเขายังให้อยู่

เหมือนความแก่ดังนี้ เราไม่ปรารถนาเลย เขาก็ส่งความแก่มาให้ เราก็ต้องรบอ้ายความแก่นั้นแหละ ความเจ็บล่ะ เราไม่ปรารถนาความเจ็บ เขาก็ส่งความเจ็บมาให้ ความตายล่ะ เราไม่ปรารถนาเลย เขาก็ส่งความตายมาให้เพราะเหตุไร **เพราะเหตุว่าตัวเองไม่เป็นใหญ่ด้วยตัวของตัวเอง คนอื่นเขามาปกครอง** ผู้อื่นเขาปกครองเสีย เขาให้เขาส่งมาให้ ความแก่ ความเจ็บ ความตาย ตัวมีความรู้ไม่พอก็ต้องรบเหมือนดังนี้ เราอยู่ปกครองประเทศไทย ประเทศไทยเขาต้องการอย่างไร ผู้ปกครองเขาต้องการอย่างไร เราก็ต้องไปตามเขา ไม่ตามเขาไม่ได้ ต้องอยู่ในบังคับบัญชาเขา

ถ้าจะอยู่นอกปกครองเขา ต้องไปให้ถึงที่สุดสายธาตุสายธรรมของตัวละก็ ในที่สุดนั้นไม่มีใครปกครองเลย เราปกครองของเราเอง เราก็ไม่ต้องรับความแก่ ความเจ็บ ความตายก็ได้ เพราะเรามีอำนาจพอแล้ว เราไม่อยู่ในปกครองก็ได้ตามความปรารถนา แต่ว่าต้องไปให้สุดสายธาตุสายธรรมของตัว **ถ้าให้สุดสายธาตุสายธรรมของตัวไม่ได้ละก็ เลี้ยงเอาตัวรอดไม่ได้** บัดนี้เราเป็นภิกษุสามเณร อุบาสก อุบาสิกาในพระพุทธศาสนา เมื่อมาฟังอุทานคาถา รู้ว่าธรรมของพระศาสดาลึกซึ้งอย่างนี้ ขนาดนี้ละก็อุตส่าห์อย่าประมาท อย่าเลินเล่อ อย่าเผลอตัว อย่างคนมีปัญญา อย่างคนรู้ดีรู้ชั่ว อย่าเล่นเอาอย่างเด็ก ถ้าเมื่อเล่นอย่างเด็กแล้วก็ เล่นหม้อข้าวหม้อแกง เล่นฝุ่นเล่นทรายอยู่ละก็ ชีวิตจะไม่พอใช้ เพราะเขาเล่นละครกันเป็นบ้าน ๆ โรง ๆ กัน ในโลกนี้เขาเรียกว่า **ละครโรงใหญ่** เล่นฝุ่นเล่นทรายเล่นแปลก ๆ ไปตามหน้าที่ เอาจริง ๆ แท้ ๆ ไม่ได้สักคนหนึ่งขึ้นไป แล้วก็ตายกันหมด เอาจริงเอาแท้เหลือสักคนหนึ่งก็ไม่มี เพราะเหตุอะไรเล่า เพราะเหตุว่าเลินเล่อเผลอตัวไป เลินเล่อเผลอตัวไป มนุษย์โลกนี้ เราผ่านไปผ่านมา เข้าใจว่าเป็นบ้านของเราเมืองของเราเสียใหญ่โตมโหฬารทีเดียว เข้าใจเสียอย่างนั้นก็เข้าใจผิดไปนี่แหละละครกายเรานี่นะโตกว่าบ้านเมืองเหล่านี้มากนัก ให้ไปชมดูเถิด แต่ว่า **ต้องไปให้ถึงที่สุดนี้ให้ได้นะ ไปที่สุดของกายเหล่านี้ได้ก็จะเอาตัวรอดได้เป็นแท้** เหตุนี้แหละ

ที่ได้ชี้แจงแสดงมา ในอุทานคาถา ตามวาระพระบาลีคลี่ความเป็นสยามภาษาในมตยาธิบายพอสมควรแก่เวลา **เอเตน สจฺจวชฺเชน** ด้วยอำนาจความสัจที่ได้อ้างธรรมปฏิบัติมาตั้งแต่ต้นจนอวสานนี้ **สทา โสตฺถี ภวนฺตุ เต** ขอความสุขสวัสดีจงบังเกิดมีแก่ท่านทั้งหลายบรรดามาสโมสรในสถานที่นี้ทุกถ้วนหน้า อาตมาภาพชี้แจงแสดงมาพอสมควรแก่เวลา สมมติยุติธรรมิกถาโดยอรรถนิยมความเพียงเท่านี้ **เอวํ** ก็มีด้วยประการฉะนี้

■■■■

คติธรรมวันปีใหม่ "๕ ดี"

ธรรมบรรยาย

โดย **พระอาจารย์ เสริมชัย ชยมงฺคโล**

ผู้อำนวยการสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

ทาง ทีวีสี ช่อง 9 (อสมท) วันอาทิตย์ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๓๑ เวลา ๐๘.๓๐ น.

ขอเจริญพรญาติโยม สาธุชนทุกท่าน วันนี้ อาตมภาพได้มีโอกาสมาบรรยายธรรม ซึ่งเป็นระยะเวลาระหว่างการสิ้นปีเก่าและจะขึ้นสู่ปีใหม่ ในโอกาสนี้ อาตมภาพก็ไม่เห็นอะไรที่จะดีไปกว่าธรรมะของพระพุทธองค์ ซึ่งอาตมภาพคิดว่า ธรรมะหัวข้อที่อาตมาจะให้แก่ท่านสาธุชนทั้งหลายไปประพฤติปฏิบัตินี้เป็นธรรมะที่จะยังประโยชน์ตน ประโยชน์ท่านให้บังเกิดความสุข ความเจริญทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

คุณธรรมที่ชื่อว่า **"ประโยชน์ปัจจุบัน"** และ **"ประโยชน์ในอนาคต"** นี้ เป็นคุณธรรมของบัณฑิต เป็นผู้รู้ เป็นผู้เข้าใจ ว่าธรรมะปฏิบัติอย่างนี้จะยังประโยชน์สุขให้แก่ตนและผู้อื่นทั้งในปัจจุบันและในอนาคตได้ เขารู้จริงแล้ว เขาจึงปฏิบัติตามพระธรรมของพระพุทธองค์นี้ จึงชื่อว่า เป็นผู้รู้ประโยชน์ปัจจุบันและประโยชน์ในภายหน้าอย่างแท้จริง เมื่อเขาปฏิบัติด้วย กาย วาจาและใจตามธรรมะนี้ จึงชื่อว่า **"สัตบุรุษ"** คนดี ที่จะนำตนเองและผู้อื่นไปสู่ความสุข ความเจริญแต่ฝ่ายเดียว

ธรรมะข้อที่กล่าวนี้ประการแรกชื่อ **"ทิฏฐธัมมิกกัตถประโยชน์"** หมายถึงธรรมปฏิบัติที่จะยังความสุขความเจริญให้แก่ตนในปัจจุบันทันทีที่ลงมือปฏิบัติ ข้อปฏิบัติอันจะเป็นประโยชน์ปัจจุบันนั้น ได้แก่

ข้อที่หนึ่ง **อุฏฐานสัมปทา** การถึงพร้อมด้วยความขยันหมั่นเพียรในกิจการ ในหน้าที่ที่ตนเองที่รับผิดชอบอยู่ เป็นเด็กยังเยาว์วัย อยู่ในวัยการศึกษาเล่าเรียน ก็พากเพียรศึกษา พยายามขวนขวายศึกษาหาความรู้มาใส่ตน เป็นผู้ใหญ่ประกอบกิจการงานในอาชีพใด ๆ ก็เพียรขวนขวายประกอบกิจการงานในอาชีพนั้น ๆ ด้วยความขยันหมั่นเพียร ไม่ย่อท้อ ไม่ทอดทิ้ง ไม่ละวาง และความ

พากเพียรนั้น ไม่ใช่แต่พากเพียรที่จะทำหน้าที่ในหน้าที่รับผิดชอบ แต่อย่างเดียว จักต้องพากเพียรเอาใจใส่ที่จะนำศิลปวิทยาการความรู้ใหม่ ๆ อันจะนำความเจริญก้าวหน้ามาสู่ชีวิตและอาชีพของตนโดยชอบมาสู่ตนด้วย พึงศึกษา พึงรวบรวมใส่ใจ หาความรู้ ความชำนาญใส่ตน ให้เพิ่มความรู้ ความชำนาญของตนให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป ก็จะยังประโยชน์แก่หน้าที่กิจการงานของเรา หรือจะย่อเป็นคติธรรมว่า **"เพียรรู้ดี"** ก็ได้

ส่วนผู้ที่มีหน้าที่เป็นผู้นำผู้อื่น เป็นผู้บริหารก็พากเพียรพยายามในกิจการงาน ในหน้าที่ของผู้บริหารนั้นในฐานะผู้นำ ไม่ย่อท้อ ไม่ละวาง เพียรศึกษาปัญหาที่จะเกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นแล้ว แล้วแก้ปัญหาทั้งหลายเหล่านั้นให้การบริหารงานลุล่วงไปด้วยดี มีประสิทธิภาพสูง คำว่า **"มีประสิทธิภาพสูง"** หมายความว่า ให้เสียค่าลงทุน ลงแรงแต่น้อย ๆ หรืออย่างประหยัด แต่ให้ปฏิบัติได้ผลดีมาก ๆ หรือในอัตราสูง เป็นที่พอใจแก่ทั้งผู้ร่วมงาน ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา และทั้งประชาชนที่จะเป็นผู้ได้รับบริการจากการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่ผู้นำทั้งหลายรับผิดชอบอยู่ นี้คือ **"หลักประสิทธิภาพ"** หรือจะย่อเป็นคติธรรมว่า **"การงานดี"** ก็ได้

ข้อที่สอง **อารักขสัมปทา** ถึงพร้อมด้วยการรักษา รักษาอะไร รักษาทรัพย์สินที่เราทำมาหาได้โดยชอบ ที่สูญหายไปก็ดี ที่ชำรุดเก่าแก่ก็ดี บูรณะซ่อมแซมขึ้นใหม่ นี้ว่าโดยส่วนของทรัพย์สิน

ว่าโดยส่วนของหน้าที่การงาน ทั้งฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมก็พึงต้องรักษาไว้ด้วยดีมิให้มีโทษด้วยการประพฤติดี ประพฤติชอบ ตามพระธรรม พระวินัย ระเบียบกฎข้อบังคับทั้งกฎหมายบ้านเมืองมิให้ผิดพลาด เสียหายแก่ฐานะ หน้าที่ กิจการงานของตน หรือฐานะในทางสังคมของตน และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณธรรมที่มีอยู่ประจำใจ พึงเพียรระวังมิให้บาปอกุศลเกิดขึ้นในสันดาน เพียรกำจัดอกุศลที่มีในสันดานแล้วให้หมดสิ้นไป เพียรสร้างบุญกุศลให้เกิดขึ้นในสันดานและเพียรระวังรักษาบุญกุศลที่เกิดไว้แล้วมิให้เสื่อม นี้ชื่อว่าความถึงพร้อมด้วยความขยันหมั่นเพียร เป็นธรรมเบื้องสูงยิ่งขึ้นไปอีก หรือจะย่อเป็นคติธรรมว่า **"คุณธรรมดี"** ก็ได้

ข้อที่สาม **กัลยาณมิตตตา** คบคนดี ผู้เป็นสัตบุรุษ ผู้รู้จักบาป-บุญ-คุณ-โทษ รู้ทางเจริญทางเสื่อมตามที่เป็นจริง เป็นผู้ทรงศีล ทรงธรรม มีปัญญา ไม่เป็นคนทุศีล ไม่เป็นคนพาล ปัญญาโฉดไม่พึงคบคนชั่วเป็นมิตร พึงคบแต่บัณฑิต ผู้รู้ สัตบุรุษ คนดี ดังกล่าวนี้เป็นเพื่อน ย่อมจะช่วยพยุงฐานะของตนมิให้ตกต่ำ และให้มีแต่เจริญรุ่งเรืองยิ่ง ๆ ขึ้นไป ถ้าหากเผลอไผลไปคบค้าสมาคมกับคนชั่วคนพาล ปัญญาโฉดทั้งหลายแล้ว ย่อมนำตนเองไปสู่ความเสื่อม ความทุกข์ เดือดร้อนได้ไม่ช้าก็เร็วจึงพึงละวางการคบคนประเภทนั้นเสีย หันกลับมาคบคนดี คนมีปัญญา หรือเป็นบัณฑิต ซึ่งทั้งนี้อย่าลืมว่า คุณธรรมของคนดีหรือบัณฑิต หรือความเป็นพาลนั้นก็มีอยู่ในใจของเราด้วย ถึงเราจะไม่คบคนพาลภายนอก จะเลือกคบแต่บัณฑิต จะไม่มีทางซาบซึ้งถึงพาลลักษณะหรือคุณธรรมของบัณฑิตได้ ถ้าเราไม่กำจัดความเป็นพาลออกจากใจเรา ถ้าไม่เสริมสร้างความเป็นบัณฑิตขึ้นในใจเราให้แจ่มแจ้ง เป็นคนดีที่แท้จริง ก็ยากที่จะรู้ว่า ใครเป็นคนดี ใครเป็นคนชั่ว การที่จะเลือกคบคนดีนั้นก็ต่อเมื่อเราเองเป็นคนดีอยู่ด้วยแล้ว ด้วยรู้คุณธรรมของคนดี คือ มีคุณธรรมของบัณฑิตที่มีปัญญานั้นด้วยรู้ลักษณะของพาลด้วยอาการต่าง ๆ ทางกาย วาจา และใจ จึงจะเลิกคบหรือไม่คบคนพาล คบแต่คนดี สัตบุรุษหรือบัณฑิตเป็นมิตรได้ ซึ่งจะย่อเป็นคติธรรมว่า **"คบคนดี"** ก็ได้

ข้อที่สี่ **สมชีวิตา** อันนี้เป็นเรื่องสำคัญมาก คือการบริโภคใช้สอยทรัพย์ของตนที่ทำมาหาได้โดยสุจริตตามควร ไม่ให้ฝืดเคืองนัก ไม่ให้ฟุ่มเฟือยนัก พอเหมาะพอดี รู้จักแบ่งปันทรัพย์เพื่อการใช้จ่ายต่าง ๆ ตามสมควร เช่น เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ด้วยดี พอเหมาะพอควร การสงเคราะห์ญาติ มิตร บุตร ภรรยา การบริจาคให้เป็นสาธารณประโยชน์ หรือประโยชน์แก่ผู้อื่นบ้าง ชื่อว่า "ทานมัย" เป็นกุศลที่สำคัญ แบ่งปันส่วนทรัพย์ตามมีตามได้ ตามความจำเป็นและความเหมาะสม ไม่ให้ตกเรี่ยเสียหายหรือมิให้ใช้จ่ายไปในทางที่สุรุ่ยสุร่าย ไร้ประโยชน์ หรือไม่ให้คับแค้นจนเกินไป จนเกิดความทุกข์เดือดร้อนหรือไม่สบายกาย ไม่สบายใจ อย่างนี้ชื่อว่า สมชีวิตา หรือจะย่อเป็นคติธรรมว่า **"มัธยัสถ์ดี"** ก็ได้

ผู้ใดประพฤติปฏิบัติธรรมทั้ง ๔ ข้อนี้ คือ

อุฏฐานสัมปทา ประกอบด้วยหรือถึงพร้อมด้วย **"ความเพียร"**

อารักขสัมปทา ถึงพร้อมด้วย **"การรักษา"**

กัลยาณมิตตตา ถึงพร้อมด้วย **"การคบคนดีเป็นมิตร"**

สมชีวิตา การ **"การรู้จักใช้สอยทรัพย์ให้พอเหมาะพอดีกับทรัพย์สินที่ทำมาหาได้"** โดยสุจริต

ทั้งสี่ประการนี้ สงเคราะห์เป็นคติธรรมว่า **"เพียรรู้ดี"**, **"การงานดี"**, **"คุณธรรมดี"**, **"คบคนดี"** และ **"มัธยัสถ์ดี"** รวมเป็น **ดี** ๕ อย่างนี้ก็ได้ แล้วจะได้รับประโยชน์สุขในปัจจุบันแน่นอน

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในข้อสุดท้าย สมชีวิตานั้น หลายท่านที่ต้องเดือดร้อน เพราะการใช้จ่ายไม่เป็น หาได้ ๕ ใช้ไป ๑๐ หาอย่างคนจนแต่ใช้อย่างคนรวย โดยไม่คำนึงถึงฐานะของตน ดังนี้ ย่อมนำความเดือดร้อนมาสู่ตนเอง สู่ครอบครัว ทำให้ฐานะของตนเองและครอบครัวทรุดลงไป ยากที่จะแก้ไข

เพราะฉะนั้น คุณธรรมทั้ง ๔ ข้อ ซึ่งจะกล่าวเป็นคาถาย่อ ๆ ก็คือ อุ อา กะ สะ หรือ **"ดี"** ทั้ง ๕ นี้ ในปีใหม่นี้จงตั้งใจรับเอาธรรมนี้ปฏิบัติเถิดจักเกิดประโยชน์โสตถิผลในปัจจุบันทันตาเห็น นี้เป็นคุณธรรมของบัณฑิตผู้มีปัญญา

ส่วนว่า ประโยชน์ภายหน้านั้น ชื่อว่า **สัมปรายิกัตถประโยชน์"** ก็ยังมี ๔ ข้อ ด้วยกัน คือ

ประการที่หนึ่ง **"สัทธาสัมปทา"** ถึงพร้อมด้วยศรัทธา ศรัทธา คือ เชื่อในสิ่ง ในธรรมะที่ควรเชื่อ ที่เป็นความจริง หรือเชื่อในบุคคลที่ควรเชื่อได้ คือ เชื่อในคุณพระพุทธ คุณพระธรรม คุณพระสงฆ์ ดังนี้เป็นต้น เชื่อในบาป-บุญ-คุณ-โทษ ตามที่เป็นจริง เชื่อในหนทางประพฤติปฏิบัติดำเนินชีวิตตนไปในทางเจริญและทางเสื่อมตามที่เป็นจริง เหล่านี้เป็นต้น ก็ชื่อว่าถึงพร้อมด้วยศรัทธา คือ ศรัทธานั้น ถ้าหากว่าเชื่อโดยมิได้ประพฤติปฏิบัติธรรมให้รู้จักบาป-บุญ-คุณ-โทษตามที่เป็นจริง ก็ยากที่จะเชื่อได้สนิท ยากที่จะรู้สภาวะของธรรมชาติตามที่เป็นจริง ยากที่จะรู้สัจจธรรมตามที่เป็นจริงได้ เพราะธรรมะโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทั้งในระดับโลกียธรรมและโลกุตตรธรรม ซึ่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดงไว้นั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับโลกุตตรธรรมนั้น ผู้ปฏิบัติจักต้องมีประสบการณ์จากการศึกษาอบรมจิตใจและความประพฤติปฏิบัติทางกาย วาจา ให้ดีเรียบร้อย ไม่มีโทษ เป็นไปเพื่อความเจริญ รุ่งเรืองและสันติสุข สงบกาย วาจา และใจ มีสติสัมปชัญญะ สำรวมกาย วาจา และใจได้ จึงจะเป็นสุข จึงจะเป็นทางให้สิ้นกิเลส และเป็นความเจริญ รุ่งเรือง สันติสุข ที่แท้จริงได้ อย่างนี้จึงชื่อว่า ถึงพร้อมด้วยสัทธาสัมปทา เชื่อในสิ่ง ในธรรมะ ในบุคคล ที่ควรเชื่อ

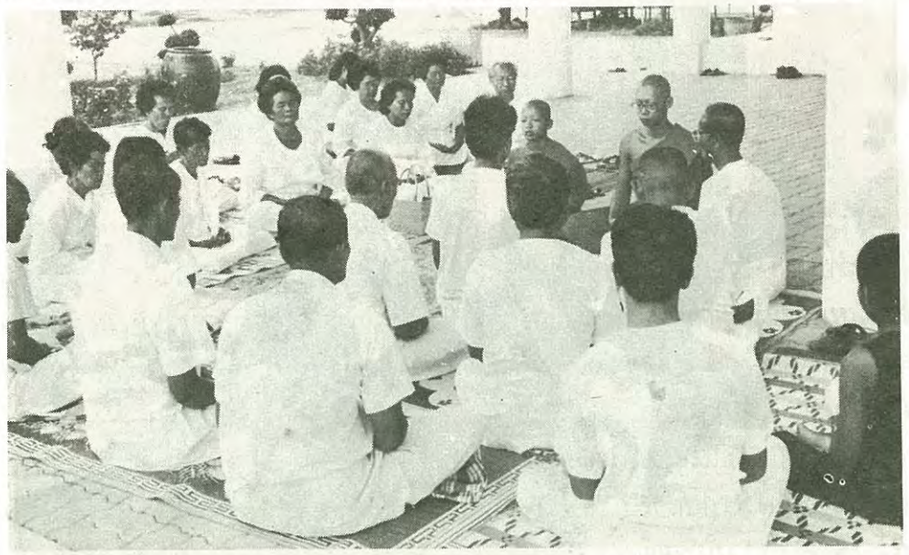

ประการที่สอง **"สีลสัมปทา"** เข้าใจง่าย ๆ ในส่วนรวมว่า การสำรวมระวัง กายวาจา ใจ ให้เรียบร้อยดี ไม่มีโทษ ไม่ประพฤติปฏิบัติทางกาย วาจา และแม้ทางใจ ให้เป็นโทษแก่ตนเองและเป็น

โทษแก่คนอื่น อย่างน้อยที่สุด พึงรักษาศีล ๕ ให้บริสุทธิ์ คือ ไม่เบียดเบียน ไม่ฆ่าสัตว์หรือเพื่อนมนุษย์ด้วยกันให้เดือดร้อน ให้ชีวิตตกร่วง อันจะเป็นเวรกรรมตามสนองสืบต่อ ๆ กันไป ไม่มีที่สิ้นสุด ไม่ลักฉ้อ ไม่ประพฤติผิดในกาม ไม่มั่วในกิเลสกาม ไม่พูดโป้ปดมดเท็จกบฏคดโกงผู้อื่น และไม่เสพย์-สิ่งเสพย์ติดมึนเมาให้โทษ อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาททั้งหลาย เหล่านี้เพียง ๕ ข้อนี้ ถ้ารับรักษาประพฤติปฏิบัติให้ดี ก็จะยังความเจริญรุ่งเรือง สันติสุขให้แก่ตน เพราะว่าไม่เป็นการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ย่อมไม่นำความเดือดร้อนมาสู่ตนเองและผู้อื่น เพราะฉะนั้นอย่างน้อย ศีล ๕ จึงพึงรักษาให้บริสุทธิ์ สมบูรณ์อยู่เสมอ

ประการที่สาม **"จาคสัมปทา"** ถึงพร้อมด้วยการบริจาค ถึงพร้อมด้วยการเสียสละ สละอะไร? สละกำลังกาย กำลังสติปัญญา ความสามารถ วิทยาการ ความรู้หรือศิลปวิทยาการต่าง ๆ ตลอดจนถึงธรรมะให้แก่ผู้อื่น หรือให้แก่สาธารณประโยชน์ เพื่อเป็นประโยชน์สุขแก่ผู้อื่น เพื่อช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ดังนี้เป็นต้น ชื่อว่า ถึงพร้อมด้วยจาคะ การเสียสละกำลังกาย กำลังใจ สติปัญญา ความสามารถ ตลอดทั้งศิลปวิทยา วิชา ความรู้ จนถึงธรรมะให้แก่ผู้อื่นเป็นทานยิ่งประเสริฐและประการสำคัญที่สุด ตนเองก็ประพฤติปฏิบัติธรรม สละหรือขจัดขัดเกลากิเลสของตนเองให้หมดสิ้นไปจากสันดาน แล้วประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น อันนี้แหละเป็นจาคะหรือธรรมทานที่เยี่ยม

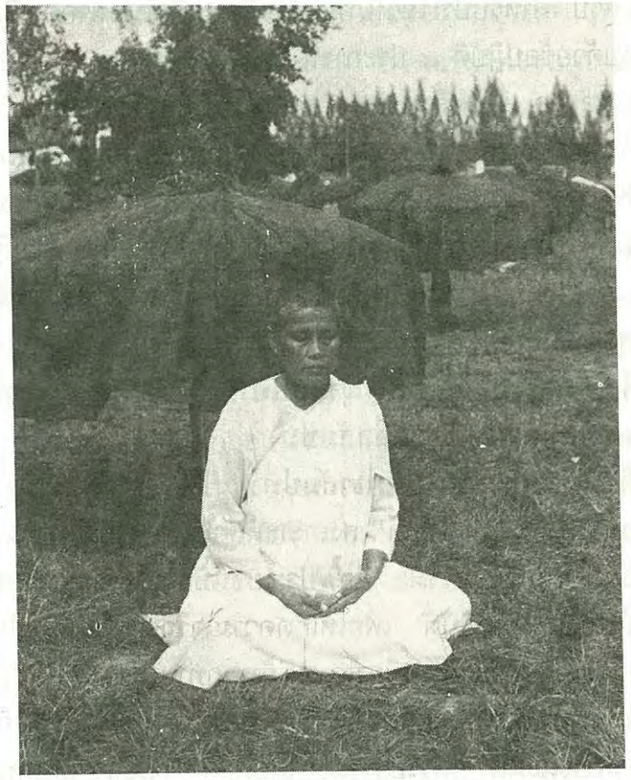

ประการที่สี่ **"ปัญญาสัมปทา"** ความถึงพร้อมด้วยปัญญา รู้แจ้ง เห็นแจ้ง ตามที่เป็นจริงว่าสิ่งใดเป็นบาป-บุญ คุณ-โทษ สิ่งที่เป็นประโยชน์-ไม่ใช่ประโยชน์ ตามที่เป็นจริง ทั้งประโยชน์ปัจจุบันและในอนาคต ดังนี้ ชื่อว่า "ปัญญาสัมปทา" ปัญญาจะเจริญขึ้น ไม่ใช่เพียงแต่ร่ำเรียนหนังสือด้วยการท่องจำ อันนั้นเป็นความรู้ที่เกิดจาก **"สัญญา"** คือ การจดจำได้หมายรู้ หรือได้ยินได้ฟังมาเท่านั้น แต่ปัญญาที่แท้จริงนั้น ที่จะให้เฉียบคมจริง ๆ นั้น ต้องประพฤติปฏิบัติจนมีประสบการณ์เกิดขึ้น ได้ผลดีรู้แจ้งในความประพฤติปฏิบัติที่เป็นไปในทางก่อให้เกิดความสันติสุขและร่มเย็นแก่ตนจริง ๆ ไม่ก่อให้เกิดความทุกข์เดือดร้อนแก่ผู้ใด เป็นปัญญาเกิดขึ้นจากทั้งหลักและประสบการณ์ปฏิบัติ ชื่อว่า ภาวนา-มัยปัญญา เป็นปัญญาที่เฉียบคม ถูกต้อง บริสุทธิ์ตามที่เป็นจริง เพราะฉะนั้น **"บัณฑิต"** ผู้รู้หรือคนดีที่ชื่อว่า **"สัตบุรุษ"** นั้น ย่อมเป็นผู้ทรงปัญญาถือเอาธรรมปฏิบัติอันจะยังประโยชน์ทั้งในปัจจุบันและในภายหน้าอย่างนี้

กล่าวโดยสรุป สำหรับประโยชน์ภายหน้าหรือจะเกิดในอนาคต ชื่อว่า **"สัมปรายิกัตถ-ประโยชน์"** อันประกอบด้วยข้อปฏิบัติ ๔ ประการนี้ อันมี

สัทธาสัมปทา คือ เชื่อในสิ่ง ในธรรมะ และในบุคคลที่ควรเชื่อ

สีลสัมปทา คือ ระวังรักษากาย วาจา ใจ ของตนให้เรียบร้อยดี ไม่มีโทษแก่ตนเองและผู้อื่น

จาคสัมปทา คือ บริจาค เสียสละทรัพย์สิน และธรรมะให้แก่ผู้อื่นเป็นทาน

ปัญญาสัมปทา คือ เจริญปัญญารู้แจ้งในบาป-บุญ คุณ-โทษ รู้จักสิ่งที่เป็นประโยชน์และสิ่งที่ไม่ใช่ประโยชน์ ตลอดทั้งรู้ทางเจริญ ทางเสื่อม ตามที่เป็นจริง

ทั้ง ๔ ประการนี้อาจสงเคราะห์ "๕ ดี" เข้าด้วยได้ดังนี้

"เพียรรู้ดี" สงเคราะห์เข้าใน **ปัญญาสัมปทา**

"การงานดี" สงเคราะห์เข้าใน **สีลสัมปทา**

"คบคนดี" สงเคราะห์เข้าใน **สัทธาสัมปทา**

"คุณธรรมดี" และ **"มัธยัสถ์ดี"** สงเคราะห์เข้าใน **จาคสัมปทา**

อาตมาขอถือโอกาสนี้ให้ธรรมะ คือ ประโยชน์ปัจจุบันและประโยชน์ในภายหน้าแก่ท่านสาธุชนทั้งหลายเพื่อนำไปประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขในชีวิตของท่านยิ่ง ๆ ขึ้นไป เพราะพรทั้งหลายแม้จะให้กันเพียงใด แต่ถ้าหากท่านไม่ประพฤติปฏิบัติพระสัทธรรมตามที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดงไว้ดีแล้วนั้น ยากที่จะเป็นมงคล คือ ความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขแก่ตนได้ เพราะฉะนั้น การรับธรรมะนี้ไปปฏิบัติ ก็ย่อมจะเป็นทางให้รุ่งเรืองและสันติสุขเป็นสิริมงคลแก่ตน จึงขอให้ข้อธรรมะอันรวมเป็น "๕ ดี" กล่าวคือ

"เพียรรู้ดี" มีปัญญา

"การงานดี" มีศีลสัตย์

"คบคนดี" มีศรัทธา

"คุณธรรมดี" "มัธยัสถ์ดี" มีจาคะ

นี้ เป็นพรแก่ทุกท่านในการส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ เพื่อความเป็นศิริมงคล เพื่อความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขอันแท้จริงแก่ทุกท่านได้ตลอดสิ้นกาลนาน

ในโอกาสสุดท้ายนี้ อาตมภาพขอตั้งสัตยาธิษฐาน ขออ้างอำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและบุญศักดิ์สิทธิ์ บารมี รัศมี กำลังฤทธิ์ อำนาจ สิทธิเฉียบขาดแห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระพุทธเจ้าต้นธาตุต้นธรรมทั้งหลาย พระปัจเจกพุทธเจ้าและพระอรหันตาขีณาสพเจ้าทั้งหลายและของพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ ขอจงได้โปรดมาดลบันดาลอภิบาลคุ้มครององค์พระบาท-

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช และพระบรมวงศานุวงศ์ จงทรงปราศจากความทุกข์ ความโศกและโรคภัยทั้งปวง จงทรงพระเกษมสำราญ ทรงเจริญพระชนมายุยิ่งยืนนาน ทรงสถิตย์สถาพรอยู่ในไอศูรย์ศิริราชสมบัติ ทรงเป็นร่มโพธิ์ทองปกเกล้าปกกระหม่อมแก่พสกนิกรทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้อยู่ด้วยความร่มเย็นเป็นสุขตลอดชั่วกาลนาน

และขอถือโอกาสนี้ ตั้งจิตอธิษฐาน ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย และบุญศักดิ์สิทธิ์ บารมี รัศมี กำลังฤทธิ์ แห่งคุณพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และของพระเดชพระคุณหลวงพ่อ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น จงได้โปรดมาดลบันดาลอภิบาลคุ้มครองท่านสาธุชนทั้งที่รับฟังอยู่นี้ และประชาชนทั้งหลายโดยทั่วไป จงปราศจากความทุกข์ ความโศก โรค ภัยทั้งปวง ขอกุศลผลบุญทั้งหลายจงได้โปรดดลบันดาลให้ท่านทั้งหลาย จงปราศจากเหตุแห่งความทุกข์ ด้วยการละชั่วด้วยกาย วาจาใจ และถึงพร้อมด้วยเหตุแห่งความสุข ด้วยการประกอบแต่กรรมดีด้วยกาย วาจา ใจ ทำใจให้ใสสะอาด บริสุทธิ์เป็นสัมมาทิฏฐิ และขอจงเจริญรุ่งเรืองในบวรพุทธศาสนาแห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สุขสมบูรณ์ บริบูรณ์ด้วยมนุษย์สมบุติ สวรรค์สมบัติ นิพพานสมบัติ มีมรรค ๔ ผล ๔ และนิพพาน ๑ โดยสัมมาทิฏฐิแต่ส่วนเดียว ตลอดสิ้นกาลนาน ทุกท่านโดยทั่วหน้ากันเทอญฯ

ถอดเทปโดย ผศ. เบญจา ตระกูลบุญ
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

■■■■

ชาวเนเธอร์แลนด์ได้ธรรมกาย

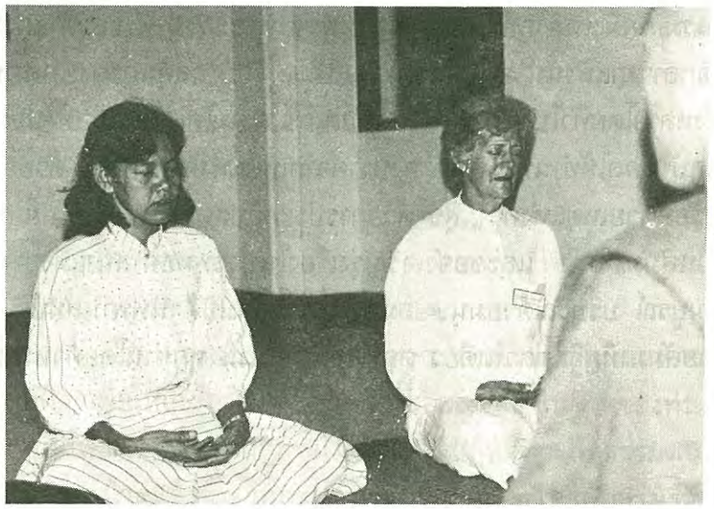

เมื่อวันอาทิตย์ ที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๐ ในเวลาบ่าย ข้าพเจ้าได้พบหญิงชาวเนเธอร์แลนด์คนหนึ่ง ซึ่งต่อมาได้ทราบว่าเธอชื่อ E, HEMELRYK แต่เธอมักจะชอบให้เรียกชื่อแบบไทย ๆ ว่า "สุชาดา" ดังนั้นข้าพเจ้าขอเรียกเธอสั้น ๆ ว่า แหม่มสุชาดา เธอเคยทำงานในบริษัทสายการบิน เค แอล เอ็ม และเคยมาประจำอยู่ประเทศไทย แต่ในปัจจุบันได้ปลดเกษียณแล้ว ในบ่ายวันนั้นเธอมาที่ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร เพื่อขอพบพระอาจารย์เสริมชัย ชยมงฺคโล และต้องการขอคำแนะนำธรรมปฏิบัติจากท่าน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญในการเดินทางมาเมืองไทยในครั้งนี้ของเธอ

...จากการปฏิบัติธรรมที่ประเทศเนเธอแลนด์ เธอได้เข้าถึงดวงปฐมมรรค เป็นดวงกลมโต ใสสว่างมากและเมื่อปฏิบัติธรรมต่อไปก็ได้เห็นธรรมกายจำนวนมาก...

แหม่มสุชาดาผู้นี้ได้เคยฝึกหัดภาวนาตามแนววิชชาธรรมกายมาบ้างแล้วจากประเทศเนเธอร์แลนด์ ที่วัดไทยพุทธาราม วัดนี้ได้ก่อตั้งขึ้นจากการดำริของพระเดชพระคุณ พระพรหมคุณาภรณ์ รองแม่กองพระธรรมทูต องค์ที่ ๒ ท่านได้สนับสนุนการก่อตั้งวัดไทยพุทธารามที่ประเทศเนเธอร์แลนด์จนสำเร็จและได้ส่งพระมหาณรงค์ และพระบุญเลิศ จากวัดสระเกศฯ ไปอยู่ที่นั่นเพื่อแนะนำธรรมะและการปฏิบัติธรรม **จากการปฏิบัติธรรมที่ประเทศเนเธอร์แลนด์ เธอได้เข้าถึงดวงปฐมมรรค เป็นดวงกลมโต ใสสว่างมาก และเมื่อปฏิบัติธรรมต่อไป ก็ได้เห็นกายธรรมจำนวนมาก** แต่ในขณะนั้นเธอไม่ทราบว่าคืออะไร และจะปฏิบัติต่อไปอย่างไร และเมื่อมีโอกาสเธอจึงเดินทางมาเมืองไทยเพื่อฝึกปฏิบัติธรรมต่อไป

แต่เนื่องจากช่วงระยะเวลาดังกล่าว พระอาจารย์เสริมชัย ได้ไปเป็นวิทยากรในการปฏิบัติธรรม เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสที่มีพระชนมายุครบ ๕ รอบ ที่พุทธมณฑล แหม่มสุชาดาจึงได้ตามไปกราบท่านที่นั่น

ที่พุทธมณฑล พระอาจารย์เสริมชัยได้เมตตาสอนธรรมปฏิบัติให้เธอเป็นภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจในการปฏิบัติเพราะเธอพูดภาษาไทยไม่ได้ จนกระทั่งได้ ๑๘ กาย นับแต่กายมนุษย์ มนุษย์ละเอียด จนถึงกายอรหัต จากการสัมภาษณ์พูดคุยกับเธอ เธอได้เล่าให้ฟังว่า เธอได้เข้าถึงพระพุทธเจ้าและองค์จักรพรรดิ์ ซึ่งมีรัตนะ ๗ เป็นบริวาร จากนั้นพระอาจารย์เสริมชัยได้ต่อธรรมะเบื้องกลางและเบื้องสูงให้เธอ

เธอได้เข้าถึงอายตนนิพพาน ถอดกายที่มีพระพุทธเจ้าและพระอรหันขีณาสพ ซึ่งเป็นพระนิพพาน คือเป็นธรรมกายที่บรรลุพระอรหัตตผลแล้ว มีพุทธลักษณะขาว ใส เกตุดอกบัวตูม สว่างไสวเต็มไปหมดในอายตนนิพพานนับจำนวนไม่ถ้วน เธอได้มีโอกาสเข้าถึง และรู้เห็น รวมทั้งได้สัมผัสพระวรกาย (พระนิพพาน) ของพระพุทธเจ้า มีความรู้สึกว่า พระวรกายของท่านนิ่ม และเย็น มีความละเอียด ประณีตมากกว่าการสัมผัสใด ๆ ในทางโลกมาก่อน จนยากที่จะอธิบายได้ ต่อจากนั้นเธอ**ได้ปฏิบัติธรรมจนเข้าถึงปราสาททำวิชชาหลวงพ่อ ซึ่งเธอมีความรู้สึกว่าเธอได้พบพระพุทธเจ้าองค์ "ต้นธาตุ-ต้นธรรม" และ "กลางธาตุธรรม" ของท่าน** ซึ่งนับเป็นการพบ**ธาตุธรรมที่มีค่าที่สุดในชีวิต** และโชคดีที่มีโอกาสได้มาปฏิบัติธรรมจนสามารถเข้าถึงได้เพียงนี้ พระอาจารย์เสริมชัยได้เมตตาสอนให้เธอรู้จักมหาสติปัฏฐาน ๔ คือ การมีสติพิจารณาเห็นกายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรม เป็นทั้ง ณ ภายนอก (ส่วนหยาบ) และ ณ ภายในละเอียดเข้าไปจนถึงสุดละเอียด และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพิจารณาสภาวะธรรมโดยน้อมเข้าสู่อนาคตังสญาณ ให้เห็นความแก่ ความเจ็บและความตาย ตลอดจนอายุขัยของเธอเอง เพื่อรู้ความเป็นอนิจจัง ทุกขังและอนัตตา เพื่อเป็นมรณานุสติ **เธอได้น้อมเข้าสู่อตีตังสญาณได้เห็นความเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏได้พอสมควรแต่ยังไม่ชำนาญ พร้อมกันนี้ได้ย้อนดูอดีตชาติของตนเอง** และได้พบว่าเธอเคยเกิดเป็นเด็กผู้ชาย นอกจากนี้ก็เคยเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน เช่น งู มาแล้ว จากการรู้เห็นนี้ เพื่อเตือนสติตนเองให้กระทำความดีต่อไป และละเว้นความชั่วให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป

...เธอได้น้อมเข้าสู่อตีตังสญาณได้เห็นความเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏได้พอสมควรแต่ยังไม่ชำนาญ พร้อมกันนี้ได้ย้อนดูอดีตชาติของตนเอง...

เธอเคยได้ยินเรื่องนรกสวรรค์ และอยากจะดูพวกเปรต จึงได้ขอให้พระอาจารย์แนะนำ ซึ่งท่านได้กรุณาบอกวิธีให้เธอตรวจดู**เปรต ซึ่งมีอยู่โดยทั่วไปบนโลกมนุษย์เรานี้แหละ แต่เป็นทุคติภพของโอปปาติกะ ซึ่งอุบัติขึ้นด้วยกรรมชั่วจากการประพฤติผิดศีลข้ออทินนาทาน และ/หรือ ข้อกาเมสุมิจฉาจาร ฯลฯ เป็นเหตุเป็นปัจจัยให้เกิดเป็นสัตว์ที่อุบัติขึ้นในภพที่ไม่เจริญและเป็นทุกข์ด้วยความหิวโหย** มีลักษณะเป็นภพซ้อนภพอยู่กับภพมนุษย์และภพของสัตว์เดรัจฉานบนโลกมนุษย์เรานี้เอง รูปร่างของเปรตที่เธอได้เห็นนั้นมีรูปร่างผอมโซ ไม่มีเสื้อผ้านุ่งห่ม ส่งเสียงร้องโหยหวน

เป็นที่น่าเวทนา และมีความน่าสงสารมากกว่าน่ากลัว พระอาจารย์ได้แนะนำให้เธอบอกพวกเปรตเหล่านั้นให้นั่งให้เรียบร้อยเพื่อรับไตรสรณาคมและถือศีลห้า และให้ร่วมอนุโมทนาบุญด้วย เปรตบางตนบ้างก็รับ บ้างก็เฉย ๆ เพราะไม่มีอุปนิสัยที่จะรับรู้เรื่องของบุญ บ้างก็กลัวรัศมีของธรรมกายและรีบหนีไปเลย พวกที่กระทำตามบุญก็ส่งผลให้ศูนย์กลางกายใสขึ้น ภพภูมิก็เปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน

ก่อนหยุดการปฏิบัติธรรม เธอได้พบเห็นเหล่าเทพยดา

...ประเด็นสำคัญของการปฏิบัติธรรมในพระพุทธศาสนาก็เพื่อให้รู้แจ้งในพระอริยสัจ ๔ เพื่อให้รู้จักธรรมชาติที่ควรปล่อยวางและธรรมชาติที่ควรเข้าถึง รู้ เห็นและเป็น...

นางฟ้าได้มาร่วมอนุโมทนาบุญ โดยมีรูปร่างลักษณะไม่เหมือนเทวดาฝรั่ง แต่กลับมีลักษณะคล้ายกับรูปที่จิตรกรไทยวาดไว้ตามฝาผนังโบสถ์ แต่เทพยดาจริงมีความใส สวยงาม ละเอียดและประณีตกว่าภาพวาดหลายเท่า และก็เชื่อแน่ว่าไม่มีจิตรกรใดในโลกจะสามารถวาดรูปนี้ออกมาได้เหมือนกับเข้าไปเห็นจริง

ในท้ายสุดของการปฏิบัติธรรม พระอาจารย์เสริมชัยได้สอนให้เธอรู้จัก**ประเด็นสำคัญของการปฏิบัติธรรมในพระพุทธศาสนาก็เพื่อให้รู้แจ้งในพระอริยสัจ ๔ เพื่อให้รู้จักธรรมชาติที่ควรปล่อยวางและธรรมชาติที่ควรเข้าถึง รู้เห็นและเป็น** โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อให้รู้ว่าธรรมชาติที่เป็นสังขารธรรมทั้งหลายไม่มีสาระแก่นสาร เพราะประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง จึงทนอยู่ในสภาพเดิมตลอดไปไม่ได้ ต้องเปลี่ยนแปลงแปรผันไปตามเหตุปัจจัย ผู้ใดยึดมั่นถือมั่นในสังขารธรรมเหล่านั้นด้วยตัณหาและทิฏฐิ เพราะหลงว่าเป็นตัวตน บุคคล เรา เขา ของเรา ของเขาแล้วเป็นทุกข์ **จึงพึงปล่อยวางความยึดมั่นด้วยตัณหาและทิฏฐินั้นเสีย ให้เหลือเพียงว่า มีสักแต่ว่ามี เป็นสักแต่ว่าเป็น ตัวเราทำหน้าที่ ๆ ควรทำในหน้าที่รับผิดชอบของเราให้ดีที่สุดแล้วเป็นพอ อย่าให้เกิดและพึงทำลายทิฏฐิและความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของ เป็นเรา เป็นเขา ให้มากที่สุด** แล้วเร่งปฏิบัติภาวนาธรรม โดยมีศีลเป็น

...ผลการมาเมืองไทยเพื่อปฏิบัติธรรมในครั้งนี้ เธอก็รู้สึกว่า ชีวิตของเธอคุ้มค่ามากที่ได้มาพบพระพุทธศาสนา ได้เข้าถึง รู้ เห็น และเป็นในสิ่งที่ชาวต่างประเทศอีกมากไม่มีโอกาสได้พบหรือได้ยิน...

บาท เพื่อให้รู้แจ้ง เห็นแจ้ง และเพื่อความเข้าถึง รู้เห็น และเป็นธรรมชาติที่ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง อันได้แก่ ธาตุล้วนธรรมล้วน คือพระนิพพานตามรอยบาทพระพุทธองค์ให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป เธอได้ตั้งใจรับฟังด้วยความสนใจ และได้แสดงว่าเธอได้มีความเข้าใจตามได้เป็นอย่างดี เพราะเธอคงมีพื้นฐานการศึกษาพระพุทธศาสนามาก่อนแล้วด้วย กับทั้งมาได้รู้ เห็น ธรรมชาติตามที่เป็นจริงจากภาวนามัยปัญญาด้วยตนเองด้วย และเธอตั้งใจว่า เมื่อกลับไปประเทศเนเธอร์แลนด์แล้ว เธอจักพยายามแนะนำผู้ที่สนใจให้ปฏิบัติธรรมเช่นเธอต่อ ๆ ไป

เป็นที่น่าเสียดายที่การเดินทางมาปฏิบัติธรรมที่เมืองไทยของเธออยู่ได้ในระยะเวลาอันสั้น เพราะหลังจากการพบพระอาจารย์เสริมชัยได้ ๓ ครั้ง เพื่อรับการแนะนำธรรมปฏิบัติตามปุพเพกตบุญญตาที่เธอเคยได้สั่งสมมา เธอก็ต้องรีบกลับประเทศเนเธอร์แลนด์ แต่ผลการมาเมืองไทยเพื่อปฏิบัติธรรมในครั้งนี้ เธอก็รู้สึกว่า ชีวิตของเธอคุ้มค่ามากที่ได้มาพบพระพุทธศาสนา ได้เข้าถึง รู้ เห็น และเป็นในสิ่งที่ชาวต่างประเทศอีกมากไม่มีโอกาสได้พบหรือได้ยิน

ในปัจจุบันนี้แหม่มสุชาดาก็ยังปฏิบัติอยู่เป็นประจำทุกวันมิได้ขาด และยังได้ช่วยแนะนำผู้อื่นที่มีความสนใจให้มาปฏิบัติธรรมเพิ่มขึ้น แต่เธอก็มีปัญหาในการปฏิบัติธรรมอยู่บ้างเนื่องจากการอยู่ห่างครูบาอาจารย์ แต่เธอก็ได้ใช้วิธีเขียนจดหมายมาสอบถามปัญหา ขอคำแนะนำและตรวจสอบผลการปฏิบัติธรรมอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งพระอาจารย์เสริมชัยก็ได้เมตตาให้คำแนะนำ และวิธีปฏิบัติเพิ่มเติมเพื่อให้การปฏิบัติธรรมไม่ติดขัดและเจริญรุดหน้าต่อไปเรื่อย ๆ

ผศ.เบญจา ตระกูลบุญ – เล่า
สมชาย เทียมบุญประเสริฐ
เรียบเรียง

■■■■

การเจริญจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน : พิจารณาและปหานอนุสัยกิเลส

โดย **พระเดชพระคุณหลวงพ่อ พระภาวนาโกศลเถร (วีระ คณฺฑตฺโม)**
รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ
รองประธาน สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

ลำดับนี้ จะได้แนะนำวิธีพิจารณาอนุสัยกิเลสที่นอนเนื่องอยู่ในจิตสันดาน พร้อมด้วยวิธีปฏิบัติภาวนาเพื่อปหานอนุสัยกิเลสให้สิ้นเชื้อไม่เหลือเศษอีกต่อไป

คำว่า "อนุสัยกิเลส" นั้น หมายถึงกิเลสละเอียดที่นอนเนื่องอยู่ในจิตสันดานของสัตว์ทั้งหลาย ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน ๗ อย่าง คือ

๑. **กามราคานุสัย** ได้แก่กิเลสละเอียดประเภทความยินดี พอใจ ติดใจ อยู่ในกามคุณทั้ง ๕ คือความติดใจในรูป ในเสียง ในกลิ่น ในรส และใส่สิ่งสัมผัสทางกาย กิเลสประเภทนี้ เมื่อมีสิ่งที่ก่อให้เกิดอารมณ์จากภายนอกมากระทบหรือจิตสร้างอารมณ์ขึ้นมาเองก็จะแสดงตัวออกมาพร้อมกับอกุศลจิต ในรูปของราคะ โลภะ หรืออภิชฌา - วิสมะโลภะ ซึ่งเป็นกิเลสในระดับกลางและหยาบตามลำดับ

๒. **ทิฏฐานุสัย** ได้แก่กิเลสละเอียดประเภทความเห็นผิดซึ่งจะแสดงตัวขึ้นมาในรูปของโมหะหรือมิจฉาทิฏฐิ พร้อมกับอกุศลจิต ในฐานะเป็นเหตุนำหรือเหตุหนุนแล้วแต่กรณี

๓. **ปฏิฆานุสัย** ได้แก่กิเลสละเอียดประเภทความขัดเคืองใจ ไม่พอใจในอารมณ์ต่าง ๆ เมื่อจิตกระทบเข้ากับอารมณ์ที่ไม่ถูกใจ ก็จะแสดงตัวออกมาในรูปของโทสะ คือความโกรธอย่างรุนแรง หรือในรูปของโกธะ คือความโกรธอย่างบางเบา, หรืออุปนาหะ คือความผูกใจเจ็บ ผูกพยาบาทหรือจองเวร

๔. **ภวราคานุสัย** คือความยินดีในความเป็น

อยู่ในภพ

๕. **มานานุสัย** คือความอวดดื้อถือดี ไม่ยอมลงใคร ไม่ว่าจะผิดหรือถูก ซึ่งจะแสดงออกมาในรูปของมานะทิฏฐิ อันเป็นปมด้อยหรือปมเด่นทางใจต่าง ๆ

๖. **วิจิกิจฉานุสัย** คือความลังเลสงสัยในสภาวธรรมต่าง ๆ และ

๗. **อวิชชานุสัย** คือความไม่รู้สัจธรรมทั้ง ๔ ได้แก่ ความไม่รู้ในลักษณะของทุกข์ทั้งลับและเปิดเผย ทั้งที่เห็นได้ง่ายและที่เห็นได้ยาก, ความไม่รู้ในเหตุแห่งทุกข์, ความไม่รู้ในสภาวะที่ทุกข์ดับเพราะเหตุดับ, และความไม่รู้ในหนทางปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์อันถาวร, ความไม่รู้อดีต, ความไม่รู้อนาคต, ความไม่รู้ทั้งในอดีตและในอนาคต, และความไม่รู้เหตุและผลที่เกี่ยวเนื่องกัน อันเป็นผลให้เกิดทุกข์ ที่เรียกว่า ปฏิจจสมุปบาทธรรม อวิชชานุสัยนี้จะแสดงตัวออกมาพร้อมกับอกุศลจิตในฐานะที่เป็นทั้งเหตุนำและเหตุหนุนกิเลสอื่นในลักษณะของโมหะหรือมิจฉาทิฏฐิ

อนุสัยกิเลสทั้ง ๗ นี้ ความจริงก็มีอนุสัยหลักอยู่ ๓ ประเภท คือ **ปฏิฆานุสัย, กามราคานุสัย** และ **อวิชชานุสัย** ส่วนอนุสัยกิเลสอื่นนอกจากนี้ก็เป็นแต่เพียงแยกรายละเอียดออกไปจากอนุสัยหลักนี้เท่านั้น ในการพิจารณาสภาวธรรมต่อไปนี้จึงจะยกมากล่าวแต่เพียงปฏิฆานุสัย, กามราคานุสัย และอวิชชานุสัย

ให้ทุกท่านรวมใจของทุกกายให้หยุดอยู่ ณ ศูนย์กลางกายพระอรหัตองค์ที่ละเอียดที่สุดแล้ว

ให้ญาณ หรือ ตาพระธรรมกายเพ่งลงไปที่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ หยุดนิ่งให้ดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด และดวงรู้รวมหยุดนิ่งเป็นจุดเดียวกันทั้งหมด แล้วพิจารณารอบ ๆ ดวงรู้ ก็จะเห็นเครื่องหุ้มของรู้อยู่รอบ ๆ รู้หรือดวงวิญญาณหนาประมาณ ๑ กระเบียด มีลักษณะสัณฐานกลมประมาณเท่าเมล็ดพริกไทย สีดำ มัว ๆ ถ้าเป็นผู้มีกิเลสมาก ก็จะเห็นเป็นสีดำเข้มมาก ถ้าเป็นผู้มีกิเลสน้อยก็จะเห็นเป็นสีมัว ๆ ฝ้า ๆ เหมือนกระจกฝ้า เครื่องหุ้ม "รู้" อยู่รอบนอกดวงวิญญาณนี้เอง คือ **อวิชชานุสัย** ดวงวิญญาณของสัตว์โลกทั้งหลายจะถูกห่อหุ้มอยู่ในกะเปาะหุ้มของอวิชชานี้ เหมือนกับไข่ขาวหุ้มไข่แดงอยู่ฉะนั้น ดวงวิญญาณจึงไม่อาจขยายโตเต็มส่วนเหมือนดวงญาณของพระธรรมกาย

ทีนี้ก็ให้พิจารณาดูรอบ ๆ ดวงคิด หรือ "จิต" อีกต่อไป ก็จะเห็นเครื่องหุ้มของคิดมีลักษณะสัณฐานกลม โตประมาณเท่าลูกตาดำ หนาประมาณ ๑ กระเบียด สีมัว ๆ หุ้มดวงคิดหรือ "จิต" อยู่รอบนอกคือ **กามราคานุสัย** สำหรับผู้ที่มีกามราคะกล้า ก็จะเห็นสีเข้มมากถ้ามีกามราคะเบาบางลงมากแล้ว ก็จะเห็นเป็นสีมัว ๆ หรือฝ้า ๆ

และเมื่อพิจารณาผ่านไปยังดวงจำและดวงเห็น ก็จะเห็นเครื่องหุ้มของเห็นและจำอยู่โดยรอบมีสัณฐานกลมประมาณเท่าลูกตาขาวทั้งหมด สีดำมัว ๆ หนาประมาณ ๑ กระเบียดอีกเหมือนกัน คือ **ปฏิฆานุสัย** ผู้ที่มีกิเลสประเภทเจ้าโทสะ ก็จะเห็นเป็นสีดำเข้มมาก ถ้ามีกิเลสน้อยก็จะเห็นเป็นสีจาง ๆ มัว ๆ

ตามนัยที่พิจารณานี้ เป็นการพิจารณาจากละเอียดออกมาหาหยาบที่เรียกว่า ปฏิโลมคือจากวิญญาณมาหาธาตุเห็นหรือดวงเห็น แต่ถ้าจะพิจารณาจากหยาบไปหาละเอียดเป็นอนุโลม ก็จะเห็นว่า ปฏิฆานุสัยหุ้มเห็นและจำอยู่ชั้นนอกเหมือนลูกตาขาว, กามราคานุสัยก็หุ้มคิดหรือจิตอยู่ชั้นกลางเข้าไปเหมือนลูกตาดำ, และ อวิชชานุสัยก็หุ้มวิญญาณหรือดวงรู้อยู่ชั้นในเข้าไปอีก เหมือนแววตาดำฉะนั้น

เนื่องจากอนุสัยทั้งสาม คือ ปฏิฆานุสัย กามราคานุสัย และอวิชชานุสัยนี้ต่างก็หุ้มเห็น จำ คิด และ รู้ เป็นไส้กัน คืออยู่ในกลางของกลางเป็นชั้น ๆ กันเข้าไปในจิต นี้ประการหนึ่ง, และตัวอนุสัยกิเลสเอง ก็เกิดจากความนอนเนื่องของ

กิเลส ทั้งกิเลสหยาบ กลาง และกิเลสละเอียด ซึ่งเกิดขึ้นพร้อมกับอกุศลจิตที่ฟุ้งซ่านออกไปรับ–ไปยึด ไปเกาะอารมณ์ภายนอกที่ถูกใจบ้าง ไม่ถูกใจบ้าง และที่เฉยๆบ้าง แล้วประกอบกรรมที่เป็นอกุศลด้วย กายวาจา และใจไปโดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือเพราะความมืดมน ไม่รู้จักบาปบุญคุณโทษ หรือไม่รู้จักทางเจริญ ทางเสื่อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิเลสประเภทโมหะและมิจฉาทิฏฐิ ได้แก่ความหลงผิด หรือเห็นผิด ความไม่รู้ในสัจธรรมและสภาวะธรรมตามธรรมชาติที่เป็นจริง แล้วหมักหมมนอนเนื่องอยู่ในจิตสันดานของสัตว์ทั้งหลายนี้อีกประการหนึ่ง

การกำจัดหรือปหานอนุสัยกิเลสเหล่านี้ จึงต้องกระทำที่จิตใจอันประกอบด้วย เห็นจำ คิด และรู้หรือวิญญาณ ซึ่งเป็นชุมทางของกิเลสนั่นเอง กล่าวคือ

ผู้ถึงธรรมกายแล้ว ก็ให้หมั่นพิสดารกายไปสู่สุดละเอียดอยู่เสมอ หรืออย่างน้อยครึ่งหนึ่งของใจรวมหยุดอยู่ ณ ศูนย์กลางกายพระอรหัตองค์ที่ละเอียดที่สุดอยู่เสมอ ทุกอิริยาบถไม่ว่าจะยืน เดิน นั่ง หรือจะนอน ก็ให้เห็นใสละเอียดอยู่เสมอ เห็นดำหรือขุ่นมัวก็ให้รีบทำให้ขาวในทันที เพราะดำหรือขุ่นมัวนั้นก็คือ ธรรมฝ่ายอกุศลและอัพยากฤตซึ่งกำลังแทรกซ้อนเข้ามาในจิตใจ, เอิบ อาบ ซึม ซาบ ปน เป็น เข้ามาในจิตใจ จึงต้องให้มีสติพิจารณาเห็นจิตในจิตเป็นภายในแล้วเร่งกำจัดเพื่อชำระจิตใจให้ใสสะอาดบริสุทธิ์อยู่เสมอ โดยให้รวมใจหยุดในหยุด กลางของหยุดในหยุด กลางของกลางๆๆ ลงไป ณ ที่ศูนย์กลางเห็น จำ คิด รู้ นั่นแหละ

พอใจหยุดนิ่งได้ถูกส่วนเข้า จิตดวงเดิมซึ่งตั้งอยู่ในท่ามกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์หยาบก็ตกศูนย์ ลงไปยังฐานที่ ๖ เมื่อจิตดวงเดิมว่างหายไป จิตดวงใหม่พร้อมด้วยดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียดก็จะบังเกิดขึ้นมาแทนที่ เครื่องหุ้ม เห็น จำ คิด และรู้ คือปฏิฆานุสัย กามราคานุสัย และอวิชชานุสัย ก็จะจางลงและกลับใสละเอียด บริสุทธิ์ขึ้นกว่าเดิมทำให้ดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด และดวงรู้ของกายมนุษย์ละเอียดขยายส่วนโตขึ้นกว่าของกายมนุษย์หยาบ คือโตขึ้นเป็นประมาณสองเท่าของไข่แดงของไข่ไก่

ทีนี้ก็ให้ใจของกายมนุษย์ละเอียดรวมหยุดนิ่งลงไปที่ตรงกลางเห็น จำ คิด รู้ ของกายมนุษย์ละเอียดอีกต่อไป พอใจหยุดถูกส่วนเข้า จิตดวงเดิมพร้อมด้วยดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียดนั้นก็ตกศูนย์ว่างหายไปอีก แล้วจิตดวงใหม่พร้อมด้วยดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ก็จะปรากฏขึ้นแทนที่ เครื่องหุ้ม เห็น จำ คิด และรู้ คือ ปฏิฆานุสัย กามราคานุสัย และอวิชชานุสัยของทิพย์ก็จางลง ใสละเอียดและสะอาดบริสุทธิ์ยิ่งกว่าจิตของกายมนุษย์ละเอียด ดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด และดวงรู้ก็ขยายส่วนโตขึ้นไปอีก เป็นประมาณสามเท่าของไข่แดงของไข่ไก่

ใจของกายทิพย์หยาบก็หยุดนิ่งลงไปตรงศูนย์กลาง เห็น จำ คิด รู้ของกายทิพย์นั้นอีกต่อไป พอหยุดนิ่งได้ถูกส่วนเข้า จิตดวงเดิมพร้อมด้วยดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์นั้นก็ตกศูนย์ว่างหายไปอีก จิตดวงใหม่พร้อมด้วยดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ละเอียดก็จะผุดลอยขึ้นมาแทนที่ อนุสัยกิเลสเครื่องหุ้มของเห็น จำ คิด และรู้ก็จางลงกว่าเดิม ใสละเอียดบริสุทธิ์ยิ่งกว่าจิตดวงเดิม ดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด และดวงรู้ของกายทิพย์ละเอียดนี้ก็ขยายส่วนโตขึ้น เป็นประมาณสี่เท่าของฟองไข่แดงของไข่ไก่

ให้ใจของกายทิพย์ละเอียดหยุดในหยุดลงไปที่กลางเห็น จำ คิด รู้ ณ ที่ตรงกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ละเอียดนั้นต่อไปอีก พอใจหยุดได้ถูกส่วนเข้า จิตดวงเดิมพร้อมด้วยดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ละเอียดก็จะตกศูนย์ ว่างหายไป แล้วก็จะเห็นจิตดวงใหม่พร้อมด้วยดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมหยาบบังเกิดขึ้นมาแทนที่ เครื่องหุ้มของเห็น จำคิด และรู้ คือ ปฏิฆานุสัย กามราคานุสัย และอวิชชานุสัยก็จางลง ใสละเอียดบริสุทธิ์ขึ้นยิ่งกว่าจิตดวงเดิม ดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด และดวงรู้ก็ขยายส่วนโตขึ้นเป็นประมาณห้าเท่าของไข่แดงของไข่ไก่

ใจของกายรูปพรหมหยาบก็หยุดนิ่งลงไปที่กลางเห็น จำ คิด รู้ ณ ที่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมหยาบนั้น พอใจหยุดถูกส่วนเข้า จิตดวงเดิมพร้อมด้วยดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมหยาบก็จะตกศูนย์ว่างหายไป แล้วจะปรากฏจิตดวงใหม่พร้อมด้วยดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมละเอียดบังเกิดขึ้นแทนที่ เครื่องหุ้มของ เห็น จำ คิด และรู้ คือ ปฏิฆานุสัย กามราคานุสัย และอวิชชานุสัยก็จางลง ใสละเอียดบริสุทธิ์ขึ้นยิ่งกว่าจิตดวงเดิม ดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด และดวงรู้ ก็ขยายส่วนโตขึ้นเป็นประมาณหกเท่าของไข่แดงของไข่ไก่

ใจของกายรูปพรหมละเอียด ก็หยุดนิ่งลงไปที่กลางเห็น จำ คิด รู้ ณ ที่ตรงกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมละเอียด พอใจหยุดนิ่งได้ถูกส่วนเข้า จิตดวงเดิมพร้อมด้วยดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมละเอียดก็จะตกศูนย์ ว่างหายไปอีก และจะปรากฏจิตดวงใหม่พร้อมด้วยดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรูปพรหมหยาบบังเกิดขึ้นมาแทนที่ อนุสัยของกิเลสเครื่องหุ้มของ เห็น จำ คิด รู้ ของอรูปพรหมก็ยิ่งจางลง ใสละเอียดบริสุทธิ์ยิ่งขึ้นไปกว่าจิตดวงเดิม ดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด และดวงรู้ ก็ขยายส่วนโตขึ้นเป็นประมาณเจ็ดเท่าของไข่แดงของไข่ไก่

ทีนี้ก็ให้ใจของกายอรูปพรหมหยาบหยุดในหยุดลงไปที่กลาง เห็น จำ คิด รู้ ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรูปพรหมหยาบนั้นอีกต่อไป พอใจหยุดได้ถูกส่วนเข้า จิตดวงเดิมพร้อมด้วยดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรูปพรหมหยาบก็จะตกศูนย์ ว่างหายไปอีก จิตดวงใหม่พร้อมด้วยดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรูปพรหมละเอียดก็ผุดลอยขึ้นมาแทนที่ ปฏิฆานุสัย เครื่องหุ้มของเห็นและจำ และกามราคานุสัย เครื่องหุ้มของคิดหรือจิตก็จางหายไป อวิชชานุสัย เครื่องหุ้มของรู้หรือวิญญาณ ก็จางลงมาก เห็น จำ คิด และรู้ ก็ใสละเอียดสะอาดบริสุทธิ์จากเครื่องเศร้าหมองยิ่งขึ้น และขยายส่วนโตขึ้นเป็นประมาณแปดเท่าของไข่แดงของไข่ไก่ หรือประมาณเท่าดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์

ใจของกายอรูปพรหมละเอียดก็หยุดนิ่งลงไปที่กลางเห็น จำ คิด รู้ ตรงกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรูปพรหมละเอียดต่อไปอีก พอใจหยุดถูกส่วนเข้า ก็จะตกศูนย์พร้อมด้วยดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรูปพรหมละเอียด ว่างหายไปอีก

แล้วจะเห็นจิตของกายธรรมพร้อมด้วยดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกาย ก็บังเกิดขึ้นแทนที่ **อวิชชานุสัย เครื่องหุ้มรู้ ก็ยิ่งใสละเอียดบริสุทธิ์ยิ่งขึ้นไปอีก และกลับเป็นวิชชาธรรมเครื่องช่วยให้รู้แจ้งเห็นจริงในสัจธรรมและสภาวะที่แท้จริงของธรรมชาติ ทั้งที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง และที่ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่งตามความเป็นจริง**ดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด และดวงรู้ก็ขยายขึ้นโตเต็มส่วนเท่าหน้าตักและความสูงของธรรมกายคือ ขนาดประมาณเกือบ ๕ วา

กาย กับ **ใจ** ของธรรมกายก็กลับเป็น **ปฐมมรรค** เป็นเนื้อหนังที่แท้จริง รวบยอดกลั่นออกมาจากพระวินัยปิฎก **ดวงศีล** ก็เป็น**อธิศีล**ไป คือศีลยิ่งอย่างแท้จริง กาย วาจา และใจตลอดทั้งเจตนาความคิดอ่านทั้งหลาย เป็นอันสะอาดบริสุทธิ์หมด

จิต ก็กลับเป็น **มรรคจิต** เป็นเนื้อหนังที่แท้จริง รวบยอดกลั่นออกมาจากพระสุตตันตปิฎก เป็น **อธิจิต** คือ จิตอันยิ่งแท้ ๆ

วิญญาณ ก็เป็น **มรรคปัญญา** เป็น **ญาณ** เพราะอวิชชานุสัยเครื่องหุ้มของรู้จางลงมากจึงใสละเอียดบริสุทธิ์จากเครื่องเศร้าหมองมาก และขยายโตเต็มส่วนของธรรมกาย มรรคปัญญานี้เป็นเนื้อหนังที่แท้จริง รวบยอดกลั่นออกมาจากพระอภิธรรมปิฎก จึงจัดเป็น **อธิปัญญา**แท้ ๆ

กายธรรมนี้เองคือพระพุทธรัตนะ ดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกาย คือ-**ธรรมรัตนะและกายธรรมละเอียด ๆ ในท่ามกลางพระพุทธรัตนะนี้** คือ **พระสังฆรัตนะ**

ก็ให้ใจของกายธรรมหยุดในหยุด ลงไปที่กลางของกลาง ๆ ๆ ต่อ ๆ ไปอีก ก็จะถึงจิตและดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายที่ละเอียด ๆ ต่อไปอีก คือ ธรรมกายโคตรภูละเอียด, ธรรมกายพระโสดาหยาบ พระโสดาละเอียด, ธรรมกายพระสกิทาคามีหยาบ พระสกิทาคามีละเอียด, ธรรมกายพระอนาคามีหยาบ พระอนาคามีละเอียด, ธรรมกายพระอรหัตหยาบ พระอรหัตละเอียด ซึ่งใสละเอียด บริสุทธิ์จากเครื่องหุ้มฝ่ายอกุศลทั้งปวง ดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด และดวงรู้ ดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายก็ขยายส่วนโตขึ้นไปอีก เป็นขนาด ๕ วา, ๑๐ วา, ๑๕ วาและถึง ๒๐ วา ตามลำดับ

ยิ่งดำเนินไปสุดละเอียดเพียงใด จิตใจก็จะยิ่งใสสะอาดบริสุทธิ์จากเครื่องเศร้าหมองยิ่งขึ้นเพียงนั้น

ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ ก็คือการเจริญภาวนาพิจารณาสภาวะของจิตให้เห็นตามธรรมชาติที่เป็นจริง พร้อมด้วยถอดอนุสัยกิเลสจากจิตของกายหยาบ ไปสู่จิตที่ละเอียดยิ่งกว่า จนถึงจิตของกายโลกุตตระ คือ ธรรมกายซึ่งเป็นกายในกายที่สุดละเอียด พ้นจากกายในภพสามนี้ตั้งแต่กายที่เก้าเป็นต้นไปจนสุดละเอียด ช่วยให้ปัญญาหยั่งรู้เจริญขึ้นอย่างรวดเร็วจากการที่ได้ทั้งรู้และทั้งเห็นพร้อมด้วย**วิชชา**ได้แก่ **วิชชาสาม วิชชาแปด ที่จะให้ปหานอวิชชา**อันเป็นมูลรากฝ่ายเกิดบาปอกุศลทั้งปวงให้หมดสิ้นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เพราะฉะนั้น **แนวทางปฏิบัติภาวนาธรรมตามแนววิชชาธรรมกาย ที่ให้ผู้ปฏิบัติธรรมรวมใจหยุดในหยุด กลางของหยุดในหยุดผ่านกาย เวทนา จิต และธรรม** หรือที่เรียกว่า **พิสดารกายจนสุดกายหยาบกายละเอียด** แล้วก็ให้รวมใจหยุดในหยุด กลางของหยุดในหยุดไว้ ณ ที่ศูนย์กลางกายพระอรหัตที่ละเอียดที่สุดอยู่เสมอ อย่างน้อยก็ครึ่งหนึ่งของใจให้เห็นใส ละเอียด สะอาดบริสุทธิ์จากเครื่องเศร้าหมองอยู่เสมอนั้น **ก็คือการปฏิบัติภาวนาที่ให้ผลเป็นการดับกิเลสจาก**

จิตของกายหยาบไปสู่จิตของกายละเอียด ที่เรียกว่า **"ดับหยาบไปหาละเอียด" ไปจนสุดละเอียด อันเป็นธรรมเครื่องปหานหรือกำจัดอนุสัยกิเลสที่ละเอียดๆ และนอนเนื่องอยู่ในจิตสันดานนั้นให้หมดสิ้นไป ด้วยโลกุตตรปัญญา** คือมรรคจิตและมรรคปัญญาอันเจริญขึ้นเมื่อถึงธรรมกายแล้ว พร้อมด้วย**วิชชา ธรรมเป็นเครื่องช่วยให้รู้แจ้งเห็นจริงในสัจธรรม และสภาวะของธรรมชาติที่เป็นจริงจากการที่ได้ทั้งรู้และทั้งเห็นนั่นเอง** และในขณะเดียวกัน **การเจริญภาวนาดังกล่าวก็มีลักษณะเป็นการถอดขันธ์จากกายโลกียะทั้งแปด ซึ่งเป็นกายที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง และต้องตกอยู่ในอาณัติแห่งพระไตรลักษณ์ ไปสู่กายที่ละเอียดกว่า คือธรรมขันธ์ ซึ่งเป็นกายที่พ้นภพสามไปแล้วและไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง เป็นอสังขตธาตุ อสังขตธรรมล้วน ๆ จึงไม่ต้องตกอยู่ในอาณัติแห่งพระไตรลักษณ์**

ผลจากการเจริญภาวนาดังกล่าวนี้เอง ที่สามารถช่วยให้จิตวิมุติหลุดพ้นจากกิเลสเครื่องร้อยรัดให้ติดอยู่กับโลก ได้บรรลุมรรค ผล นิพพานตามระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้ และเสวยสุขจากความสงบด้วยปัญญาอันเห็นชอบต่อไป

เมื่อเจริญภาวนามาถึงเพียงนี้ ย่อมประจักษ์ในความจริงที่ว่า **ณ ศูนย์กลางกายเป็นที่ตั้งถาวรของใจและกำเนิดธาตุธรรมเดิมนี้เอง** คือ **ทางสายเอก** หรือ **เอกายนมรรค ทางไปของพระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ทั้งหลาย**

ณ ที่ศูนย์กลางกายนี้ แม้แต่ผู้ปฏิบัติธรรมที่ยังไม่ถึงธรรมกาย หากหมั่นเจริญภาวนารวมใจให้หยุด ให้นิ่งลงไปที่กลางของกลางนี้ไว้เสมอทุกอิริยาบถ ก็ยังได้ผลในทางกำจัดกิเลสตัณหา อุปาทาน อันเป็นเหตุแห่งทุกข์ทั้งหลายดีกว่าไปจรดใจไว้ที่อื่น เพราะการจรดใจไว้ ณ ที่กลางของกลางศูนย์กลางกายนี้ ถูกทางสายกลาง คือ กลางของ กาย เวทนา จิต และธรรมของสัตว์ทั้งหลายซึ่งอยู่ตรง หรือในแนวเดียวกันกับอายตนนิพพานอันเป็นที่สิ้นสุดแห่งทุกข์นั่นเอง

■■■■

พระธรรมเทศนา
เรื่อง

การปฏิบัติบิดา มารดา ให้เป็นสุข เป็นมงคลอันประเสริฐ

แสดงโดย

สามเณร บุญเยี่ยม วงเวียน (น.ธ. ตรี)

วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๓๑ เวลา ๑๙.๑๕ น.

ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

ศุภมัสดุ พระพุทธศาสนายุกาลจำเดิมแต่ปรินิพพาน แห่งองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า บัดนี้ล่วงแล้ว ๒๕๓๑ พรรษา ปัจจุบันสมัย มกราคมมาสสุรทินที่ ๑๓ วันนี้พุธวาร พระพุทธศาสนายุกาลจำเดิมแต่ปรินิพพานแห่งองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า มีนัยจะพึงกำหนดนับด้วยประการะ ฉะนี้

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมา สมฺพุทฺธสฺส (๓ จบ)

มาตา นาม ชนิกา ปิตา นาม ชนโก
อุโภปิ เจเต พฺรหมา ปุพฺพเทวา
ปุพฺพกฺจริยา อาหุเนยฺยาติ วุจฺจตีติ *

ณ บัดนี้ ข้าพเจ้าจักได้แสดงพระธรรมเทศนาดำเนินความตามพระบาลีที่ว่า "มาตา ปิตุ อุปฏฺฐานํ" แปลว่า บุคคลใดชายหญิงที่เกิดมาปฏิบัติบิดามารดาให้เป็นสุข บุคคลนั้นได้ชื่อว่าเป็นบุคคลอันประเสริฐ

บุคคลเช่นไร เรียกว่าบิดามารดา ชายใดยังสัตว์ให้บังเกิดขึ้นหรือยังให้เจริญขึ้น ชายนั้นเรียกว่าบิดา หญิงใดยังสัตว์ให้บังเกิดขึ้นหรือยังสัตว์ให้เจริญขึ้น หญิงนั้นเรียกว่ามารดา คนที่เป็นบิดามารดานั้น มีคุณแก่เราอย่างไร ตอบว่า มีคุณแก่เรา ๔ ประการ คือ

๑. บิดามารดานั้นจัดว่าเป็นพรหมของลูก

๒. เป็นปุพพเทพ

๓. เป็นบุพพาจารย์

๔. เป็นอาหุเนยยา

ที่จัดเป็นพรหมนั้น เพราะท่านมีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ๔ ประการนี้แก่บุตรเหมือนท้าวมหาพรหม อธิบายได้ว่า เมื่อเราตั้งอยู่ในครรภ์บิดามารดาทั้งสองนั้นท่านจะประกอบไปด้วยเมตตา อยากจะให้ทารกน้อยของตนเจริญเติบโต และมีความสุข ไม่คิดจะให้ลูกของตนได้รับความทุกขเวทนา ครั้นลูกคลอดออกมาแล้วจะเป็นหญิงหรือเป็นชาย มารดาบิดาก็มีจิตกรุณาเลี้ยงดู เวลาจะนอนก็ป้องกันมิให้เหลือบยุงมากัดและป้องกันมิให้ลมแดดมาเผากาย ครั้นเมื่อเราเติบใหญ่ขึ้นมา ปรารถนาสิ่งใดพ่อแม่ก็หาให้ด้วยน้ำใจเป็นมุทิตาแก่บุตรของตนที่เลี้ยงมา เมื่อเราโตเป็นหนุ่มเป็นสาว จะมีสามีภรรยา พ่อแม่ก็มีจิตเป็นอุเบกขาไม่ต้องรักษาเหมือนแต่ก่อน

ที่ว่าพ่อแม่เป็นปุพพเทพนั้น คือได้พิทักษ์รักษาบุตรของตนมาก่อนเทพยดาทั้งปวง ตั้งแต่เราอยู่ในครรภ์จนกระทั่งเติบใหญ่

ที่ว่าเป็นบุพพาจารย์นั้น เพราะท่านได้ให้โอวาทคำสั่งสอนแก่เรานั้นมาก่อนอาจารย์ทั้งปวง และท่านสอนให้ทำแต่ความดี สอนไม่ให้ทำความชั่ว มีประการต่าง ๆ และข้อสุดท้ายคือ

ท่านเป็นอาหุเนยยา คือพ่อแม่ควรจะรับของที่ลูกของตนนำมาสักการะบูชา มีข้าว น้ำ ผ้าผ่อน ท่อนสะไบ เป็นต้น และอะไรต่อมิอะไรหลาย ๆ อย่าง ที่ลูกคิดว่ามีประโยชน์และเป็นความสุขของพ่อแม่นำมาสักการะบูชา เพราะการบูชาพ่อแม่นั้นมีอานิสงส์มาก

สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสแก่ภิกษุผู้ปฏิบัติบิดามารดาว่า "ดูก่อนภิกษุ ผู้เห็นภัยในวัฏฏสงสาร ท่านไปเที่ยวบิณฑบาตได้อาหารมา ยังไม่ได้ฉันเลย จะให้แก่บิดามารดาก็ควร ไม่เป็นอาบัติ ด้วยศรัทธาไทย ข้อ ๑ ข้อ ๒ ว่า บิดามารดาตั้งอยู่ในองค์ ๔ คือ มีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา แก่บุตรทั้งหลาย คล้ายกับพระอรหันต์ เพราะเหตุนั้นจึงเห็นว่า บุตรบูชาแก่บิดามารดาก็เหมือนกับว่าบูชาพระอรหันต์

อนึ่ง บุตรฆ่าบิดามารดา ก็เหมือนกับว่าฆ่าพระอรหันต์ ย่อมมีโทษเหมือนกันให้ถึงอเวจีมหานรก เพราะเหตุว่า**ฆ่าบิดามารดากับพระอรหันต์เป็นอนันตริยกรรม คือ กรรมหนัก**

และเมื่อบิดามารดาไม่มีศรัทธาเลื่อมใสในคุณพระรัตนตรัย ก็ชักชวนให้บิดามารดามีศรัทธาเลื่อมใส มารดาบิดาไม่มีศีล ก็ชักชวนให้สมาทานรักษาศีลให้บริบูรณ์ในสันดาน บิดามารดาไม่ได้ฟังพระธรรมเทศนาก็ชักชวนให้ฟังธรรม ให้รู้จักบาปบุญ คุณ โทษ บิดามารดาไม่ได้บริจาคทาน และมารดาบิดาไม่มีปัญญาพิจารณาซึ่งสังขาร มืดมนอยู่ด้วยอวิชชาห่อหุ้มไว้ก็ชักชวนให้บิดามารดามีปัญญาละอวิชชาให้ออกจากสันดานบุตรธิดาใดได้ปฏิบัติบิดามารดาดังที่ได้พรรณนามานี้จัดว่าเป็นมงคลอันประเสริฐ จัดว่าได้ปฏิบัติบูชาเหมือนพระสารีบุตรได้สั่งสอนมารดาให้ตั้งอยู่ในศรัทธาและศีล เป็นต้น

ดังมีความว่า พระสารีบุตรไปทูลลาสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าจะเข้าสู่พระนิพพาน พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงตรัสว่า ดูก่อนสารีบุตรมารดาของท่านยังไม่รู้จักคุณพระรัตนตรัย ท่านจงไปสั่งสอนให้มารดาของท่านเลื่อมใสเถิด พระสารีบุตรก็ทูลลาไปสู่เรือนมารดา แสดงธรรมเทศนาให้มารดาเลื่อมใสรู้จักคุณพระรัตนตรัยได้บรรลุโสดาบัน พระสารีบุตรจึงดับขันธ์เข้าสู่พระนิพพานในเรือนของตนในกาลครั้งนั้น นี้เรียกว่าปฏิบัติบูชา

ทีนี้จะกล่าวถึงอามิสบูชา มีข้าวน้ำและผ้าผ่อนท่อนสะไบและข้าวของต่าง ๆ และเวลาท่านเจ็บไข้ได้ป่วยก็ให้หยูกยา และนวดเฟ้นให้ท่านมีความสุขกายสบายใจ นี้เรียกว่าอามิสบูชา ย่อมนำมาซึ่งอานิสงส์ คือตนเองจะได้รับความสบายใจที่ได้ความสบายใจที่ได้รับใช้พ่อแม่ และลูกคนใดได้ปฏิบัติพ่อแม่ให้พ้นจากโทษทัณฑ์พันธนาการประการต่าง ๆ

ดังมีอุทธาหรณ์ของพระพุทธเจ้า ครั้งนั้นพระพุทธเจ้าของเราเกิดเป็นพระยานกแขกเต้าโพธิสัตว์อาศัยอยู่ในป่าไม้งิ้ว ในบริเวณแถบไหล่เขา พระโพธิสัตว์ก็พาบริวารทั้งหลายไปหาอาหารแถบป่าหิมพานต์มาเลี้ยงมารดาบิดา ครั้งนั้นยังมีพราหมณ์ผู้หนึ่ง ชื่อโกสิยพราหมณ์ อาศัยอยู่ในบ้านสาลินทิยคาม พราหมณ์นั้นได้ใช้บริวารไปหว่านนาข้าวสาลีประมาณ ๗ พันกรีส นับได้ ๗ พันเส้น ให้บริวารทั้งหลายเฝ้ารักษาอยู่ครั้งนั้นพระโพธิสัตว์ได้พาบริวารทั้งหลายลงไปในนาข้าวสาลีของโกสิยพราหมณ์ ฝูงนกทั้งหลายกินอิ่มแล้วก็บินกลับปากเปล่า ส่วนพระโพธิสัตว์กินแล้วก็คาบรวงข้าวไปเลี้ยงบิดามารดาของตนทุก ๆ วัน

ฝ่ายบริวารของพราหมณ์ที่รักษานาข้าวสาลีก็นำความไปแจ้งแก่พราหมณ์ผู้เป็นเจ้าของนา พราหมณ์ก็สั่งให้บริวารไปจับพระโพธิสัตว์ คือพระยานกแขกเต้าตัวนั้นมาทั้งเป็น อย่าฆ่าให้ถึงแก่ความตาย บริวารก็ไปทำบ่วงและแร้วดักจับพระโพธิสัตว์ พอพระโพธิสัตว์ลงมากินก็ติดบ่วงที่ดักไว้ บริวารของพราหมณ์จึงจับพระโพธิสัตว์มาให้โกสิยพราหมณ์ ๆ จึงไต่ถามว่า

ดูก่อนท่านปักษี ท่านมาคาบข้าวสาลีของเราทุก ๆ วันไป ท่านมีความโกรธเคืองแก่เราหรือ ๆ ว่าท่านเอาไปใส่ยุ้งฉางประการใด

พระโพธิสัตว์ฟังพราหมณ์นั้นจึงตอบว่า เราไม่โกรธเคืองท่านหรอก เราไม่มียุ้งฉางจะใส่ เรานำข้าวของท่านไปเพื่อประโยชน์ ๓ ประการ คือ

๑ เอาไปใช้หนี้เก่า

๒ เอาไปฝังไว้

๓ เอาไปให้เขายืม

พราหมณ์จึงถามว่า เอาไปใช้หนี้เก่าก็ดี เอาไปฝังไว้ก็ดี ให้เขายืมก็ดี ทั้ง ๓ นี้ ท่านทำอย่างไร

พระโพธิสัตว์จึงตอบว่า เอาไปใช้หนี้เก่านั้น คือเอาไปเลี้ยงบิดามารดาที่แก่ชราหากินไม่ได้ ท่านเลี้ยงเรามาจนเติบใหญ่ เสมือนหนึ่งเจ้าหนี้ เราเป็นบุตรควรจะเลี้ยงท่านเหมือนลูกหนี้ เพราะฉะนั้นเราจึงคาบข้าวสาลีเพื่อไปให้แก่บิดามารดาทุก ๆ วัน **ส่วนที่เอาไปฝังไว้นั้นก็คือ เอาไปให้แก่นกทั้งหลายที่เจ็บไข้และมีขนปีกยังอ่อนเที่ยวหากินไม่ได้ ให้เป็นทานการกุศลแก่นกทั้งหลาย ส่วนเอาไปให้เขายืมนั้น คือเอาไปให้แก่ลูกที่อยู่ในรังยังหากินไม่ได้ นาน ๆ ไปเขาเติบใหญ่ เขาจะได้เลี้ยงเราเมื่อแก่ชรา**

พราหมณ์ได้ฟังวาจาจากพระโพธิสัตว์บอกดั่งนั้นก็มีความโสมนัสยินดีปรีดา จึงพูดว่า นับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป เราจะมอบนาข้าวสาลีแก่ท่าน ๆ จงพาบริวารมากินเถิด แล้วก็บอกให้แก้เชือกออกแล้วก็ปล่อยกลับไปสู่ที่อยู่เดิม ฝ่ายพระโพธิสัตว์ก็รู้จักประมาณในการรับเอานาข้าวสาลีของพราหมณ์แต่พอประมาณ แล้วก็ให้โอวาทแก่พราหมณ์ว่า ขอให้ท่านจงตั้งอยู่ในสุจริตธรรมประเพณี แล้วก็ลาพราหมณ์กลับไปสู่ป่าอันเป็นที่อยู่ของตน

นี้คืออานิสงส์แห่งการเลี้ยงบิดามารดา เราจะเห็นได้ว่า แม้จะเป็นเพียงนกก็รู้จักคุณบิดามารดา ฉะนั้นเราจึงควรจะบำรุงบิดามารดาให้เป็นสุข ปฏิบัติให้ท่านมีความสุขตลอดไป เพราะการปฏิบัติบิดามารดานั้นมีอานิสงส์มาก ดั่งได้พรรณานามาตั้งแต่ต้นแล้ว

เอาละที่พรรณานามาก็สมควรแก่เวลา เอเตน สจฺจวชฺเชน ด้วยอำนาจแห่งคำสัตย์ที่ได้อ้างพระธรรมเทศนาตั้งแต่ต้นจนอวสานนี้ สทา โสตฺถี ภวนฺตุเต ขอความสุขสวัสดีจงมีแก่ท่านทั้งหลาย บรรดามาสโมสรในที่ประชุมนี้ทุกถ้วนหน้ากัน ขอสมมุติยุติธรรมิกถานิยมความเพียงแต่เท่านี้ เอวํ ก็มีด้วยประการฉะนี้

ขอเชิญร่วมอนุโมทนาต่อกุศลจิตอันงดงาม

ของเหล่ากัลยาณมิตร ผู้หยิบยื่นแสงสว่างอันนิรันดร์แก่เพื่อนมนุษย์
ด้วยการอุปถัมภ์การพิมพ์นิตยสารดังนี้

๑. หลวงพ่อเสริมชัย ชยมงฺคโล และญาติโยม

๒. บริษัทไตรสตาร์ อินคอร์ปอเรชั่น จำกัด

๓. คุณปิยะบุตร-สุจินตนา ชลวิจารณ์ และครอบครัว

๔. คุณประภาส-วาสนา เนตรกระจ่าง

๕. คุณพรสม แซ่เตียว

๖. บริษัท มงคลนิธิ จำกัด

ผู้มีรายนามข้างบนนี้ คือผู้มีจิตศรัทธาบริจาคเงินบำรุงการพิมพ์นิตยสารธรรมกายแต่ละเล่มเป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท ผู้มีจิตศรัทธาบริจาคโปรดติดต่อ ขอบริจาคได้ที่ **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** สำนักงานศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ กทม. ๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕

รายชื่อผู้นำบุญร่วมทอดผ้าพระกฐิน
วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๓๐
ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

พระภาวนาโกศลเถร และคณะศิษย์	๑๘,๕๖๘.๗๕
พระอาจารย์เสริมชัย ชยมงคโล และคณะศิษย์	๑๐๓,๘๕๔
พระลิขิต นาควโร	๑๔,๗๐๓
พระกอบชัย อัตตสันโต	๑,๗๔๐
พระสมเกียรติ พุทฺธวโร	๑,๕๐๐
สามเณรหทัย แซ่ลิ้ม	๑,๐๕๕
เงินโดยเสด็จพระกุศลกับพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายาฯ	๓๕,๖๓๐
คุณวิรุฬห์ – โกสุม เกรอต และคณะ	๕๘,๓๕๖.๒๕
คุณอิฐ – สุธาร สุขยางค์ และคณะ	๕๐,๑๔๐
คุณอรทัย ภัคนันท์	๓๐,๐๐๐
คุณปิยะบุตร – สุจินตนา ชลวิจารณ์ และคณะ	๒๘,๓๖๒
คุณโอภาส แซ่ฉั่ว และคณะ	๒๔,๓๕๐.๕๐
คณะเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลกรุงเทพ	๒๒,๔๐๖.๕๐
คุณวีรวรรณ โรจนวานิช และคณะ	๑๗,๘๖๔
คุณอุดม – สุดา ตรีชั้น และคณะ	๑๗,๘๑๖
คุณบุษดี พานิชเจริญผล และคณะ	๑๗,๖๓๖
คุณวิโรจน์ แพทย์โอสถ และคณะ	๑๗,๔๕๐
คุณจินณกร ติมพรุสกานนท์ และคณะ	๑๖,๖๑๐
คุณอรวรรณ เวศอุไร และคณะ	๑๔,๒๖๐
คุณกุญชลี ปุญญาวิวัฒน์	๑๓,๔๘๖
คุณสง่า – สุภาพ สัจพันโรจน์ และคณะ	๑๓,๒๐๐
คุณวีระ เนตยกุล และคณะ	๑๓,๑๓๐.๒๕
คุณสลิล พิมมานนท์ และคณะ	๑๒,๖๐๐
คุณพนิดา สุจิรชาโต และคณะ	๑๒,๔๕๐
คุณกาญจนา อัครวัณ และคณะ	๑๒,๓๖๐
คุณอรุณศรี ชื่นสิริพัฒนกุล และคณะ	๑๒,๐๐๖
คุณพ่อจิงเฮียง แซ่เล้า – ปาริชาติ แซ่โค้ว	๑๒,๐๐๖
สมาคมแม่บ้านทหารบก	๑๒,๐๐๐
คุณสุรชัย งามจริยาวัตร และคณะ	๑๑,๘๐๐
คุณสุนทร – เพ็ญศรี วรวรรณปรีชา และคณะ	๑๑,๖๒๐
คุณสมโพธิ์ – พรจันทร์ ฌานวังศะ และคณะ	๑๑,๓๓๖
คุณสุชาติ ศุภผล และคณะ	๑๑,๓๐๐
คุณสุรเกียรติ – นิภา วรายน และคณะ	๑๑,๑๓๐
คุณแม่สอน ปาละกูล และคณะ	๑๑,๐๒๐
คุณศิริ ฮวดสาขา และบุตรธิดาหลาน	๑๑,๐๐๐
คุณอุไร พลพัฒนาฤทธิ์ และครอบครัว	๑๑,๐๐๐
คุณประพันธ์ – ลักษมี เติมฤทธิ์	๑๑,๐๐๐
คุณม่วยเอ็ง แซ่ซื้อ	๑๑,๐๐๐
พนักงานธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้	๑๐,๔๖๖
คุณสง่า บัวสา และคณะ	๙,๔๗๘
พนักงานบริษัท สยามคราฟท์ จำกัด	๙,๔๕๐
คุณวสันต์ เลิศธรรมเทวี และคณะ	๙,๐๑๐
คุณดำรงศักดิ์ บรมินอาชากุล และคณะ	๘,๗๓๐
คุณเกียว จันติกะวนิช และคณะ	๘,๖๖๖
ศ. พันเอก (พิเศษ) สนิท สุกกรี และคณะ	๘,๔๐๗
คุณสุเทพ พุ่มกุมาร และคณะ	๘,๒๔๐
คุณธมรัตน์ ตรีนุชจรัสกุล และคณะ	๗,๖๕๐
คุณสายยู คำอาจ	๗,๖๓๘
พระอาจารย์บุญเอี่ยม วัดสระเกศฯ และญาติโยม	๗,๕๐๐
คุณสายหยุด – ปราณี ธาราพรรค์	๗,๓๗๑
คุณอุดม เรืองสุรัตน์ และคณะ	๗,๓๑๐
คุณสมพงษ์ พิบูลย์ผล และคณะ	๗,๓๐๐
คุณอัญชนา มฤคพิทักษ์ และคณะ	๗,๑๗๐
คุณกาญจนา เมธาชัยวุฒิ และคณะ	๗,๐๖๐
คุณสมวงศ์ – วนิดา ฉอตระการกิจ และคณะ	๖,๖๖๖
คุณศรีนวล บุญมา และคณะ	๖,๖๖๖
คุณวิมล หอมเนียม และคณะ	๖,๖๓๐
คุณเอมอร อรุณยงสิน และคณะ	๖,๘๗๐
คุณพวงพร บุญสอง และคณะ	๖,๖๔๕
คุณฉอ้อน พวงเขียว และคณะ	๖,๕๗๐
คุณเบญจรัตน์ สังขพัฒน์	๖,๔๘๑
คุณณัฐพงศ์ วิชาดี และคณะ	๖,๔๖๐
คุณยงยุทธ มารยาท และคณะ	๖,๓๗๐

คุณชื่น – หับ คงเกิด	๖,๓๑๐
คุณกุสุมา คำบุญรัตน์ และคณะ	๖,๑๒๐
คุณมงคล ลิ้มตระกูล และคณะ	๖,๑๐๕
คุณสมศรี ธะทันวงษ์ – วุฒิกร ภิญโญ	๖,๐๘๕
คุณทวี แซ่โคว้ และคณะ	๖,๐๒๒
คุณจุมพล แสงประชาธนารักษ์ และคณะ	๖,๐๑๒
คุณจิ้งเคี้ยง แซ่คิม และคณะ	๖,๐๐๐
คุณชลวัฒน์ พจน์ธนาบันเทิง	๖,๐๐๐
คุณสุเทพ แก่นศรี และคณะ	๖,๐๐๐
คุณสุวิทย์ – สุวรรณา เลิศวิชชุหัตถ์ และคณะ	๖,๐๐๐
พ.ต.อ. สุรินทร์ – วรปราณี ศิริวัฒน์ และคณะ	๖,๐๐๐
ดร. พัฒนะ ภาระนันท์	๖,๐๐๐
คุณจีรพันธุ์ ชัยวิวัธน์	๖,๐๐๐
คุณลักษณา ธีระกุล	๖,๐๐๐
พลเอกชวลิต – คุณหญิงพันธุ์เครือ ยงใจยุทธ	๖,๐๐๐
พลเอกวันชัย – สรัสนันท์ เรืองตระกูล	๖,๐๐๐
ศ. บัญญัติ – คุณหญิงสุมน สุชีวะ	๖,๐๐๐
คุณสุภาพร รวมเมฆ	๖,๐๐๐
คณะข้าราชการ สนง. ที่ดินจังหวัดราชบุรี	๖,๐๐๐
คุณบุญธรรม – จันทนา ช่างทอง	๖,๐๐๐
คุณเบญจา ตระกูลบุญ	๖,๐๐๐
คุณสมจิตร์ อารีรอบ	๖,๐๐๐
คุณชัชวาลย์ – สุนันทา เลื่อมประภัศร์	๖,๐๐๐
คุณจินดา ดุละลัมพะ	๖,๐๐๐
คุณโชติชัย ไวว่อง	๖,๐๐๐
มรว. หทัยธานี ชุมพล	๖,๐๐๐
คุณอ้อยทิพย์ ศิริปัญญา	๖,๐๐๐
คุณระเวง สันธินาค	๖,๐๐๐
คุณประจวบ พัฒนโสภณ และธิดา	๖,๐๐๐
คุณอุดม – ทองเพียน ใจสมบุญ	๖,๐๐๐
คุณแมรี่ เรืองรองวรรณา	๖,๐๐๐
คุณทองย้อย – สมถวิล มิ่งมงคล	๖,๐๐๐
น.ต. จำเนียร (ร.น.) – ผาสุภาพ ศรีพิณ และคณะ	๕,๕๖๖
คณะส่งเสริมพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย	๕,๕๓๐
คุณวิชา ศรีทองรุ่ง และคณะ	๕,๐๐๐
คุณกนกพร เชื้อทองฮั้ว และคณะ	๔,๘๓๕
คุณสำราญ ทองประทีป และคณะ	๔,๗๖๐
คุณกำพล ธนะภิญโญรักษ์ และคณะ	๔,๖๒๐
คุณอดิศักดิ์ เนื่องจำนงค์ และคณะ	๔,๓๖๓
คุณอ่อน ไกรทอง และคณะ	๔,๐๕๐
คุณพิชญ์ แซ่เจี่ย และคณะ	๓,๖๕๐
คุณนัยนา ปัญญา และคณะ	๓,๘๓๐
คุณจำนงค์ แก้วเกตุ และคณะ	๓,๗๐๐
พ.ท. กำพล พร้อมพงษ์ และคณะ	๓,๕๒๐
คุณพิม อย่างธารา และคณะ	๓,๓๖๓
คุณสมใจ คชพันธุ์	๓,๓๘๕.๕๐
บริษัท โรงงานแก้วตะวันออก จำกัด	๓,๒๒๐
คุณส่วน – สมศรี พนมวัฒนากุล และคณะ	๓,๐๘๐
คุณโยธิน จิตสุขพาติ และคณะ	๒,๖๓๐
คุณบุญรอด – ปราณี อ่อนสำลี และคณะ	๒,๘๕๗
คุณณรงค์ ภักตร์เจริญ และคณะ	๒,๘๐๐
คุณนวลละออง เพชรชนะ และคณะ	๒,๕๓๐
คุณแม่ละมูล ขาวสอาด และคณะ	๒,๔๔๐
คุณประชัน เพ็ญโสภี และคณะ	๒,๓๘๐
คุณบุญยอด ใคร้ขาว และคณะ	๒,๓๗๒
คุณธวัชชัย จีนสลุด	๒,๒๖๐
คุณถวัลย์ – อัญชนา รุยาพร และคณะ	๒,๒๕๐
คุณชลัท ชลบุษปกุล และคณะ	๒,๑๘๖
คุณจินตนา รุจิรัชกร และคณะ	๒,๑๖๐
คุณเที่ยงทง แซ่โง้ว และคณะ	๒,๑๔๓
คุณแก้ว แซ่ซั้ง และคณะ	๒,๐๐๐
คุณวัลลภ จารุหงส์ และคณะ	๒,๐๐๐
คุณสมชาย เทียมบุญประเสริฐ และคณะ	๑,๖๘๐
คุณสุรชัย กิจจาการ และคณะ	๑,๘๑๖
คุณสุรพล สกุณา และคณะ	๑,๗๗๔.๕๐
คุณแม่สมร เกษรสุจริต และคณะ	๑,๕๐๐
ผู้ใหญ่เนียน คำอาจ	๑,๓๘๗
คุณกิมเฮียง แสงวิรัตน์	๑,๑๗๐
คุณเม้ง กุลวานิช และคณะ	๑,๑๕๐
คุณโนรีย์ ชัยฤกษ์ถวิล และคณะ	๑,๐๐๐
คุณชิต คุณวาสี และคณะ	๑,๐๐๐
คุณสุมาลี จันทรมาน และคณะ	๖๐๐
คุณบุญสืบ พิมจั่น	๓๐๐
รวมเงิน	๑,๒๑๘,๐๖๘.๒๕

รายชื่อเจ้าภาพร่วมสร้างอุโบสถ
ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

คุณอำนวย – จันทราทิพย์ สุวรรณปาล (เจ้าภาพหลังคาโบสถ์)

รายละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท

พ.ต.อ. มล.เติม-สุรภีร์ สนิทวงศ์ และครอบครัว
คุณยายจันทร์-คุณตาสัญญา ตันศิริคงคล
คุณอมร-ชัยยง มหาพัฒนากุล
คุณพู่-มยุรี บุญช่วย
คุณรพี-ทิพ-วรรณ บุญช่วย
คุณอรทัย ภัคนันท์
คุณอภิชัย-สุพัตรา จันทรโคลิกา
ครอบครัว "อาจริยะพร"
คุณศศิธร สุวิรัชวิทยกิจ และคุณอรุณศรี ชื่นสิริพัฒนากุล
รศ.ดร. พัฒนะ ภวะนันท์ และญาติมิตร
คุณหญิงสมพร บุนนาค
คุณอุไร พลพัฒนาฤทธิ์ และครอบครัว
คุณวีรวรรณ โรจนวานิช และครอบครัว
คุณศุภโชค-พรศิริ มหาพัฒนากุล
คุณชาลี-ผาสุก โปษยะจินดา
รศ.ดร. ธีระ-พวงน้อย เกรอต และญาติมิตร
คุณมาลี ศิริวงศ์ ณ อยุธยา
คุณชวนะ สงวนหล่อสิทธิ์
คุณส่วน-สมศรี พนมวัฒนากุล
คุณจินดา ดุละลัมพะ
คุณจิตร-เอิบ ทังสุบุตร
คุณจีรพันธุ์ ชัยวิวัธน์
คุณสุวรัตน์ พูลบำเพ็ญ
คุณสง่า-สุภาพ สัจพันโรจน์
คุณสนิท-ขจร เปรมสุวรรณ
คุณศักดิ์ศิลป์ สุขะจาติ
คุณสมโพธิ์ ฌานวังศะ
บริษัท มงคลนิธิ จำกัด
คุณจรัล เชื้อเจริญ
คุณปิยะบุตร-สุจินตนา ชลวิจารณ์
คุณสุนทรี แซ่ลี้ และครอบครัว
กลุ่มธรรมมงคล
คุณชูพงษ์-บรรจบ โรจนวานิช และครอบครัว
คุณสุทัศน์ นิ่มกุลรัตน์
คุณศิริธัช โรจนพฤกษ์
คุณพจน์-รสพร นิวาตวงศ์
คุณสุดใจ-พรรณี พรพัฒนะ
คุณสุวิทย์-ยุพา พันธสุพร
คุณอุดมศักดิ์ สุทธิกิจพงษ์ และคุณสมพงษ์ อัศวสกุลดี
คุณสุชาติ-จอมใจ ศุภผล และครอบครัว
คุณสนุก-รัตนา คงศักดิ์ประเสริฐ
คุณสุนทร ตีรกิตติ
คุณทรงศักดิ์-บงกช เทวธีระรัตน์ และครอบครัว
พระวิบูลย์ วิปุลธมฺโม และชมรมวิศวะจุฬา รุ่น ๕๓
คุณจุมพล-สุดใจ แสงประชาธนารักษ์
นพ.อุทัย-พ.ญ.กาญจนา ชัยกิตติศิลป์
พ.ญ. วัฒนา ดวงจันทร์
คุณบุญมา พิเชียรสวัสดิ์
พ.ญ.คุณสวรรยา และคุณแม่สุรีย์ เดชอุดม
คุณกำพล-สุวิมล เตชะหรูวิจิตร
คุณสุวิทย์-สุวรรณา เลิศวิชชุหัตถ์
คุณเชวง-สุภาพ เฮ็งตระกูล
คณะโรงแรมอินทรา (ประตูน้ำ)
คุณสมจิตต์ สุทธิพงศ์
คุณสุชัย-ฉวีวรรณ ศิริฉาย
คุณอิฐ-สุธาร-อเส-กษมพร สุขยางค์
สามเณรชูชัย แซ่ซื้อ และโยมแม่ง่วยเอ็ง และครอบครัว
ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม

คุณกฤษณา นิชิด้า
คุณแม่ศิริ ฮวดสาขา พร้อมบุตรธิดาและหลาน
นายงุ่ยธง-เอี๋ยว แซ่ก๊วย นางซิ้วหงษ์-ซิวลี่ แซ่ลิ้ม-
นายสิงพร-ฮุน กายพันธุ์เลิศ
นายเจ็งเอี้ย แซ่เตีย-คุณภูวดล ชุมพลสกุลวงศ์
คุณณัฐฎา มาสะกี
คุณสมจิตต์-เฉลียว ปาละกูล
คุณกำพล-ลินดา วนิชกุล
คุณจุงเจ็ง-เง็ก-คุณสมศักดิ์ แซ่เอี้ยว
คุณสุวดี จันทรฤทธิ์รัศมี

รายละ ๓๐,๐๐๐ บาท

คุณพงษ์สันต์ อัศวธีรภัทร
คุณทองหยิบ ฮวดใช้
คุณคะเชน รัตนธรรม
นพ.มงคล-สมศรี โมกขะสมิต
คุณสำราญ-ผ่องศรี พงษ์นัยรัตน์
คุณเลอพงษ์ วงศ์สารพิกุล
คุณทรัพย์-จำเริญ เรืองเกตุ
ลี้กิมหงัง-ตั้งหยูล้ง
ตระกูล คณะพาณิชย์เกษม
คุณประภัสสร อาชวานนท์-วิภาดา โรจนวานิช
คุณสมบัติ-วารี ช.เจริญยิ่ง และครอบครัว (นายแอ๊ด เชยกลิ่นเทศ)
คุณเลอพงษ์ วงศ์สารพิกุล
คุณวงจันทร์ ฌานวังศะ
คุณลออ บรรจงศิลป์

รายละ ๑๐,๐๐๐ บาท

คุณซ่อนกลิ่น-เวก ศิริยิ่ง
คุณพวงแก้ว ศุขวัฒนะกุล
คุณหญิงเล็ก พงศ์พยัคฆ์
คุณสุดเสงี่ยม-ดนัย เพ็ชรกุล
คุณดำรงศักดิ์ บรมินอาชากุล
คุณส่วน อิ่มสงวน
คุณกุลชลี ปุณญาวัฒน์
คุณมานะ-พัชนี แดงสุภา
คุณสุดใจ ชินพัฒนาการ และครอบครัว
คุณลออ บรรจงศิลป์
คุณพนิต สุทธินาค
คุณยุพิน สุขคตะ และครอบครัว
ร้านไทยวิวัฒน์
คุณเจริญ-ทองสุข อาษา
คุณเนียม-ประเสริฐ พุ่มตาลพงษ์
อาจารย์นวลผจง เศวตเวช
อาจารย์อุดม-สุดา ตรีชั้น
คุณประเวศ พัฒนานุสรณ์
คุณสุนทร วรวรรณปรีชา
คุณสมพงศ์-วันดี พิบูลย์ผล
คุณศรีสุภัค สันติศิริ
คุณอรวรรณ เวศอุไร
ครอบครัวตรีนุชจรัสกุล
คุณเกรียงไกร กิจสมานมิตร
คุณสิทธิชัย เจียมสำราญ
คุณโอภาส แซ่ฉั่ว
คุณสุพรรณ พงศ์พยัคฆ์
คุณแก้ว อัครโกเมน-ลิ้มฮี้ แซ่คู และครอบครัว
คุณเก็บ ช่วงโชติ
นางหงี-นางป้อม แซ่คู
คุณวิชชา-พรเพ็ญ ผาสุขธรรม

รายนามเจ้าภาพร่วมสร้างอุโบสถ ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย (สาธุชนทั่วไป)

คุณหนู ยินดี	๑,๐๐๐	พ.อ.สุดจิตต์-เมอร์ริน กล่อมการ	๑,๐๐๐
คุณวิชัย วงศ์เดโช	๑,๐๐๐	คุณอริยา เจนสวัสดิ์ชัย	๑,๐๐๐
คุณเจตนา จันทศาศกัต	๑,๐๐๐	คุณมาลี เมฆเสรีกุล	๑,๖๐๐
รวมมิตร	๑,๐๐๐	คุณชวนชื่น ชื่นชยานันทกุล และครอบครัว	๑,๐๐๐
คุณสายยู คำอาจ	๑,๐๐๐	คุณโกมล ยิ้มเป็นใย	๑,๒๐๐
คุณประยูร ระฆังสมบูรณ์	๑,๐๐๐	คุณชัยสิทธิ์ วงศ์ขจรศิลป์	๒,๐๐๐
พระเทพ ศิริเทโว	๑,๐๐๐	คุณกรุณา จิตอรุณ และครอบครัว	๑,๐๐๐
พระอภิชัย เปมสีโล	๑,๐๐๐	คุณวรปราณี ศิริวัฒน์ และครอบครัว	๑,๐๐๐
คุณถาวร สุทธิพงศ์	๑,๐๐๐	คุณมานะ โรจนวุฒนนท์	๑,๐๐๐
คุณเสงี่ยม ประเสริฐสุข	๒,๐๐๐	คุณสยมพร-อำนาจ-วรนารถ-อัมพร แสงมณี	๑,๐๐๐
คุณโสภณ เสรีขจรจาร	๑,๐๐๐	คุณสมชิต จิระพงษ์	๔,๐๐๐
คุณกุหลาบ สุขพิเนตรกุล	๑๐,๐๐๐	ส.ณ. วิวัฒน์ แสงถวิล	๑,๐๐๐
คุณดวงเดือน อิงคะประสิทธิ์กุล	๕,๐๐๐	คุณภานุวัฒน์ สวนนาขัน	๑,๐๐๐
พนักงานเซ็นทรัล (ลาดหญ้า)	๑๐,๗๑๙	คุณสิริ พึ่งเดช	๑,๐๐๐
คุณซ่งเซ้ง แซ่เล้า, คุณเลี่ยงเอ็ง แซ่เฮ้ง	๑,๐๐๐	คุณสมนึก เหรียญรักวงศ์ และครอบครัว	๑,๐๐๐
คุณวิโรจน์ แพทย์โอสถ	๑,๐๐๐	คุณสมศรี ธะทันวงศ์	๑,๐๐๐
วัดโพธิ์แกเกอรี่	๒๐,๐๐๐	คุณพุทธฤกษ์ ศรีสว่างวงศ์	๑,๐๐๐
คุณยงศักดิ์ โซ่เจริญธรรม	๑,๐๙๙	นพ. อดิสร-พ.ณ. สุรางค์รัตน์ วรรธนะภูติ	๑๐,๐๐๐
คุณสุนทร สุวรรณเมธา-วัชรินทร์		คุณทรงวิทย์-นิรันดร์ เศรษฐชยานนท์	๑,๒๙๖.๕๐
สุทธินาค-ทัศนีย์ วิเชียรเจริญ	๑,๐๐๐	คุณพูนสุข นพเจริญศรี	๑,๒๙๖.๕๐
พลเรือโทโกเมท เครือตราชู	๖,๐๐๐	คุณปรางทอง บุญทักษ์	๑,๒๙๖.๕๐
คุณปรีชา-สายรุ้ง มาประจง	๑,๒๗๔.๕๐	คุณวลี ลียะวนิช	๒,๕๙๓
คุณศิรินันท์ ศรีสกุล	๑,๒๗๔.๕๐	คุณอภิชาติ เหล้าวรราช	๑,๒๙๖.๕๐
คุณประหยัด วงษ์พิสา	๑,๒๗๔.๕๐	คุณสุรมิตร-ยุพิน สุวรรณลักษณ์	๑,๒๙๖.๕๐
คุณเปรมจิตต์ พัฒนจริยางกูล	๑,๒๗๔.๕๐	คุณจุฑารัตน์ เริงหทัยธรรม	๑,๐๐๐
คุณประจวบ พรหมายน	๑,๐๐๐	คุณแมรี่ เรืองรองวรรณา	๑,๐๐๐
คุณนิยะดา อจินไตยศิลป์	๑,๐๐๐		

สพฺพทานํ ธมฺมทานํ ชินาติ
การให้ธรรม ชนะการให้ทั้งปวง

รายนามเจ้าภาพถวายนิตยสาร "ธรรมกาย" แด่พระภิกษุสงฆ์

เจ้าภาพ	ผู้รับ
คุณนพ โรจนวานิช	ถวาย - พระธรรมคุณาภรณ์ วัดพระเชตุพนฯ พระนคร กทม.
คุณอาคม พิมจั่น	ถวาย — พระครูนนทการโกวิท วัดฝาง คลองบางเขน นนทบุรี
คุณพิเชษฐ โรจนวานิช	ถวาย — พระครูโสภณอรรถกิจ วัดปราสาท อ.นางรอง จ.บุรีรัมย์
คุณวิสาข์-สุวิชญ โรจนวานิช	ถวาย — พระครูสุนทรธรรมวาที วัดธรรมจริยาภิรมย์ อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
คุณสุนทรี เลิศพงศธร	ถวาย — พระครูวรเวทมุนี วัดพระเชตุพน พระนคร กทม.
พระมหาพยุง วัดสระเกศ	ถวาย — พระวิบูลวุฒิคุณ วัดมัชฌิมาวาส ต.หนองกง อ.นางรอง จ.บุรีรัมย์
พระมหาพยุง วัดสระเกศ	ถวาย — พระโสภณธรรมเวที วัดเสาธงทอง อ.เมือง จ.ลพบุรี
คุณทวิช มั่นเสกวิทย์	ถวาย — พระวิสุทธาธิบดี วัดไตรมิตรวิทยาราม สัมพันธวงศ์ กทม.
คุณนิติยา เตชาริยะกุล	ถวาย — พระราชธรรมวิจารณ์ วัดสุนทรธรรมทาน นางเลิ้ง กทม.

เจ้าภาพ	ผู้รับ
คุณสรัญญา ลี้	ถวาย — พระราชวรคุณ วัดปทุมวนาราม ปทุมวัน กทม.
คุณวิไลวรรณ ทวีแสงศิริ	ถวาย - สมเด็จพระมหาวีรวงศ์ วัดราชผาติการาม ดุสิต กทม.
คุณวิไลวรรณ ทวีแสงศิริ	ถวาย - พระราชวราภรณ์ วัดราชผาติการาม ดุสิต กทม.
คุณวิไลวรรณ ทวีแสงศิริ	ถวาย - พระโสภณธรรมาภรณ์ วัดราชผาติการาม ดุสิต กทม.
คุณวิไลวรรณ ทวีแสงศิริ	ถวาย - พระธรรมกิตติโสภณ วัดเบญจมบพิตร ดุสิต กทม.
คุณวิไลวรรณ ทวีแสงศิริ	ถวาย - พระธรรมวิมลโมลี วัดเบญจมบพิตร ดุสิต กทม.
คุณวิไลวรรณ ทวีแสงศิริ	ถวาย - พระราชกิตติเมธี วัดเบญจมบพิตร ดุสิต กทม.
คุณสุนทร วรวรรณปรีชา	ถวาย - พระราชกิตติโสภณ วัดเบญจมบพิตร ดุสิต กทม.
คุณวราภรณ์ แซ่เล้า	ถวาย - พระราชศิริธรรมเมธี วัดเบญจมบพิตร ดุสิต กทม.

ผู้มีรายนามข้างต้นนี้ คือ ผู้มีจิตศรัทธารับเป็นเจ้าภาพถวายนิตยสารธรรมกาย ถวายแด่พระสงฆ์ ๑ ปี (๔ เล่ม) ในอัตราปีละ ๑๒๐ บาท ผู้มีจิตศรัทธาโปรดติดต่อขอรับเป็นเจ้าภาพได้ที่ **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** สำนักงานศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ กทม. ๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔—๗๔๗๕

ธรรมสภา

โดย **"วิมังสา"**

ในที่สุดคำว่า**ปีใหม่**ก็ก้าวเข้ามากระทบหูพวกเราอีกจนได้ ทั้ง ๆ ที่เพิ่งรู้สึกว่าได้ยินคำ ๆ นี้มาไม่นาน ก็เพราะว่าวันเวลามันพากันวิ่งหนีเราไปอย่างรวดเร็วอย่างนี้นี่เล่า พระท่านจึงกล่าวเตือนสติ เพื่อให้พากันพิจารณาตนเองว่า "วันคืนผ่านไป ๆ เรากำลังทำอะไรอยู่"

แต่ถ้าท่านผู้อ่านหันมาสู่ธรรมสภา ในธรรมกายเล่มที่ ๗ นี้ แล้วลงนั่งพักสักครู่ ท่านก็จะทราบว่า ใคร ทำอะไรที่ไหนบ้าง

วางศิลาฤกษ์ศาสนสถานสำคัญ

เมื่อวันพุธขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือนหนึ่ง ซึ่งตรงกับวันที่ ๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๐ **เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์** เจ้าคณะใหญ่หนกลาง กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าอาวาสวัดสามพระยา ได้เป็นองค์ประธานในพิธี**เปิดการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์รุ่นที่** ๑๓ ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ซึ่งมีขึ้นระหว่างวันที่ ๒-๑๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ อันเป็นรุ่นปลายปี และได้มีพระสงฆ์จากหลายจังหวัดตลอดจนสามเณรก็ได้เดินทางมาเข้ารับการอบรมเป็นจำนวนมากเช่นที่ผ่านมา และหลังจากเจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ให้โอวาทเสร็จ ก็ยังได้เมตตา**ประกอบพิธีเจิมศิลาฤกษ์วิหารธรรมกาย วิหารหลวงพ่อสด และหอระฆังฆ้องกลอง** ท่ามกลางหมู่พระสงฆ์สาวกของพระบรมศาสดา ที่

ได้ตั้งใจกันมาประพฤติปฏิบัติขัดเกลากิเลส จำนวนนับเป็นร้อยรูป ก็ได้เจริญพระพุทธมนต์ชัยมงคลคาถาพร้อมกันไปด้วย ยังความปลาบปลื้มเป็นอันมาก แก่คณะกรรมการมูลนิธิฯ ตลอดจนสาธุชนทั้งหลายทั้งชายหญิงที่ได้มาชุมนุมกันในวันนั้น

ตกบ่ายเวลา ๑๓.๑๙ น. ของวันนั้นเอง เป็นเวลาของการวางศิลาฤกษ์ศาสนสถานทั้ง ๓ แห่งที่ได้ประกอบพิธีขึ้นพร้อมกัน โดยมีพระเถระผู้ใหญ่ทั้งจากกรุงเทพฯ ราชบุรี เพชรบุรีและสมุทรสาคร มาร่วมในพิธีอย่างคับคั่ง ทั้งนี้**พระเดชพระคุณพระเทพวิสุทธิโมลี** รองเจ้าคณะภาค ๑๕ วัดมหาธาตุ จังหวัดราชบุรี เป็นองค์วางศิลาฤกษ์**วิหารธรรมกาย** โดยมี**พระอาจารย์เสริมชัย ชยมงฺคโล** ช่วยอำนวยความสะดวกอย่างใกล้ชิด ส่วนทางด้าน**วิหารหลวงพ่อสด** มี**พระเดชพระคุณพระเทพสุธี** รองเจ้าคณะภาค ๑๐ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร กรุงเทพฯ เป็นองค์วางศิลาฤกษ์ และ**พระเดชพระคุณพระราชวรเวที** เจ้าคณะจังหวัดราชบุรี วัดช่องลม จังหวัดราชบุรี เป็นองค์วางศิลา**ฤกษ์หอระฆังฆ้องกลอง** ทำเอาบรรดาชาวพุทธทั้งหลายที่มาร่วมอนุโมทนากันในวันนั้นพากันยิ้มชื่นตื้นตันใจไปตาม ๆ กัน ที่เห็นความก้าวหน้าของสถาบันฯ ที่ได้เจริญขึ้นเป็นลำดับ...

ปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ

ด้วยปีนี้เป็นปีแห่งมหามงคลสมัยที่ **พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระชนมายุครบ ๖๐ พรรษา** ดังนั้นเหล่าพสกนิกรหลายฝ่ายจึงได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระองค์ท่าน ซึ่งทางด้านพระอาจารย์กัมมัฏฐานสายต่าง ๆ ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันดี ก็ได้เข้าร่วมในโครงการร่วมใจภาวนาถวายพระราชกุศล ณ หอประชุมใหญ่พุทธมณฑล ตำบลศาลายา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยให้มีการแสดงธรรมเทศนา และเจริญภาวนาธรรม และกลุ่มคณะนั้นก็รับต่อกันเป็นช่วง ๆ ๒ วันบ้าง ๓ วันบ้างต่อกันไป ทั้งนี้ได้เริ่มมีขึ้นตั้งแต่ ๑๒ ก.ค. ถึง ๕ ธ.ค. ๒๕๓๐ โครงการนี้วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ โดย**พระเดชพระคุณพระภาวนาโกศลเถร**พร้อมคณะศิษย์ก็รับช่วงวันที่ ๘-๑๒ พ.ย. ๒๕๓๐ และทางวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร โดย**พระเดชพระคุณพระพรหมคุณาภรณ์**ก็ได้ร่วมในระหว่างวันที่ ๑๕-๒๐ พ.ย. ๒๕๓๐.

แต่อีกงานที่โด่งดังมากเพราะเป็นงานระดับชาติ ก็คืองาน**โครงการปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ** ที่จัดระหว่างวันที่ ๑-๗ ธันวาคม ๒๕๓๐ ณ พุทธมณฑลเช่นกัน ซึ่งประธานจัดงานครั้งนี้ในฝ่ายบรรพชิตได้แก่ **เจ้าประคุณสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปรินายก** โดยมี**เจ้าประคุณสมเด็จพระญาณสังวร** เป็นประธานกรรมการอำนวยการจัดงานในส่วนของพระสงฆ์ และได้ให้มีการอาราธนาพระสังฆาธิการจากทั่วประเทศทั้งฝ่ายธรรมยุติและมหานิกาย รวม ๔๙๙๙ รูป มาปักกลดประพฤติปฏิบัติธรรมร่วมกัน ซึ่งประธานฝ่ายคฤหัสถ์ ได้แก่ **ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี** โดยมีกองทัพบก และกรมการศาสนาเป็นศูนย์ประสานงานกับข้าราชการ พ่อค้า ในส่วนของฆราวาสได้มีอุบาสกอุบาสิการวม ๕,๐๐๐ คน มาปักกลดรักษาศีลประพฤติธรรม ทั้งได้จัดเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกให้ด้วย อาทิตำรวจ ทหาร เป็นต้น งานจึงออกมาในลักษณะการกุศลที่ยิ่งใหญ่จริง ๆ สมกับที่ได้ชื่อว่าโครงการปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ สาธุชนที่ได้เข้าไปร่วมในกิจกรรมนี้จึงเกิดความรู้สึกที่เหมือนกันว่าภาพที่ได้เห็นนั้นเป็นมงคลอย่างยิ่งแก่สายตา แก่ชีวิตและความทรงจำของทุก ๆ คน ด้วยเหตุที่ได้มีโอกาสสัมผัสความสามัคคีธรรม ของพุทธบริษัท ที่ต่างมุ่งมาเพื่อกระทำในสิ่งเดียวกัน ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันและหล่อเลี้ยงจิตใจด้วยธรรมของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ตลอดหนึ่งสัปดาห์

งานนี้คณะสงฆ์วัดปากน้ำภาษีเจริญ โดย**พระเดชพระคุณพระธรรมธีรราชมหามุนี** (สมณศักดิ์ในเวลานั้น) เจ้าอาวาสในฐานะประธานคณะกรรมการฝ่ายดำเนินงานปฏิบัติธรรมได้รับบัญชาจากพระมหาเถระให้รับผิดชอบดูแลในส่วนของ "การปฏิบัติเจริญจิตภาวนาและการทำวัตรสวดมนต์" ของพระสงฆ์ที่มาชุมนุมกันทั้งหมดตลอดระยะเวลาของการจัดงาน เหตุนี้พระเดชพระคุณหลวงพ่อเจ้าอาวาสวัดปากน้ำจึงมอบหมายให้**ท่านเจ้าคุณพระเมธีรัตโนดม** พร้อมกับ**พระอาจารย์เสริมชัย ชยมงฺคโล** และคณะ ควบคุมดูแลนำการปฏิบัติภาวนาและทำวัตรของพระสงฆ์ที่มาร่วมปฏิบัติธรรมกันมากกว่า ๕,๐๐๐ รูป...

ข่าวมงคล

จนบัดนี้เหล่าศิษย์วัดปากน้ำภาษีเจริญ คงจะได้ทราบข่าวอันเป็นมงคลอย่างยิ่งแก่ทุกท่านเรียบร้อยแล้วก่อนวันที่ ๕ ธ.ค. ๒๕๓๐ เสียอีก นั่นคือข่าวที่**พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานสมณศักดิ์** และพัดยศแก่พระมหาเถระและพระเถระ ซึ่งพระเดชพระคุณ**พระธรรมธีรราชมหามุนี** เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ผู้เป็นเจ้าคณะภาค ๗ ที่มีหน้าที่ปกครองดูแลความเป็นอยู่และอื่น ๆ ของพระสงฆ์ถึง ๓ จังหวัด คือคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ คณะสงฆ์จังหวัดลำพูน คณะสงฆ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งถ้าจะนับเป็นจำนวนวัดก็ได้ถึง ๑๖๘๑ วัด ก็ได้รับสมณศักดิ์ขึ้นเป็นรองสมเด็จพระราชาคณะชั้นหิรัญบัฏ ที่ **"พระธรรมปัญญาบดี"** พวกเราเหล่าศิษย์ก็ย่อมรู้สึกชื่นชมโสมนัสเป็นอย่างมาก ดังนั้นทางวัดปากน้ำจึงได้จัดให้มีการถวายมุทิตาสักการะ ระหว่าง

วันที่ ๔-๕ ธ.ค. ๒๕๓๐ อันเป็นการร่วมกันแสดงความยินดีต่อพระเดชพระคุณท่าน ผู้เป็นประดุจรุ่มไทรทองของอีกหลายพันหมื่นชีวิต ที่เป็นศิษย์วัดปากน้ำ พร้อมกันนั้น **พระอาจารย์มหาสุชาติ ธมฺมรัตโน** (ป.ธ. ๙) วัดปากน้ำ ก็ได้สมณศักดิ์ขึ้นเป็นพระราชาคณะชั้นสามัญที่ **"พระศรีศาสนวงศ์"** พร้อมด้วยพระคุณเจ้าอีกรูปหนึ่งที่เคยเป็นศิษย์วัดปากน้ำมาก่อน แต่ปัจจุบันท่านไปอยู่ที่กำแพงเพชร คือ **พระอาจารย์มหาอดุลย์ อมโร** ก็ขึ้นเป็นพระราชาคณะชั้นสามัญที่ **"พระวิเชียรโมลี"** ด้วย ส่วนที่วัดสระเกศราชวรมหาวิหารนั้น**พระครูปลัดวัฒนพรหมคุณ** (ป.ธ. ๗) ก็ได้รับสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญที่ **"พระปัญญาวชิราภรณ์"** จึงต้องขอกราบอนุโมทนาต่อคุณงามความดีของท่านที่ได้สร้างสะสมมาจนบังเกิดผลให้เห็นทันหูทันตา... สาธุ...

อบรม อบรม

ช่วงนี้ใคร ๆ ก็อยากมาทำความรู้จักกับ**สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**กันมาก ดูแต่เยาวชนนักเรียนทั้งชายหญิงจำนวน ๒๘๕ คน จากโรงเรียนสระกระเทียม จังหวัดนครปฐม ยังได้มาเข้าฝึกอบรมศึกษาพระกัมมัฏฐานตามแนววิชชาธรรมกาย โดยมาปักกลดและปฏิบัติธรรมกันตั้งแต่วันที่ ๑๙-๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๐ ด้วยความตั้งอกตั้งใจ และก่อนที่จะเดินทางกลับไป เยาวชนทั้งชายหญิงนั้นจึงได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวของพระพุทธศาสนาไปไม่น้อย โดยเฉพาะในแง่ของการฝึกจิต แถมยังติดอกติดใจในรสชาติอาหารคาวหวานที่ทางสถาบันฯได้จัดเลี้ยงดูโดยตลอด...

ส่วนก่อนหน้านั้น เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๐ ได้มี**คณะนักศึกษาในโครงการวัฒนธรรมไทย-แคนาดา** จำนวน ๑๔ ท่าน อันประกอบด้วยนักศึกษาไทยและนักศึกษาแคนาดา ได้มาศึกษาเรียนรู้สาระเนื้อแท้ทางพุทธศาสนา โดยเฉพาะในส่วนของการฝึกเจริญภาวนา และวันนั้นเองที่กลุ่มนักศึกษาทั้งหมดจึงได้เรียนรู้แนววิชชาธรรมกายเบื้องต้นกันทุกคน ตลอดเวลาของหนึ่งวันเต็ม ๆ แต่ก็ลากลับไปด้วยความเสียดายที่มีเวลาน้อยไปสักนิด...

ปักกลดธุดงค์กลางกรุง

ด้วยการควบคุมและบริหารโดย **พระเดชพระคุณพระพรหมคุณาภรณ์** เจ้าอาวาสวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร ผู้เป็นองค์ประธานสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ได้ดำริให้มีการอบรมพระกัมมัฏฐานตามแนววิชชาธรรมกาย ปักกลดถือธุดงค์วัตรเป็นครั้งแรก ใจกลางกรุงเทพมหานครที่วัดสระเกศฯ ซึ่งนับเป็น**รุ่นที่ ๑๔** ในการอบรมพระของสถาบันฯ ทั้งนี้ได้จัดให้ปักกลดถือธุดงค์วัตรในบริเวณด้านล่างของพระบรมบรรพต คือในพื้นที่รอบเชิงภูเขาทองนั้นเอง ทั้งนี้ได้มีพระเถระและภิกษุตลอดจนสามเณรให้ความสนใจมาเข้าอยู่ปฏิบัติธรรมกันจำนวนมากกว่า ๑๕๐ รูปและเดินทางมาจากหลายจังหวัดอีกด้วยในระหว่างวันที่ ๑๗-๒๗ ธันวาคม ๒๕๓๐

เมื่อหมู่พระสงฆ์ผู้มีความตั้งใจมุ่งมั่นในการปฏิบัติธรรมแสวงหาหนทางแห่งวิมุตติ ได้มารวมกันมากขนาดนี้ คณะผู้ดำเนินงานอันมี**ท่านเจ้าคุณพระวิสุทธิรังษี** รองเจ้าคณะจังหวัดกาญจนบุรี **ท่านเจ้าคุณพระเมธีรัตโนดม** รองเจ้าคณะจังหวัดลพบุรี ผู้อำนวยการฝ่ายฝึกอบรมฯ และ**พระอาจารย์เสริมชัย ชยมงฺคโล** วัดปากน้ำภาษีเจริญ ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทั่วไปของสถาบันฯ จึงได้จัดถวายความรู้ทั้งภาคปริยัติและปฏิบัติ อันมีทั้งหนังสือตำรับตำรา และแนะนำการฝึกปฏิบัติจิตภาวนากันอย่างใกล้ชิด ซึ่งตลอดระยะเวลาที่มีการอบรมสาธุชนที่ได้ทราบข่าวต่างก็เกิดศรัทธา และให้การสนับสนุนด้วยการจัดถวายภัตตาหารกันอย่างเนืองแน่นมิได้ขาด จนถึงขนาดต้องให้มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายนำอาหารที่เกินจากความต้องการของพระสงฆ์ในแต่ละวัน ไปมอบให้แก่เด็ก ๆ ที่บ้านราชวิถีของกรมประชาสงเคราะห์กันทุกวัน...

อนุญาตให้สร้างวัดได้

เป็นเพราะด้วยเหตุผลที่สำคัญบางประการและข้อที่เกี่ยวเนื่องกับหลักการปกครองของฝ่ายพุทธจักรและอาณาจักร คณะกรรมการมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย จึงได้ยื่นเรื่องขออนุญาตสร้างวัดไว้ในพื้นที่บางส่วนของสถาบันฯ ไว้ระยะหนึ่งมาแล้ว บัดนี้ได้เวลาที่พวกเราจะได้กล่าวอนุโมทนาสาธุการว่า สาธุ...สาธุ...สาธุ เมื่อกรมการศาสนาอันมี**ร้อยเอกอดุลย์ รัตตานนท์** เป็นอธิบดีกรมฯ ได้มีหนังสืออนุมัติในเจตนารมณ์ดังกล่าว ด้วยความเห็นชอบของกระทรวงศึกษาธิการและมหาเถรสมาคม ให้**ศาสตราจารย์ บัญญัติ สุชีวะ** ประธานมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ดำเนินการสร้างวัดได้ บนพื้นที่ของสถาบันฯ ตั้งแต่วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๓๐ เป็นต้นไป

นับเป็นอาณัติสัญญาณอันหนึ่งให้แก่เสาเข็มรากฐานของวิหารธรรมกาย จะได้ฤกษ์ยามปักหลักลงบนพื้นที่อันเป็นบุญเขตที่สำคัญของเหล่าพุทธศาสนิกชนในเร็ววัน และท่านทั้งหลายคงจะได้เห็นอุโบสถ (วิหารธรรมกาย) อันงดงามด้วยศิลปกรรมแบบไทย ปรากฏขึ้นอย่างสง่างาม เพื่อดำรงเป็นหัวใจของเขตพุทธาวาสของ **"วัดหลวงพ่อสด"** ต่อไป...

วันหลวงพ่อ

ในวันพุธที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑ นี้ นับเป็นวันสำคัญที่สุดของเหล่าศิษย์หลวงพ่อวัดปากน้ำกันทุกคน ด้วยเหตุที่เป็นวันครบรอบการมรณภาพของ**พระเดชพระคุณพระมงคล-**

เทพมุนี (สด จนฺทสฺโร) บูรพาจารย์ของผู้ศึกษาปฏิบัติเจริญภาวนาวิชชาธรรมกาย ดังนั้นทางสมาคมศิษย์หลวงพ่อวัดปากน้ำ จึงได้จัดให้มีการบำเพ็ญกุศล เพื่ออุทิศถวายพระเดชพระคุณหลวงพ่อ ทั้งนี้จะมีการนิมนต์พระภิกษุสามเณร ๕๐๐ รูป ฉันภัตตาหารเพล และสวดมาติกาบังสุกุล ณ ศาลาการเปรียญวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ จึงขอประกาศผ่านมาให้ได้ทราบทั่วกัน...

และก่อนที่จะถึงบรรทัดสุดท้าย ขอฝากข้อความในสิงคาลกสูตร ไว้ให้คิดกันว่า **"ผู้ใดละเมิดธรรม เพราะรัก ชังกลัวและหลง ยศของเขาย่อมเสื่อม ดุจพระจันทร์ข้างแรม"**

■■■■

คุณครูตรีธา เนียมขำ นายกสมาคมศิษย์หลวงพ่อวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ รวบรวมกำลังคนราว ๑๕๐ คน ล้วนเป็นลูกศิษย์ของหลวงพ่อวัดปากน้ำทั้งสิ้น ช่วยกันสร้างทานบารมีใหญ่ด้วยการจัดเตรียมอาหารคาวหวาน ถวายพระภิกษุสามเณร และให้แก่ฆราวาสที่อยู่ประพฤติธรรมร่วมในโครงการปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ ณ พุทธมณฑล ต.ศาลายา อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม ตลอดงาน

โครงการปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ ที่พุทธมณฑล ๒–๗ ธันวาคม ๒๕๓๐

*๏ พระเดชพระคุณ**พระธรรมปัญญาบดี** (พระธรรมธีรราชมหามุนี-เดิม) เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ **ประธานฝ่ายดำเนินงานโครงการปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ** ณ บริเวณพุทธมณฑล ได้มอบหมายให้พระวิปัสสนาจารย์ของ**สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ซึ่งประกอบด้วยพระเดชพระคุณ**พระภาวนาโกศลเถร** รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ องค์รองประธานสถาบันฯ, พระเดชพระคุณ**พระเมธีรัตโนดม** รองเจ้าคณะจังหวัดลพบุรี ผู้อำนวยการสถาบันฯ ฝ่ายฝึกอบรม, และ **พระเสริมชัย ชยมงฺคโล** (วัดปากน้ำ) ผู้อำนวยการสถาบันฯ ฝ่ายบริหาร ให้ทำหน้าที่บรรยายธรรม นำพระสงฆ์เจริญจิตภาวนา และนำทำวัตรสวดมนต์ ณ บริเวณรอบองค์พระประธาน พุทธมณฑล ตำบลศาลายา เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในมหามงคลวโรกาสพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบ ในการนี้มีพระสงฆ์เถรานุเถระได้รับอาราธนามาร่วมปฏิบัติธรรม ๔,๕๕๕ รูป และพระอาคันตุกะอีกประมาณ ๑,๕๐๐ รูป รวมทั้งอุบาสก อุบาสิกา สาธุชนอีกเป็นจำนวนมาก*

อบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ รุ่นที่ ๑๓
ถวายเป็นพระราชกุศล
๒–๑๔ ธันวาคม ๒๕๓๐

๏ เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๓๐ พระเดชพระคุณเจ้าประคุณ**สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์** หลวงพ่อวัดสามพระยา กรรมการมหาเถรสมาคม ได้กรุณาไปเป็นประธานในพิธีเปิดการอบรมพระกัมมัฏฐานรุ่นปลายปี ๒๕๓๐ (รุ่นที่ ๑๓) ณ **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รวม ๑๔ วัน เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ประธานโอวาทแก่พระสงฆ์เถรานุเถระผู้สมัครมาเข้ารับการอบรมจากทั่วประเทศ จำนวน ๑๕๐ กว่ารูป พร้อมด้วยสามเณร อุบาสก อุบาสิกา และสาธุชนที่เข้าร่วมรับการอบรมอีกประมาณ ๒๗๐ กว่าท่าน (รวม ๔๒๐ กว่าท่าน)

๏ ตลอดระยะการอบรมฯ พระสงฆ์เถรานุเถระจะรับภัตตาหารบิณฑบาตที่สถาบันฯร่วมกับคณะสาธุชนจัดถวาย และฉันภัตตาหารมื้อเดียว

๏ ในพิธีปิดการอบรมฯ เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๓๐ พระเดชพระคุณ**พระพรหมคุณาภรณ์** เจ้าอาวาสวัดสระเกศฯ องค์ประธานสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ได้กรุณามาให้โอวาทแก่ผู้เข้ารับการอบรมพระกัมมัฏฐานรุ่นที่ ๑๓ และมอบวุฒิบัตรให้แก่ผู้ผ่านการอบรมนี้

พิธีวางศิลาฤกษ์
"วิหารธรรมกาย"(อุโบสถ)
"วิหารหลวงพ่อสด" และ
"หอกลาง-ฆ้อง-ระฆัง"
๒ ธันวาคม ๒๕๓๐

๏ หลังจากเสร็จพิธีเปิดการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ รุ่นที่ ๑๓ เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๓๐ แล้ว พระเดชพระคุณ เจ้าประคุณ**สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์** ได้ประกอบพิธีเจิมศิลาฤกษ์ **"วิหารธรรมกาย"** (ซึ่งต่อไปจะได้ยกฐานะเป็นอุโบสถเมื่อจดทะเบียนเป็น **"วัดหลวงพ่อสด"** แล้ว), **"วิหารหลวงพ่อสด"** และ **"หอกลอง-ฆ้อง-ระฆัง"** เพื่อนำไปประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ในบ่ายวันเดียวกัน

๏ เวลา ๑๓.๐๐–๑๓.๑๕ น. พระเดชพระคุณ**พระเทพวิสุทธิโมลี** รองเจ้าคณะภาค ๑๕ (วัดมหาธาตุ) ราชบุรี เป็นประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์ **"วิหารธรรมกาย"** (อุโบสถวัดหลวงพ่อสด), พระเดชพระคุณ**พระเทพสุธี** รองเจ้าคณะภาค ๑๐ (วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร) เป็นประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์ **"วิหารหลวงพ่อสด"** และพระเดชพระคุณ**พระราชวรเวที** เจ้าคณะจังหวัดราชบุรี (วัดช่องลม) เป็นประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์ "หอกลอง-ฆ้อง-ระฆัง" พร้อมกันทั้ง ๓ แห่ง

๏ ในการนี้พระเดชพระคุณ**พระราชวิสุทธิโมลี** เจ้าอาวาสวัดราชโอรสาราม รองประธานสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย เป็นประธานสงฆ์ในพิธีเจริญพระพุทธมนต์ชัยมงคลคาถา

มุทิตาสักการะ พระธรรมปัญญาบดี

*๏ **พระเสริมชัย ชยมงฺคโล** (วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ) ผู้อำนวยการสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี พร้อมด้วยคณะ พระสงฆ์ของสถาบันฯ ถวายมุทิตาสักการะแด่ พระเดชพระคุณ **พระธรรมปัญญาบดี** เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ซึ่งได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ จากที่พระธรรมธีรราชมหามุนี ขึ้นเป็น **พระราชาคณะชั้นหิรัญยบัฏ ที่รองสมเด็จพระราชาคณะ** เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐*

ทุกทิศทั่วไทย ร่วมใจถวายพระราชกุศล

*๏ สำนักงานประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี ได้อาราธนาพระเดชพระคุณ**พระภาวนาโกศลเถร** รองเจ้าอาวาส และพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ องค์รองประธานสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี และ **พระเสริมชัย ชยมงฺคโล** (วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ) ผู้อำนวยการสถาบันฯ ไปบรรยายธรรมและนำปฏิบัติภาวนาธรรมแก่คณะครู อาจารย์ และข้าราชการในสังกัด เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๓๐ เวลา ๑๓.๐๐—๑๕.๓๐ น.*

*๏ พระครู**สุเวทกิตติคุณ** เจ้าอาวาสวัดเกาะวาลุการาม ศูนย์พุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ภาคเหนือ จังหวัดลำปาง พร้อมกับพระภิกษุใหม่จำนวน ๖๙ รูป ที่ได้รับการอุปสมบทหมู่เฉลิมพระเกียรติ ระหว่างวันที่ ๕—๒๐ ธันวาคม ๒๕๓๐ โดยมีพระวิทยากรจากสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ไปแนะนำการเจริญภาวนาวิชชาธรรมกายตลอดระยะการอบรม*

คำกราบเรียนถวายรายงาน

พระเดชพระคุณ พระพรหมคุณาภรณ์

เนื่องในพิธีเปิดอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์

รุ่นที่ ๑๔ ของสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย (รุ่น ๑ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร)

ณ ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร

วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๐ เวลา ๙.๐๐ น.

โดย

พระอาจารย์ เสริมชัย ชยมงฺคโล

กราบขอประทานกราบเรียนพระเดชพระคุณหลวงพ่อ ประธานสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ในโครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร เกล้ากระผม พระเสริมชัย ชยมงฺคโล ขอประทานกราบเรียนรายงานการรับสมัครพระสงฆ์เถรานุเถระจากทั่วประเทศมาเข้ารับการอบรม ในขณะนี้ได้มีพระสงฆ์เถรานุเถระ ซึ่งมีทั้งที่ได้ผ่านการอบรมมาจากสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ ธค. และทั้งที่มาใหม่จากต่างจังหวัด รวมทั้งสิ้น ๑๑๙ รูป และสามเณรอีก ๑๒ รูป

พระคุณเจ้าทั้งหลายที่ได้มาในคราวนี้ ได้จัดให้อยู่ปักกลดรอบบริเวณภูเขาทอง และได้เริ่มกิจกรรมตั้งแต่เมื่อเช้านี้ กล่าวคือ ได้นำทำวัตร สวดมนต์และเจริญภาวนาธรรม เริ่มตั้งแต่เวลา ๔.๓๐ น. เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้วก็มีน้ำยาคูถวาย และหลังจากนั้นได้จัดแบ่งพระคุณเจ้าออกเป็น ๔ สายด้วยกัน ออกบิณฑบาตตั้งแต่เช้าและพระคุณเจ้าทั้งหลายได้กลับมาด้วยความเรียบร้อย เมื่อถ่ายภัตตาหารเรียบร้อยแล้ว ก็ถึงเวลาที่มารับโอวาทจากพระเดชพระคุณหลวงพ่อ

เกล้ากระผมจึงขอประทานกราบเรียนหลวงพ่อได้โปรดประทานโอวาทและเปิดการประชุมและอบรมพระกัมมัฏฐาน ครับผม

โอวาทของ

พระเดชพระคุณ พระพรหมคุณาภรณ์

เจ้าอาวาสวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร

ประธานสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

ในโครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร

ในการเปิดการอบรมพระกัมมัฏฐาน รุ่นที่ ๑๔

ของสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย (รุ่น ๑ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร)

ณ ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร

ในวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๐ เวลา ๙.๐๐ น.

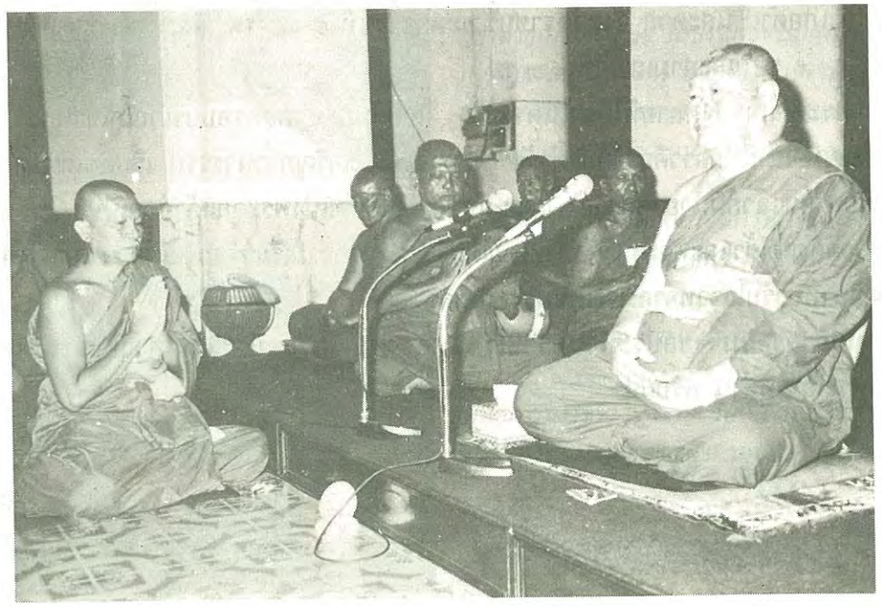

ท่านพระเถรานุเถระ อาจารย์วิทยากร และท่านผู้เข้าปฏิบัติธรรมตามโครงการของสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายทุกท่าน วันนี้เป็นวันที่มีความสำคัญสำหรับชีวิตของแต่ละองค์ที่ได้มีความสมัครใจในการที่จะมาปฏิบัติธรรมร่วมกันที่บริเวณพระบรมบรรพต (ภูเขาทอง) ในเบื้องต้นนี้ขอกล่าวให้ทราบสักเล็กน้อย ซึ่งส่วนใหญ่ก็ได้รับทราบกันไปแล้ว **การมาปฏิบัติธรรมที่รอบบริเวณองค์บรมบรรพต (ภูเขาทอง) นั้นได้เกิดขึ้นด้วยความคิดริเริ่มร่วมกันระหว่างทางวัดสระเกศฯ กับทางสถาบันพุทธภาวนาฯ ซึ่งมีท่านเสริมชัย ชยมงฺคโล เป็นผู้อำนวยการ ที่ได้ดำริเช่นนี้ก็ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์คือความมุ่งหมายของสถาบันฯ ที่มีมาแต่เดิมเป็นหลักอยู่แล้ว** ทางวัดสระเกศฯเป็นที่ตั้งเบื้องต้นของโครงการปฏิบัติธรรมนี้ แม้จะได้ไปตั้งสถาบันฯอยู่ที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรีแล้ว แต่ที่นี่ก็ยังมีการปฏิบัติธรรมอยู่เป็นประจำมิได้ขาด ดังที่ทราบกันอยู่แล้วนั้น แต่การปฏิบัติธรรมเป็นพิเศษนี้ เป็นความคิดริเริ่มดังกล่าวแล้วด้วยปรารภถึงเหตุผลหลาย ๆ อย่าง

อย่างหนึ่งนั้นก็คือ ใจกลางของกรุงเทพมหานครนั้น น่าจะได้มีการนั่งปฏิบัติธรรมได้ หากว่าสถานที่อำนวย รอบองค์บรมบรรพต (ภูเขาทอง) นั้น มีสถานที่พอที่จะอำนวยได้ แม้ว่าจะไม่สมบูรณ์อย่างเต็มที่ นี้ประการหนึ่ง การที่มีสถานที่พอที่จะอำนวยให้การปฏิบัติธรรมเกิดขึ้นได้ โดยนั่งภาวนาปักกลดอยู่ในสถานที่ดังกล่าวแล้วนั้น

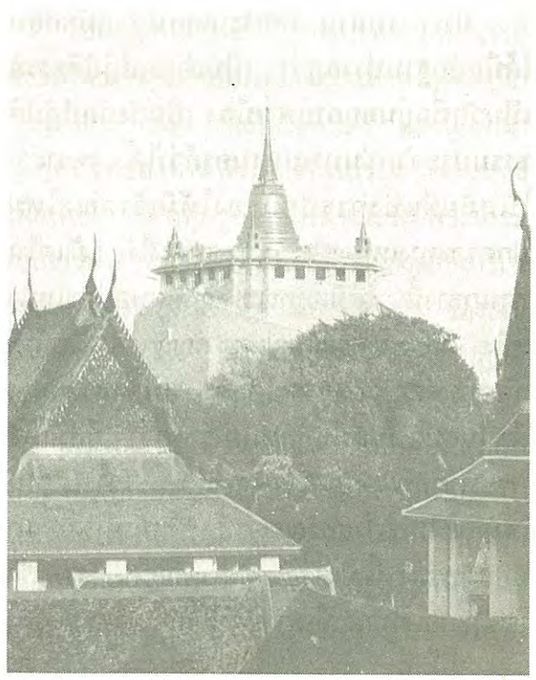

ประการที่สอง ภูเขาทองเป็นจุดศูนย์กลางของกรุงเทพฯ บางองค์อาจจะยังไม่ทราบว่า **กรุงเทพมหานครนี้ยึดเอาที่ใดเป็นจุดศูนย์กลาง** ทางราชการได้กำหนดมาเป็นเวลานานแล้ว ไม่ใช่ทางวัดกำหนดเอง ทางราชการได้กำหนดเอาว่าภูเขาทอง วัดสระเกศฯ เป็นศูนย์กลางของกรุงเทพมหานคร ถ้าจะวัดไปตามทิศต่าง ๆ โดยต้องมีจุดศูนย์กลาง ก็ต้องยึดเอาภูเขาทองนี้เป็นจุดศูนย์กลาง จุดศูนย์กลางจึงเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างหนึ่ง หากว่ามีอะไรที่ดีงามเกิดขึ้น ก็น่าจะพยายามให้มีให้เป็นไป เพื่อความดี ความงาม เพื่อประโยชน์เกื้อกูล

ประการที่สาม วัดสระเกศฯนั้น สมัยก่อนได้มีหลักฐานปรากฏว่า เป็นสำนักปฏิบัติธรรม เป็นวัดที่อยู่นอกกำแพงเมือง เป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานครก็ว่าได้ เพราะว่าในสมัยที่แบ่งการปกครองให้มีเจ้าคณะใหม่ปกครองทางเหนือ ตะวันออก ทางใต้ แม้แต่ในส่วนกลางนี้ ได้มีเจ้าคณะใหญ่พิเศษอยู่ตำแหน่งหนึ่ง คือ เจ้าคณะใหญ่ฝ่ายอรัญญวาสี มีหน้าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติธรรมโดยตรง **ที่วัดสระเกศฯนี้ ในสมัยนั้นก็มีหลักฐานปรากฏว่า มีสมเด็จพระราชาคณะ เป็นสมเด็จพระพุทธาจารย์ เป็นเจ้าคณะใหญ่ฝ่ายอรัญญวาสี** มีหน้าที่ในการนำปฏิบัติธรรม นี้เป็นเรื่องอดีต แต่ก็เป็นเหตุผลเข้ามาประกอบกับการที่จะจัดให้มีขึ้น

ประการที่สี่ ปีนี้เป็นปีสำคัญ อย่างที่ทราบกันแล้ว ได้มีการปฏิบัติธรรม เพื่อที่จะเสริมพระบุญญาธิการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ถ้าจะพูดกันง่าย ๆ ก็พูดกันว่า พระเจ้าแผ่นดินของเรานั้นทรงเป็นพุทธศาสนิกชนโดยตรง และทรงผนวชในพระพุทธศาสนามาแล้ว ได้ทรงอุปถัมภ์ค้ำจุนพระพุทธศาสนาโดยประการต่าง ๆ ซึ่งกล่าวได้ว่า เหลือที่จะนับ หากว่าเราทั้งหลาย ซึ่งเป็นฝ่ายศาสนาจะได้ตั้งจิตเป็นกุศลในมหามงคลสมัยที่พระองค์มีพระชนม์พรรษา ๕ รอบ ๖๐ พรรษา เช่นนี้ ก็จะเป็นการดี วิธีที่จะประมวลให้เกิดพลังใจของพระนั้นก็มีวิธีเดียว คือการสำรวมใจให้สงบ เป็นสมาธิพละ ซึ่งเป็นพละประการหนึ่ง หรือเป็นกำลังประการหนึ่งที่

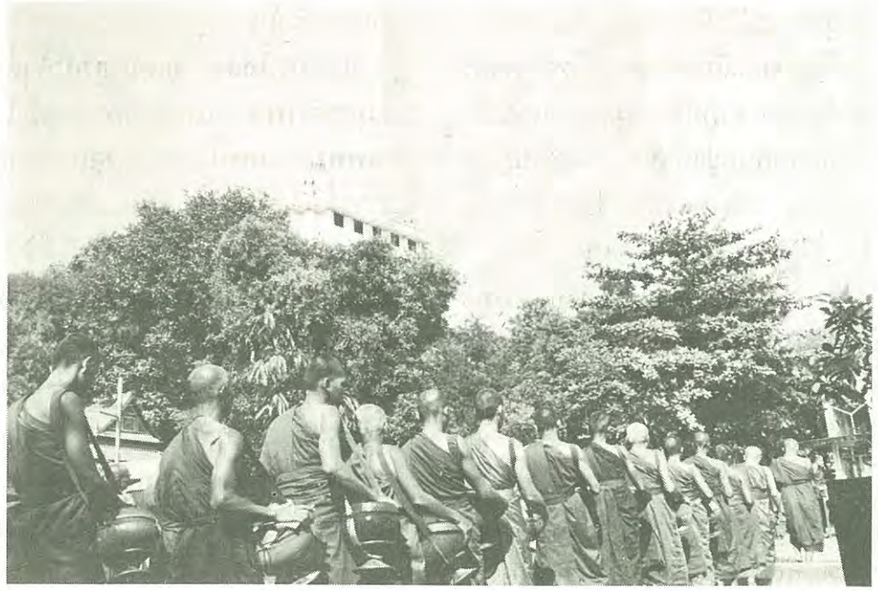

สำคัญ การปฏิบัติให้เป็นประโยชน์เพื่อเกื้อกูลโดยประการต่าง ๆ โดยวิธีอื่นก็มีอยู่ เช่น การช่วยสงเคราะห์ ช่วยอนุเคราะห์ในด้านต่าง ๆ เพื่อความผาสุขสวัสดีของประชาชนของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว การปฏิบัติธรรมเป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้เกิดพละ หรือกำลังดังกล่าว จึงได้คิดกันให้มาร่วมกันที่นี่โดยตรง ซึ่งเป็นจุดศูนย์กลางของกรุงเทพมหานคร

ประการที่ห้า มีความมุ่งหมายที่จะให้การปฏิบัติธรรมนั้น ได้เป็นที่ประจักษ์แก่สังคมที่มีบุคคลอยู่กันหนาแน่น ที่เรียกกันด้วยคำใหม่ ๆ ว่า สังคมเมือง ให้เห็นได้ว่า **ในท่ามกลางสังคมเมืองนั้นก็ปฏิบัติธรรม สามารถที่จะค้นหาแหล่งที่ให้มีการปฏิบัติธรรมด้วยการปฏิบัติอย่างแบบโบราณมาแต่ก่อนนั้น**

ความริเริ่มดังที่ปรารภแล้วข้างต้น จึงเกิดขึ้นด้วยเหตุด้วยผล ท่านเสริมชัย ชยมงฺคโล ซึ่งเป็นผู้อำนวยการของสถาบันฯ ท่านยินดีที่จะจัดดำเนินการเรื่องนี้ ร่วมด้วยคณะพระอาจารย์วิทยากรและผู้อุปถัมภ์ทั้งหลาย ดังนั้นท่านที่มาปฏิบัติธรรมครั้งนี้ ต้องกำหนดไว้ให้ดี และเป็นครั้งแรก เป็นครั้งที่ ๑ ทุกองค์เป็นรุ่นแรก รุ่นที่ ๑ จึงขอให้พยายามที่จะทำให้ได้ ทำให้ดี อย่าเพียงแต่ผ่านไปด้วยการนั่งสมาธิร่วมกันเฉย ๆ มาร่วมเป็นหมู่เป็นคณะให้เต็มจำนวน ขอให้ตั้งใจให้จริง เพื่อให้เป็นไปตามมุ่งหมาย ดังที่ได้ปรารภมาแล้วนั้น จึงขอกล่าวปรารภไว้ให้รับทราบในเบื้องต้นสำหรับผู้ที่เข้ามาปฏิบัติธรรมร่วมกัน

ขออนุโมทนาในน้ำใจของคณะพระอาจารย์ซึ่งมีท่านเสริมชัย ชยมงฺคโล เป็นหัวหน้าที่ได้เสียสละเกื้อกูลเพื่อให้การนี้เป็นไปด้วยดี ขออนุโมทนาในกุศลจิตของท่านพระเถรานุเถระตลอดจนถึงเพื่อนสหธรรมิกทุกรูป ซึ่งในขณะนี้มีพระเถระที่มีพรรษาอาวุโสอยู่มาก และมีพระสังฆาธิการในระดับสูงร่วมอยู่ด้วย คือ มีท่านเจ้าคุณ รองเจ้าคณะจังหวัดกาญจนบุรี มีกุศลจิตในการที่จะปฏิบัติธรรมร่วมกัน จึงขออนุโมทนาไว้ในที่นี้

ส่วนการปฏิบัติธรรมนั้น ขอโอกาสพูดกับทุกองค์เพื่อจะได้มีความมั่นใจและก่อให้เกิดผลในทางการปฏิบัติให้ดีที่สุดเท่าที่จะดีได้ ทุกองค์แม้จะทราบไม่ตลอด แต่ก็ทราบอยู่เป็นพื้นฐานว่า **การปฏิบัตินั้นมีวิธีมาก ปรากฏอยู่ในมหาสติปัฏฐานสูตรตามหัวข้อใหญ่ ๆ ก็มี กายานุปัสสนา เวทนานุปัสสนา จิตตานุปัสสนา และธัมมานุปัสสนา กาย เวทนา จิต ธรรม เป็นที่ตั้งของการปฏิบัติ มีปัพพะ คือกลุ่มย่อย ๆ แยกออกไปอีกเป็นจำนวนมาก พระอาจารย์ทั้งหลายท่านพยายามที่จะคิดค้นในรายละเอียดต่าง ๆ ที่จะทำให้จิตใจของคนที่ดิ้นรนสับสนอยู่ด้วยอำนาจแห่งสิ่งต่าง ๆ ซึ่งรวมเรียกว่าอารมณ์ให้จิตนั้นนิ่งลงไปได้ สงบลงไปได้ วิธีต่าง ๆ นั้น** ท่านได้ทดสอบ ทดลอง อย่างที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์พระวิสุทธิมรรคเป็นต้น ท่านทดลองมา หาวิธีการต่าง ๆ มาก **การปฏิบัติตามแนวสมถกัมมัฏฐานก็ดี วิปัสสนากัมมัฏฐานก็ดี จึงมีวิธีต่าง ๆ ออกไป แต่จุดมุ่งหมายในเบื้องต้นที่สำคัญนั้น**

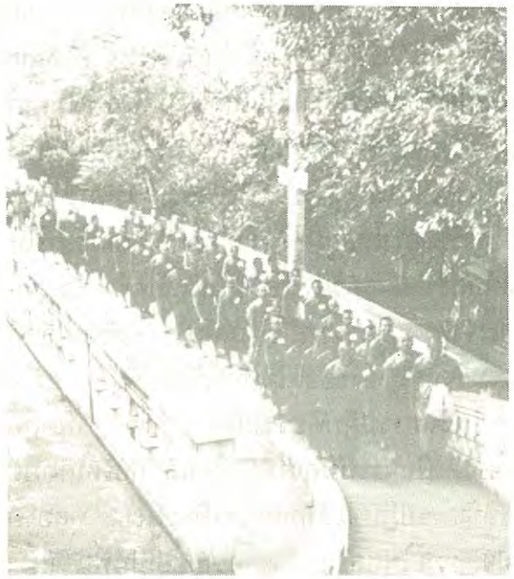

ก็คือการทำจิตให้สงบ ให้ตั้งนิ่งลงไปให้ได้ นี้เป็นเบื้องแรก ผู้ที่ปฏิบัติจึงปฏิบัติโดยวิธีต่าง ๆ บางท่านก็ปฏิบัติโดยวิธีอานาปานสติ ซึ่งเป็นคำรวม บางท่านก็ปฏิบัติโดยการเจริญอนุสสติข้อใดข้อหนึ่ง บางท่านก็เจริญอสุภกัมมัฏฐาน บางท่านก็เจริญกสิณข้อใดข้อหนึ่งใน ๑๐ ประการนั้น แต่ว่าแต่ละข้อ ๆ จะทำให้ใจสงบนิ่งลงไปได้ต้องมีความตั้งใจจริงจัง แต่ไม่ใช่เคร่งเครียด ถ้าจะเรียกตามหลักของอิทธิบาท ๔ ก็คือปลูกฉันทะ ความพอใจ เป็นฉันทิทธิบาท เป็นเบื้องต้น จึงขอกล่าวโดยสั้นไว้ในที่นี้ว่า ทุกองค์ที่เคยปฏิบัติมาโดยวิธีใดก็ตาม ถ้าจิตสงบแล้ว ดีแล้ว ไม่ใช่ไม่ดี แต่ว่าเมื่อจะมาปฏิบัติร่วมกันโดยวิธีที่พระอาจารย์วิทยากรถนัดชำนาญในทางนี้ ก็ต้องปลงใจ ต้องก่อให้เกิดฉันทะขึ้นมาให้ได้ อย่าลังเลสงสัย พระอาจารย์วิทยากรท่านสอนตามที่ท่านได้ทดสอบมาแล้ว ท่านมีความชำนิชำนาญในทางนี้ เห็นได้ชัดว่า ท่านให้สงบลงไปได้ ก็ต้องปลูกฉันทะ คือ ความพอใจให้เกิดขึ้นแล้วตั้งใจนิ่งแน่วแน่ว่าจะต้องทำใจให้สงบลงไปให้ได้ด้วยวิธีนี้ นี่เป็นหลักสำคัญมาก ท่านต้องทำอันนี้ให้ได้ทุกองค์ ถ้ามิฉะนั้นแล้ว จิตไม่สงบ ผมยืนยันได้ว่า จิตไม่สงบและอาจจะฟุ้งซ่านด้วย **ต้องทำใจให้เกิดฉันทะว่าดีแล้ว มาลองปฏิบัติด้วยวิธีนี้ดู ถ้าสงบก็ว่าดีเหลือเกินได้อีกวิธีหนึ่ง เคยปฏิบัติมาแล้วด้วยวิธีอย่างนั้น อย่างนี้บ้าง เวลานี้เรามาปฏิบัติได้อีกวิธีหนึ่ง เป็นบุญของเราเหลือเกินจะได้ถวายเป็นพระราชกุศลแก่ในหลวง** ต้องทำใจอย่างนั้น ถ้าไม่ทำใจอย่างนั้น ก็จะไม่เกิดผล ถ้ากล่าวรวม ๆ ก็คือ ไม่เกิดผล เป็นเหตุอุปสรรคอย่างหนึ่ง

เรื่องติดความเคยชินนั้น ถ้าเราไม่ปลงใจให้ได้เสียแล้ว ก็ทำอะไรได้ไม่สำเร็จ ยกตัวอย่างง่าย ๆ ที่ผ่านมาเมื่อตะกี้ ไหว้พระ การไหว้พระนั้นก็มีหลายแบบ นี่ที่ท่านนำเมื่อตะกี้นี้ ยะมะหัง ท่านก็ว่า นี่ไม่เหมือนอย่างที่เราเคยว่า เราเคยว่า อะระหัง สัมมา นี่ทำไม ยะมะหัง เราเคยขึ้นว่า โยโส ภะคะวา เคยอย่างนั้น ทำไมถึงมีอย่างนี้ขึ้นมาอีก ปลูกเอาเอง สร้างเอาเองหรืออย่างไร พอสงสัยแทนที่จะได้ไหว้พระให้ดี เราไหว้พระพุทธเจ้า พระธรรม พระอริยสงฆ์ ก็ไม่เกิด เพราะไปมัวสงสัย ทำไมถึงวิธีนั้น วิธีนี้ เกิดสงสัย แต่ถ้าเราปลงใจว่า วิธีไหนก็คือไหว้พระพุทธเจ้า วิธีไหนก็คือ ไหว้พระธรรม วิธีไหนก็คือ ไหว้พระอริยสงฆ์เท่านั้น เราก็สบายแล้ว ไม่ต้องไปกังวลว่า วิธีนั้นวิธีโน้น ของคนนั้น ของคนนี้ ใจของเราก็สบาย กิเลสก็ไม่เกิดเรามีแต่ความโปร่งใจ ถ้าไปคิดอย่างนั้น อย่างนี้ กิเลสก็เกิด ไม่โปร่งใจเลย นี่แหละตัวอย่าง เพราะฉะนั้นที่พูดนี้ ไม่ใช่โน้มน้าวต้องเอาวิธีนี้ แต่ว่าถ้าท่านปฏิบัติให้ได้ผลแล้ว ก็ต้องให้เกิดฉันทะในวิธี ว่าเป็นวิธีหนึ่ง อย่าลังเลสงสัยว่าจะดีหรือไม่ อย่างนั้นอย่างนี้ อย่าสงสัยเป็นอันขาด ถ้าสงสัยแล้วจะไม่ได้ความสงบเลย ไม่เข้าถึงความสงบเลย ความมุ่งหมายที่ท่านตั้งใจไว้จะไม่เกิดเลยจึงขอพูดไว้ในโอกาสนี้ด้วย ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ

อีกประการหนึ่ง ซึ่งขอโอกาสพูดไว้ด้วยก็คือ ขอให้ทุกองค์ เมื่อมาปฏิบัติร่วมกันแล้ว ก็ขอให้ฟังคำสั่งของพระอาจารย์วิทยากร ท่านแนะนำให้ทำอย่างไรแล้วอย่าฝืน เพราะว่าพระเถระที่มีอาวุโสพรรษาสูงท่านก็ทำ ท่านทั้งหลายต้องให้แน่วแน่อย่าฝืน ท่านบอกว่าต้องอย่างนี้ ให้นั่งอย่างนี้ ให้ยืนอย่างนี้ ให้เดินอย่างนี้ ก็ทำตาม อย่าทำตามเคยชินของเรา เราอยากจะนั่งตรงไหนก็นั่ง อยากจะนอนตรงไหนก็นอน อยากจะเดินไปไหนก็เดิน ที่เรียกว่า ทำตามความเคยชิน เราอยู่ที่วัด เราเคยอย่างนี้นี่ ไม่ได้ ขอให้ทุกองค์ทำตามคำแนะนำของพระอาจารย์วิทยากร ซึ่งจะเป็นเหตุเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งให้ท่านได้รับผลในทางการปฏิบัติ มิฉะนั้น กลับไปแล้วก็ได้เท่าเดิม คือติดเดิมอยู่

เคยนั่งสบายอย่างไร เคยนอนสบายอย่างไร เดินสบายอย่างไร แม้แต่พูดตามสบาย แม้แต่พูดขึ้นมาเมื่อไร ก็พูดขึ้นมาทันที เดินไปไหนก็คุยไปเรื่อย นั้นเพราะเคยชิน เมื่อพระอาจารย์ท่านสอนแล้ว ก็ขอให้ปฏิบัติตาม จะได้เกิดผลแก่ท่าน ผู้มาปฏิบัตินั้นเอง

วันนี้ก็ขอพูดไว้เพียงเท่านั้น พูดมาก็เป็นเวลาครึ่งชั่วโมงแล้ว ก็นับว่ามาก วันนี้ก็เหมือนกับว่าเป็นวันเริ่มแรก เราได้มาร่วมกันตั้งแต่เมื่อวานและได้ปฏิบัติกิจกรรมไปบ้างแล้ว อย่างที่ท่านเสริมชัย ชยมงฺคโล ได้ประกาศให้ทราบในที่ประชุมนี้แล้ว แต่เราได้มาประกอบพิธีการร่วมกันในโอกาสนี้จึงขอถือว่าเป็นวันเริ่มแรกของการเข้าปฏิบัติ และเป็นพิธีของการเปิดฝึกอบรมพระกัมมัฏฐาน ซึ่งจะได้ดำเนินการต่อไปตามกำหนดการที่ได้กำหนดไว้แล้ว

ในโอกาสนี้ จึงขอให้ทุกองค์ได้ระลึกถึงพระคุณของพระรัตนตรัยเป็นที่ตั้ง ระลึกนึกถึงบุญคุณพระเดชพระคุณของบูรพาจารย์ที่ได้นำพระศาสนาสืบต่อกันมาโดยลำดับจนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้ ระลึกถึงพระเดชพระคุณ คุณงามความดีของพระอาจารย์ผู้มีพระคุณ ตั้งแต่ต้นมาโดยลำดับที่วัดนี้ก็คือ ท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระสังฆราช ญาโณทยมหาเถระ และพระอาจารย์ผู้ที่เป็นอาจารย์ต้นแห่งการให้ความรู้ในทางวิชชาธรรมกาย คือ หลวงพ่อวัดปากน้ำ รวมทั้งบรรดาท่านผู้มีพระคุณอื่น ๆ และสิ่งที่ทรงไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์สำคัญ

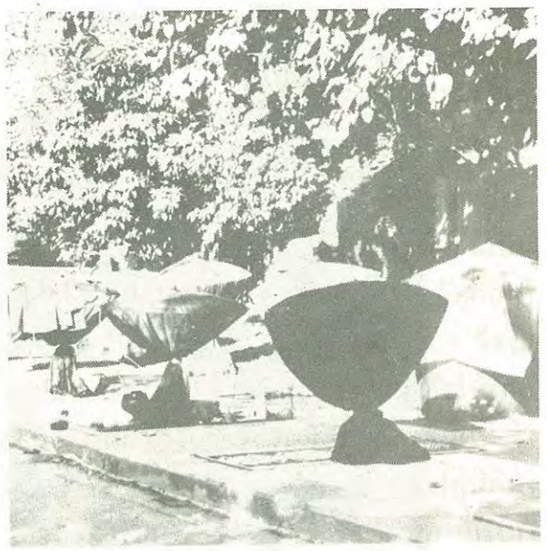

ทั้งหลาย ขอให้ท่านทั้งหลายได้มีมนสิการ คือนึกในใจน้อมรำลึกถึงพระเดชพระคุณของท่านทั้งหลายเหล่านี้ คุณงามความดีของท่านทั้งหลายเหล่านั้น แล้วได้สำรวมใจร่วมกันว่าขอให้เกิดเป็นความงาม ความดี เพื่อผดุงส่งเสริมพระพุทธศาสนาให้ได้ยืนยาวยั่งยืนไป เพื่อเป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่ทุก ๆ ท่านเองและแก่เพื่อนร่วมเกิด แก่ เจ็บ ตาย โดยทั่วกัน ขอให้ทุกท่านได้น้อมใจเพื่อที่จะปฏิบัติธรรมให้เกิดเป็นผลสำเร็จสมความปรารถนาโดยทั่วถึงกันทุกท่านเทอญฯ

ถอดเทปโดย ผศ.เบญจา ตระกูลบุญ
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

■■■■

ขอเชิญเป็นเจ้าภาพสร้าง
"วิหารธรรมกาย" (อุโบสถ วัดหลวงพ่อสด)
ใน
สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

● ติดต่อขอทราบรายละเอียดและบริจาคได้ที่

๑) **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**
ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ กทม. ๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕
(ส่งเงินทางไปรษณีย์ ในนามมูลนิธิฯ สั่งจ่าย ป.ณ.พลับพลาไชย)

๒) พระภาวนาโกศลเถร วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กทม. ๑๐๑๖๐

๓) นายศักดิ์ศิลป์ สุขะจาติ รองประธาน (คนที่ ๑) มูลนิธิฯ หรือ
คุณอรวรรณ เวศอุไร เจ้าหน้าที่การเงิน ประจำสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี ๗๐๑๓๐

ส่งเงินโดยเช็คธนาคาร โปรดสั่งจ่ายเช็คขีดคร่อมให้แก่ **"มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย"**

(ท่านสามารถส่งเป็นงวด ๆ ได้ภายใน ๒ ปี)

ผศ. ภิญโญ สุวรรณคีรี และคณะกรรมการมูลนิธิ-พุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อันมีท่านรองประธานมูลนิธิ (คนที่ ๑) **คุณศักศิลป์ สุขะจาติ,** กรรมการมูลนิธิฯ **คุณสุชาติ ศุภผล** (วิศวกร) และ**คุณสุธาร สุขยางค์** (สถาปนิก) ฯลฯ กำลังปรึกษาหารือวางแผนสร้าง**วิหาร-ธรรมกาย** (อุโบสถ-**วัดหลวงพ่อสด**) ซึ่งขณะนี้กำลังเริ่มดำเนินการก่อสร้างอยู่ ณ **สถาบันพุทธภาวนาวิชชา-ธรรมกาย** อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

ผศ. ภิญโญ สุวรรณคีรี (สถาปนิกผู้ออกแบบอุโบสถ-วัดหลวงพ่อสด) จะออกแบบบานประตู หน้าต่างให้ใหม่เป็นพิเศษ สำหรับการก่อสร้างอุโบสถ-วัดหลวงพ่อ ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

เราเริ่มแล้ว...!!!

ท่านล่ะ?

พร้อมที่จะร่วม

บุญใหญ่

กับเราหรือยัง..!?

"แวดวงธรรมกาย"

โดย **วิชชาธร**

สิ่งหนึ่งที่เป็นผลอันเกิดจากการฝึกอบรมจิตภาวนาอย่างสม่ำเสมอนั้นก็คือ ความสงบระงับที่ย่อมบังเกิดขึ้นภายในใจ ของผู้ที่มีความเพียรเพ่ง ไม่ประมาท อีกทั้งความชุ่มเย็นและเบิกบาน จึงปรากฏขึ้นมาหล่อเลี้ยงจิตใจของผู้นั้นไม่ช้าไม่เร็วไปกว่ากันอยู่เป็นธรรมดา เมื่อจิตใจสงบความสว่างแห่งปัญญาย่อมเรืองรองทอแสงอยู่ วินิจฉัยอันถูกต้องต่อการดำเนินชีวิตของตนจึงมีสภาพดุจดังหางเสือเรือที่แข็งแกร่ง พร้อมที่จะฝ่าฟันคลื่นลมพายุร้ายนานา นำพานาวาชีวิตนี้ให้รอดพ้นอุปสรรค และเข้าถึงจุดหมายอันปลอดภัยได้

จึงไม่แปลกอะไร ที่เหล่าเยาวชนผู้ได้ฝึกอบรมจิตของตนจนควรแก่งาน ที่ทรงคุณค่าแก่ชีวิต เพราะได้มองเห็นว่า หนทางใดเป็นไปเพื่อความเจริญอันควรดำเนิน หนทางใดเป็นไปเพื่อความเสื่อมอันควรละเสีย เช่นนี้แล้ว ประเทศชาติและพระศาสนา จึงย่อมยืนยงคงอยู่ในอนาคตกาลเบื้องหน้า อย่างมั่นคงและสง่างามเป็นแน่

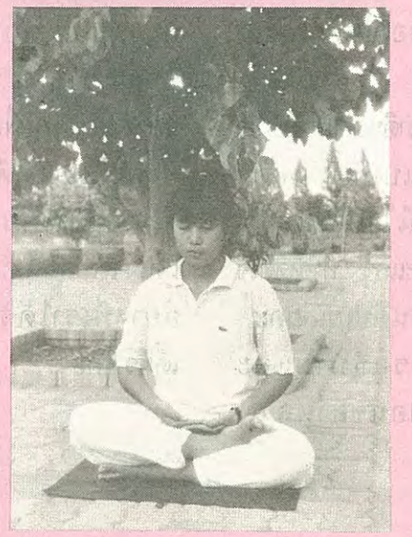

วรรณฤทัย จันทร์เจริญ อายุ ๑๗ ปี ชั้น ม. ๖
โรงเรียนราชินีบูรณะ อ.เมือง จ.นครปฐม

▷ รู้ข่าวการอบรมพระกัมมัฏฐาน จากอาจารย์ที่โรงเรียนค่ะ

▷ ตอนนี้ได้เรียนรู้ว่าชาติก่อน ๆ เคยเป็นมาอย่างไร แล้วต่อไปเช่นตอนเราแก่เฒ่าแล้ว จะเป็นอย่างไร

▷ ตอนที่จะได้ธรรมกายนี่ ก็ปฏิบัติอยู่ ๓ – ๔ วันค่ะ

▷ พอได้ธรรมกายก็รู้สึกว่า จิตใจตัวเองใสบริสุทธิ์ขึ้น แล้วเมื่อได้แผ่เมตตานั้นก็ได้เห็นพวกที่เขามา

อนุโมทนา ยังรู้สึกกับเขาว่าเหมือนพี่น้องของเราเองคะ รู้สึกเป็นกันเองกับเขา และเมื่อได้รู้ว่าเขาได้ทำผิดพลาดไป ใจเราก็รู้สึกอภัยให้กับพวกเขา

▷ คิดว่าดีนะคะ วิธีการสอนแบบนี้ เพราะที่มานี่ไม่กี่วันก็ได้ธรรมะแล้ว ทำให้จิตใจแช่มชื่นดีมากเลยคะ

▷ การอธิบายและการสอนของหลวงพ่อเสริมชัย ช่วยทำให้เราเข้าใจง่ายยิ่งขึ้นคะ

▷ เราได้รู้แล้วว่าเมื่อมาปฏิบัติธรรมนี่ ทำให้จิตใจดีขึ้น มีสติปัญญารอบคอบขึ้น รู้บุญรู้บาป ก็เลยอยากให้พวกเพื่อน ๆ ทั้งพ่อแม่ญาติพี่น้องได้มาปฏิบัติด้วย จะได้ผลและได้เห็นอย่างที่เราได้รับอยู่เดี๋ยวนี้คะ

๐๐๐

ระพีพร แซ่เล้า อายุ ๑๓ ปี ชั้น ม.๒
โรงเรียนเซ็นต์จอห์น ลาดพร้าว จ.กรุงเทพฯ

▷ ได้ปฏิบัติวิชชาธรรมกายมาประมาณ ๑ ปีแล้วค่ะ

▷ มาปฏิบัติธรรมกันทั้งคุณพ่อคุณแม่และน้อง ๆ ด้วยค่ะ

▷ น้องทั้ง ๒ คน เขาก็ได้ธรรมกายทั้งคู่ค่ะ

▷ เดี๋ยวนี้ได้เรียนวิชชาธรรมกายชั้นสูงแล้วค่ะ

▷ เออ...แต่ก่อนเป็นคนขี้อาย เดี๋ยวนี้รู้สึกใจกล้าขึ้น

▷ ก่อนที่จะได้ธรรมะนั้น ก็เรียนหนังสือไม่ค่อยดีนะค่ะ แต่เดี๋ยวนี้การเรียนดีขึ้นเยอะเลยคะ จนเพื่อน ๆ ต่างก็แปลกใจ

▷ กับคนอื่น ๆ ที่ยังไม่รู้เห็นธรรมกาย ก็อยากให้เขาพากันมาฝึกคะ เคยชวนเขามาเหมือนกันแต่ก็ยังไม่ได้มา เพราะยังติดธุระอย่างอื่นอยู่ค่ะ

▷ เมื่อได้มาปฏิบัติธรรมนี่ จะรู้สึกใจสบายและสงบดีค่ะ

▷ ก็ได้เห็นได้รู้ว่าคนที่ทำไม่ดีนั้น ก็จะพากันตกนรก น่าสงสารมากค่ะ ส่วนคนที่ทำความดีก็ได้รับผลดี เช่นอย่างขึ้นไปอยู่บนสวรรค์อย่างงี้ค่ะ สบายดี ตอนนี้ก็เลยมีความมั่นใจมากในเรื่องการทำดีทำชั่วว่า ย่อมต้องได้รับผลตอบสนองค่ะ

๐๐๐

สามเณร อรรถกิจ แสงเจริญกุล
อายุ ๑๑ ปี ชั้น ม.๑
โรงเรียน อัสสัมชัญลำปาง อ.เมือง จ.ลำปาง

▷ มีพี่น้อง ๓ คน มีน้องคนเดียวที่ยังไม่ได้ปฏิบัติ

▷ เริ่มปฏิบัติธรรมที่วัดเกาะวาลุการาม จังหวัดลำปาง

▷ พระอาจารย์วิบูลย์ วิปุลธัมโมเป็นผู้สอน

▷ ตั้งใจมาสถาบันเพื่อเรียนวิชชาให้สูงขึ้น และครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่ได้มา

▷ ชอบการสอนที่นี่ครับ และที่นี่สงบดี

▷ ก็ได้เรียนรู้เพิ่มเติมขึ้นเช่น รู้ว่าชาติก่อนเราได้เคยเป็นอะไรมา และหลวงพ่อท่านสอนว่าเกิดแก่เจ็บตายเป็นของธรรมดา เมื่อได้เห็นแล้วก็ไม่กลัวครับ

▷ ก่อนนั้นเคยมีความประมาทอยู่ครับ พอมาเข้าถึงธรรมกายนี่ก็ระวังมากขึ้น ไม่ค่อยประมาทพอได้ธรรมะนี่ก็คิดถึงคุณแม่ อยากให้ท่านรู้ถึงธรรมกายอย่างเราบ้างครับ

๐๐๐

บุศกร ทวีคูณ อายุ ๑๗ ปี ชั้น ม.๖
โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย อ.เมือง จ.นครปฐม

▷ ประโยชน์ที่ได้รับจากการปฏิบัติธรรมนี่ รู้สึกว่าใจสงบขึ้นกว่าแต่ก่อนนะคะ เพราะเมื่อก่อนเป็นคนชอบฟุ้งซ่านมาก และบ่อย ๆ ที่ทำให้ตัวเองไม่สบายใจ แล้วยังชอบระบายไปกับคนอื่นด้วย เดี๋ยวนี้ก็ลดลงได้ ทำให้ใจสงบขึ้นค่ะ

▷ ได้ปฏิบัติถึงธรรมกายแล้ว ตอนนี้ก็ฝึกเรียนถึงองค์ต้นธาตุต้นธรรม เป็นวิชชา

ชั้นสูงค่ะ

▷ ได้รู้ว่าบาปบุญเป็นอย่างไร รู้ว่าควรสร้างบุญทำบุญไว้ และควรเพียรดับกิเลส เพื่อจิตใจจะได้สบายขึ้นสงบขึ้น

▷ คนอื่นที่ยังไม่รู้ ก็อยากให้ได้เข้ามารู้มาเห็นได้เป็นธรรมกายด้วย เขาจะได้มีจิตใจที่สบายรู้บาปบุญคุณโทษ แล้วจะได้พัฒนาใจให้สงบ เป็นคนดีได้ทุก ๆ คนและจะมีผลไปถึงครอบครัวด้วย

๐๐๐

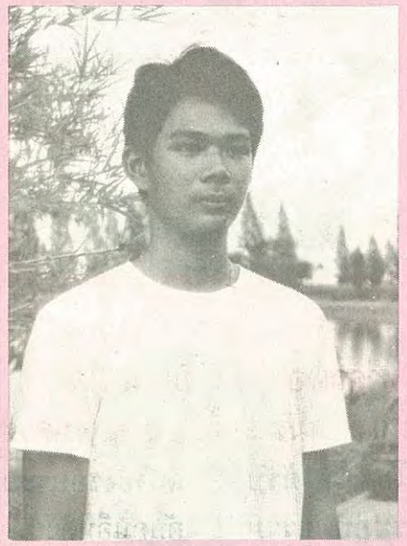

ฐิติกร เศวตนันท์ อายุ ๑๖ ปี ชั้น ม.๕
โรงเรียนจิตรลดา จ.กรุงเทพฯ

▷ วิธีการสอนของที่สถาบันนี่ดีนะฮะ เช่น วิธีแยกกลุ่มปฏิบัตินี่ดี คือที่ผมเคยไปฝึกมาที่อื่น ๆ นั้นคนพลุกพล่านมากไม่สงบ แล้วเวลาปฏิบัติธรรมบางคนเขาก็ไม่นั่ง เอาแต่พูดคุยกัน เลยพลอยทำให้เรานั่งไม่ได้ ส่วนที่นี่บรรยากาศสงบดีฮะ ชอบครับ

▷ ขั้นตอนที่ผ่านมาก็ได้ธรรมกายแล้ว ขณะนี้กำลังเรียนถึงวิชชาชั้นสูง ถึงองค์ต้นธาตุต้นธรรม

▷ ประโยชน์ที่ได้รับนะฮะ ทำให้เรามีสติปัญญาดีในการศึกษา เช่นเวลาเราฟังครูบาอาจารย์ท่านสอนนี่จะมีสมาธิในการฟังดี เพราะมีสติ ใจไม่วอกแวกไปที่อื่น ส่วนในการทำงานเมื่อโตขึ้น ออกไปทำงานก็จะมีสติในการทำงาน เป็นเหตุให้มีชีวิตรุ่งเรือง อนาคตดี และคงจะมีโอกาสทำบุญกุศลได้มากขึ้น เพราะได้รู้ถึงความเป็นจริงแล้ว

▷ พูดถึงคนอื่นที่คิดกับเราก่อนนะฮะ บางทีการที่เรามานั่งสมาธิอย่างนี้ เราอยากจะให้เขาทำตามเรา บางที่เขาก็ไม่เชื่อ เขาก็จะถามบ้างหรือโต้แย้งบ้าง อันนี้ทำให้เราพูดกับเขาไม่ได้ เพราะถ้าเราพูดกับเขาอาจทำให้เขาสร้างบาปเพิ่มขึ้น ส่วนในความคิดของตัวเองนั้น ก็อยากจะให้เขารู้ในสิ่งที่เราได้รู้ และอยากให้เขาได้ในสิ่งที่เราได้และเป็น แล้วก็อยากที่จะให้เขาเห็นว่า สิ่งที่ผิดนั้นมันก็ผิดอยู่ และสิ่งที่มันถูกมันก็ย่อมถูกต้องอยู่อย่างนั้นวันยังค่ำ คือการทำดีย่อมต้องได้ดี ทำชั่วย่อมได้ชั่วนั่นเอง

๐๐๐

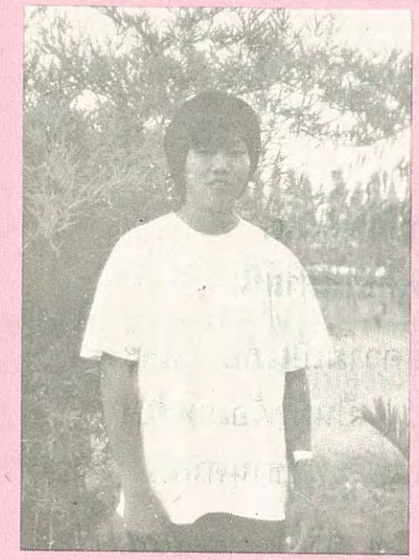

บุญมี เกียรติพจนจินดา อายุ ๑๘ ปี ชั้น ม.๖
โรงเรียนราชินีบูรณะ อ.เมือง จ.นครปฐม

▷ อาจารย์กอบกุลซึ่งสอนวิชาพระพุทธศาสนาที่โรงเรียนเป็นผู้บอกข่าวให้รู้ว่ามีการอบรมเลยได้พากันมา รวมเพื่อน ๆ ได้ ๑๕ คนค่ะ

▷ ตอนนี้ปฏิบัติถึงธรรมกายแล้ว และเดิน ๑๘ กายได้แล้วค่ะ ตอนนี้ก็เรียนวิชชาธรรมกายชั้นสูงอย่างที่ได้เรียนมาก็มีเช่น เรียนวิธีใช้อตีตังสญาณ ระลึกถึงอดีตชาติที่ผ่านมา ทั้งของตนเองและของผู้อื่น และยังรู้ถึงอนาคตด้วย

▷ ได้รู้ว่าอนิจจังทุกขัง อนัตตานั้นมีลักษณะอย่างไร ได้รู้ถึงทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรคนั้นมีลักษณะอย่างไรด้วย อันนี้ทำให้เกิดปัญญารู้และเข้าใจถึงความจริงของชีวิตว่า มันไม่มีอะไรแน่นอน

▷ หลวงพ่อได้สอนให้ละชั่ว ทำดี ทำใจให้บริสุทธิ์

▷ มั่นใจนะคะว่าผลความดีมีจริง ผลความชั่วมีจริง เพราะว่าพอได้ธรรมกายแล้วหลวงพ่อท่านก็ได้สอนให้รู้ถึงวิธีตรวจดูอดีตชาติและอนาคตว่าจะเป็นอย่างไร เมื่อรู้แล้วก็ให้ละเสียหันมาสร้างความดีกรรมดี เพื่อให้ใจบริสุทธิ์ยิ่งขึ้น และข้อนี้คือประโยชน์ที่ได้จากการเข้าถึงธรรมะ

▷ คนอื่น ๆ ที่ยังไม่ถึงธรรมะนั้น ก็อยากให้เขาพากันมาปฏิบัติธรรม ได้เข้าถึงธรรมกายเพื่อจะได้รู้ว่าบาป-บุญนั้นมีลักษณะอย่างไร เมื่อใครได้ทำไปแล้วย่อมได้รับผลบุญหรือบาปนั้น เพียงแต่ว่าจะได้รับเร็วหรือช้าเท่านั้น แต่ผลนั้นมาแน่

๐๐๐

สุขใจไร้ทุกจริง เมื่อชาย – หญิงเข้าถึงธรรม

วิวาทํ ภยโต ทิสฺวา อวิวาทญฺจ เขมโต
สมคฺคา สขิลา โหถ เอสา พุทฺธานุสาสนี.

ท่านทั้งหลายจงเห็นความวิวาทโดยความเป็นภัย และความไม่วิวาทโดยความปลอดภัยแล้ว เป็นผู้พร้อมเพรียงมีความประนีประนอมกันเถิด. นี้เป็นพระพุทธานุศาสนี

(พุทฺธ) ขุ. จริยา. ๓๓/๕๙๕.

สุขา สงฺฆสฺส สามคฺคี สมคฺคานญฺจนุคฺคโห
สมคฺครโต ธมฺมฏฺโฐ โยคกฺเขมา น ธํสติ.

ความพร้อมเพรียงของหมู่เป็นสุข และการสนับสนุนคนผู้พร้อมเพรียงกันก็เป็นสุข, ผู้ยินดีในคนผู้พร้อมเพรียงกัน ตั้งในอยู่ธรรม ย่อมไม่คลาดจากธรรมอันเกษมจากโยคะ.

(พุทฺธ) ขุ. อิติ. ๒๕/๒๓๘.

สมถะและวิปัสสนากัมมัฏฐาน ตามแนววิชชาธรรมกาย

โดย **พระอาจารย์เสริมชัย ชยมงฺคโล**

การบรรยายธรรมในโครงการปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ
เนื่องในมหามงคลสมัยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พระพรรษา
เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๐
เวลา ๑๘.๐๐ — ๑๙.๓๐ น.
ณ พุทธมณฑล ต.ศาลายา จ.นครปฐม

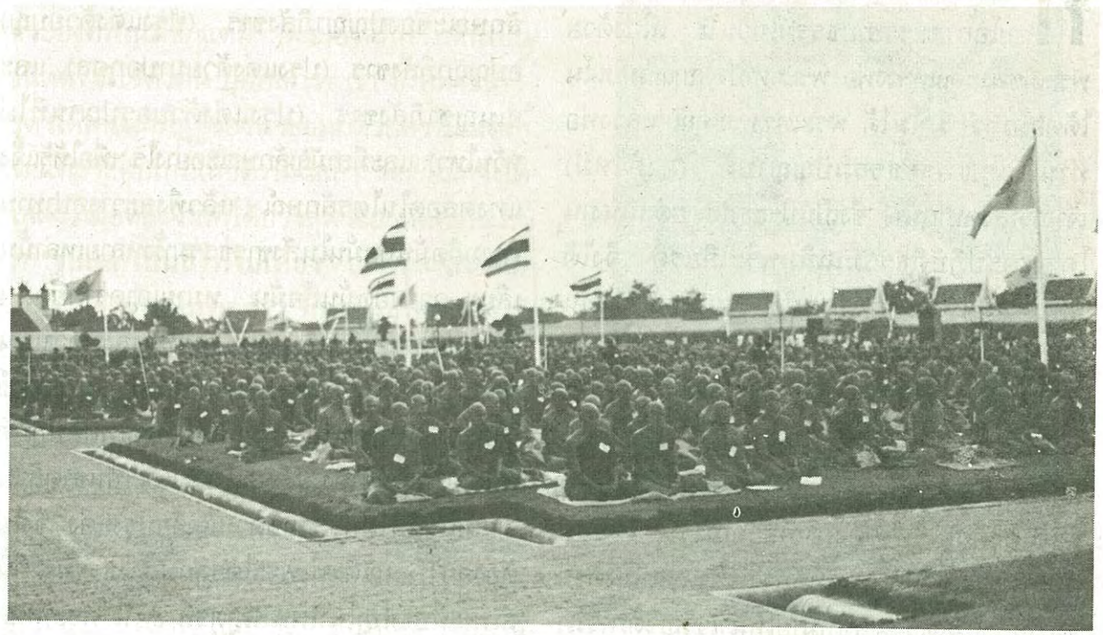

กราบนมัสการพระคุณเจ้าทุกรูป เกล้ากระผมขอโอกาสบรรยายธรรมในวันนี้ เนื่องด้วยพระเดชพระคุณหลวงพ่อ พระมหาบัว ญาณสมฺปนฺโน ได้ตอบมาว่า มาไม่ได้ พระเดชพระคุณ หลวงพ่อท่านเจ้าคุณพระธรรมปัญญาบดี (องค์ใหม่) เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ซึ่งเป็นประธานฝ่ายดำเนินงานโครงการปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ จึงได้มอบหมายให้เกล้ากระผมมาบรรยายธรรมแทน กระผมขอโอกาสด้วยครับกระผม ขอพระคุณเจ้านั่งตามสบาย ครับกระผม

ธรรมบรรยายที่เกล้ากระผมจะนำมาถวายแด่พระเดชพระคุณพระเถรานุเถระในวันนี้ ก็คงจะเนื่องด้วยเรื่องของการเจริญภาวนาที่ครอบคลุมทั้งสมถะวิปัสสนากัมมัฏฐาน และเนื่องด้วยเกล้ากระผมได้รับมอบหมายให้นำเจริญจิตภาวนาในตอนเช้า ได้ถวายคำแนะนำการเจริญภาวนาแบบ "สัมมา อะระหัง" เกล้ากระผมจึงจะขอกล่าวเรื่องราวของการเจริญภาวนาสมถะวิปัสสนากัมมัฏฐานแบบนี้ไปตามขั้นตอน ทั้งในขั้นสมถะและวิปัสสนากัมมัฏฐานจนถึง**ธรรมกาย** ซึ่งเกล้ากระผมได้เคยถวายคำบรรยายแด่พระคุณเจ้าว่าเป็นพระประสงค์ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งมีปรากฏในนิพพานสูตรที่ ๓ ว่า การปฏิบัติธรรมนั้นพึงหยั่งเข้าไปรู้ เข้าไปเห็น ธรรมชาติ ๒ ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายของสังขารที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง ที่พระบาลี เรียกว่า **"สังขตธาตุสังขตธรรม"** ว่า **"สังขารธรรม"** ทั้งหลายเหล่านี้ ทั้งที่มีวิญญาณครอง และไม่มีวิญญาณครองนั้นว่า ได้รับการปรุงแต่งอย่างไร ทั้งในลักษณะของปุญญาภิสังขาร (ปรุงแต่งด้วยบุญ) อปุญญาภิสังขาร (ปรุงแต่งด้วยบาปอกุศล) และอเนญชาภิสังขาร (ปรุงแต่งด้วยอรูปฌานที่ไม่หวั่นไหว) และมีสามัญลักษณะอย่างไร เพื่อให้รู้แจ้งแทงตลอดในไตรลักษณ์ แล้วพึงละวางอุปาทานความยึดมั่นถือมั่นในสังขารธรรมทั้งหลายเหล่านั้นเสีย ความยึดมั่นถือมั่น หมายเอาความยึดมั่นด้วยตัณหาและทิฏฐิ คือ ความหลงผิดว่าเป็นตัวตน บุคคล เรา เขา ของเรา ของเขา จึงเป็นทุกข์ ให้ละวางอุปาทานนี้เสีย แล้วพึงประพฤติปฏิบัติสืบต่อไปเพื่อเข้าถึง รู้ เห็น และเป็นธาตุล้วนธรรมล้วนที่ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง จึงไม่ต้องอยู่ในอาณัติแห่งพระไตรลักษณ์ ธรรมชาตินี้เฉพาะที่ปรากฏในนิพพานสูตรที่ ๓ นี้ พระพุทธ-

องค์ได้ทรงแสดงว่า **"มีอยู่"** และว่า **"เพราะธรรมชาตินี้มีอยู่ การสลัดออกซึ่งธรรมชาติที่เป็นสังขาร จึงปรากฏ"** ดังที่เกล้ากระผมได้ถวายคำบรรยายไปเมื่อคราวที่แล้ว (วันที่ ๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๐ เวลา ๑๔.๓๐ น. ณ พุทธมณฑล)

การศึกษาและปฏิบัติธรรมทั้งสมถะและวิปัสสนากัมมัฏฐานเพื่อเข้าถึงธาตุล้วนธรรมล้วนที่ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง ที่พระพุทธองค์ได้ทรงแสดงว่า **ธรรมกาย**ก็ดี **พรหมกาย**ก็ดี **ธรรมภูต**ก็ดี **พรหมภูต**ก็ดี **เป็นชื่อของตถาคต** หรือ **คือตถาคต** แปลว่า **ตถาคตไม่ใช่กายเนื้อ** แต่เรากล่าวองค์พระพุทธเจ้าโดยความหมายเป็น ๒ นัย นัยหนึ่งหมายถึง สังขารซึ่งพระพุทธองค์ก็ดี พระอรหันต์ขีณาสพก็ดี ทรงมีอยู่ แต่ว่าพระองค์ท่านมีสักแต่มี พระองค์ก็ทรงเห็นเป็นอนัตตา มิใช่ตัวตน บุคคล เรา เขา ดังที่พระสารีบุตรได้เคยแก้ทิฏฐิของพระยมกด้วยความเมตตา โดยได้กระทบถามเนื้อความนี้แล้ว พระยมกจึงได้แสดง เมื่อหลังจากที่ได้บรรลุพระอรหัตตผลแล้วว่า **"รูปแล เป็นสิ่งที่ไม่เที่ยง"** และว่า **"สิ่งใดไม่เที่ยง สิ่งนั้นเป็นทุกข์"** ทนอยู่สภาพเดิมไม่ได้ **"สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา"** แปลว่ารูปก็ดี เวทนาก็ดี สัญญาก็ดี สังขารและวิญญาณก็ดี ซึ่งประชุมกัน ประกอบกันขึ้นพร้อมด้วยเหตุปัจจัยอื่น รวมเรียกว่า **"สังขาร"** เช่น สังขารของกายมนุษย์ นี้เป็นตัวอย่าง มีสภาวะที่เป็น**อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา** สิ่งที่เป็นอนิจจัง หรือสังขารใดที่เป็นอนิจจัง สังขารนั้นก็เป็นทุกข์ (ทุกขํ) พระบาลีมีว่า **ยท นิจฺจํ ตํ ทุกฺขํ, ยํ ทุกฺขํ ตํ อนตฺตา** สิ่งใดที่ทนอยู่สภาพเดิมไม่ได้ จึงมิใช่ตัวตน บุคคล เรา เขา ของเรา ของเขา ที่ให้ยึดถือตลอดไป ดังนี้ก็เพราะว่านั้นเป็นลักษณะหนึ่งขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ดี พระอรหันตาขีณาสพเจ้าทั้งหลายก็ดี เป็นลักษณะของสังขารที่เป็นเปลือกนอก แต่ว่าความหมายของ **"พระอรหันต์"** ความหมายของ "พระตถาคตเจ้า" มิได้หมายเพียงแต่สังขารร่างกายทั้งหลายเหล่านั้นก็หาไม่ ยังหมายถึง **ธรรมชาติที่ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง** นั้นแหละ เป็นตัว **"องค์ตถาคตเจ้า"** แท้ๆ คือ **ธรรมกาย พรหมกาย ธรรมภูต หรือพรหมภูต**

ธรรมกายเป็นหมู่ธรรม ความสะอาด บริสุทธิ์ที่สุด ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง **ธรรมภูต** ความอุบัติขึ้นแห่งความบริสุทธินั้น **พรหมกาย** เป็นกายประเสริฐ เพราะไม่ต้องตกอยู่ในอาณัติแห่งพระไตรลักษณ์ **พรหมภูต** ความอุบัติขึ้นอย่างประเสริฐ นี้มีปรากฏอยู่ในอัคคัญญสูตร และมีปรากฏต่อไปอีกว่าหลายสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสรภังคเถรคาถา มีอยู่ในพระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ข้อ ๓๖๕ พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับหลวง พ.ศ. ๒๕๑๔ เล่มที่ ๒๖ หน้า ๓๓๔ มีความชัดเจนว่า

.....เมื่อก่อน เราผู้ชื่อว่าสรภังคะ ไม่เคยได้เห็นโรค คืออุปาทาน ขันธ์ ๕ ครบบริบูรณ์ทั้งสิ้น โรคนั้น อันเราผู้ทำตามพระดำรัสของพระพุทธเจ้าซึ่งเป็นเทพเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ ได้เห็นแล้ว พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระนามว่า พระวิปัสสี พระสิขี พระเวสสภู พระกกุสันโธ พระโกนาคมน พระกัสสป ได้เสด็จไปแล้วโดยทางใดแล พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่าโคดมก็ได้เสด็จไปแล้วโดยทางนั้น พระพุทธเจ้า ๗ พระองค์นี้ ทรงปราศจากตัณหา ไม่ทรงถือมั่น ทรงหยั่งถึงความสิ้นกิเลส **เสด็จอุบัติแท้โดยธรรมกาย** ทรงเอ็นดูอนุเคราะห์สัตว์ทั้งหลาย ได้ทรงแสดงธรรม คืออริยสัจ ๔ อันได้แก่ ทุกข์ เหตุเกิดทุกข์ ความดับทุกข์ ทางเป็นที่สิ้นทุกข์ เป็นทางไม่เป็นไปแห่งทุกข์อันไม่มีที่สุดในสงสาร เพราะกายนี้แตกและเพราะความสิ้นชีวิตนี้ การเกิดในภพใหม่อย่างอื่นมิได้มี เราเป็นผู้หลุดพ้นแล้วจากสรรพกิเลสและภพทั้งปวงฯ

นี้เป็นเรื่องราวจำเพาะพระประสงค์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเป็นพระประสงค์ที่สูงสุด มีปรากฏอยู่ในนิพพานสูตรที่ ๓ แนวทางปฏิบัติเพื่อเข้าสู่ธรรมกายนี้ เกล้ากระผมขอกราบเรียนนมัสการพระคุณเจ้าทุกท่านเท่าที่เกล้ากระผมได้รับความรู้จากบูรพาจารย์และอาจารย์องค์ปัจจุบัน บูรพาจารย์ก็คือ พระเดชพระคุณ**หลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี** (สด จนฺทสโร) อาจารย์ปัจจุบันของเกล้ากระผมก็คือ พระเดชพระคุณหลวงพ่อ ท่านเจ้าคุณ**พระภาวนาโกศลเถร** (วีระ คณฺตฺตโม) ผู้เป็นรองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ องค์ปัจจุบัน และผู้เป็นองค์รองประธาน**สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ซึ่งท่านได้มา

แสดงธรรมเมื่อวานนี้ (๓ ธันวาคม) และนอกจากนั้นเกล้ากระผมยังได้ประสบการณ์จากผู้ปฏิบัติภาวนาที่ปฏิบัติได้ถึงธรรมกายแล้ว ทั้งที่เป็นพระสงฆ์ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ทั้งผู้ใหญ่และเด็ก ผู้ที่ปฏิบัติภาวนาถึงธรรมกายแล้วในทุกระดับเท่าที่กระผมได้สัมผัสมา ก็ได้ประมวลความรู้ทั้งหมดทั้งในหลักปริยัติ ในหลักปฏิบัติและประสบการณ์ ตลอดจนคำสั่งสอนของบูรพาจารย์ ลงมาจนถึงปัจจุบัน ประมวลที่จะนำมาถวายพระเดชพระคุณพระเถรานุเถระ ณ บัดนี้

ในเบื้องต้น การปฏิบัติภาวนาตามแบบนี้จัดเป็นขั้นสมถะกัมมัฏฐานโดยแท้ เป็นการเจริญภาวนาโดยอาศัยอารมณ์กัมมัฏฐานที่พระพุทธองค์ได้ทรงแสดงไว้ ๔๐ ข้อ แต่ว่า พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำได้เลือกเอามาเป็นอุบายวิธีเพื่อทำใจให้สงบ ให้หยุดนิ่งได้โดยง่าย โดยอาศัยอารมณ์สมถะกัมมัฏฐานเพียง ๒ – ๓ ประการด้วยกัน คือ

ประการที่หนึ่ง อาศัยองค์บริกรรมนิมิตให้ตรึกนึกให้เห็นดวงแก้วกลมใส ให้ **"ใจ"** ได้แก่ **ความเห็น**นิมิตด้วยใจ **ความจำ**นิมิตด้วยใจ **ความคิด**หน่วงอยู่ที่นิมิตด้วยใจ และ**ความรู้ด้วยใจ** นั้นรวมหยุดเป็นจุดเดียวกันในองค์บริกรรมนิมิต คือ ตรึกนึกให้เห็นดวงแก้วกลมใสและให้ใจอยู่กลางของกลางจุดเล็กใสนั้นเป็นสำคัญ

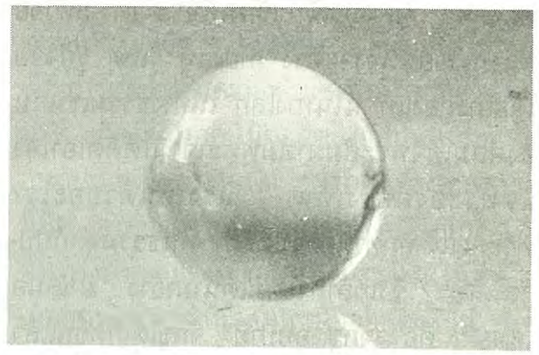

ทำไมจึงใช้ดวงแก้ว ข้อนี้เป็นข้อสำคัญอีกประการหนึ่ง มีเหตุผลสำคัญยิ่ง ก็เพราะว่า นี้เป็นผลของผู้ที่เคยผ่านการเจริญสมถะกัมมัฏฐานโดยการเพ่งกสิณ ชื่อว่า **"อาโลกกสิณ"** กสิณแสงสว่าง ถ้าหากจะเพ่งกสิณแสงสว่างแล้ว เมื่อจิตถูกยกขึ้นสู่อารมณ์วิตก ได้อุคคหนิมิต ค่อนข้างจะใกล้เป็น

ปฏิภาคนิมิตแล้ว ย่อมเห็นเป็นดวงใสสว่าง เป็นธรรมชาติอย่างนี้ และถ้าหยุดในหยุด กลางของหยุด กลางดวงใสสว่างนั้นจะเป็นปฏิภาคนิมิต คือ เป็นนิมิตที่แนบแน่นมั่นคง สมาธิจิตจะเจริญขึ้นถึงอัปปนาสมาธิโดยง่าย โดยสะดวก และผลของอาโลกกสิณนี้มีผลดีอย่างยิ่งในการที่จะพัฒนาไปสู่ทิพยจักษุ ทิพยโสต และสูงขึ้นไปเป็นสมันตจักขุ และถ้าวางใจถูกส่วนก็จะถึงธรรมกาย และพัฒนาขึ้นไปสู่พุทธจักษุได้โดยสะดวก เพราะธรรมะของพระพุทธองค์ที่ได้ทรงตรัสรู้นั้น ทรงเห็นก่อนรู้ ไม่ใช่รู้ก่อนเห็น เสมือนหนึ่งการทำวิจัยซึ่งเกล้ากระผมได้เคยมีชีวิตอยู่ในทางโลก ได้ทำงานในหน้าที่นี้มา ๒๐ กว่าปี คล้ายกัน กล่าวคือ ต้องหาข้อมูลที่จำเป็น ที่ถูกต้อง ที่ตรงประเด็น ที่บริสุทธิ์ ที่สมบูรณ์ เข้ามาทำการวิเคราะห์วิจัย ผลงานวิจัยนั้นจึงจะตรง เที่ยงแท้ รู้เหตุ รู้ปัจจัยได้อย่างถ่องแท้ นี้ในทางโลก ในทางธรรมเช่นกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามิได้คิดเอาเอง แต่พระองค์ทรงเห็น ทรงเห็นด้วยอะไร? พระคุณเจ้าทุกท่านคงจำได้ดีว่า ในธรรมจักกัปปวัตนสูตร ซึ่งเกล้ากระผมได้นำมาอ้าง มาเสนอเสมอ ๆ คือ "จกฺขุ อุทปาทิ" จักขุได้เกิดขึ้นแล้วแก่เรา คือ ทรงเห็นด้วยตาในที่ละเอียด ประณีต ที่บริสุทธิ์ เหนือกว่าสายตาเนื้อมนุษย์ หรืออายตนะของมนุษย์จะพึงสัมผัสได้ ละเอียด ประณีต บริสุทธิ์ยิ่งกว่ามากมายนักเป็นขั้น ๆ ไป แล้วจึงหยั่งรู้ในสัจจธรรมนั้น ชื่อว่า "ญาณํ อุทปาทิ"

"ปัญญา อุทปาทิ" ปัญญาจึงแจ้ง

"วิชฺชา อุทปาทิ" วิชชาจึงเกิดและเจริญขึ้น ดับอวิชชามูลรากฝ่ายเกิด

"อาโลโก อุทปาทิ" จึงรู้แจ้งโลก

นี้เป็นองค์ตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ซึ่งประชุมรวมกันให้โพธิปักขิยธรรมทั้ง ๓๗ ประการเจริญขึ้น ปหานสัญญโยชน์กิเลสเครื่องร้อยรัดให้ติดอยู่กับโลกหมดสิ้นโดยเด็ดขาด เป็นสมุจเฉทปหานด้วยอาการอย่างนี้ เพราะฉะนั้น**อาโลกกสิณ**มีคุณค่าอย่างสำคัญที่จะพัฒนาการเห็น การหยั่งรู้ปัญญา และวิชชาโดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชชา ๓ วิชชา ๘ และให้เจริญไปถึงอภิญญา ๖ ด้วย ตามระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้ หลวงพ่อวัดปากน้ำได้อาศัยอาโลกกสิณมาเป็นอุปการะสำคัญในการทำใจให้หยุดให้นิ่ง นี้เป็นข้อสำคัญข้อที่หนึ่ง

ข้อที่สอง หลวงพ่อได้ใช้องค์บริกรรมภาวนา "สัมมา อะระหัง" ซึ่งพระคุณเจ้าทุกท่านทราบดีว่า "สัมมา" แปลว่า โดยชอบ "อะระหัง" หรือ อรหันต์ หมายถึงผู้ไกลจากกิเลส ผู้ประเสริฐ ผู้หักกรรมแห่งสังสารจักรได้ ผู้ควรแก่การทักษิณา เหล่านี้ล้วนแต่เป็นพระพุทธคุณ เมื่อกล่าวพระนาม "สัมมา อะระหัง" ก็จึงเท่ากับกล่าวพระนามถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็น**พุทธานุสติ** เมื่อกล่าวถึงพระพุทธคุณของพระองค์ด้วย กล่าวถึงธรรมะที่บริสุทธิ์ เป็นวิสุทธิคุณด้วย ก็เป็น**ธรรมานุสติ** กล่าวถึงผู้ปฏิบัติตามรอยบาทพระพุทธองค์ รักษาพระสัทธรรมของพระพุทธองค์ไว้ เพื่อความบริสุทธิ์ กาย วาจา ใจ เช่นนั้น ก็คือ**สังฆานุสติ** เมื่อกล่าวคำว่า **"สัมมา อะระหัง"**

...สภาวะของอานาปานสติ เมื่อจิตละเอียดหนักเข้า ลมจะไปหยุดที่ศูนย์กลางกาย ตรงกลางพระนาภีนั้นเอง ตรงนั้นเป็นตำแหน่งลมหยุด แต่หยุดอย่างมีสติ ไม่ใช่หยุดด้วยการเผลอสติและนั่งตัวแข็งทื่อ ลมหยุดอย่างมีสติ เกิดมีปฏิภาคนิมิต จิตถึงอัปปนาสมาธิ ได้อานาปานสติ...

...ถ้าหากไม่กำหนดองค์บริกรรมนิมิต บริกรรมภาวนาช่วย กว่าที่ลมจะหยุด อาจจะนาน ถ้ากำหนดองค์บริกรรมนิมิต องค์บริกรรมภาวนาช่วยลมจะหยุดได้เร็ว...

พึงรำลึกถึงพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ พร้อมกันไปในตัวเสร็จ ดังนี้ก็เป็น ๓ อนุสติ รวมเข้ามาประกอบกันเป็นอุปการะสำคัญในขั้นสมถกัมมัฏฐานให้ได้ผลดี เช่นเดียวกันกับคำว่า **"พุทโธ"** หรือ พุทโธ อะระหัง ก็แล้วแต่ ย่อมมีความหมายโดยนัยเดียวกัน เพียงแต่ว่าคนละพยัญชนะเท่านั้นเอง

ประการที่สาม ข้อนี้สำคัญอีกประการหนึ่ง หลวงพ่อได้กำหนด**ให้เอาใจไปจรด ไปกำหนดบริกรรมนิมิต**และ**บริกรรมภาวนาคู่กันไว้ตรง "ศูนย์" กลางกาย** เหนือระดับสะดือ ประมาณ ๒ นิ้วมือ ซึ่งอันนี้ก็คือ ศูนย์กลางของพระนาภีอันเป็นต้นลมหายใจเข้าออกนั่นเอง ก็หมายความว่า การเจริญภาวนาสมาธิกำหนดองค์บริกรรมนิมิต บริกรรมภาวนา ตั้งอยู่ตรงนั้น มีสติรู้อยู่ตรงนั้น ซึ่งเป็นต้นทางลมหายใจเข้าออก ก็มีสภาวะที่เป็น **"อานาปานสติ"** แต่เป็นสภาวะส่วนที่จะเป็นผล พระคุณเจ้าซึ่งเจริญอานาปานสติพิจารณาเห็นลมเข้าออก ลมหายใจยาวก็ดี สั้นก็ดี ย่อมมีสติรู้อยู่ตลอดเวลาเช่นนั้น โดยสภาวะของอานาปานสติ เมื่อจิตละเอียดหนักเข้า ลมจะไปหยุดที่ศูนย์กลางกาย ตรงกลางพระนาภีนั้นเอง ตรงนั้นเป็นตำแหน่งลมหยุด แต่หยุดอย่างมีสติ ไม่ใช่หยุดด้วยการเผลอสติและนั่งตัวแข็งทื่อ ลมหยุดอย่างมีสติ เกิดมีปฏิภาคนิมิต จิตถึงอัปปนาสมาธิ ได้อานาปานสติ เพราะฉะนั้น การกำหนดองค์บริกรรมนิมิต องค์บริกรรมภาวนาคู่กัน ไปตั้งอยู่ทางนั้นต้นทางลมหายใจเข้าออก ตรงนั้นให้มีสติรู้เมื่อลมหายใจเข้าและลมหายใจออกตรงนั้น แต่ว่ามีสติรู้แล้ว ถ้าหากไม่กำหนดองค์บริกรรมนิมิต บริกรรมภาวนาช่วย กว่าที่ลมจะหยุด อาจจะนาน ถ้ากำหนดองค์บริกรรมนิมิต องค์บริกรรมภาวนาช่วยลมจะหยุดได้เร็ว ตรงนั้น จิตละเอียด ๆ ไปจะหยุดตรงนั้น เพราะฉะนั้น นี้ก็เป็น**อานาปานสติ**ด้วยอาการอย่างนี้

อุบายวิธีอีกข้อหนึ่ง ข้อนี้สำคัญยิ่ง คือการตั้งใจไว้ตรงกลาง ตรงนั้นมีความหมายอย่างไร สรรพสิ่งทุกอย่างในโลกนี้มีศูนย์กลางด้วยกันทั้งสิ้น แม้แต่โลกเราก็มีศูนย์กลางแห่งแรงความดึงดูดของโลก ภาษาฝรั่งเขาเรียก **centre of gravity** จะต้องมี ทุกสิ่งทุกอย่างจะต้องมีศูนย์กลาง สังขารร่างกายของเราก็มีศูนย์กลาง ศูนย์กลางตรงนั้นแหละคือที่ตั้งกำเนิดธาตุธรรมเดิมของเรา เวลาสัตว์จะไปเกิดมาเกิด มาเกิดด้วยอะไร มาเกิดด้วย **"วิญญาณ"** แต่วิญญาณอย่างเดียวมาไม่ได้ วิญญาณก็มากับ **"ธรรมะ"** ทั้งปวงที่สะสมพร้อมด้วย **"กาย" มีวิญญาณต้องมีกาย มีนามต้องมีรูป** เพราะนามจะต้องตั้งอยู่ที่รูป แต่ว่ารูปนั้นเป็นรูปอะไร เป็นของละเอียด เป็นของทิพย์ใหญ่โตมโหฬารเท่าไรก็แล้วแต่ ประชุมรวมลงที่ธาตุละเอียดอันเป็นกำเนิดธาตุธรรมเดิม ที่จะมาตั้งปฏิสนธิวิญญาณนั้น และมาตั้งที่ตรงกลางพระนาภีนั้นตรงหัวขั้วมดลูกของมารดา เมื่อมาตั้งปฏิสนธิวิญญาณ เพราะฉนั้น ตรงนั้นดังที่เกล้ากระผมได้เคยกราบนมัสการพระคุณเจ้าไว้แล้ว **อุปมาเหมือนเมล็ดโพธิ์ เมล็ดไทร เป็นที่ประชุมของต้นโพธิ์ต้นไทรทั้งต้น กิ่ง ราก ใบ ผล ทั้งสิ้น แม้แต่รส แม้แต่ความร้อน อ่อน แข็ง ประชุมรวมอยู่ในเม็ดเล็ก ๆ ในพืชเดิมและกำเนิดเดิมของเมล็ดโพธิ์ เมล็ดไทร ฉันใด ธาตุธรรมเห็น จำ คิด รู้ ธาตุละเอียดของขันธ์ ๕ และทั้งหลายทั้งปวงที่จะเจริญเติบโตออกมาเป็น กาย ใจ จิต วิญญาณ ก็ประชุมรวมกันที่ธาตุละเอียดอัน**

...อุปมาเหมือนเมล็ดโพธิ์ เมล็ดไทร เป็นที่ประชุมของต้นโพธิ์ต้นไทรทั้งต้น กิ่ง ราก ใบ ผล ทั้งสิ้น แม้แต่รส แม้แต่ความร้อน อ่อน แข็ง ประชุมรวมอยู่ในเม็ดเล็ก ๆ ในพืชเดิมและกำเนิดเดิมของเมล็ดโพธิ์ เมล็ดไทร ฉันใด ธาตุธรรมเห็น จำ คิด รู้ ธาตุละเอียดของขันธ์ ๕ และทั้งหลายทั้งปวงที่จะเจริญเติบโตออกมาเป็นกาย ใจ จิต วิญญาณ ก็ประชุมรวมกันที่ธาตุละเอียดอันเป็นกำเนิดธาตุธรรมเดิมของแต่ละสัตว์นั้นเอง...

เป็นกำเนิดธาตุธรรมเดิมของแต่ละสัตว์นั้นเอง และธาตุละเอียดที่ว่านั้นอยู่ตรงไหน ตั้งอยู่ตรงศูนย์กลางกายซึ่งจะเจริญขยายเติบโตออกมาเป็นกายเนื้อ เป็นใจ เป็นจิต เป็นวิญญาณ เพราะฉะนั้นการตั้งใจไว้ตรงนั้น ถูกกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมอันเป็นที่ตั้งของกายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรม ณ ภายใน สืบต่อไปจนสุดละเอียดถึงธรรมกาย และถึงอายตนนิพพาน

...การรวมใจไปหยุดตรงนั้น จึงสามารถที่จะเข้าถึง รู้ เห็น กายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรม ทั้ง ณ ภายใน และภายนอก ละเอียดเข้าไปจนสุดละเอียดด้วยอาการอย่างนี้...

ก็ตรงกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมของแต่ละกาย สุดหยาบ กายละเอียดนั้นเอง ตั้งอยู่ตรงกลางของกลางซึ่งกันและกัน จากสุดหยาบ คือ ของกายมนุษย์ ไปสุดละเอียดของกายธรรม ถึงอายตนนิพพาน เพราะฉะนั้น **การรวมใจไปหยุดตรงนั้น จึงสามารถที่จะเข้าถึง รู้ เห็น กายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรม ทั้ง ณ ภายใน และภายนอก ละเอียดเข้าไปจนสุดละเอียด ด้วยอาการอย่างนี้**

(แปลว่า ตรงกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมก็มีกายในกายซ้อนกันอยู่เป็นชั้น ๆ กายก็เป็นที่ตั้งของใจ เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ แต่ว่าในทางธรรม ที่จะเอามาพิจารณาหรือเข้าถึงเอามาแต่เพียงเรื่องเวทนา และจิต ซึ่งควบเอาเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เข้าด้วยกันทั้งหมด เพราะธรรมชาติทั้ง ๔ อย่างนี้ เกี่ยวเนื่องถึงกันเหมือนข่ายของใยแมลงมุม กระเทือนตรงไหนถึงกันหมดทั้ง ๔ ธรรมชาติ เป็นธรรมดา แต่แยกกล่าวเฉพาะเวทนากับจิต เพราะธรรมชาติทั้ง ๒ อย่างนี้ มองกันคนละมุม คนละแง่ เพื่อพิจารณาสภาวะของสังขารให้เห็นตามที่เป็นจริงอย่างชัดเจน

และอีกประการหนึ่ง **"ธรรมในธรรม"** กล่าวทั้งหมดแล้ว ธรรมชาติทั้งหลายที่ตั้งอยู่ในธาตุธรรมของสัตว์โลก หรือแม้แต่ธรรมะทั้งหลายของพระพุทธองค์ ถ้าจะกล่าวในแง่ของธรรมปฏิบัติก็มาประชุมรวมกันลงอยู่ที่ **"ความไม่ประมาท"** คำเดียว คือ **"สติ"** แต่ว่ากล่าวถึงตัวธรรมชาติจริง ๆ ที่เราควรจะละและควรจะเข้าถึง มี ๓ อย่าง ธรรมชาตินั้น คือ **อกุสลาธัมมา** (ธรรมชาติฝ่ายบาปอกุศล หรือธรรมดำ) จะต้องละ ปฏิบัติไปเพื่อละธรรมนี้ และธรรมชาติกลาง ๆ คือ **อัพยากตาธัมมา** จะต้องละเช่นกัน คงเหลืออยู่แต่ธรรมขาว คือ **กุสลาธัมมา** ซึ่งจะต้องเจริญยิ่ง ๆ

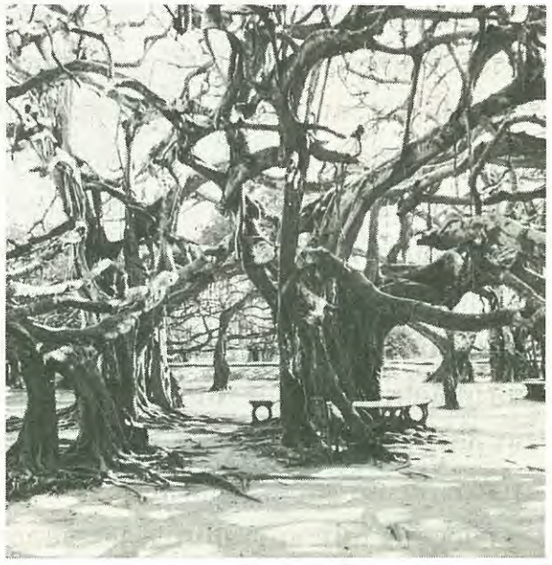

ขึ้นไป เป็น **"บุญ"** ละเอียดไปเป็น **"บารมี"** ละเอียดไปเป็น **"อุปบารมี"** ละเอียดเข้าไปเป็น **"ปรมัตถ์บารมี"** เต็มส่วนของธรรมปฏิบัติที่เราเจริญฝ่ายบุญกุศล แล้วเป็นพลัง เป็นพลวปัจจัยให้การปฏิบัติธรรมนั้น ให้สามารถกำจัดกิเลสเหตุแห่งทุกข์ทั้งหลาย เข้าถึง มรรค ผล นิพพานแดนเกษม ที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวงได้ **การปฏิบัติธรรมทั้งหลายก็เป็นไปเพื่อละธรรมดำและละความหลงในธรรมกลาง ๆ และเพื่อเจริญในธรรมขาวนั้นเอง** ธรรมทั้ง ๓ ฝ่ายนี้ ธาตุอยู่ที่ใดธรรมก็อยู่ที่นั่น ธาตุเป็นที่ตั้งของธรรม กำเนิดเดิมอันเป็นที่ตั้งของกาย เวทนา จิต ธรรม เป็นธาตุมีตั้งแต่ธาตุละเอียด ขยายหยาบออกมาตามส่วนก็เป็นที่ตั้งของธรรม ๓ ฝ่าย ประชุมกันอยู่ที่นั่น พระพุทธองค์จึงทรงแสดงวิธีเจริญภาวนาธรรมให้มีสติพิจารณาเห็นธรรมในธรรม หลายข้อตั้งแต่นิวรณ์ ๕ ขันธ์ ๕ อายตนะ ๑๒ ธาตุ ๑๘ อินทรีย์ ๒๒ อริยสัจ ๔ ปฏิจสมุปบาทธรรม ๑๒ ทั้งหลายทั้งปวงเหล่านี้ ก็เพื่อละธรรมดำ เพื่อละความหลงในธรรมกลาง ๆ และเพื่อเจริญธรรมขาว ไปถึง มรรค ผล นิพพาน ดังที่ได้กล่าวแล้วนี้เอง

เพราะฉะนั้น เฉพาะในขั้นสมถกัมมัฏฐานที่ทำใจให้หยุด ให้นิ่ง ที่ให้มีอุบายวิธีตรึกนึกให้เห็นดวงแก้วกลมใส ใจอยู่กลางของกลางจุดเล็กใสกลางดวงแก้วกลมใส ซึ่งชื่อว่า กำหนดบริกรรมนิมิต และให้กำหนดบริกรรมภาวนาคู่กันว่า สัมมา อะระหัง เป็นอุบายวิธีที่จะให้ใจรวมหยุดนิ่ง

...การปฏิบัติธรรมทั้งหลายก็เป็นไปเพื่อละธรรมดำและละความหลงในธรรมกลาง ๆ และเพื่อเจริญในธรรมขาวนั้นเอง...

เป็นอารมณ์เดียวได้โดยง่าย เพื่อยกขึ้นสู่อารมณ์วิตก วิจาร ตรึกตรองประคองนิมิตนี้ได้ดีเพียงใด กิเลสนิวรณ์ข้อถีนะมิทธะ และวิจิกิจฉา ก็จะหมดไปเพียงนั้น และเมื่อจิตละเอียดหนัก เพราะใจหยุดนิ่งเข้าไปเพียงใด อารมณ์ปีติ อารมณ์สุขและเอกัคคตารมณ์ก็เจริญขึ้น กำจัดกิเลสนิวรณ์ข้อพยาบาท อุทธัจจะกุกกุจจะ และกามฉันทะได้ดีเพียงนั้น เมื่อเจริญขึ้นตามส่วนด้วยอารมณ์แห่งฌาน ตั้งแต่ปฐมฌานขึ้นไป กิเลสนิวรณ์ก็สิ้นไป นี่เป็นขั้นสมถะ

แต่เมื่อใจหยุดใจนิ่งไปหยุดกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิม จึงถึงดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์เป็นเบื้องต้นหรือเป็นปฐม ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ เกล้ากระผมได้เคยถวายคำบรรยายไว้ตอนหนึ่งว่า ก็เป็นที่ประชุมของธาตุละเอียดของขันธ์ ๕ อายตนะ ๑๒ ธาตุ ๑๘ อินทรีย์ ๒๒ อริยสัจ ๔ ปฏิจจสมุปบาทธรรม ๑๒ นั้นเอง อยู่ตรงกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิม เฉพาะส่วนที่เป็นธาตุละเอียดของขันธ์ ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณขันธ์ ขยายส่วนหยาบออกมาเป็นดวง เฉพาะธาตุละเอียดของรูปขันธ์ขยายส่วน

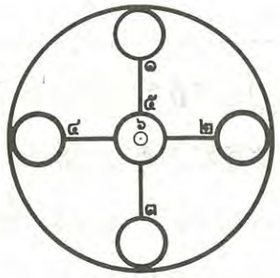

๑. ศูนย์ด้านหน้า ธาตุน้ำ
๒. ศูนย์ด้านขวา ธาตุดิน
๓. ศูนย์ด้านหลัง ธาตุไฟ
๔. ศูนย์ด้านซ้าย ธาตุลม
๕. ศูนย์กลาง อากาศธาตุ
๖. ศูนย์กลางของอากาศธาตุ วิญญาณธาตุ

หยาบออกมาเป็นดวงกายอันเป็นที่ตั้งของธาตุละเอียดทั้ง ๖ คือ ธาตุน้ำ ดิน ไฟ ลม อากาศ วิญญาณธาตุ ซึ่งเป็นที่ตั้งของธรรมทั้ง ๓ ฝ่าย เสมือนหนึ่งการเล่นเก้าอี้ดนตรี ถ้าจิตใสสะอาดบริสุทธิ์ ธรรมดำก็หมดไป ธรรมกลาง ๆ ก็หมดไป แต่ถ้าใจหลง อาจจะเป็นฝ่ายธรรมดำและค่อนไปในทางธรรมดำ แต่ถ้าใจนั้นมีธรรมดำมาผสม พูดอย่างง่าย ๆ ว่า เป็นเจตสิกธรรม อันเกิดขึ้นพร้อมกับอกุศลจิตแล้ว ธรรมขาวก็หมดไป ตรงนั้นวิญญาณธาตุเป็นที่ตั้งของธาตุธรรม เห็น จำ คิด รู้ ตรงนั้นจึงชื่อว่า **ดวงธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐาน** นี้เป็นเพียงเบื้องต้นในการพิจารณาสภาวะธรรม เห็นกายในกาย เห็นเวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรม ซึ่งในการเจริญภาวนามาถึงช่วงตรงนี้เป็นช่วงของสมถกัมมัฏฐาน ซึ่งมีส่วนผสมของวิปัสสนาในระดับชั้นโลกียวิปัสสนา ชื่อว่า **"อนุวิปัสสนา"** จึงมีชื่อว่า **กายานุปัสสนาสติปัฏฐาน เวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน และธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน** ก็จัดว่าเป็น "สมถะ" อยู่ดี แต่ก็ยังมีการยกขึ้นสู่อารมณ์วิปัสสนาได้พอสมควร แต่มรรคจิตไม่เจริญพอที่จะกำจัดกิเลสเหตุแห่งทุกข์ให้หมดสิ้นไปโดยเด็ดขาดเป็นสมุจเฉทปหานได้ การเจริญภาวนาตามแนวนี้ เมื่อใจหยุดนิ่งลงกลางของกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายแล้ว ละเอียดเข้าไปก็จะถึงธรรมฝ่ายบุญกุศล เมื่อใจใสสะอาดบริสุทธิ์นั่นแหละดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ซึ่งขยายส่วนหยาบมาจากกำเนิดธาตุธรรมเดิมนั่นได้ส่วนบุญกุศลในระดับ **"มนุษยธรรม"** มาตั้งแต่อดีตชาติ เป็นชนกกรรม นำให้มาเกิดในโลกมนุษย์ บุญกุศลนั้นก็คือ บุญกุศลจากการประพฤติปฏิบัติกาย วาจา ใจ ให้สะอาด บริสุทธิ์ ละเว้นอกุศลกรรมบททั้ง ๑๐ และเมื่อได้โอกาสเป็นชนกกรรมให้มาเกิด นั่นแหละ **"มนุษยธรรม"** ธาตุเป็นที่ตั้งของธรรมอันบริสุทธิ์อันนั้น ใครเข้าถึงมนุษยธรรมนั้นแล้ว มนุษยธรรมนั้นย่อมประกอบด้วย ศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ตามส่วนของระดับกิเลสหยาบที่ถูกละออกไปจากจิตใจของกายมนุษย์นั้นเอง เพราะฉะนั้น หยุดในหยุดกลางของหยุด กลางดวงธรรมจึงถึง **"ดวงศีล"** ศีลบริสุทธิ์ในกัมมัฏฐาน ถ้าหากผู้ใดใจจรดอยู่ในดวงใสแจ่มนั้นอยู่เสมอ ทุกอิริยาบทได้ รับรองได้ว่า กาย วาจา ใจ ไม่มีพิรุธเสียหายเลย เพราะเมื่อใจใสสะอาด บริสุทธิ์อยู่เช่นนั้น เจตนาความคิดอ่านทั้งหลาย ไม่มีเสียหาย ความประพฤติปฏิบัติทางกาย วาจา ใจ ย่อมบริสุทธิ์ตาม นั่นเป็นสีลานุสติแต่ว่าต้อง

...ถ้าหากผู้ใดใจจรดอยู่ในดวงใสแจ่มนั้นอยู่เสมอทุกอิริยาบทได้ รับรองได้ว่า กาย วาจา ใจ ไม่มีพิรุธเสียหายเลย เพราะเมื่อใจใสสะอาด บริสุทธิ์อยู่เช่นนั้น เจตนาความคิดอ่านทั้งหลาย ไม่มีเสียหาย ความประพฤติปฏิบัติทางกาย วาจา ใจย่อมบริสุทธิ์ตาม นั่นเป็นศีลานุสติ แต่ว่าต้องประคองไว้...

ประคองไว้ ถ้าเผลอออกไป จิตใจก็อาจไปยึดไปเกาะอารมณ์ภายนอกมากเข้า อกุศลจิตเกิดขึ้นเพราะกิเลสเครื่องร้อยรัดยังไม่ตัดหมด อกุศลจิตเกิดขึ้นพร้อมกับอกุศลเจตสิกธรรมพร้อมกันเข้า ดวงศีลก็ดับ ดวงธรรมก็ดับ ไม่เห็น ถ้าว่าผู้ใดจะมีศีลด่างพร้อย ย่อมเห็นได้ว่า ดวงศีลมัวหมด ทั้งนี้ต้องจิตละเอียด พอถึงธรรมกายแล้วจึงจะพิจารณาได้อย่างละเอียด แต่เบื้องต้นต้องเห็นเป็นดวงใสเฉย ๆ กลางดวงศีลจึงเห็นเป็น **"ดวงสมาธิ"** จิตเป็นสมาธิแน่วแน่มั่นคง ประกอบด้วยอารมณ์วิตก วิจาร ปีติ สุข เอกัคคตารมณ์เป็นอย่างน้อย นี่สำเร็จได้ด้วยการเข้าถึงกายมนุษย์ละเอียดหรือเข้าถึงธรรมนี้ สุดละเอียดเข้าไปจากอธิจิตในระดับโลกียะ ยังไม่ถึงขั้นโลกุตตร ก็จะถึง **"ดวงปัญญา"** ทำไมจึงเป็นปัญญา เมื่อธาตุละเอียดของขันธ์ ๕ อายตนะ ๑๒ ประชุมกันอยู่ตรงนั้นแล้ว ผลดีของการปฏิบัติเกิดขึ้นอย่างมาก กล่าวคือ ทิพยจักษุ ทิพยโสต เกิดขึ้นแน่นอน พระคุณเจ้าใดที่ปฏิบัติถึงนี้แล้ว จะมีประสบการณ์ทุกท่าน กระผมรับรอง และเชื่อแน่ว่า พระคุณเจ้าที่อยู่ในปริมณฑลนี้ได้เคยผ่าน ได้เคยรู้เห็นมามากแล้วพอสมควรทีเดียว เมื่อทิพยจักขุ ทิพยโสตเกิด ก็แปลว่า มีปัญญา ๒ ชั้นกว่าปัญญาของมนุษย์ธรรมดา เพราะว่าสามารถรู้ เห็น สัมผัสได้ ย่อมรู้ เห็น กว้างไกล ละเอียดเข้าไปอีก พูดอย่างง่าย ๆ ถ้าพระคุณเจ้ารูปใดเห็นดวงใสแจ่ม จรดไว้ให้ใสละเอียด อธิษฐานขยายดวงนั้นออก อาจจะเห็นเทพยดา อาจจะเห็นเปรตแน่นอน เมื่อเห็นเทพยดา เห็นเปรต พูดกันด้วยภาษาใจ ก็พอจะรู้กันได้เหมือนกัน อาจจะรู้และเชื่อแน่ว่ารู้กันอย่างแน่ ๆ ด้วย เข้าใจกันอย่างแน่ ๆ ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อย่างน้อยที่สุด ก็รู้ว่าทำกรรมอะไรถึงได้มาเป็นเปรต ทำกรรมอะไรถึงได้มาเป็นเทพยดา ไม่ใช่เห็นด้วยการบังเอิญ ไม่ใช่เห็นด้วยนิมิตหลอก นิมิตลวง ถ้าปฏิบัติโดยนัยนี้ ตามแบบนี้ เพราะเป็นไปตามขั้นตอนของเขาและไม่ต้องเกาะเกี่ยวอยู่หรือหลงติดอยู่ในโอภาส แสงสว่างใด ๆ ก็มิใช่เป็นวิปัสสนูปกิเลส เพราะการปฏิบัติตามแนวนี้ จะดับหยาบไปหาละเอียดเรื่อยไป เข้าสู่ธาตุล้วนธรรมล้วน ธาตุธรรมที่ใสสะอาดบริสุทธิ์ยิ่งขึ้นไปตามลำดับ ไม่ได้หยุดอยู่เพียงนั้น ถึงธรรมกายแล้ว ก็ยังไม่ได้หยุดอยู่เพียงนั้น ยังต้อง

อาศัยตาและญาณพระธรรมกายย้อนกลับมาพิจารณาสภาวะของสังขารธรรมทั้งหลายว่าประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่งอย่างไร มีสภาวะที่เป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา อย่างไร ยิ่งจิตละเอียดเข้าไปเพียงไร ยิ่งรู้กว้าง เห็นกว้าง ละเอียดเข้าไปเพียงนั้น จนไม่น่าเชื่อ อันนี้เป็นประสบการณ์ของผู้ปฏิบัติธรรมที่ถึงธรรมกายและจิตละเอียดหนักเข้าไปที่ละเอียด ๆ แล้ว ทั้งเห็นและทั้งรู้ตามที่เป็นจริงอย่างนี้สุดละเอียดเข้าไปจากดวงปัญญาจึงถึง **"วิมุตติ"** และ **"วิมุตติญาณทัสสนะ"** แปลว่า กิเลสหยาบของมนุษย์นี้หมดไป **"วิกขัมภณวิมุตติ"** ซึ่งหมายถึงวิมุตติในระดับโลกียะ อย่าคิดสูงขึ้นไปเพราะช่วงนี้เป็นช่วงระดับโลกียะ เพราะคำว่าวิมุตตินั้นมีได้ทุกระดับ แต่ว่าในระดับสูงสุด เราหมายเอาวิมุตติหลุดพ้นจากกิเลสโดยสิ้นเชิงของพระอรหันต์ขีณาสพ เช่นเดียวกับคำว่า **"นิโรธ"** ดับสมุทัย ทุกข์ก็ดับ ดับได้ตั้งแต่หยาบสุดหยาบไปสุดละเอียด ตั้งแต่การรักษาศีล เจริญภาวนา สมาธิ เจริญปัญญา ยิ่ง ๆ ขึ้นไปจนถึงที่สุด ถึงอรหัตตมรรค อรหัตตผล ก็เป็นความหมายของนิโรธ แต่นิโรธความหมายสุดท้ายที่แท้จริงโดยเด็ดขาด คือ นิโรธของพระอรหันต์ขีณาสพ และคำว่า **"นิโรธ"** ก็มิได้หมายความถึงนิโรธสมาบัติ หรือสัญญาเวทยิตนิโรธ คนละระดับกัน เพราะฉะนั้น เจริญภาวนาด้วยใจหยุดใจนิ่งละเอียดเข้าไป ๆ จะเข้าสู่ธาตุธรรม ธาตุและธรรมฝ่ายบุญกุศลยิ่ง ๆ ขึ้นไปตามลำดับ เพราะกายสังขาร วจีสังขาร มโนสังขาร จะระงับลง กิเลสก็จะเบาบางไป เข้าถึงธาตุที่ละเอียด สะอาด บริสุทธิ์ และธรรมที่สะอาด บริสุทธิ์ จากมนุษย์ก็ถึงธาตุธรรมของมนุษย์ละเอียด ถึงทิพย์หยาบ ทิพย์ละเอียด พรหมหยาบ พรหมละเอียด อรูปพรหมหยาบ อรูปพรหมละเอียด สุดละเอียดไปแล้วจึงถึงกายธรรม เมื่อเข้าถึงกายในกาย ถึงธรรมในธรรมแล้ว พระคุณเจ้าคงพอเข้าใจต่อไปว่า เวทนาในเวทนา และจิตในจิตก็ตั้งอยู่ที่กาย เพราะใจฝ่ายนาม นามขันธ์ เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ก็ตั้งอยู่ที่กาย ตั้งอยู่ที่รูปทั้งหยาบละเอียดอยู่ด้วยกันทั้งนั้น

ถ้าอย่างนั้น ถ้าสงสัยว่า ใจคิดไปถึงบ้าน ไปถึงวัดวาอาราม ทำไมรูปไม่ไป? ไปนะครับผม แต่เป็นรูปละเอียด กายมนุษย์ละเอียดไป **ใจแวบถึงไหน กายมนุษย์ละเอียดถึงนั่น** ถ้าตาย กายมนุษย์ละเอียดและกายทิพย์ ซึ่งได้รับการปรุงแต่งจากกรรม กุศลกรรมบ้าง อกุศลกรรมบ้าง เป็นชนกกรรมนำให้ไปเกิด ถ้าหากว่ายังไม่บรรลุอรหัตตผลโดยนัยนี้ กายในกาย ณ ภายใน ที่พระพุทธองค์ทรงแสดงจึงมีอยู่ในมหาสมัยสูตร พระคุณเจ้าได้โปรดพิจารณาว่า สัตว์ใด ผู้ใด หรือ**บุคคลใดก็ตาม มีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่ง เมื่อพ้นหรือละจากกายมนุษย์แล้ว ย่อมยังเทวกายให้เต็มรอบ** นี่มีอยู่ในมหาสมัยสูตร คำว่า **"ยังเทวกายให้เต็มรอบ"** พระคุณเจ้าพิจารณาดูว่า เทวกายไม่ได้มีกายเดียวด้วย มีหลายกาย และเทวกายที่ว่า เมื่อพ้นจากกายมนุษย์แล้วยังเทวกายให้เต็มรอบพ้นเมื่อใด พ้น ๒ กาละ กาละที่หนึ่ง เป็นที่เข้าใจกันโดยธรรมดา คือ เมื่อทำกาลกิริยา คือ ตาย แตกกายทำลายขันธ์ เมื่อมีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่ง ก็ย่อมเข้าถึงคุณธรรมของเทพยดา อุบัติในเทวโลก แต่เทวโลก หรือเทพยดาหรือเทวกายนี้ พระพุทธองค์ได้ทรงรวมความถึงเทวกายที่เป็นสุคติทั้งหมด กล่าวคือ ถึงพรหมกายด้วยนั้นเอง ถึงพรหมนั้นเอง **ทั้งเทพยดา พรหม อรูปพรหม รวมเรียกว่า "เทวกาย"** ว่ายังเทวกายให้เต็มรอบ ก็สุดหยาบสุดละเอียด แล้วแต่คุณความดีจะอยู่ในระดับใด นี้เป็นระยะหนึ่ง หรือกาละหนึ่ง คือ เมื่อทำกาละ

การพ้นจากกายมนุษย์ ยังมีในขณะเป็น ๆ พระคุณเจ้าเมื่อปฏิบัติภาวนาธรรม ใจหยุดนิ่ง ใส สะอาด บริสุทธิ์ด้วยบุญกุศล ด้วยอำนาจของฌานสมาบัติ หรือฌานจิตละเอียดเข้าไป ใส สะอาด บริสุทธิ์เข้าไปนั่น ใจก็หลุดจากธาตุธรรมของกายมนุษย์หยาบ เมื่อใจหลุดจากธาตุธรรมของกายมนุษย์หยาบอุบัติขึ้นเป็นอะไรทันทีตามสายปฏิจสมุปบาทธรรม ที่ว่าตามสายปฏิจสมุปบาทธรรมนั้นเป็นอย่างไร พระคุณเจ้าก็ทราบดีอีกนั่นแหละว่า **"อวิชชา**เป็นปัจจัยให้เกิด**สังขาร** สังขารเป็นปัจจัยให้เกิด**วิญญาณ นาม รูป สฬายตนะ ผัสสะ เวทนา ตัณหา อุปาทาน ภพ ชาติ ชรามรณะ ทุกข์"** ทั้งหลายทั้งปวงเหล่านี้ เมื่อพิจารณาถึงจุดนี้แล้ว จะเห็นว่า แม้ว่าจะได้รับการปรุงแต่งด้วยบุญกุศล ที่เรียกว่า ปุญญาภิสังขาร หรือเป็นอเนญชาภิสังขาร ก็ตาม ตราบใดที่อวิชชายังทำหน้าที่ได้แม้น้อยหนึ่ง ความเกิดย่อมเกิดขึ้นทันทีตามสายปฏิจสมุปบาทธรรม เกิดที่ไหน? กายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรม

...ถึงธรรมกายแล้ว ก็ยังไม่ได้หยุดอยู่เพียงนั้น ยังต้องอาศัยตาและญาณพระธรรมกายย้อนกลับมาพิจารณาสภาวะของสังขารธรรมทั้งหลายว่า ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่งอย่างไร มีสภาวะที่เป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา อย่างไร ยิ่งจิตละเอียดเข้าไปเพียงไรยิ่งรู้กว้าง เห็นกว้าง ละเอียดเข้าไปเพียงนั้น...

เกิด ณ ภายในของเราเอง ตรงกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมนั้นแหละ เกิดดับ ๆ อยู่ตรงนั้น ยังเทวกายให้เต็มรอบ จากกายมนุษย์เข้าถึงกายมนุษย์ละเอียดด้วยธาตุธรรมที่เป็นสุคติภพของภพมนุษย์ เข้าถึงเทวธรรมเป็นกายเทพดาหรือกายทิพย์ ทิพย์หยาบ ทิพย์ละเอียด ไปถึงกายพรหมด้วยพรหมธรรม ด้วยพรหมวิหารธรรมขั้นสูงขึ้นไปถึงอรูปพรหมตามลำดับ กายในกาย ณ ภายใน นั้นมีอยู่ และมีพระบาลีรับรองอย่างนี้

นอกจากเทวกายแล้ว ที่สุดของเทวกายพ้นเทวกาย พ้นเทวโลก พ้นภพสามนี้ไปก็เป็นธาตุล้วนธรรมล้วน คือ **"ธรรมกาย"** ที่พระพุทธองค์ได้ทรงแสดงว่า พระองค์ทรงเป็นธรรมกายที่พระอรหันต์ขีณาสพเมื่อกล่าวถึงธรรมกายว่าท่านทั้งหลายล้วนเป็นธรรมกายด้วยกันทั้งสิ้น ถ้าว่าไม่ได้กล่าวถึง ก็ไม่ได้กล่าวถึง ถ้ากล่าวถึงก็ว่าท่านเป็น อันนี้ข้อนี้เป็นอย่างนี้

การเจริญภาวนาตามแนวนี้ จึงเข้าสู่กายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรมเป็น ณ ภายใน ละเอียดเข้าไปจนสุดละเอียด โดยนัยนี้ การพิจารณาสภาวธรรม กายหยาบจัดเป็น ณ ภายใน ในเบื้องต้น คือ อาศัยปัจจัยภายนอกของตนเอง แต่ถ้าพิจารณาสภาวธรรมอันอาศัยปัจจัยภายนอกของผู้อื่น จัดเป็นการมีสติพิจารณาเห็นกาย เวทนา จิต ธรรม ณ ภายนอกพิจารณาของตนเอง เรียกว่า ณ ภายใน แต่ว่าถ้า

เข้าถึงกายมนุษย์ละเอียด กาย เวทนา จิต ธรรมของกายมนุษย์ละเอียดเป็น ณ ภายใน ส่วนของกายเนื้อ เป็น ณ ภายนอก เข้าถึงกายทิพย์ กายทิพย์เป็น ณ ภายใน กายมนุษย์ละเอียดเป็น ณ ภายนอก ละเอียดต่าง ๆ กันเข้าไปดังนี้ จึงมีชื่อว่า **มีสติพิจารณาเห็น กายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรม เข้าไปจนสุดละเอียด** มีข้อพึงสังเกตอย่างน้อยที่สุด ข้อเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน เมื่อเข้าถึงเวทนาของกายที่ละเอียด ๆ ไปนั้น เป็นสุขเวทนา ส่วนหยาบเป็นทุกขเวทนา เอาง่าย ๆ ครับผม เรานั่งสมาธิภาวนาหรือนั่งฟังธรรมะ กายเนื้อของเราเมื่อยขบ แต่ถ้าเข้าถึงกายมนุษย์ละเอียดที่เกล้ากระผมได้เคยถวายคำแนะนำว่า ให้ดับหยาบไปหาละเอียดเป็นกาย เป็นใจของกายมนุษย์ละเอียด ลองดูซิครับ แล้วละเอียดไปถึงกายทิพย์ เป็นกายเป็นใจของกายทิพย์ ดับหยาบไปหาละเอียดเข้าไป ท่านจะรู้สึกเลยว่า เมื่อเข้าถึงกายเหล่านี้แล้ว ความเมื่อยขบหายไปหมด เพราะว่าใจของเราตอนนั้นไม่ใช่กายมนุษย์หยาบแล้ว เป็นใจของกายทิพย์ ทิพย์ละเอียด พรหม พรหมละเอียด สุดละเอียดเข้าไป เมื่อสุดละเอียดเพียงใด เวทนาก็เป็นสุขเวทนา ส่วนที่หยาบกว่าก็เป็นทุกขเวทนากว่ากัน แต่เมื่อสุดละเอียดของอรูปพรหมแล้วเป็นอทุกขมสุขเวทนา เป็นอุเบกขาเวทนา นิ่งอยู่ นั่นของกายธรรมนี้ในส่วนของการเจริญภาวนาในขั้นสมถะซึ่งมีอนุวิปัสสนาผสมอยู่ ชื่อว่า **สติปัฏฐาน ๔**

การเจริญภาวนาตามแนวนี้ เมื่อถึงธรรมกายแล้วทำอย่างไร? อาศัยตาและญาณของธรรมกายพิจารณาอริยสัจในกายมนุษย์ ทิพย์ พรหม อรูปพรหม ให้เห็นตามธรรมชาติที่เป็นจริง ซึ่งเกล้ากระผมคิดว่า จะไม่กล่าวในรายละเอียด เพราะว่ามีอยู่ในหนังสือ **"พุทธภาวนา"** ที่ได้ถวายไปแล้ว ธรรมปฏิบัติในหนังสือ **"พุทธภาวนา"** นั้นเป็นเพียงตัวอย่างของการเจริญสมถวิปัสสนากัมมัฏฐานตามแนวนี้เท่านั้น ยังไม่ใช่ทั้งหมด เป็นเพียงบางส่วนพอที่จะเห็นเป็นตัวอย่างเท่านั้นเอง แต่ก็คิดว่า เพียงพอจะเห็นเค้าโครงแนวทางการดำเนินสมถวิปัสสนากัมมัฏฐานไปถึงขั้นมรรค ผลและนิพพาน แต่ว่าการพิจารณาอริยสัจขั้นนี้นั้น เมื่อพิจารณาเห็นตามที่เป็นจริงแล้ว เกล้ากระผมขอถวายข้อสังเกตอีกข้อหนึ่งว่า สำหรับการเจริญภาวนาตามแนวนี้ เมื่อพิจารณาสภาวธรรมแล้วทุกครั้ง ก็จะรวมใจหยุดในหยุดกลางของหยุดดับหยาบไปหาละเอียดสู่ธรรมกายที่ละเอียด ๆ ต่อไปจนสุดละเอียดเป็นประจำ การกระทำเช่นนี้มีลักษณะเป็นการละหรือปหานอกุศลจิตของกายหยาบ สุดหยาบสุดละเอียด เพื่อไปสู่จิตใจที่ใสสะอาดบริสุทธิ์ แม้ด้วยวิกขัมภณวิมุตติก็ตาม แต่ว่าเราอาศัยการพิจารณาสภาวธรรมทั้งสังขาร (แต่วิสังขารยังไม่ได้กราบเรียนให้ทราบ) ให้เห็นพระไตรลักษณ์อย่างแจ่มแจ้งชัดเจน ให้เห็นอริยสัจ แต่ว่าเห็นอริยสัจนี้ยังไม่แจ้งหมด เพราะนิโรธยังไม่เต็มส่วน ตราบใดที่ยังพิจารณาอยู่เพียงนี้ ต่อเมื่อดับหยาบไปหาละเอียดจนใจหยุดนิ่งสนิท อวิชชาทำอะไรไม่ได้ จิตวางจากอุปาทาน

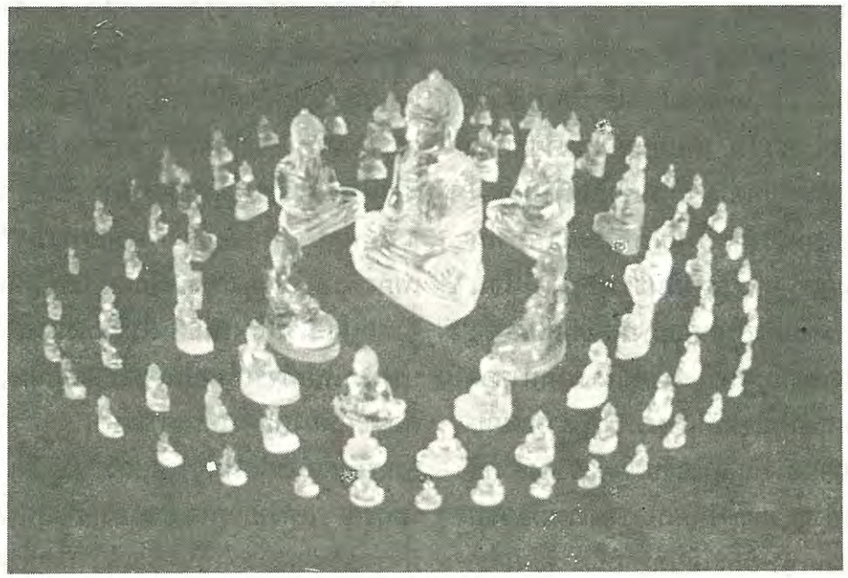

ในขันธ์ ๕ ของกายในภพ ๓ ทั้งปวง วางความยินดีในฌานสมาบัติที่ปรากฏหรือเจริญขึ้นในธรรมชาติของการหยุดในหยุด ดับหยาบไปหาละเอียดเข้าไปเป็นธาตุล้วนธรรมล้วนของกายธรรมที่สุดละเอียดเข้าไปนั้น เมื่อสุดละเอียดหนักเข้า ธรรมกายที่หยาบจะตกศูนย์ ธรรมกายที่ละเอียดจะปรากฏในอายตนนิพพาน เห็นสภาวะความเป็นไปในอายตนนิพพานและได้อารมณ์แห่งนิพพานด้วยอาการอย่างนี้

เกล้ากระผมขอกราบเรียนว่า กล่าวถึงอายตนนิพพานนั้น บางท่านอาจจะเคยได้ยินว่า **"นิพพาน ปรมํ สูญญํ"** ซึ่งอาจจะหมายหรืออาจจะแปลว่า "นิพพานไม่มี" **ความจริงพระพุทธองค์ทรงแสดงว่า "นิพพานมี"** ดังในนิพพานสูตรที่ ๓ ว่า **"อตฺถิ ภิกฺขเว ตทายตนํ"** ผมเคยนำมาเสนอและมีรายละเอียดต่อ ๆ ไป ทรงแสดงเป็นนัยยะว่า **"อายตนนิพพานนั้นมีอยู่"** เพราะฉะนั้น **เมื่อเป็น "อายตนะ"** และ **"มีอยู่" ก็ย่อมสัมผัสได้ แต่ต้องสัมผัสได้ด้วยอายตนะที่ละเอียดเสมอกัน** คือ **ต้องเข้าสู่ธรรมกายที่สุดละเอียดแล้วจึงจะรู้ เห็น และสัมผัสได้ด้วย** ผู้ที่ปฏิบัติละเอียดเข้าถึงจุดนั้นแล้ว มีประจักษ์พยานรู้เห็นไม่น้อยเลยว่า **"พระนิพพาน"** คือ ธรรมกายที่บรรลุอรหัตตผลแล้วของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ดี พระอรหันต์ขีณาสพเจ้าก็ดี ที่แตกกายทำลายขันธ์แล้ว เข้าอนุปาทิเสสนิพพานแล้วนั้น พระนิพพานที่สุดละเอียดของท่านมาปรากฏอยู่ในอายตนนิพพานประทับเข้านิโรธสงบตลอดกัน

...ปฏิบัติภาวนาตามแนวนี้... ...ในเบื้องต้นเป็นสมถะ เบื้องกลางการมีสติพิจารณากายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรม เป็นทั้งสมถะและวิปัสสนา แต่เป็นเพียงอนุวิปัสสนา เมื่อถึงธรรมกายแล้วพิจารณาถึงอริยสัจ ๔ และถ้ามรรคจิตเจริญขึ้น ปหานสัญโญชน์เครื่องร้อยรัดให้ติดอยู่กับโลกได้ ตอนนี้เป็นโลกุตตรวิปัสสนา และการเจริญภาวนาในช่วงนี้มีสภาวะที่เป็นทั้งสมถะและวิปัสสนากัมมัฏฐานคู่กัน มีนิโรธเป็นโคจร...

หมด มีทั้งประจักษ์พยานที่เข้าไปรู้ ไปเห็น ไปสัมผัสได้ และก็มีทั้งที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำได้แสดงไว้นานแล้ว เพราะฉะนั้นพระคุณเจ้ารูปใดที่สนใจจะปฏิบัติไปในแนวนี้ โปรดศึกษาปฏิบัติได้ และแม้ที่**สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ก็ยังมีอบรมอยู่ ตั้งแต่วันที่ ๑ – ๑๕ ธันวาคมนี้ เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล

นี้เป็นเรื่องราวของการเจริญภาวนาตามแบบ **"สัมมา อะระหัง"** ซึ่งมาดูในตอนท้ายนี้แล้วจะพบว่า เป็น **"วิปัสสนาและสมถะคู่กัน"** คู่กันด้วยความมีนิโรธเป็นโคจร ดับหยาบไปหาละเอียดพิจารณาสภาวธรรมอยู่ตลอดเวลาโดยนัยอย่างนี้ เพราะฉะนั้นถ้ามีผู้สงสัยว่า **ปฏิบัติภาวนาตามแนวนี้เป็นสมถะหรือวิปัสสนากัมมัฏฐาน?** ก็ขอกราบเรียนสรุปไว้ว่า **ในเบื้องต้นเป็นสมถะ เบื้องกลางการมีสติพิจารณากายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรม เป็นทั้งสมถะและวิปัสสนา แต่เป็นเพียงอนุวิปัสสนา เมื่อถึงธรรมกายแล้วพิจารณาถึงอริยสัจ ๔ และถ้ามรรคจิตเจริญขึ้น ปหานสัญโญชน์เครื่องร้อยรัดให้ติดอยู่กับโลกได้ ตอนนี้เป็นโลกุตตรวิปัสสนา และการเจริญภาวนาในช่วงนี้มีสภาวะที่เป็นทั้งสมถะและวิปัสสนากัมมัฏฐานคู่กัน มีนิโรธเป็นโคจร** อันนี้ก็มีอยู่ในพระไตรปิฎกที่พระคุณเจ้าย่อมทราบดีทุกท่าน

วันนี้เกล้ากระผมขอโอกาสกราบถวายคำบรรยายธรรมะมาเป็นเวลา ๑ ชั่วโมงพอดี กราบขออภัยถ้าท่านผู้ใดจะเมื่อยขบ แต่ก็คิดว่าพระคุณเจ้าทุกท่านได้ยินได้ฟังว่าปฏิบัติภาวนาตามแนวนี้เป็นอย่างไร ก็พอจะเข้าใจเป็นแนวทางได้ และเกล้ากระผมขอถือโอกาสตอนสุดท้ายนี้ตั้งสัตยาธิษฐาน ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและบุญศักดิ์สิทธิ์ บารมี รัศมี กำลังฤทธิ์ อำนาจสิทธิเฉียบขาด แห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย ต้นธาตุต้นธรรมทั้งหลาย

พระปัจเจกพุทธเจ้า พระอรหันตขีณาสพเจ้าทั้งหลาย และของบูรพาจารย์ทั้งหลาย มีพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำและพระเดชพระคุณหลวงพ่อ ผู้เป็นบูรพาจารย์ทั้งหลายทุกท่าน ขอได้โปรดมาดลบันดาลอภิบาลคุ้มครององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ผู้เป็นองค์อัครศาสนูปถัมภก สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ ขอได้ทรงโปรดดลบันดาลให้พระองค์ท่านจงทรงปราศจากความทุกข์ ความโศก และโรคภัยทั้งปวง ทรงมีพระชนมายุยิ่งยืนนาน ทรงพระเกษมสำราญในทุกที่และทุกเมื่อ ทรงสถิตย์ถาวรในศิริราชสมบัติเป็นร่มโพธิ์ทองปกเกล้าปกกระหม่อม แด่พสกนิกรทั้งหลายทั้งปวงโดยทั่วหน้ากัน และแด่ชาวต่างประเทศที่มาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร ให้อยู่ด้วยกันด้วยความร่มเย็นเป็นสุข สันติสุขและร่มเย็น และขอกุศลผลบุญทั้งหลายที่เกล้ากระผมได้บรรยายธรรมในวันนี้ จงเป็นพลวปัจจัยดลบันดาลให้พระคุณเจ้าทุกท่าน ผู้รับฟังธรรมนี้ทุกท่าน คุณครูอุปัชฌาย์อาจารย์ คุณบิดามารดา และเพื่อนสหธรรมิกร่วมชาติ ร่วมประเทศ ร่วมโลกทั้งหลาย ทั้งมนุษย์และอมนุษย์ ขอจงปราศจากความทุกข์ ความโศก โรค ภัยทั้งปวง ขอจงเจริญรุ่งเรืองในบวรพุทธศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขอจงมีความสุข สมบูรณ์บริบูรณ์ ด้วยมนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ นิพพานสมบัติ มี มรรค ๔ ผล ๔ และนิพพาน ๑ โดยสัมมาทิฏฐิแต่ส่วนเดียวโดยถ้วนทั่วหน้ากันทุกท่าน ทุกคน เทอญ.

ถอดเทปโดย ผศ.เบญจา ตระกูลบุญ
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยามหิดล

■■■■

ศาสนิก กับ ศาสนา

โดย วิมังสา

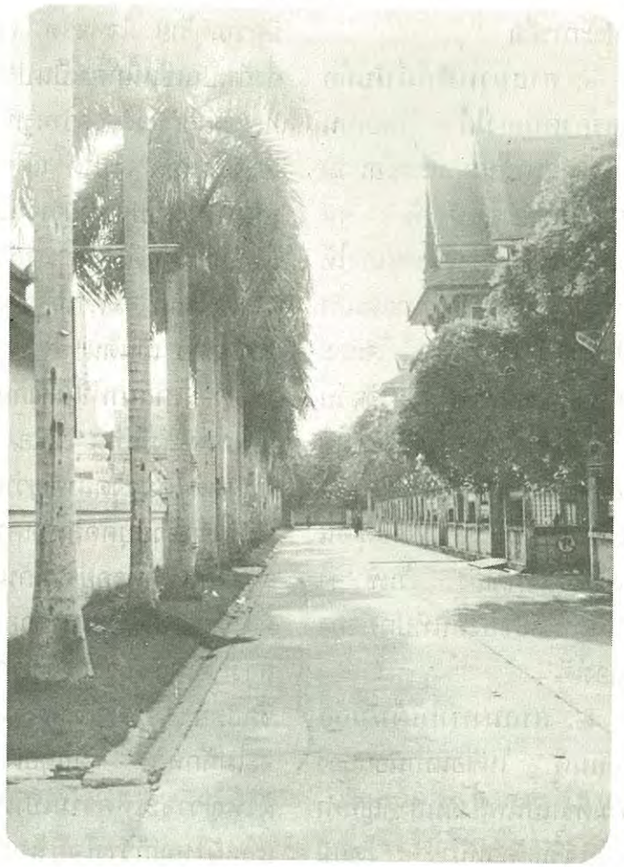

ในกระบวนการอยู่ร่วมกันของสังคมมนุษย์ นับแต่ยุคก่อนๆ มาจนถึงปัจจุบันสมัย ทำให้เห็นได้ง่ายและชัดเจนว่า การปกครองคนนั้นเป็นเรื่องที่ยุ่งยากที่สุดและมีปัญหามากที่สุด จนกระทั่งบางรายถึงกับปฏิญาณไว้เลยว่าจะไม่ดูดำดูดีกับใครอีกแล้ว ปะเหมาะคราวเมื่ออารมณ์ฉุนสุดขีด ก็อาจถึงกับเอ่ยปากว่า **"ฉันมันทำคุณกับใครไม่ขึ้น สู้เลี้ยงสุนัขไม่ได้ อย่างน้อยมันก็รู้จักซื่อสัตย์กับเจ้าของ"**

ยิ่งข่าวสารทางหน้าหนังสือพิมพ์ที่ลงข่าวกันไม่นานมานี้ ยิ่งแสดงให้เห็นถึงปัญหาของความริบหรี่ทางด้านการปกครอง ความปรองดองกันในการที่อยู่ร่วมกัน เพื่อสรรสร้างความเจริญแก่สังคมนั้น กำลังเสื่อมลงทุกที เช่นการที่นักการเมืองทั้งพรรคฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาลต่างก็มีเรื่องยุ่งๆ วุ่นวาย จนไม่สามารถจับมือมองหน้ากันได้สนิทเช่นดังก่อน แม้นจะเป็นคนสังกัดร่วมพรรคเดียวกันก็ตามเถอะ คงมีแต่ความหวาดระแวง ความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกันที่ลอยอบอวลอยู่ในบรรยากาศของพวกท่านผู้มีเกียรตินั้น สิ่งเหล่านี้นักการศาสนามักจะเรียกว่าเป็นผลของการห่างศาสนาห่างศีลธรรม ดังที่ **พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์** อดีตอธิบดีกรมการศาสนา ได้เคยเขียนไว้ในเรื่อง **"ผลแห่งการนับถือศาสนา"** ซึ่งมีบางตอนกล่าวไว้

เป็นหลักสำคัญสรุปได้ว่า การนับถือศาสนาอย่างถูกต้องนั้น ย่อมมีผลดีแก่ส่วนรวมถึง ๓ ประการคือ

๑. ศาสนาทำให้ผู้นับถือปกครองตนเองได้ โดยท่านเน้นว่าศาสนานั้นสอนและอบรมให้คนปกครองตนเองได้ จนเกิดความรู้สึกเร่งรัดตนเองให้ทำแต่ความดี แต่ถ้าหากตนทำผิดขึ้น ก็จะเกิดความเสียใจและวินิจฉัยโทษตนเองได้ รู้จักรับความผิดชอบ ความประพฤติของตน เต็มใจละเว้นความชั่วทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น นั่นคือ "ทำดีเอง เว้นชั่วเอง เป็นลักษณะของคนที่ปกครองตนเองได้"

๒. ศาสนาทำให้ผู้นับถือเป็นคนดี ในข้อนี้ท่านยกย่องความดีว่าเป็นพลังอันสำคัญที่ทำให้คนเจริญก้าวหน้า โดยมีความสุขความเจริญ คู่กันกับความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิต ท่านยังได้ชี้ให้เห็นอีกว่า ปกติกำลังของคนนั้นมีอยู่ ๒ อย่าง คือ กำลังความรู้หนึ่ง และกำลังความดีหนึ่ง จะขาดเสียส่วนใดส่วนหนึ่งย่อมไม่เจริญ เพราะลำพังเพียงมีความรู้เลิศไปอย่างเดียว ก็อาจจะฉลาดล้ำแต่อาจมีความดุร้าย ใจทุจริต ไร้สัตย์ ซึ่งถ้าเป็นเช่นนี้ก็คงเป็นประเภทที่เขาเรียกกันว่า "ความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด" ไปได้ แต่ศาสนาสามารถปรับปรุงกายวาจาและใจให้คนเป็นคนดีได้ โดยมีความเมตตากรุณา มีความสุจริต มีความสัตย์ เป็นต้น

๓. ศาสนาทำให้สังคมดีขึ้น ประการหลังนี้ท่าน พ.อ. ปิ่น มุทุกันต์ ได้มุ่งจุดสำคัญว่าสังคมจะดีได้ก็ด้วยบุคคลเกิดความไว้วางใจกัน การอยู่ร่วมกันจึงจะมีสันติสุข ท่านยกตัวอย่างว่า สามีไว้วางใจภรรยาว่าจะซื่อสัตย์ มิตรไว้วางใจมิตรว่าจะไม่หักหลัง ผู้น้อยไว้วางใจผู้ใหญ่ว่าจะให้ความเป็นธรรม และผู้ใหญ่ก็วางใจผู้น้อยว่าจะไม่ทรยศ สังคมย่อมตั้งอยู่ได้โดยสงบสุข ในตอนท้ายๆบท ท่านย้ำอีกว่า ความไว้วางใจนั้นไม่มีที่ซื้อไม่มีที่ขาย ไม่มีทางอื่นจะเกิดขึ้นได้ มีทางเดียวที่จะมีมาได้คือ **จากหลักธรรมของศาสนาเพราะศาสนาได้กล่อมเกลาจิตใจของผู้นับถือให้รู้จักความสำคัญ และเคารพในสิทธิมนุษย์ด้วยกัน**

แต่สำหรับผู้อ่านอาจจะเห็นว่า ในสมัยนี้คนบางคนบางกลุ่มได้พยายามแสดงว่าตนเองมีความเกี่ยวข้องอยู่กับศาสนา แต่ว่าเพียงศีลห้าก็ยังรักษาไว้ไม่ได้ก็มี บ้างก็อ้างตนเป็นผู้ใกล้ชิดเข้าถึงพระอาจารย์รูปนั้นรูปนี้ยิ่งกว่าผู้ใดทั้งหมด ถึงกับเที่ยวชักจูงใครๆให้ศรัทธาและสนับสนุนแต่เฉพาะวัดเฉพาะสำนักที่ตนเกี่ยวข้อง หากผู้ใดเกิดไปศรัทธาสำนักอื่น ไปสนับสนุนพระอาจารย์รูปอื่น เมื่อรู้เข้าคนพวกนี้ก็พากันเดือดร้อนโกรธเคืองเป็นฟืนเป็นไฟ

อย่างนี้จะให้เราเข้าใจว่าคนเหล่านี้ยังมิได้รับการกล่อมเกลาจากศาสนา จนเห็นความสำคัญและรู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่นอย่างเช่นที่ว่าหรือเขาอาจจะเป็นเพียงเข้าถึงลัทธินิยม เพียงลัทธิใดลัทธิหนึ่งเท่านั้นกระมัง ? ?

■■■■■

มิติเร้น

โดย **ณรงค์ ภักตร์เจริญ**

เสียงเครื่องยนต์เรือติดท้ายครางกระหึ่มมาจากทางหัวสวน รู้สึกว่าเสียงกำลังใกล้เข้ามา ข้าพเจ้าหันไปดู พลันต้องอ้าปากค้างเรือยนต์เร็วเก่าๆ แบบเครื่องติดท้ายพุ่งผ่านหน้าไปด้วยความเร็วเฉียดร่างข้าพเจ้าไปเพียงศอกเศษๆ **ถ้าข้าพเจ้าลอยคออยู่ในแม่น้ำลำคลองคงจะไม่ใช่เรื่องประหลาด แต่ทว่าขณะนั้นยืนอยู่บนคันสวน ทั่วบริเวณไม่มีน้ำแม้แต่หยดเดียว** ภาพเรือวิ่งลอยมาเหนือพื้นดินส่งเสียงดังสนั่น พอสุดคันสวนก็พลันหายวับไปต่อหน้าต่อตา ที่น่า

ตระหนกยิ่งกว่านั้น คือ ผู้ที่นั่งขับมาเป็นบุรุษร่างใหญ่ไม่ใส่เสื้อ กล้ามเนื้อเป็นมัดๆ แต่ปราศจากหัว มีเพียงสิ่งที่มองดูคล้ายปลายของดาบ หรือหอกโผล่ขึ้นมายาวประมาณหนึ่งคืบ ข้าพเจ้ายืนตะลึงอยู่ครู่หนึ่ง ไม่แน่ใจว่าตาฝาดไปเองหรือเปล่า แต่เนื่องจากเป็นเวลาประมาณเที่ยงวัน แม้ว่าบริเวณนั้นจะเป็นสวนมะม่วงต้นใหญ่ๆ ที่ใบปรกครึ้มพอสมควร แต่มีแสงสว่างเพียงพอที่มองเห็นได้ชัดเจนมาก สิ่งที่เห็นมีทั้งภาพทั้งเสียง และยังมีพยานสำคัญที่ร่วมอยู่ในเหตุการณ์ครั้งนี้คือ เจ้าเขียว ผู้ซื่อสัตย์ ซึ่งติดตามข้าพเจ้าไปทุกหนทุกแห่ง ขนที่คอและหลังเจ้าเขียวพองเต็มที่ มันจ้องมองเรือประหลาดด้วยแววตาดุร้าย พร้อมกับไล่ตามเห่าไปจนถึงจุดที่เรือหายวับไป จากนั้นก็หันกลับวิ่งหางตกกลับเข้าบ้านไป ข้าพเจ้าจึงตัดสินใจด้วยความกล้าหาญ วิ่งตามเจ้าเขียวไปนั่งหอบแฮ่กๆ อยู่ที่เชิงบันได

เหตุการณ์ข้างต้นเกิดขึ้นเมื่อเกือบ ๓๐ ปีก่อนโน้น ตอนนั้นข้าพเจ้ายังเด็ก อาศัยอยู่กับคุณย่าที่บ้านในสวน บ้านและสวนนี้เป็นมรดกตกทอดกันต่อๆ มา เนื่องจากเป็นบ้านและที่ดินโบราณจึงมีเรื่องแปลกๆ เกิดขึ้นเสมอ ตั้งแต่รุ่น ปู่ ย่า ตา ยาย จนถึงปัจจุบัน เช่นมักจะมีชายแก่นุ่งขาวห่มขาวมาเข้าฝันบอกให้ไปขุดสมบัติหลายต่อหลายครั้ง โดยบอกว่าจะยกให้ บอกจุดที่จะขุดให้ชัดเจนว่ามีอะไรเป็นเครื่องสังเกต เมื่อไปดูจะเห็นตามที่ฝันทุกประการ ทว่าแต่ละครั้งแต่ละคนที่ฝันจะได้รับการบอกให้ไม่ซ้ำที่กัน และไม่

...แต่แล้วจู่ๆ คุณป้าซึ่งนั่งห้อยขาจากระเบียงลงมาบนชานเรือนหลังกลางก็สะดุ้งโหยง ร้องขึ้นด้วยความตกใจพร้อมกับชักขาขึ้นมานั่งกอดเข่า...

เคยมีใครได้สมบัติขึ้นมาจริงๆ สักคนเดียวมีอยู่ครั้งหนึ่งคุณย่าเล่าให้ฟังว่า เขามาบอกให้ไปดูที่ริมตลิ่งซึ่งเป็นบ่อน้ำ ให้มองจากศาลพระภูมิตรงลงไปถึงจุดที่ดินกับน้ำจรดกัน จะมีไหกระเทียมอยู่ใบหนึ่ง ในนั้นมีสมบัติอยู่ ให้เอาขึ้นมา คุณย่าไปตามที่ฝันปรากฏว่ามีอยู่จริง โดยไหจมดินอยู่ครึ่งใบ แต่ไม่กล้าลงไปหยิบ วันรุ่งขึ้นไปดูอีกคราวนี้ไม่มีอะไรเลย ดินตรงนั้นก็เรียบไม่มีรอยไหอยู่เลย มีอยู่ครั้งหนึ่งคุณอาผู้ชายคนหนึ่งของข้าพเจ้า ตื่นเช้าขึ้นมาก็คว้าชะแลงเดินดุ่มๆ เข้าไปในสวน สักพักใหญ่ๆ กลับออกมาปรากฏว่าทั้งตัวเต็มไปด้วยผื่นแดงคันคะเยอไปหมด สอบถามได้ความว่าไปขุดสมบัติมา เครื่องหมายสำหรับสังเกตชัดเจนถูกต้อง คือมียอดฝรั่งจากคันสวนตรงข้ามชี้มายังจุดที่ให้ขุดตามที่เขาบอก แต่พอเริ่มขุดก็เริ่มคัน ยิ่งขุดยิ่งคัน คันไปทั้งตัว พยายามกัดฟันขุดไปเรื่อยๆ หยุดเกาเป็นพักๆ จนในที่สุดทนไม่ไหวต้องเลิก นอกจากนี้ยังมีคนอื่นๆ อีก บางครั้งให้ขุดใต้บันได บางครั้งข้างรั้วบ้านหรือที่อื่นๆ แล้วแต่จะนึกสนุกขึ้นมา ยังดีที่ไม่ให้ลงไปขุดก้นบ่อน้ำซึ่งลึกขนาดสองคนยืนต่อกัน

นอกจากมาเข้าฝันบอกยกสมบัติให้แล้ว ยังมีประเภทหยอกล้อจับเนื้อต้องตัวก็มี เช่นมีอยู่คราวหนึ่ง คุณป้าซึ่งเคารพนับถือกันมาเยี่ยม เนื่องจากไม่ได้พบกันนานคุณย่าเลยชวนให้ค้างคุยกันสักคืน ปกติพอตกกลางคืนสมัยนั้นข้าพเจ้าจะต้องระวังนั่งไม่ให้ตรงร่องกระดาน โชคดีที่บ้านคุณย่ากระดานแผ่นใหญ่นั่งสบายมาก คืนนั้นนั่งจุดตะเกียงคุยกันจนดึก ข้าพเจ้าง่วงแสนง่วงแต่ไม่กล้าเข้าไปนอน ก็ในห้องซึ่งเป็นเรือนแบบทรงไทยน่ะมันมืดๆ ทึมๆ ดูไม่น่าไว้ใจ

แต่แล้วจู่ๆ คุณป้าซึ่งนั่งห้อยขาจากระเบียงลงมาบนชานเรือนหลังกลางก็สะดุ้งโหยง ร้องขึ้นด้วยความตกใจพร้อมกับชักขาขึ้นมานั่งกอดเข่า และพูดขึ้นว่า "ใครมาจับขาข้าแน่ะ" ขณะเดียวกันที่ลูกกรงไม้ตรงหัวระเบียงซึ่งมีผ้าเช็ดตัวพาดไว้ปรากฏคล้ายกับมีใครเอาไม้มากระทุ้งให้ผ้าตุงเข้ามาหลายครั้งติดๆ กัน ข้าพเจ้าตาสว่างหายง่วงเป็นปลิดทิ้งรู้สึกหนาวเย็นจนลุกชัน คุณอาผู้ชายคว้าตะเกียงอีกดวงหนึ่งวิ่งลงบันไดไปใต้ถุนเพื่อจะดูให้รู้แน่ แต่ก็ไม่พบอะไรทั้งๆ ที่เป็นใต้ถุนโล่งๆ ตะเกียงก็สว่างพอสมควรเพราะเป็นตะเกียงแบบครอบแก้ว เมื่อไม่พบอะไรก็จะเดินขึ้นบ้าน ปรากฏว่าตะเกียงเกิดดับ

ขึ้นมาเฉย ๆ คุณอาเลยตกใจทิ้งตะเกียงวิ่งขึ้นมานั่งขาสั่นหน้าตาเลิ่กลั่กทำเอาทุกคนขวัญเสียไปตาม ๆ กัน แต่หลังจากนั้นก็ไม่มีอะไรทุกอย่างเงียบสงบ เขาคงจะสนุกพอแล้วช่างขี้เล่นดีแท้ ถ้าตอนนั้นมีนิ้วมือโผล่ขึ้นมาตามร่องตรงที่ข้าพเจ้านั่งอยู่ละก็เอาไม่ถูกเหมือนกันว่าจะร้องเป็นภาษาอะไร

จากครอบครัวที่อยู่กันพร้อมหน้าพร้อมตา เมื่อกาลเวลาหมุนเวียนเปลี่ยนไป แต่ละคนได้แยกย้ายกันไปตามความจำเป็นและวิถีชีวิต บ้างแต่งงานไป บ้างต้องไปทำงานต่างถิ่น ส่วนข้าพเจ้าต้องเรียนหนังสือจึงทำให้บ้านคุณย่าคงเหลือกันสองคน คือคุณย่ากับคุณอาผู้หญิง ในช่วงโรงเรียนปิดเทอมข้าพเจ้าจะไปอยู่ที่บ้านคุณย่าเป็นประจำ ไม่มีที่ไหนจะมีความสุขเท่าบ้านคุณย่า แม้ว่ากลางคืนจะดูน่ากลัว เวลาผ่านไปอีกหลายปี ข้าพเจ้าทำงานเลี้ยงตัวเองได้แล้ว และเมื่อไรก็ตามถ้ามีเวลาจะต้องไปเยี่ยมคุณย่าเสมอ และแล้วในที่สุดเวลาแห่งการพลัดพรากก็มาถึง คุณย่าได้จากโลกนี้ไปตามอายุขัยของท่าน หลังงานศพผ่านไป บ้านที่เงียบอยู่แล้วยิ่งเงียบขึ้นไปอีก เนื่องจากตอนนี้เหลือเพียงคุณอาผู้หญิงคนเดียวดูแลบ้าน คุณอาคงเหงามากทีเดียวในระยะแรก เวลานอนจะจุดตะเกียงไว้ดวงหนึ่งตรงที่ที่คุณย่าเคยนอน ซึ่งเป็นระเบียงของเรือนอีกหลังหนึ่งสามารถเดินถึงกันได้ แล้วเหตุการณ์ที่ชวนขนพองสยองเกล้าก็เกิดขึ้น คุณอาได้เล่าให้ฟังเมื่อข้าพเจ้าไปเยี่ยมท่านในวันหนึ่ง คุณอาเล่าว่าเห็นคุณย่าบ่อย ๆ ในตอนดึก ๆ บางคืนมาหรี่ตะเกียงลง บางครั้งก็ดับเสียเลย (คงจะกลัวเปลืองน้ำมัน) มีหลายครั้งมานั่งตำหมากตรงที่ที่เคยนั่งประจำ คือโคนเสาด้านปลายเท้าของที่นอนคุณย่าเอง ซึ่งครกหินและชุดหมากพลูยังคงวางไว้ที่เดิมที่เคยอยู่ หมากกับคุณย่าคือของคู่กัน คุณอาบอกว่ามองเห็นแต่ด้านหลัง คือนั่งหันหลังให้ แล้วก็ตำเสียงดังเหมือนปกติแต่ไม่ได้พูดอะไรกัน คุณอาก็กลัวเหมือนกันนอนคลุมโปงไปเลย ปีนั้นเป็นปีที่น้ำท่วมมาก บางคืนคุณย่ามาช่วยวิดน้ำเรือซึ่งจอดอยู่ที่บันไดให้ด้วย เสียง

...บางคืนคุณย่ามาช่วยวิดน้ำเรือซึ่งจอดอยู่ที่บันไดให้ด้วย เสียงวิดน้ำเรือด้วยกะลามะพร้าวดัง กร๊อกซ่า! กร๊อกซ่า!...

วิดน้ำเรือด้วยกะลามะพร้าวดัง กร๊อกซ่า! กร๊อกซ่า!... เป็นจังหวะ ๆ สักพักก็จะเงียบไป เรื่องการปรากฏตัวของคุณย่านี้ต่อมามีผู้ร่วมรับรู้ในเหตุการณ์ด้วยคือ คุณอาผู้ชายคนเล็กซึ่งแต่งงานและแยกครอบครัวไปได้ส่งคุณยายคนหนึ่งซึ่งเป็นญาติข้างภรรยามาอยู่เป็นเพื่อน คุณย่าก็ยังคงมาให้เห็นตามปกติ มีอยู่คืนหนึ่งได้ยินเสียงวิดน้ำเรือเหมือนดังที่เคยได้ยินบ่อย ๆ แต่คราวนี้นานกว่าปกติ คุณยายได้ตะโกนลงไปว่า **"พอทีเหอะ ดึกดื่นแล้ว"** ปรากฏว่าคุณย่าหยุดวิดแต่โดยดี แล้วเดินขึ้นจากเรือหายไปในความมืด หลังจากนั้นไม่นานคุณยายคนนั้นได้ขอกลับไปบ้านและไม่กลับมาอีกเลย เหตุการณ์ดำเนินไปตามปกติ การปรากฏตัวของคุณย่าค่อย ๆ ห่างขึ้น ๆ จนคุณอาคิดว่าคงจะไปแล้ว เนื่องจากได้ทำบุญ ใส่บาตร ถวายสังฆทาน อุทิศส่วนกุศลให้ทุกวันพระ แต่แล้วจู่ ๆ เหตุการณ์ระทึกขวัญที่สุดในชีวิตของคุณอาได้เกิดขึ้นในคืนหนึ่ง คืนนั้นไม่ทราบว่าคุณอาคิดอย่างไร ได้หอบเสื่อ มุ้ง หมอนออกไปนอนใกล้กับที่ที่คุณย่าเคยนอน อาจเป็นด้วยในห้องนอนร้อนอบอ้าวประกอบกับบริเวณนั้นป็นทางลมพัดผ่านเย็นสบาย เนื่องจากฝาด้านนั้นเป็นลูกกรงไม้ครึ่งหนึ่ง แสงจันทร์ในคืนเดือนหงายเต็มดวงสาดส่องลงมาเป็นนวลใย เสียงนกที่ออกหากินกลางคืนร้องดังแว่วมาจากท้ายสวน ดูเหมือนจะร้องรับกันเป็นทอด ๆ ใกล้เข้ามา ทำให้บรรยากาศวังเวงชอบกล ขณะที่คุณอากำลังเคลิ้ม ๆ ใกล้หลับอยู่นั้นพลันหูได้ยินเสียงเด็กสองคนแข่งกันวิ่งขึ้นบันไดมา ทั้ง ๆ ที่ประตูหัวบันไดปิดอยู่ ลักษณะเป็นเด็กผู้ชายทั้งคู่ แต่ผิวดำมาก ดำเหมือนถ่าน ทั้งคู่วิ่งอ้อมปลายเท้าคุณอาเข้ามาทางข้างมุ้งด้านซ้ายมือ ขณะนั้นคุณอานอนในท่านอนหงายมือวางข้างตัวทั้งสองข้าง เสียงเด็กทั้งสองพูดว่า "แม่!...หนูจะกินนม...หนูจะกินนม" คุณอาพยายามจะหันหน้าไปดูแต่ไม่อาจหันได้ รู้สึกว่าแข็งไปทั้งตัว ขยับเขยื้อนไม่ได้เลย ทำได้เพียงชำเลืองด้วยหางตา แต่แล้วก็ต้องตกใจแทบสิ้นสติ เพราะภาพที่เห็นคือ **มีผู้หญิงคนหนึ่งนอนอยู่ข้างมุ้งนั่นเอง ใส่เสื้อไม่มีแขน แบบคอกว้าง ผมสยายคลุมหน้าเลยลงมาถึงไหล่เห็นใบหน้าไม่ถนัด** ส่วนเด็กทั้งสองนั้นเข้ากินนมหญิงคนนั้นคนละข้าง พร้อมกับหยอกล้อ ผลักกันไปแหย่กันมา หัวเราะกันคิกคักเป็นที่สนุกสนาน เด็กคนที่อยู่ติดกับมุ้งแกว่งไกวขวาเล่นตลอดเวลา ขากระทบมุ้งยวบยาบจนหูมุ้งแทบขาด สักพักหนึ่งทั้งสามแม่ลูกได้พากันหายไปเฉย ๆ คุณอาเล่าว่าตอนนั้นแทบขาดใจเพราะความกลัว ไม่เคยกลัวอะไรเท่าครั้งนี้เลย ได้แต่นอนตัวแข็ง หายใจขัด คอแห้งผาก หลังชุ่มไปด้วยเหงื่อ ใจสั่นแทบหยุดเต้น เหตุการณ์สยองขวัญครั้งนี้ คุณอาบอกว่าคงจะไม่ใช่คุณย่าแน่ ๆ แต่จะเป็นใครมาจากไหนไม่อาจรู้ได้

ทั้งหมดนี้เป็นเพียงบางส่วนของประสบการณ์ เกี่ยวกับภูติผีวิญญาณทั้งที่พบด้วยตนเองและผู้ใกล้ชิดที่เชื่อถือได้ ทำให้ข้าพเจ้าต้องแอบยิ้มคนเดียวเสมอ เมื่อมีผู้ที่ไม่เชื่อกล่าววิจารณ์เรื่องเหล่านี้อย่างรุนแรงว่าเป็นเรื่อง งมงายไร้สาระ ไร้เหตุผล หรือไม่ก็ว่าตาฝาด ประสาทหลอนไปเอง คิดกลัวไปเองจนจิตสร้างภาพขึ้นมาหลอกตัวเอง เป็นต้น บางครั้งมีข่าวว่ามีผู้คนพบเห็นปรากฏการณ์ทางวิญญาณพร้อมกันหลาย ๆ คน บรรดาผู้รู้ทั้งหลายก็หาว่าเป็นอุปาทานหมู่ไปซะอีก นอกจากนั้นในปัจจุบันมีท่านผู้ทรงภูมิรู้ด้านธรรมบางท่าน แสดงปาฐกถา

...ถ้าท่านมีญาณทัศนะดี ๆ จะสามารถ รู้ เห็น ความเป็นไปในภพภูมิต่าง ๆ แม้พระนิพพานก็สามารถเข้าถึง รู้ เห็น และเป็นได้

หรือบรรยายธรรมเป็นทำนองปฏิเสธอย่างเด็ดขาดเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องดังกล่าว ซึ่งในความเห็นของข้าพเจ้า ไม่จำเป็นเลยที่จะต้องไปปฏิเสธในสิ่งที่มีอยู่จริง ว่าไม่มีจริง แม้ว่าเรื่องเหล่านี้ไม่ใช่สาระสำคัญที่นักปฏิบัติผู้มุ่งสู่ความหลุดพ้นจะพึงศึกษาค้นคว้าก็ตาม ก็ในเมื่อพระพุทธองค์ยังไม่ทรงปฏิเสธในพระไตรปิฎกยังมีกล่าวถึงเปรต แล้วเหตุไฉนจะข้ามเรื่องนี้ไปเสียง่าย ๆ ความจริงแล้ว

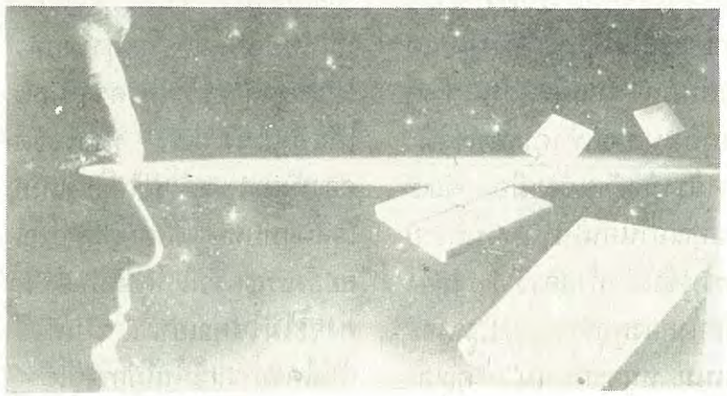

บรรดาภูติผีวิญญาณต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งวิญญาณพเนจร วิญญาณที่สิงสถิตอยู่กับสิ่งของ หรือสถานที่ต่าง ๆ เปรต อสูรกาย รวมทั้งสัตว์นรก ซึ่งเป็นกายละเอียดปกติ มองด้วยตาเนื้อไม่เห็นนั้น แต่ละตนมีความทุกข์ทรมานมากน้อยต่างกันตามภพภูมิที่เป็นอยู่ ซึ่งล้วนน่าสงสารทั้งสิ้น เขาเหล่านั้นรอรับความช่วยเหลืออนุเคราะห์จากพวกเราชาวมนุษย์อยู่เสมอ แต่ทว่าผู้ที่พบเห็นมักเกิดความกลัวขนพองสยองเกล้ากันเสียเป็นส่วนมาก อาจจะมีบางตนที่จิตมืดบอดหยาบกระด้าง มิจฉาทิฐิแรงกล้าประเภทบอกบุญไม่รับเท่านั้น ที่มักอาละวาดหลอกหลอนมนุษย์ให้ตกใจกลัวจนบางครั้งเป็นอันตรายถึงชีวิต หนำซ้ำยังจะเอาไปเป็นพรรคพวกเสียอีก

จากการที่ข้าพเจ้าได้เข้ามาศึกษาและปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกายโดยเฉพาะที่วัดสระเกศฯ ทำให้รู้ว่าวิชชาธรรมกายนั้นคมกล้าและแรงมาก สามารถช่วยสัตว์โลกเหล่านี้ได้โดยไม่มีประมาณ การวิจัยค้นคว้าเกี่ยวกับจิตและมีชีวิตหลังความตาย ซึ่งชาวตะวันตกกำลังขมักเขม้นทดลองด้วยเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์อยู่ในปัจจุบันนี้ ข้าพเจ้าคิดว่าไม่มีวันหาคำตอบที่สมบูรณ์ได้ เหมือนกับที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำท่านได้ค้นพบด้วยตัวท่านเอง ผู้ที่สนใจไม่จำเป็นต้องไปศึกษาตามฝรั่ง วิชชาธรรมกายให้คำตอบท่านได้ ถ้าท่านมีญาณทัศนะดี ๆ จะสามารถรู้ เห็น ความเป็นไปในภพภูมิต่าง ๆ แม้พระนิพพานก็สามารถเข้าถึง รู้ เห็น และเป็นได้ ถึงจะเป็นการชั่วคราว แต่ถ้าทำบ่อย ๆ สม่ำเสมอจิตจะประณีตขึ้น ธาตุธรรมสะอาดขึ้นเรื่อย ๆ จิตจรดศูนย์อยู่กับพระนิพพานนานขึ้น ๆ โอกาสที่จะหลุดพ้นจากอาสวะกิเลสทั้งหลายอย่างสิ้นเชิงที่เรียกว่าเป็น **สมุทเฉทปหาน** ย่อมมีได้ เป็นได้แน่นอน

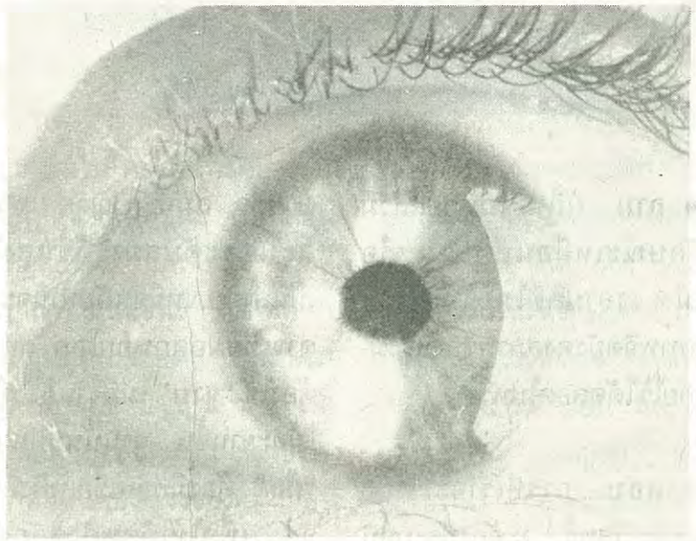

สำหรับขั้นตอนของวิชชาธรรมกายขั้นสูงนั้น ยังมีที่สูงยิ่ง ๆ ขึ้นไปอีก จนอาจพูดได้ว่าไม่มีสิ้นสุด วิชชาตรวจภพตรวจจักรวาลเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้นเอง ฉะนั้นผู้ที่สนใจเรื่องภูติผีวิญญาณจะได้กำไรมหาศาล และเมื่อได้รู้ได้เป็นแล้วจะหมดความสงสัย จะได้เลิกโต้เถียงกัน เพราะการโต้เถียงมีแต่ทำให้กิเลสฟูขึ้น มีความคิดที่จะเอาชนะกันด้วยชั้นเชิงการพูด ด้วยเหตุผลสารพัดที่จะยกขึ้นมาอ้างเพื่อลบล้างกัน ซึ่งไม่ใช่วิสัยของผู้ที่มุ่งหวังพระนิพพานฝ่ายสัมมาทิฐิเป็นที่ตั้งจะพึงกระทำ

"ผู้รู้ธรรมชอบเอาชนะผู้อื่น แต่ผู้มีธรรมชอบเอาชนะตัวเอง"

ตอบปัญหาธรรม

ตอบโดย **พระอาจารย์เสริมชัย ชยมงฺคโล**

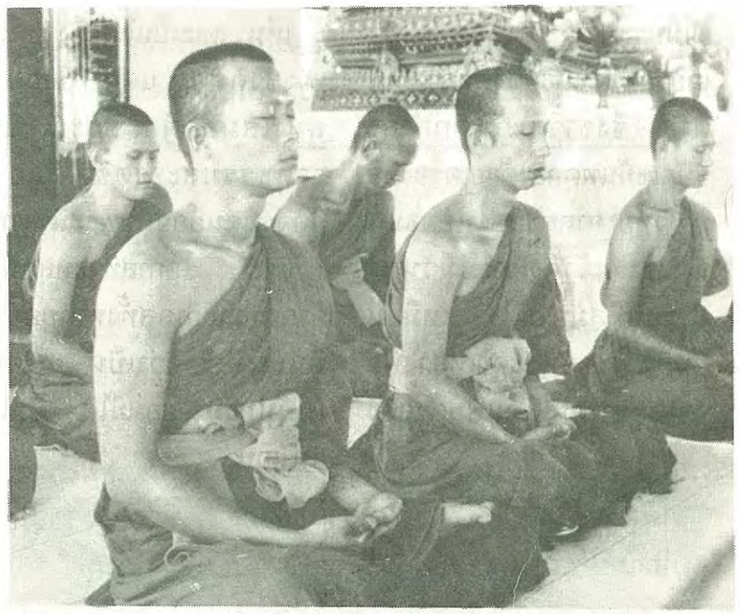

● **ถาม** ผู้ถึงธรรมกายแล้วมีลักษณะเหมือนเข้าฌานหรือไม่ ? เวลาปกติไม่ได้นั่งสมาธิ สภาพจิตยังคงสภาพของธรรมกายไว้ได้ตลอดไปหรือ ?

● **ตอบ** การที่เราจะเข้าถึงความบริสุทธิ์ จะต้องประกอบด้วยศีล สมาธิ ปัญญา เพราะฉะนั้นระดับสมาธิก็ขึ้นสูงไปเป็นลำดับ เหมือนกับท่านจะส่งดาวเทียมออกนอกโลก ท่านต้องใช้ **"ฐาน"** ไม่มีฐานยิงไม่ได้ ไม่ทะยานขึ้น ฐานนั้นอุปมาดัง **"ศีล"** ต้องมีท่อนเชื้อเพลิงที่จะจุด เพื่อให้เกิดพลังผลักดัน

เพื่อจะผลักดันจรวดให้พ้นออกนอกโลก อาจจะ ๒-๓ ท่อน แล้วแต่พลังของเชื้อเพลิงนั้น นี้อุปมาดัง **"สมาธิ"** และส่วนตัว **"ปัญญา"** จะเกิดขึ้นก็อุปมาดังว่า เมื่อพ้นแนวดึงดูดของโลกตัวจรวดจะหลุดเหลือแต่ตัวดาวเทียม เหมือนกับว่า **"สมาธิ"** ส่งให้เกิด และส่วนตัว **"ปัญญา"** จะเกิดขึ้นก็อุปมาดังว่า เมื่อพ้นแนวดึงดูดของโลกตัวจรวดจะหลุดเหลือแต่ตัวดาวเทียม เหมือนกับว่า **"สมาธิ"** ส่งให้เกิด **"ปัญญา"** ปัญญาส่งให้ดับกิเลสและเข้าถึงธรรมกาย อันเป็นธาตุล้วนธรรมล้วน เพราะฉะนั้นทั้งศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะก็จะเป็นไปโดยอัตโนมัติ เป็นขันธ์ ๕ มีศีลขันธ์ สมาธิขันธ์ ปัญญาขันธ์ วิมุตติขันธ์ วิมุตติญาณทัสสนะขันธ์ ตั้งแต่หยาบไปจนสุดละเอียด เป็นไปด้วยศีล สมาธิ ปัญญา ฯลฯ โดยตลอด เพราะฉะนั้น สมาธิต้องอาศัยเพื่อเป็นแรงขับดัน กล่าวคือเพื่อชำระกิเลสนิวรณ์ออกจากใจ เพื่อให้ใจหยุดนิ่ง เข้าถึงธาตุล้วนธรรมล้วน คือ **"ธรรมกาย"** ให้ถึงให้ได้เสียก่อน เมื่อถึงธรรมกายแล้วขึ้นอยู่ที่ธาตุธรรมของแต่ละคน คนที่ธาตุธรรมแก่กล้ามากขึ้นก็จะเห็นธรรมกายสว่างโพลงอยู่ได้มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ชำระกิเลสได้มาก **ยิ่งเข้าเขตความเป็นพระอริยบุคคล เพียงไรธรรมกายนั้นย่อมสว่างโพลงตลอดเวลาเพียงนั้น แม้จะเดิน จะยืน จะนอน จะลืมตา หลับตา ก็ย่อมจะเห็นอยู่**

เพราะฉะนั้นสมาธิเบื้องต้น จึงเป็นเสมือนพลังของจรวดที่จะผลักดันหัวจรวด ซึ่งมีดาวเทียมให้หลุดออกไปนอกแรงดึงดูดของโลก เมื่อพ้นแนวแรงดึงดูดของโลกแล้วก็จะลอยได้ พ้นโลกได้ เหมือนกับคนที่ก้าวข้ามโคตรปุถุชนได้แล้ว ธรรมกายจะสว่างโพลงตลอด จะยืน นอน นั่ง เดิน ทุกอิริยาบถ แต่ญาณ (ความเบิกบาน) ของธรรมกายจะไม่เท่ากัน ของพระโสดาบันนั้นประมาณ ๕ วา ขึ้นไป สกิทาคามี ๑๐ วาขึ้นไป อนาคามี ๑๕ วาขึ้นไป พระอรหัต ๒๐ วาขึ้นไป ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าก็ใหญ่โตขึ้นไปตามลำดับ ทีนี้แม้ผู้ที่จะเป็นโคตรภูบุคคลก็ดี หรืออาจจะก้าวเข้าสู่ความเป็นอริยบุคคลก็ดี ก็ย่อมเห็นธรรมกายยืน เดิน นั่ง นอน ก็เห็น หรือผู้ที่ธาตุธรรมแก่ ถึงแม้จะยังไม่ถึงแต่ใกล้ความเป็นพระอริยบุคคลก็ย่อมเห็นได้มากได้บ่อย เพราะฉะนั้นใครที่จรดใจอยู่ที่ศูนย์กลางกำเนิดธาตุธรรมเดิม ดับหยาบไปหาละเอียดได้เสมอ มากเพียงไรธาตุธรรมของท่านผู้นั้นก็แก่กล้ามากเพียงนั้น เมื่อเป็นเช่นนี้ เดิน ยืน นั่ง นอน ท่านก็จะเห็นอยู่ เรียกว่ามีนิพพานคือความสงบระงับจากกิเลสตัณหา อุปาทาน (ยึดติดในขันธ์ ๕) ในอารมณ์ แต่ว่าท่านจะถอนออกมาครึ่งหนึ่ง หรือกว่าครึ่งก็แล้วแต่ ถ้าอยู่ในธรรมกายที่ละเอียด ๆ ดับหยาบไปหาละเอียดใจจรดอยู่ที่สุดละเอียดอยู่เสมอ สติก็

ครบบริบูรณ์ยิ่งขึ้นตามส่วน ใจก็จะไม่ไปรับอารมณ์อื่นให้เกิดตัณหา อุปาทาน ได้มาก เพราะฉะนั้นเรื่องธรรมกายจึงเป็นที่เข้าใจว่า ถึงธรรมกายแล้วมีหยาบ-ละเอียด มีอ่อน มีแก่ตามธาตุธรรม ถ้าใครทำดับหยาบไปหาละเอียดได้เรื่อยตลอดเวลา จิตจรดที่ก้อนธาตุก้อนธรรมอยู่เรื่อยอย่างหลวงพ่อวัดปากน้ำฯ หลวงพ่อภาวนาฯ ท่านเล่าให้ฟังว่า หลวงพ่อวัดปากน้ำฯ จิตท่านจรดอยู่ที่สุดละเอียดในอายตนนิพพานเป็นตลอดเวลา อยู่ที่ธาตุล้วนธรรมล้วนที่สุดละเอียดของนิพพาน แม้ขณะพูดหลวงพ่อฯ ก็ทำวิชชาอยู่ เท่าที่อาตมาทราบหลวงพ่อภาวนาฯ ก็เป็นเช่นนั้นมาก จิตท่านในส่วนละเอียด บริสุทธิ์มาก เพราะฉะนั้นคำถามนี้คงจะเข้าใจ **ขึ้นอยู่ที่ธาตุธรรมของแต่ละบุคคล** บางคนอยู่ในระดับโคตรภูมาก ธาตุธรรมยังอ่อนอยู่ ก็ต้องทำ (ภาวนา) ต่อให้สุดละเอียดยิ่ง ๆ ขึ้นไป เพราะฉะนั้นพวกที่ธาตุธรรมอ่อนก็มักจะหลุด ๆ ติด ๆ ที่ธรรมกายซึ่งเป็นธาตุล้วนธรรมล้วนนั้นเห็น ๆ หาย ๆ ก็ต้องทำไปเรื่อย ๆ จนกว่าธาตุธรรมจะแก่กล้าแล้วจะเห็นและเป็นถี่ขึ้นจนถึงตลอดเวลาเอง พระคุณเจ้าคงจะเข้าใจได้ว่า ในสมัยพุทธกาลพอพระพุทธเจ้าท่านแสดงธรรมนิดเดียว ผู้ฟังส่งใจไปตามธรรมนั้น ก็บรรลุแล้ว นั่นแหละธาตุธรรมเขาแก่กล้ามาก

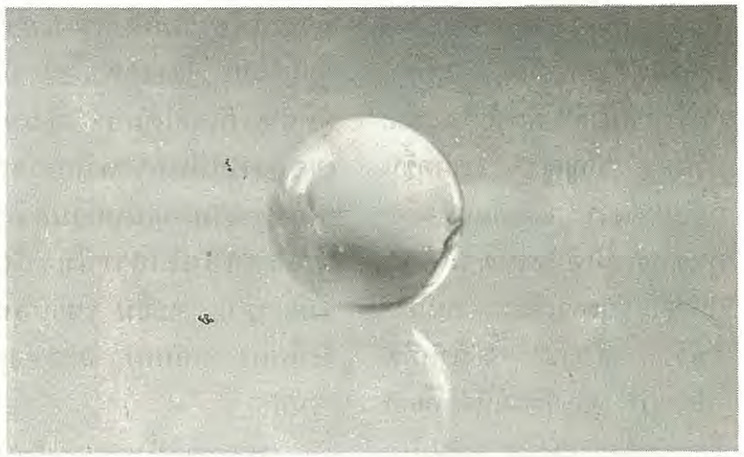

● **ถาม** การนำเอาลูกแก้วมาพิจารณาและเพ่งดู และแนะให้ทำตาม เป็นการสอนคนแบบสะกดจิตหรือไม่?

● **ตอบ** การสะกดจิต เป็นการใช้อุบายวิธีหรือเวทย์มนต์ประกอบอำนาจจิตของผู้สะกดจิตนั้นกล่อมใจผู้ที่ถูกสะกดให้เคลิบเคลิ้ม ขาดสติสัมปชัญญะ คือขาดความรู้สึกตัว แล้วตกอยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของผู้สะกดจิตนั้น เช่นให้เคลิ้มหลับไป แล้วปฏิบัติตามอำนาจจิตหรือตามคำสั่งของผู้สะกดจิตนั้นโดยไม่รู้สึกตัว หรืออาจจะเคลิบเคลิ้มหลับไปจนไม่ถึงรู้สึกเจ็บปวดแม้ขณะกำลังถูกผ่าตัดอยู่ เป็นต้น

แต่การแนะนำให้เพ่งพิจารณาดูลูกแก้วให้จำได้ แล้วให้รวมใจหยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายและให้ตรึกนึกถึงดวงที่ใส ให้

ใจอยู่ในกลางดวงที่ใส และให้บริกรรมภาวนา (นึกท่องในใจ) ว่า "สัมมาอะระหัง ๆ ๆ" เรื่อยไปจนกว่าใจจะหยุดนิ่ง เป็นสมาธิแน่วแน่มั่นคงตรงศูนย์กลางกายนั้น เป็นอุบายวิธีสงบใจ ในขั้นของการปฏิบัติสมถะกัมมัฏฐาน เพื่ออบรมใจให้สงบระงับจากกิเลสนิวรณ์ โดยให้ยกจิตขึ้นสู่อารมณ์วิตกวิจาร ตรึกตรองประคองนิมิตอันเป็นธรรมเครื่องกำจัดถีนะมิทธะ (ความง่วงเหงา ซึมเซา ไม่กระปรี้กระเปร่าแห่งจิต) มีอารมณ์ปิติ สุข เอกัคคตารมณ์ ธรรมเครื่องกำจัดพยาบาทและอุทธัจจะ กุกกุจจะนิวรณ์ (คือความหงุดหงิด ฟุ้งซ่านแห่งจิต) และกามฉันทะนิวรณ์ ได้เป็นอย่างดี

การยกอารมณ์ขึ้นสู่วิตกวิจาร ปิติ สุข เอกัคคตารมณ์ ธรรมเครื่องกำจัดกิเลสนิวรณ์ออกจากจิตใจนี้ เป็นการเจริญสมถภาวนาในระดับปฐมฌานอันเป็นเบื้องต้นของสัมมาสมาธิ ๑ ในอริยมรรคมีองค์ ๘ เพื่อการเจริญปัญญารู้แจ้งในสภาวะธรรม และให้พัฒนาต่อไปได้ถึงการเจริญปัญญารู้แจ้งในพระอริยสัจจ์ทั้ง ๔ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

และการแนะนำให้เพ่งดูดวงแก้วจนจำติดตา แล้วให้รวมใจไปหยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายพร้อมด้วยบริกรรมภาวนาเพื่อรวมใจให้หยุดนิ่งได้สนิทนั้น มิใช่อุบายวิธีกล่อมใจให้ผู้ปฏิบัติภาวนาเคลิบเคลิ้มหลับไปโดยขาดสติสัมปชัญญะ ไม่รู้สึกตัว แล้วให้ปฏิบัติอยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของผู้สอนแต่อย่างใด วิธีปฏิบัติและผลการปฏิบัติกลับเป็นตรงกันข้าม กล่าวคือ ผู้ปฏิบัติย่อมรู้สึกตัวมีสติสัมปชัญญะตลอดเวลา (ถ้าหลับไม่ใช่สมาธิ) ผู้สอนเพียงแต่แนะวิธีให้ผู้ฝึกปฏิบัติภาวนาที่ยังปฏิบัติไม่ได้ถึงดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายให้รู้และดำเนินไปตามวิธีที่ถูกต้องเหมาะสม อันเป็นอุบายวิธีสงบใจที่จะให้ได้ผลดีคือให้ใจหยุดนิ่งสนิทอยู่ในอารมณ์เดียวได้โดยง่ายและโดยมีสติสัมปชัญญะคือมีความรู้สึกตัวพร้อม —— ครูผู้แนะนำเป็นแต่เพียงชี้แนะแนวทางให้เท่านั้น แล้วปล่อยให้ผู้ปฏิบัติฝึกอบรมใจของตัวเอง ให้สงบเป็นสมาธิเอง

อนึ่ง แม้เมื่อปฏิบัติได้ถึงดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายแล้ว ครูผู้แนะนำก็ยังจะช่วยชี้แนะวิธีเจริญภาวนาอีกเป็นขั้น ๆ ไป เพื่อให้เห็น และ เข้าถึง กายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรมต่อ ๆ ไป จนถึงธรรมกาย เพื่อให้รู้เห็นสภาวะของธรรมชาติที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่งตามธรรมชาติที่เป็นจริง และให้รู้แจ้งในพระสัจจธรรมตามที่เป็นจริงเอง เพื่อละธรรมที่ควรละ เจริญธรรมที่ควรเจริญ และเพื่อความรู้เอง เห็นเอง เข้าถึง และเป็นธรรมชาติที่ควรเข้าถึงเองตามระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้ต่อไป

การแนะนำวิธีปฏิบัติภาวนาเป็นขั้น ๆ ไปดังที่กล่าวนี้ ช่วยให้ผู้ปฏิบัติฝึกปฏิบัติภาวนาได้ผลดีขึ้นมาก ถ้าไม่ได้รับคำแนะนำจากครูอาจารย์

ผู้ทรงคุณวุฒิและมีประสบการณ์มาดีพอสมควรแล้ว น้อยรายนักที่จะปฏิบัติได้ผลดีได้เองโดยที่ไม่ต้องมีใครแนะนำ ดูตัวอย่างง่าย ๆ ต่อไปนี้

๑) ให้ลองย้อนไปดูพฤติกรรมของสาธุชนพุทธบริษัทก่อน แต่จะมีการให้คำแนะนำอย่างนี้ว่า ในสมัยหรือระยะเวลานั้นมีผู้เข้ามาสนใจฝึกปฏิบัติภาวนาธรรมดี กี่มากน้อย เมื่อเทียบส่วนกับสาธุชนเข้ามาฝึกปฏิบัติธรรมกับครูผู้ให้คำแนะนำวิธีปฏิบัติภาวนาเป็นขั้นตอนตามหลักวิชาและด้วยประสบการณ์ของครูที่เคยมีประสบมาก่อน

๒) ให้สอบถามดูจากประสบการณ์ของผู้ปฏิบัติภาวนาธรรมตามแนวนี้ที่เขาปฏิบัติได้ผลดีพอสมควรถึงดีมากว่า ถ้าเขาไม่มีครูผู้ทรงคุณวุฒิผู้มีประสบการณ์มาดีแล้วให้คำแนะนำวิธีปฏิบัติ และวิธีแก้ปัญหาในธรรมปฏิบัติเป็นขั้น ๆ ไป เขาจะปฏิบัติภาวนาเจริญมาเพียงนี้หรือไม่ และว่าสำหรับผู้ที่ปฏิบัติภาวนาได้ผลดี โดยไม่อาศัยครูแนะนำมีกี่มากน้อย

เพราะว่าการปฏิบัติภาวนาที่จะให้ได้ผลดี ย่อมต้องอาศัยเหตุปัจจัยหลายประการเข้าช่วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเคล็ดลับวิธีปฏิบัติพระกัมมัฏฐานในแต่ละขั้นตอนให้ปฏิบัติไปถูกแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมตลอดทั้งวิธีแก้ปัญหาในธรรมปฏิบัติที่อาจเกิดขึ้นในแต่ละขั้นของการปฏิบัตินั้น ยังเป็นสิ่งจำเป็นแก่ผู้ที่รู้สึกตัวว่า "ยังเป็นผู้ศึกษาอยู่" แม้ผู้ตอบปัญหานี้ก็ยังต้องอาศัยแบบชี้แนะจากครูอาจารย์ผู้รู้กว่าอยู่

ถึงอย่างไรก็ตามแม้จะเป็นครูผู้แนะนำผู้อื่นก็ไม่พึงประมาทในธรรมทั้งหลาย ต้องสอบรู้ สอบญาณทัสสนะกับครูผู้ทรงคุณวุฒิสูงกว่า และแม้กับศิษย์ผู้ปฏิบัติธรรมได้ผลดีพอสมควรแล้ว เพื่อพิสูจน์การรู้ การเห็น และแนวทางปฏิบัติให้ถูกต้องและให้ได้ผลดียิ่ง ๆ ขึ้นไปอยู่เสมอ

แต่ส่วนว่าครูอาจารย์ใดจะมีสติปัญญาความสามารถที่จะให้คำแนะนำแก่ศิษย์ให้ปฏิบัติได้ผลดีมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับบุญ บารมี รัศมี กำลังฤทธิ์ ฯลฯ ที่อบรมสั่งสมมารวมเป็น "อนุสาสนีย์ปาฏิหาริย์" ของแต่ละท่านไม่เท่ากัน

ประการสุดท้าย ๓) แม้พระพุทธองค์จะได้ทรงแสดงหลักปฏิบัติไว้ ดังเช่น สมถภูมิ ๔๐ วิปัสสนาภูมิ ๖ ฯลฯ ก็ยังทรงต้องชี้แนะเพิ่มเติมแก่ผู้เข้ามาทูลถามปัญหา และผู้เข้ามาศึกษาอบรมประพฤติพรหมจรรย์ด้วย ตามความเหมาะสมแห่งอัธยาศัยและความแก่กล้าแห่งอินทรีย์ของแต่ละบุคคล แม้ถึงกระนั้นก็หาได้บรรลุมรรคผลเท่าเทียมกันทั้งหมดไม่ ดังมีความปรากฏอยู่ในพระสุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย อุปริปัณณาสก์ คณกโมคคัลลานสูตร ว่าด้วยการศึกษาและการปฏิบัติเป็นขั้นตอน ข้อ ๑๐๑-๑๐๓ มีความว่า

[๑๐๑] เมื่อพระผู้มีพระภาคตรัสแล้วอย่างนี้ พราหมณ์คณกะ โมคคัลลานะ ได้ทูลพระผู้มีพระภาคดังนี้ว่า สาวกของพระโคดมผู้เจริญ อันพระโคดมผู้เจริญโอวาทสั่งสอนอยู่อย่างนี้ ย่อมยินดีนิพพานอันมีความสำเร็จล่วงส่วน ทุกรูปทีเดียวหนอ หรือว่าบางพวกก็ไม่ยินดีฯ

พระพุทธเจ้า ดูกรพราหมณ์ สาวกของเรา อันเราโอวาทสั่งสอนอยู่อย่างนี้ บางพวกเพียงส่วนน้อย ยินดีนิพพานอันมีความสำเร็จล่วงส่วน บางพวกก็ไม่ยินดีฯ

พราหมณ์คณกะ ข้าแต่พระโคดมผู้เจริญ อะไรหนอแล เป็นเหตุ เป็นปัจจัย ในเมื่อนิพพานก็ยังดำรงอยู่ ทางให้ถึงนิพพานก็ยังดำรงอยู่ พระโคดมผู้เจริญ ผู้ชักชวนก็ยังดำรงอยู่ แต่ก็สาวกของพระโคดมผู้เจริญ อันพระโคดมผู้เจริญ โอวาทสั่งสอนอยู่อย่างนี้ บางพวกเพียงส่วนน้อย จึงยินดีนิพพานอันมีความสำเร็จล่วงส่วน บางพวกก็ไม่ยินดี ฯ

[๑๐๒] พระพุทธเจ้า **ดูกรพราหมณ์ ถ้าเช่นนั้น เราจักย้อนถามท่านในเรื่องนี้ ท่านชอบใจอย่างไร พึงพยากรณ์อย่างนั้น ดูกรพราหมณ์ ท่านจะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน ท่านชำนาญทางไปเมืองราชคฤห์มิใช่หรือฯ**

พราหมณ์คณกะ แน่นอน พระเจ้าข้าฯ

พระพุทธเจ้า ดูกรพราหมณ์ ท่านจะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน บุรุษผู้ปรารถนาจะไปเมืองราชคฤห์ พึงมาในสำนักของท่าน เข้ามาหาท่านแล้วพูดอย่างนี้ว่า ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าปรารถนาจะไปเมืองราชคฤห์ ขอท่านจงชี้ทางไปเมืองราชคฤห์แก่ข้าพเจ้าด้วยเถิด ท่านพึงบอกแก่เขาอย่างนี้ว่า ดูกรพ่อมหาจำเริญ มาเถิดทางนี้ไปเมืองราชคฤห์ ท่านจงไปตามทางนั้นชั่วครู่หนึ่งแล้ว จักเห็นบ้านชื่อโน้นไปตามทางนั้นชั่วครู่หนึ่งแล้ว จักเห็นนิคมชื่อโน้น ไปตามทางนั้นชั่วครู่หนึ่งแล้ว จักเห็นสวนที่น่ารื่นรมย์ ป่าที่น่ารื่นรมย์ ภูมิภาคที่น่ารื่นรมย์ สระโบกขรณีที่น่ารื่นรมย์ของเมือง

ราชคฤห์ บุรุษนั้นอันท่านแนะนำพร่ำสั่งอยู่อย่างนี้ จำทางผิดกลับเดินไปเสียตรงกันข้าม ต่อมา บุรุษคนที่สองปรารถนาจะไปเมืองราชคฤห์ พึงมาในสำนึกของท่าน เข้ามาหาท่านแล้วพูดอย่างนี้ว่า ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าปรารถนาจะไปเมืองราชคฤห์ ขอท่านจงชี้ทางไปเมืองราชคฤห์แก่ข้าพเจ้าด้วยเถิด ท่านพึงบอกแก่เขาอย่างนี้ว่า ดูกรพ่อมหาจำเริญ มาเถิด ทางนี้ไปเมืองราชคฤห์ ท่านจงไปตามทางนั้นชั่วครู่หนึ่งแล้ว จักเห็นบ้านชื่อโน้น ไปตามทางนั้นชั่วครู่หนึ่งแล้ว จักเห็นนิคมชื่อโน้น ไปตามทางนั้นชั่วครู่หนึ่งแล้ว จักเห็นสวนที่น่ารื่นรมย์ ป่าที่น่ารื่นรมย์ ภูมิภาคที่น่ารื่นรมย์ สระโบกขรณีที่น่ารื่นรมย์ของเมืองราชคฤห์ บุรุษนั้นอันท่านแนะนำพร่ำสั่งอยู่อย่างนี้ พึงไปถึงเมืองราชคฤห์โดยสวัสดี ดูกรพราหมณ์ อะไรหนอแล เป็นเหตุ เป็นปัจจัยในเมื่อเมืองราชคฤห์ก็ดำรงอยู่ ทางไปเมืองราชคฤห์ก็ดำรงอยู่ ท่านผู้ชี้แจงก็ดำรงอยู่ แต่ก็บุรุษอันท่านแนะนำพร่ำสั่งอย่างนี้ คนหนึ่งจำทางผิด กลับเดินไปทางตรงกันข้ามคนหนึ่งไปถึงเมืองราชคฤห์ได้โดยสวัสดีฯ

พราหมณ์คณกะ ข้าแต่พระโคดมผู้เจริญ ในเรื่องนี้ข้าพเจ้าจะทำอย่างไรได้ ข้าพเจ้าเป็นแต่ผู้บอกทางฯ

[๑๐๓] พระพุทธเจ้า ดูกรพราหมณ์ ฉันนั้นเหมือนกันแล ในเมื่อนิพพานดำรงอยู่ ทางไปนิพพานก็ดำรงอยู่ เราผู้ชักชวนก็ดำรงอยู่ แต่ก็สาวกของเราอันเราโอวาทสั่งสอนอยู่อย่างนี้ บางพวกเพียงส่วนน้อย ยินดีนิพพานอันมีความสำเร็จล่วงส่วน บางพวกก็ไม่ยินดี ดูกรพราหมณ์ในเรื่องนี้ เราจะทำอย่างไรได้ ตถาคตเป็นผู้บอกหนทางให้ฯ

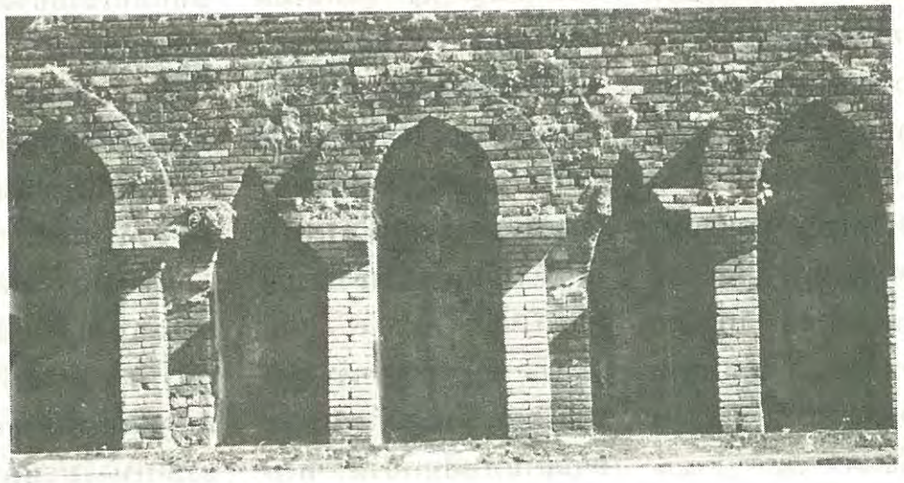

วิธีปฏิบัติภาวนาเบื้องต้น

นั่งคู้บัลลังก์ขัดสมาธิ เท้าขวาทับเท้าซ้าย มือขวาทับมือซ้าย ปลายนิ้วชี้มือขวาจรดหัวแม่มือซ้าย อุชุงกายัง ปะนิธายะ ตั้งกายให้ตรง คือวัดตั้งแต่ปลายนิ้วชี้ของเท้าขวาถึงกลางลูกสะบ้าของหัวเข่าขวาเท่ากับระยะจากบนตาตุ่มขาขวาจรดใต้ลูกคาง

ปะริมุขัง สะติงอุปัฏฐะเปตวา เข้าไปตั้งสติไว้ให้มีหน้ารอบ มีสติทุกเมื่อ เหลือบตาขึ้นนิด ๆ บริกรรมภาวนาว่า "สัมมาอะระหัง" พร้อมกำหนดบริกรรมนิมิต ตรงศูนย์กลางกายเหนือสะดือสองนิ้วมือเป็นดวงแก้วกลมใส เหมือนเพชรลูกที่เจียระไนแล้ว ไม่มีขนแมว โตเท่าแก้วตา ประมาณเท่าวงของตาดำใสขาวเหมือนกระจกที่ส่องเงาหน้า สัณฐานกลมรอบตัว ไม่มีตำหนิ เรียบรอบตัวเหมือนดวงแก้วกายสิทธิ์ สติไม่เผลอจากบริกรรมภาวนา และบริกรรมนิมิต บริกรรมทั้งสองนี้พรากจากกันไม่ได้ ต้องให้ติดกันอยู่เสมอในอริยาบถทั้งสี่คือ ยืน เดิน นั่ง นอน ไม่เผลอ ให้มีสติอยู่เสมอมิได้ขาด

บริกรรมภาวนาร้อยครั้งพันครั้ง จนกระทั่งใจค่อย ๆ รวมหยุดอยู่ที่เดียว เห็นดวงนิมิตเกิดเป็นดวงใสขึ้นแล้ว ก็ให้หยุดบริกรรมภาวนา เพ่งอยู่ที่กลางดวงนั้น แล้วทำใจให้หยุดในหยุดที่จุดเล็กใสกลางดวงนั้น ให้ใสหนักขึ้นทุกทีจนเป็นรัศมีคือแสงสว่าง ดวงใสนี้เรียกว่า ดวงปฐมมรรค กลางดวงนี้เป็นทางไปของพระพุทธเจ้า พระอรหัตน์ทั้งหลาย

ทำใจให้หยุดในหยุดที่กลางดวงปฐมมรรคนั้นเข้าทุกทีไม่มีถอยออก ก็จะเห็นดวงในดวงและกายในกายใสละเอียดโตใหญ่หนักเข้าทุกที ก็ให้เดินดวงเดินกายคือ เห็นดวงก็เอาใจจรดเข้าที่ศูนย์กลางดวง เห็นกายก็เอาใจจรดเข้าที่ศูนย์กลางกายไม่มีถอยออก

(เมื่อทำได้เช่นนี้แล้วก็ให้รีบมาต่อวิชชาธรรมกายกับพระเดชพระคุณหลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถร หรือหลวงพ่อชยมงคโล เพื่อวิชชาจะได้พัฒนาไปอย่างถูกต้องต่อไป)

รูปด้านข้างผ่าซีก
แสดงที่ตั้งของดวงนิมิตจากฐานที่ ๑ ถึงฐานที่ ๗

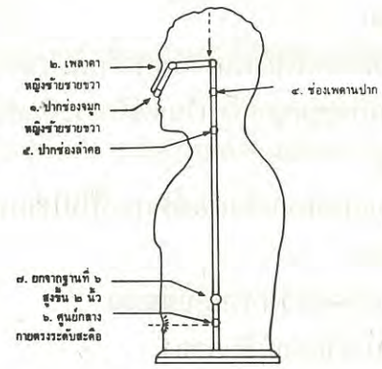

ขอเชิญเข้าร่วมการอบรมพระกัมมัฏฐาน

ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

ปีละ ๒ รุ่น ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ พฤษภาคม และ ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ ธันวาคม ของทุกปี

เนื่องในโอกาสที่เปิดการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ ปีละ ๒ รุ่น ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ พฤษภาคม และ ๑-๑๕ ธันวาคม ของทุกปี เพื่อสร้างพระในใจพระและสร้างพระวิปัสสนาจารย์ให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ นั้น ทางสถาบันได้เปิดโอกาสให้อุบาสก อุบาสิกา สาธุชนทั่วไปเข้ารับการอบรมได้ โดยขอให้

๑) ถือศีล ๘

๒) บำรุงค่าภัตตาหารเลี้ยงพระและค่าอาหารแก่ผู้มาปฏิบัติธรรมตามกำลังศรัทธา

๓) เตรียมเครื่องใช้ประจำตัว ดังต่อไปนี้ไปด้วย

- เสื้อผ้าชุดสีขาว และเครื่องใช้ประจำตัวประจำวัน
- เสื่อ ผ้าห่มนอน และมุ้งหรือกลด

เนื่องด้วยที่พักสำหรับทั้งชาย-หญิงมักจะไม่พอแก่ผู้เข้าไปอยู่อบรมพระกัมมัฏฐาน ทางสถาบันใคร่ขอสนับสนุน**ให้ผู้เข้ารับการอบรมอยู่กลด เพราะสัปปายะดี** (เงียบสงัดจากเสียงพูดคุยรบกวน) และ**ไม่ต้องอยู่ใกล้ชิดกันเกินไป** และในกรณีที่มีผู้เข้ารับการอบรมมากที่พักมักไม่พอดังกล่าว

สำหรับ**ท่านที่ไม่มีกลดเป็นของตน จะขอใช้กลดของสถาบันก็ได้ โดยเสียค่าบำรุงกลด** เพื่อให้สถาบันพอมีเงินทุนไว้ซ่อมหรือซื้อกลดเพิ่มใหม่แทนของเก่าที่ชำรุดและใช้การต่อไปไม่ได้ต่อไปด้วย ดังต่อไปนี้

อยู่ ๑ – ๕ วัน	บำรุงกลด ๑๐๐ บาท
อยู่ ๖ – ๑๐ วัน	บำรุงกลด ๒๐๐ บาท
อยู่ ๑๑ – ๑๕ วัน	บำรุงกลด ๒๕๐ บาท

๔. ข้อห้ามระหว่างการอบรม

๔.๑ ห้ามสูบบุหรี่ตลอดระยะเวลาของการอบรม (เลิกเด็ดขาดตลอดไปได้จะดีมาก)

๔.๒ ห้ามขาดการประชุมทุกครั้ง เว้นแต่ติดธุระที่มอบหมายให้หรือเจ็บป่วย

๔.๓ ห้ามฟังวิทยุ

๔.๔ ห้ามจับกลุ่มสนทนากันในเรื่องไร้สาระที่ไม่ใช่การสนทนาธรรม หรือกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย

๔.๕ ห้ามพูดโอ้อวดผลของการปฏิบัติธรรม

๔.๖ ห้ามลงอาบน้ำหรือซักผ้าในคลอง

๔.๗ ห้ามทำความสกปรกในบริเวณสถาบัน เช่น ทิ้งขยะมูลฝอยลงในที่ๆ มิได้จัดภาชนะรองรับไว้

๕. ข้อควรปฏิบัติระหว่างการอบรม

๕.๑ ต้องช่วยตนเองในเรื่องความเป็นอยู่ เช่น ช่วยตนเองในการตักอาหารและการล้างถ้วยชามที่ใช้รับประทานอาหาร และทำความสะอาดสถานที่พักอาศัยเป็นต้น

๕.๒ ต้องรักษาความสะอาดในบริเวณสถาบัน

๕.๓ ต้องมีความสำรวมในทุกอิริยาบถ

๕.๔ ต้องร่วมมือกับสถาบันทุกอย่าง

๕.๕ ต้องตรงต่อเวลา

กำหนดการประจำวัน

๐๔.๐๐ น. ตื่นนอน (สัญญาณเสียงระฆัง)

๐๔.๓๐ น. ทำวัตรเช้า แล้วฝึกเจริญภาวนาธรรม

๐๖.๓๐ น. รับประทานอาหารเช้า

๐๗.๐๐ น. อุบาสกอุบาสิกาส่วนหนึ่งไปช่วยกิจกรรมพระบิณฑบาต

๐๘.๐๐ น. อุบาสกอุบาสิกาวิทยากรและผู้ปฏิบัติธรรมได้ถึงธรรมกายต่อวิชชา

๐๙.๓๐ น. ช่วยจัดและถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์

๑๑.๐๐ น. รับประทานอาหาร แล้วพักผ่อนตามอัธยาศรัย

๑๔.๐๐ น. รับฟังธรรมบรรยาย

๑๗.๐๐ น. ทำวัตรเย็น แล้วแบ่งกลุ่มฝึกเจริญภาวนาธรรม แล้วพักทำธุระส่วนตัว

๑๙.๓๐ น. เจริญภาวนาธรรม

๒๑.๓๐ น. ดับไฟ นอนหรือปฏิบัติภาวนาธรรมเองตามอัธยาศรัย

กิจกรรมการเผยแพร่ธรรมะ
มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

การอบรมการเจริญภาวนาธรรม

ภายใต้การควบคุมพระกัมมัฏฐานของ ท่านเจ้าคุณหลวงพ่อ **พระภาวนาโกศลเถร** (วีระ คุณตฺตโม) และ **พระเสริมชัย ชยมงฺคโล (มงคลบุตร)**

๑. ที่**ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร (วัดภูเขาทอง)**

ทุกวันอาทิตย์ วันละ ๓ รอบ (เฉพาะวันอาทิตย์ต้นเดือน มีพิธีถวายสังฆทาน ภัตตาหารเพลร่วมกันด้วย) ดังต่อไปนี้

เวลา ๐๙.๐๐ น. เฉพาะผู้เจริญวิชชาธรรมกายชั้นสูงและวิทยากร

เวลา ๑๐.๐๐ น. สำหรับสาธุชนโดยทั่วไปฝึกเจริญภาวนาทั้งเบื้องต้นและเบื้องกลางร่วมกัน

เวลา ๑๒.๓๐ น. สำหรับสาธุชนโดยทั่วไปโดยแบ่งผู้เข้ารับการอบรมเป็นกลุ่มย่อยให้พระวิทยากรและวิทยากรฆราวาสควบคุมแนะนำโดยใกล้ชิดเป็นกลุ่ม ๆ

ที่**พระอุโบสถ** วัดสระเกศฯ ระหว่างเทศกาลเข้าพรรษา ทุกวันพระ เวลา ๑๐.๓๐ น. (ก่อนเวลานี้มีพระธรรมเทศนา)

๒. ที่**วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ทุกเย็น** ที่วิหารเจริญภาวนา (ตึกขาว) และที่ตึกบวรเทพมุนี

๓. ที่**สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี**

ทุกวันเสาร์-อาทิตย์ (เฉพาะวันเสาร์ต้นเดือน มีพิธีถวายสังฆทานภัตตาหารเพลร่วมกัน) ทุกวันศุกร์ มีรถออกจากศาลาการเปรียญวัดสระเกศฯ เวลา ๑๘.๓๐ น. และรับกลับในวันอาทิตย์ เวลา ๑๔.๓๐ น.

ทุกวันเสาร์ต้นเดือน มีรถรับส่งผู้มีจิตศรัทธาไปปฏิบัติธรรม ณ สถาบันฯ โดยไม่เสียค่าโดยสารแต่ประการใดเป็นประจำเช่นเคย มีกำหนดการดังนี้

๐๙.๓๐ น. ทำวัตรเช้า แล้วเจริญภาวนาธรรม

๑๑.๐๐ น. ถวายสังฆทานภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์

๑๒.๐๐ น. รับประทานอาหารเที่ยงร่วมกัน

๑๓.๐๐ น. ทำวัตรเย็น ฝึกเจริญภาวนาธรรม

๑๔.๓๐ น. ออกเดินทางกลับจากสถาบันฯ

๔. ที่**ธรรมสถาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย** (ด้านหลังตึกเลขาธิการ จุฬาฯ)

ทุกวันอังคาร และ **พฤหัสบดี** เวลา ๑๒.๑๕ น.

รายการ "ธรรมปฏิบัติ" ทางช่อง ๙ อสมท.

ทุกวันอาทิตย์ สัปดาห์ที่ ๓ และที่ ๕ ของเดือน เวลา ๐๘.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.

รายการ "ธรรมสู่สันติ" และ "ธรรมก่อนนอน" ทางสถานีวิทยุต่าง ๆ

๑. **สถานีวิทยุยานเกราะ** ๗๙๒ กรุงเทพฯ ทุกวัน**อังคาร, พฤหัสบดี** เวลา ๑๕.๓๐ - ๑๖.๐๐ น.

๒. **สถานีวิทยุ ททท** (ภาคปกติ) ของ อสมท. กรุงเทพฯ ทุกวัน**อาทิตย์** เวลา ๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น.

๓.**สถานีวิทยุแห่งประเทศไทย** ของกรมประชาสัมพันธ์ ทุกคืน**วันอาทิตย์** (ก่อนปิดรายการ)

ขอเชิญเป็นเจ้าภาพร่วมบรรจุพระผงฯ ที่ฐานพระประธานประจำศาลาอเนกประสงค์

มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายเปิดโอกาสให้สาธุชน บรรจุพระผงสมเด็จพระธรรมกาย พระบูชาต่าง ๆ ที่จัดสร้างโดยมูลนิธิฯ ไว้ที่ฐานของพระประธานปางปฐมเทศนาโปรดปัญจวัคคีย์ ประจำศาลาอเนกประสงค์ เพื่อเป็นการสืบอายุพระพุทธศาสนาและบูชาพระรัตนตรัย ท่านสาธุชนที่มีจิตศรัทธาบูชาและบรรจุได้ตามกำลังศรัทธา หรือเป็นชุด ๆ ดังนี้ ได้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

๑. บูชาตามกำลังศรัทธา มูลค่าบูชาองค์ละ ๒๕ บาท

๒. ชุดบูชาอริยสัจ ๔ เป็นไปในญาณ ๓ มีรอบ ๑๒ จำนวนพระ ๑๒ องค์ มูลค่าบูชา ๓๐๐ บาท

๓. ชุดบูชากิจ ๑๖ จำนวนพระ ๑๖ องค์ มูลค่าบูชา ๔๐๐ บาท

๔. ชุดบูชาโพธิปักขิยธรรม จำนวนพระ ๓๗ องค์ มูลค่าบูชา ๙๒๕ บาท

๕. ชุดพิเศษ

จำนวนพระ ๑๐๐ องค์ มูลค่าบูชา ๒,๕๐๐ บาท

จำนวนพระ ๒๐๐ องค์ มูลค่าบูชา ๕,๐๐๐ บาท

จำนวนพระ ๔๐๐ องค์ มูลค่าบูชา ๑๐,๐๐๐ บาท

ติดต่อบูชาได้ที่ **พระเดชพระคุณพระภาวนาโกศลเถร** หรือที่ **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**

ท่านที่ต้องการบรรจุด้วยตนเองทางมูลนิธิฯ จะเปิดให้บรรจุได้ทุกวันเสาร์ต้นเดือน และระหว่างการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ เถรานุเถระ(๑ – ๑๕ พฤษภาคม และ ๑ – ๑๕ ธันวาคม ของทุกปี)

ท่านผู้มีจิตศรัทธาประสงค์ที่จะสนับสนุนการเผยแพร่ธรรมปฏิบัติประการหนึ่งประการใด เพื่อเป็นธรรมทานที่พระพุทธองค์ตรัสว่าเป็นทานที่ยิ่งกว่าทานใด ๆ โปรดติดต่อขอรับเป็นเจ้าภาพตามกำลังศรัทธาได้ที่ :

๑. ท่านเจ้าคุณ**พระภาวนาโกศลเถร** รองเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ (ที่ตึกบวรเทพมุนี) กทม. ๑๐๑๖๐ (หากส่งเงินทางไปรษณีย์ โปรดสั่งจ่ายเงินทาง ปณ. พลับพลาไชย)

๒. **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ กทม. ๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕ (หากส่งเงินทางไปรษณีย์ โปรดสั่งจ่าย **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** โดยสั่งจ่ายเงินทาง ปณ. พลับพลาไชย)

ใบปวารณา

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

นามผู้บริจาค.....บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ตรอก/ซอย.....ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทร.....

ประสงค์จะ

☐ รับเป็นเจ้าภาพที่ดินเป็นที่ตั้งสถาบันฯ เป็นจำนวนเงิน.....บาท

☐ รับเป็นเจ้าภาพอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์

☐ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยตลอดการอบรม รูปละประมาณ ๑,๕๐๐ บาท หรือตามกำลังศรัทธา เป็นจำนวนเงิน.....บาท

☐ ค่าภัตตาหารแด่พระสงฆ์ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ที่จะมาเข้ารับการอบรม รุ่นละประมาณ ๕๐๐-๘๐๐ รูป เป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ยวันละประมาณ ๑๐,๐๐๐-๑๒,๐๐๐ บาท หรือตามกำลังศรัทธา ประจำวันที่.....

เป็นจำนวนเงิน.....บาท

☐ รับเป็นเจ้าภาพถวายกลดแด่พระสงฆ์

ชุดละ ๘๐๐ บาท หรือตามกำลังศรัทธา เป็นจำนวนเงิน.....บาท

☐ รับเป็นเจ้าภาพกิจกรรมเผยแพร่ธรรมปฏิบัติทั่วไปเป็นจำนวนเงิน.....บาท

☐ รับเป็นเจ้าภาพร่วมสร้างพระอุโบสถ เป็นจำนวนเงิน.....บาท

☐ เป็นเจ้าภาพร่วมบรรจุพระผงจำนวนพระ.....องค์

เป็นจำนวนเงิน.....บาท

รวมเป็นจำนวนเงิน.....บาท

คนเหมือนกันแต่ทำไมไม่เหมือนกัน

โดย **ญาณรัตนะ**

ปีเก่าผ่านไป ปีใหม่เริ่มต้นอีกครั้ง ทำให้หลาย ๆ คนดูสดใสสดชื่น แต่หลายคนก็ดูโรยราไป อาจจะเป็นด้วยวัยที่ผ่านไปนับทศวรรษ อันที่จริงจะปีใหม่ปีเก่าก็ดูจะไม่แตกต่างอะไรกันมากนัก เพราะเป็นการสมมุติกันด้วยเวลา จะดีขึ้นหรือแย่ลงก็ด้วยผลแห่งการกระทำของแต่ละคน บนเส้นทางชีวิตที่พบเห็น บ้างมีความสุข บ้างมีความทุกข์ บ้างร่ำรวย บ้างยากจน บ้างเจ็บป่วย บ้างสุขสบาย บ้างร้องไห้ บ้างหัวเราะ และบ้างยิ้มทั้งคราบน้ำตา บ้างอยากรวยเท่าคนอื่น บ้างอยากมีอย่างคนอื่น บ้างอยากเป็นเหมือนคนอื่น บ้างบ้างอยากดังอย่างคนอื่น และบ้างอยากดีเด่นเหมือนคนอื่น เขาเหล่านั้นล้วนแล้วแต่เกิดเป็นคนเหมือนกัน แต่เหตุใดเขาจึงไม่เหมือนกัน

คำตอบนี้ หลาย ๆ คนรู้อยู่แล้ว แต่จะลึกซึ้งมากน้อยแล้วแต่บุคคลว่าจะมีปัญญาเข้าใจเรื่องนี้มากน้อยเพียงใด ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่นักปรัชญาและนักวิทยาศาสตร์ยอมรับว่า เป็นศาสนาที่มีหลักการของวิทยาศาสตร์ คือ มีเหตุและมีผลที่เกิดจากเหตุปัจจัยเสมอ ในขณะนี้เราเห็นผลที่คนเราเกิดมาแตกต่างกันในแต่ละบุคคลแล้ว เราก็มาดูเหตุปัจจัยว่า ทำไมคนเราจึงเกิดมาไม่เหมือนกัน คำอธิบายอย่างง่าย ๆ ไปจนถึง คำอธิบายที่ละเอียดลึกซึ้ง ก็คือว่า การที่คนไม่เหมือนกันก็สืบเนื่องมาจากเหตุปัจจัยที่ประกอบให้มีโอกาสเกิดมาในสิ่งแวดล้อมที่ต่างกันและมีความสามารถต่างกัน ถ้ามีคำถามต่อไปอีกว่า ทำไมจึงเกิดมาในสิ่งแวดล้อมที่ต่างกันและมีความสามารถต่างกัน? ก็เพราะเป็นผลแต่การกระทำที่เป็นกรรมดี กรรมชั่วต่างกัน กรรมนั้นแหละเป็นธรรมชาติที่ประกอบหรือปรุงแต่งจำแนกสัตว์ให้ดี เลวประณีต หยาบ-ละเอียด และให้เป็นสุข เป็นทุกข์แตกต่างกัน ถ้าจะถามต่อไปว่า ทำไมการกระทำกรรมดี กรรมชั่วจึงต่างกัน ตรงนี้เริ่มอธิบายให้เข้าใจยาก แต่มิได้หมายความว่าอธิบายไม่ได้ การที่จะเข้าใจสาเหตุที่แท้จริงนั้น หากจะอาศัยปัญญาทางโลกเพียงอย่างเดียวคงจะไม่พอ หรืออธิบายให้ออกมาเป็นรูปธรรมได้ยาก ต้องอาศัยทั้งการศึกษาและปฏิบัติธรรมด้วยอิทธิบาทธรรม คือ ฉันทะ วิริยะ และวิมังสา ตามพระสัทธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ได้อย่างถูกต้องให้ได้ข้อมูลอันเกี่ยวด้วยกฎเกณฑ์ของธรรมชาติอันพอจะให้เข้าใจเหตุผลและยอมรับในสัจจธรรม

พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ **พระมงคลเทพมุนี** ท่านเคยได้กล่าวไว้ ตลอดจนครูอาจารย์ อาทิเช่น หลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถร หลวงพ่อเสริมชัย ชยมงฺคโล ท่านก็เคยได้แนะนำสั่งสอนไว้ว่า ผลแห่งการกระทำดีชั่วนั้น แท้จริงอันเนื่องมาจาก "ฉากหลังของแต่ละคน"

มนุษย์และสัตว์โลกทั้งหลายต่างมีกำเนิดธาตุธรรมเดิมตั้งอยู่ที่ศูนย์กลางกายอันเป็นที่ตั้งของธาตุธรรมและบุญ บาป ที่เคยทำไว้ ซึ่งมี

ธรรมที่สำคัญตามธรรมชาติอยู่ ๓ ฝ่าย ฝ่ายบุญ ฝ่ายบาป และฝ่ายกลาง ๆ อยู่ ณ ภายในที่ศูนย์กลางกาย อันรวมเรียกว่ากำเนิดธาตุธรรมเดิมนี้เอง ธรรมชาติแต่ละฝ่ายจะมีมากน้อยไม่เท่ากันในแต่ละคน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการสะสมบุญบาป จากการประพฤติปฏิบัติทางกาย ทางวาจา และทางใจที่เป็นความดีหรือความชั่ว ซึ่งจะประทับและบันทึกสะสมอยู่ในธาตุธรรม เห็น จำ คิด รู้ ณ ศูนย์กลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมของแต่ละกาย ที่ซ้อนกันอยู่เป็นชั้น ๆ กันเข้าไปข้างในโดยของละเอียดซ้อนอยู่ในของหยาบกว่า เช่น ตรงศูนย์กลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมของมนุษย์ก็มีธาตุธรรมของทิพย์ซ้อนอยู่ ทิพย์ก็มีธาตุธรรมของพรหมซ้อนอยู่ พรหมก็มีธาตุธรรมของอรูปพรหมซ้อนอยู่ อรูปพรหมก็มีธาตุธรรมของธรรมกายโคตรภูซ้อนอยู่ เป็นชั้น ๆ ซ้อนอยู่ ณ ภายในละเอียดเข้าไปเรื่อย ๆ ถ้าสุดละเอียดเป็นธาตุธรรมฝ่ายดี เป็นฝ่ายบุญกุศลซ้อนอยู่ ก็จะส่งผลในทางดีออกมาหล่อเลี้ยงธาตุธรรมที่หยาบกว่าตามลำดับ จนถึงสุดกายหยาบ เช่น กายมนุษย์ ธรรมชาติฝ่ายบุญกุศลก็จะส่งผลให้ กาย วาจา ใจ บริสุทธิ์ ให้คิด พูด ทำ ในสิ่งที่เป็นคุณความดีหรือบุญกุศล และในขณะเดียวกันก็ส่งผลของความดีที่เคยทำสั่งสมไว้ และปรุงแต่งจากธาตุธรรมที่สุดละเอียดผ่านมาตรงกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมมาหล่อเลี้ยงธาตุธรรมส่วนหยาบให้ได้รับผลในทางที่ดี คือเป็นความสุขความเจริญในชีวิตที่เป็นอยู่ ในทางตรงกันข้าม ถ้าฝ่ายบาปอกุศลหรือฝ่ายกลาง ๆ ที่ได้ประพฤติปฏิบัติสั่งสมไว้ ซ้อนอยู่ ณ ภายในมากกว่าฝ่ายบุญ ก็จะส่งผลให้กาย วาจา ใจ ประพฤติปฏิบัติไปตามอำนาจของธรรมฝ่ายชั่ว หรือบาปอกุศล ซึ่งจะส่งผลที่ปรุงแต่งจากสุดละเอียดกลับออกมาหล่อเลี้ยงถึงสุดกายหยาบให้ได้รับผลตามกรรมชั่วหรือบาปอกุศลนั้น ๆ ในขณะเดียวกัน ผลกรรมที่กระทำขึ้นใหม่ในปัจจุบันนี้ ทั้งบุญและบาปก็จะถูกปรุงแต่งเป็นผลทั้งจากกรรมดี กรรมชั่ว ถ่ายทอดออกมาที่กลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมจากสุดละเอียดให้มาหล่อเลี้ยงถึงกาย ใจ จิต วิญญาณ ที่สุดหยาบของสัตว์ตามกาลที่กรรมนั้นจะให้ผลต่อไป ถึงคราวที่บุญกำลังให้ผล ชื่อว่า "กาลสมบัติ" ถึงคราวที่บาปให้ผลหรือหมดบุญ ชื่อว่า "กาลวิบัติ" เป็นต้น

ทั้งหมดนี้เป็นเหตุผลอย่างคร่าว ๆ ว่า คนเหมือนกันแต่ทำไมไม่เหมือนกัน ซึ่งเหตุผลที่ลึกซึ้งนั้นจะต้องได้ข้อมูลจากการปฏิบัติภาวนาธรรมที่ถูกวิธี จัดเป็นปัญญาจากการเจริญภาวนา ชื่อว่าภาวนามัยปัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติภาวนาตามแนววิชชาธรรมกาย ซึ่งดำเนินตามหลักมหาสติปัฏฐาน ๔ ให้สามารถเจริญปัญญารู้แจ้งในสภาวะธรรมและสัจธรรมตามธรรมชาติที่เป็นจริงจากการที่ได้ทั้งรู้และทั้งเห็น

■■■■

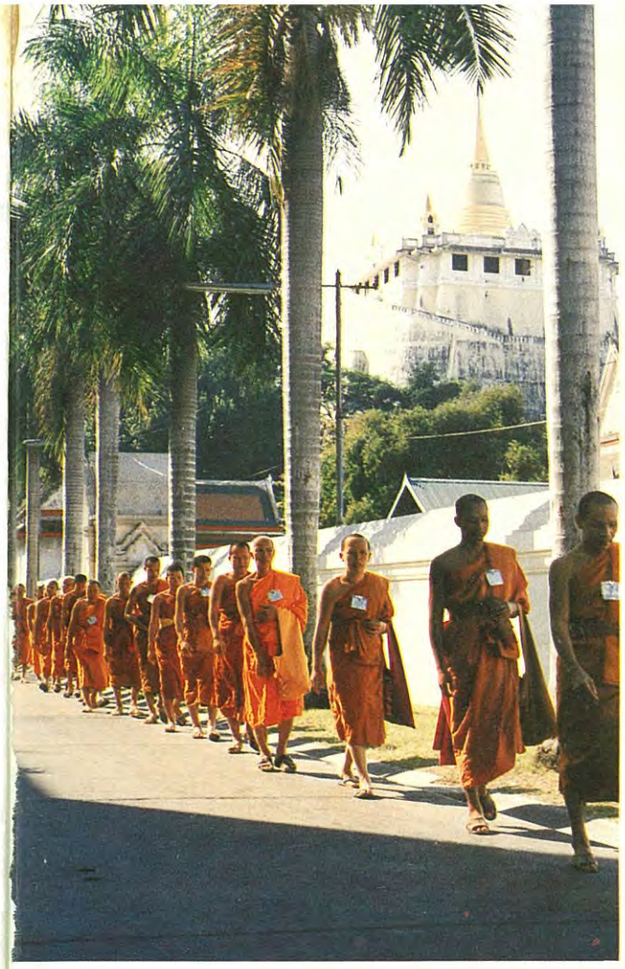

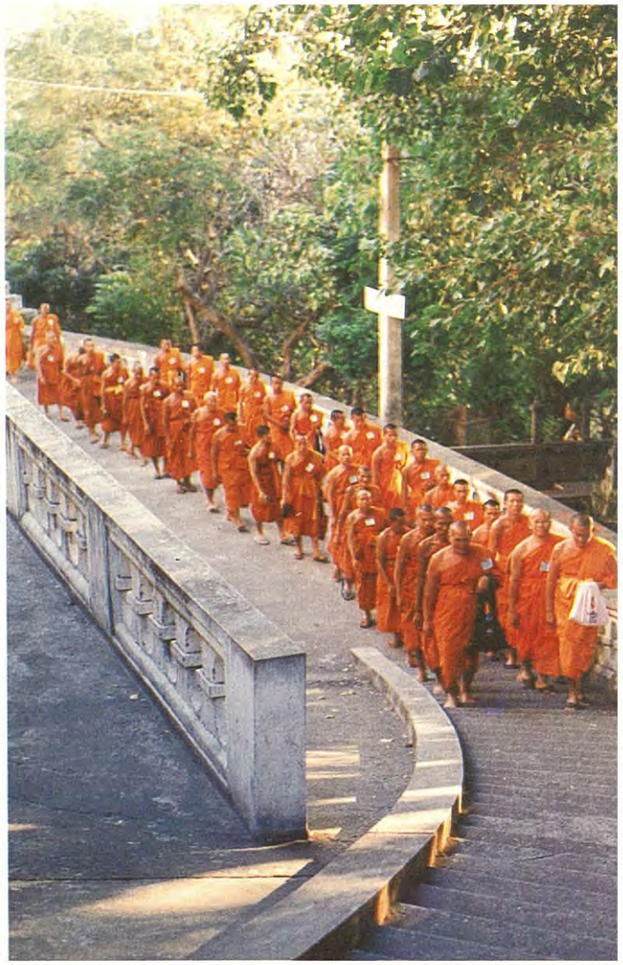

อบรมพระกัมมัฏฐานรุ่นที่ ๑๔ ครั้งแรกที่จัด ณ วัดสระเกศฯ

๏ ระหว่างวันที่ ๑๗–๒๗ ธันวาคม ๒๕๓๐ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ได้จัดการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ รุ่นที่ ๑๔ และเป็นครั้งแรกที่จัด ณ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร มีพระสงฆ์จากหลายจังหวัดมาร่วมปฏิบัติธรรม ถือธุดงควัตร รวมกว่า ๑๕๐ รูป
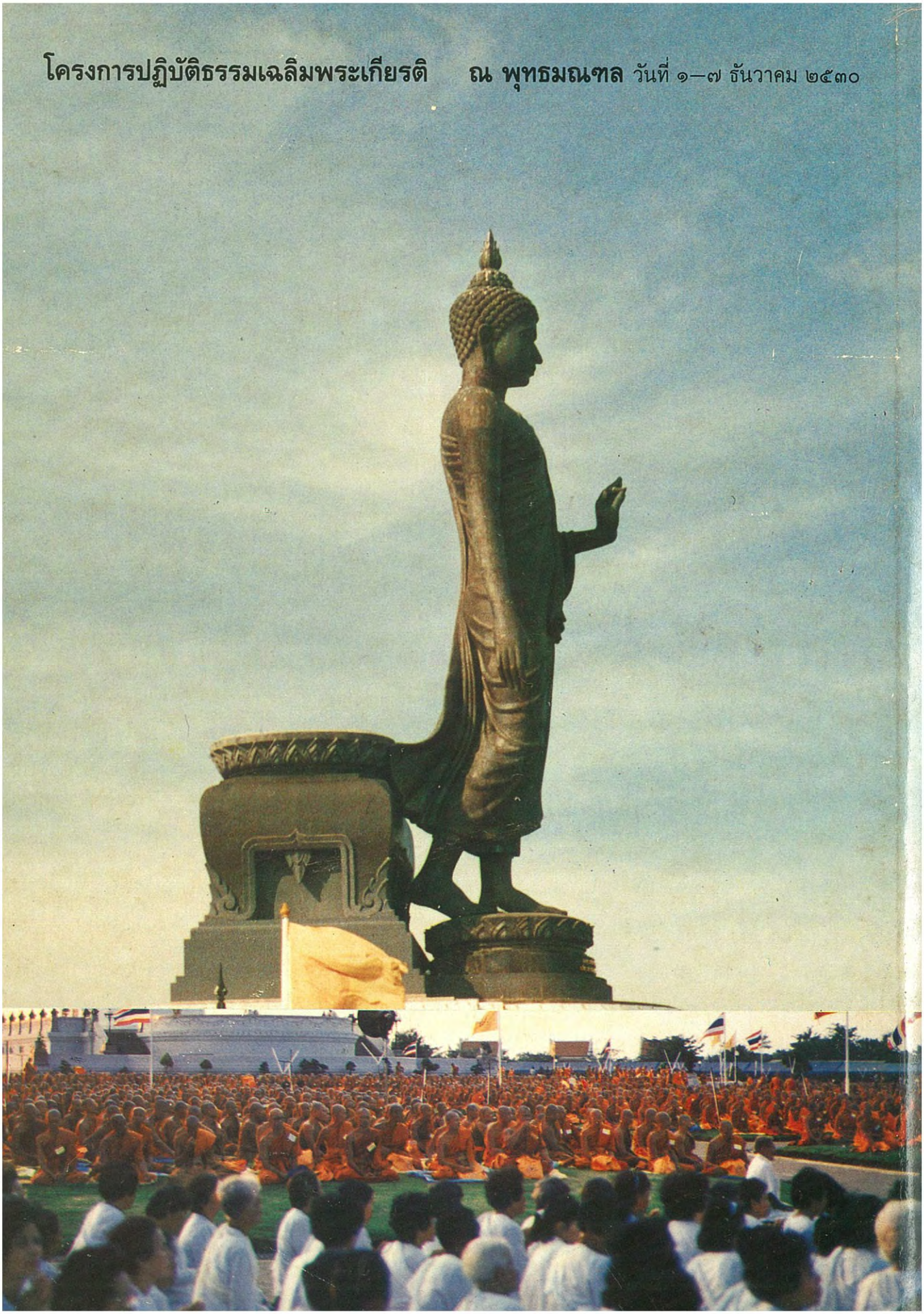
โครงการปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ ณ พุทธมณฑล วันที่ ๑—๗ ธันวาคม ๒๕๓๐